

Leidimas
lietuvių kalba

Teisės aktai

62 metai
2019 m. birželio 7 d.

Turinys

I *Teisėkūros procedūra priimami aktai*

REGLAMENTAI

- ★ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/880 dėl kultūros vertybių įvežimo ir importo 1
- ★ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/881 dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 526/2013 (Kibernetinio saugumo aktas) ⁽¹⁾ 15

DIREKTYVOS

- ★ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų ⁽¹⁾ 70
- ★ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/883 dėl uosto priėmimo įrenginių, į kuriuos pristatomos laivų atliekos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/65/ES ir panaikinama Direktyva 2000/59/EB ⁽¹⁾ 116
- ★ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/884, kuria dėl keitimosi informacija apie trečiųjų šalių piliečius ir Europos nuosprendžių registrų informacinės sistemos (ECRIS) iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR ir pakeičiamas Tarybos sprendimas 2009/316/TVR 143

⁽¹⁾ Tekstas svarbus EEE.

I

(Teisėkūros procedūra priimami aktai)

REGLAMENTAI

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2019/880

2019 m. balandžio 17 d.

dėl kultūros vertybių įvežimo ir importo

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 207 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) atsižvelgiant į 2016 m. vasario 12 d. Tarybos išvadas dėl kovos su terorizmo finansavimu, į 2016 m. vasario 2 d. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Kovos su teroristų finansavimu stiprinimo veiksmų plano ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/541 ⁽²⁾, turėtų būti priimtos bendros prekybos su trečiosiomis šalimis taisyklės, kad būtų užtikrinta veiksminga apsauga nuo neteisėtos prekybos kultūros vertybėmis ir jų praradimo ar sunaikinimo, būtų išsaugotas žmonijos kultūros paveldas ir užkirstas kelias teroristų finansavimui bei pinigų plovimui išplėstas kultūros vertybes parduodant Sąjungoje esantiems pirkėjams;
- (2) tautų ir teritorijų išnaudojimas gali vesti prie neteisėtos prekybos kultūros vertybėmis, pirmiausia kai tokia neteisėta prekyba kyla ginkluoto konflikto kontekste. Dėl to šiame reglamente turėtų būti atsižvelgiama į tautų ir teritorijų regioninius ir vietos ypatumus, o ne į kultūros vertybių rinkos vertę;
- (3) kultūros vertybės yra kultūros paveldo dalis ir neretai būna didelės kultūrinės, meninės, istorinės ir mokslinės svarbos. Kultūros paveldas yra vienas pagrindinių civilizacijos elementų, *inter alia*, turinčių simbolinę vertę ir įkūnijančių žmonijos kultūrinę atmintį. Jis praturtina visų tautų kultūrinį gyvenimą ir jas vienija bendros atminties žinių bei civilizacijos raidos pagrindu. Todėl jis turėtų būti apsaugotas nuo neteisėto pasisavinimo ir plėšimo. Archeologinių vietovių plėšimas vyko visais laikais, tačiau dabar šis reiškinys yra pasiekęs pramoninį mastą ir kartu su prekyba neteisėtai iškastomis kultūros vertybėmis yra sunkus nusikaltimas, dėl kurio stipriai nukenčia tiesiogiai ar netiesiogiai susijusieji. Neteisėta prekyba kultūros vertybėmis daugeliu atvejų prisideda prie priverstinės kultūros homogenizacijos arba kultūrinio identiteto praradimo, o kultūros vertybių plėšimas lemia, *inter alia*, kultūrų dezintegraciją. Kol yra galimybė pelningai prekiauti neteisėtai iškastomis kultūros vertybėmis ir iš jų pelnytis nepatiriant jokios didesnės rizikos, tokie kasinėjimai ir plėšimas tęsis. Tarptautinėje rinkoje kultūros vertybės labai paklausios dėl savo ekonominės ir meninės vertės. Griežtų tarptautinių teisinių priemonių nebuvimas ir neveiksmingas esamų priemonių vykdymo užtikrinimas lemia tai, kad tokios vertybės atsiduria šešėlinėje ekonomikoje. Sąjunga turėtų atitinkamai uždrausti į Sąjungos muitų teritoriją įvežti neteisėtai iš trečiųjų šalių eksportuojamas kultūros vertybes, ypatingą dėmesį skiriant kultūros vertybėms iš trečiųjų šalių, nukentėjusių nuo ginkluotojo konflikto, ypač kai tokiomis kultūros vertybėmis neteisėtai prekiauja teroristinės ar kitos nusikalstamos

⁽¹⁾ 2019 m. kovo 12 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2019 m. balandžio 9 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/541 dėl kovos su terorizmu, pakeičianti Tarybos pamatinį sprendimą 2002/475/TVR ir iš dalies keičianti Tarybos sprendimą 2005/671/TVR (OL L 88, 2017 3 31, p. 6).

organizacijos. Nors tuo bendru draudimu neturėtų būti numatoma sistemingų tikrinimų, valstybėms narėms turėtų būti leidžiama įsikišti, kai jos gauna žvalgybos informacijos apie įtartinas siuntas, ir imtis visų tinkamų priemonių neteisėtai eksportuojamoms kultūros vertybėms perimti;

- (4) atsižvelgiant į tai, jog valstybėse narėse taikomos skirtingos kultūros vertybių importo į Sąjungos muitų teritoriją taisyklės, turėtų būti imtasi priemonių siekiant visų pirma užtikrinti, kad, į Sąjungos muitų teritoriją įvežant tam tikras importuojamas kultūros vertybes, tikrinimai būtų atliekami vienodai, pagal esamus procesus, procedūras ir administracines priemones, kad būtų vienodai įgyvendinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013 ⁽³⁾;
- (5) kultūros vertybių, kurios laikomos valstybių narių nacionalinėmis vertybėmis, apsauga jau reglamentuojama Tarybos reglamentu (EB) Nr. 116/2009 ⁽⁴⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/60/ES ⁽⁵⁾. Todėl šis reglamentas turėtų būti netaikomas kultūros vertybėms, kurios buvo sukurtos arba rastos Sąjungos muitų teritorijoje. Šiuo reglamentu nustatytos bendros taisyklės turėtų apimti į Sąjungos muitų teritoriją įvežamų ne Sąjungos kilmės kultūros vertybių muitinės procedūras. Šio reglamento tikslais atitinkama muitų teritorija turėtų būti Sąjungos muitų teritorija importo metu;
- (6) tikrinimo priemonių, kurios bus nustatytos laisvosiomis zonoms ir vadinamiems „laisviesiems uostams“, taikymo sritis turėtų būti kuo platesnė atitinkamų muitinės procedūrų atžvilgiu, kad būtų užkirstas kelias šio reglamento apėjimui naudojantis tomis laisvosiomis zonomis, kuriomis gali būti pasinaudota toliau plėtojant neteisėtą prekybą. Todėl tos tikrinimo priemonės turėtų būti susijusios ne tik su kultūros vertybėmis, išleistomis į laisvą apyvartą, bet ir su kultūros vertybėmis, kurioms įforminta specialioji muitinės procedūra. Tačiau taikymo sritis turėtų nenustelbti tikslo užkardyti neteisėtai eksportuojamų kultūros vertybių įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją. Todėl, sistemingos tikrinimo priemonės turėtų apimti prekių išleidimą į laisvą apyvartą ir atskiras specialiąsias muitinės procedūras, kurios gali būti įforminamos į Sąjungos muitų teritoriją įvežamoms prekėms, bet turėtų būti netaikomos tranzitui;
- (7) daugelis trečiųjų šalių ir beveik visos valstybės narės yra susipažinusios su terminų apibrėžtimis, vartojamomis 1970 m. lapkričio 14 d. Paryžiuje pasirašytoje UNESCO nelegalaus kultūros vertybių įvežimo, išvežimo ir nuosavybės teisės perdavimo uždraudimo priemonių konvencijoje (toliau – 1970 m. UNESCO konvencija), kurios šalimis yra daugelis valstybių narių, ir 1995 m. birželio 24 d. Romoje pasirašytoje UNIDROIT konvencijoje dėl pavogtų ar neteisėtai išvežtų kultūros objektų vartojamomis apibrėžtimis. Dėl to šiame reglamente vartojamos terminų apibrėžtys yra grindžiamos tomis apibrėžtimis;
- (8) kultūros vertybių eksporto teisėtumo klausimas turėtų būti pirmiausia nagrinėjamas remiantis šalies, kurioje tos kultūros vertybės buvo sukurtos ar rastos, įstatymais ir kitais teisės aktais. Tačiau, siekiant nepagrįstai nevaržyti teisėtos prekybos, asmeniui, siekiančiam importuoti kultūros vertybes į Sąjungos muitų teritoriją, vietoj to turėtų būti išimties tvarka tam tikrais atvejais leidžiama įrodyti teisėtą eksportą iš kitos trečiosios šalies, kurioje šios kultūros vertybės buvo iki jų išsiuntimo į Sąjungą. Ta išimtis turėtų būti taikoma tais atvejais, kai negalima patikimai nustatyti šalies, kurioje tos kultūros vertybės buvo sukurtos ar rastos, arba kai atitinkamos kultūros vertybės buvo eksportuotos prieš 1970 m. UNESCO konvencijos įsigaliojimą, t. y. 1972 m. balandžio 24 d. Siekiant užkirsti kelią šio reglamento apėjimui paprasčiausiai neteisėtai eksportuotas kultūros vertybes siunčiant į kitą trečiąją šalį prieš jų importą į Sąjungą, išimtis turėtų būti taikoma tu šalių atveju, jei kultūros vertybės trečiojoje šalyje išbuvo ilgiau nei penkerių metų laikotarpį kitais nei laikino naudojimo, tranzito, reeksportavimo ar perkrovimo tikslais. Jei tos sąlygos yra įvykdytos daugiau nei vienos šalies atžvilgiu, atitinkama šalis turėtų būti paskutinė iš tų šalių prieš kultūros vertybių įvežimą į Sąjungos muitų teritoriją;
- (9) 1970 m. UNESCO konvencijos 5 straipsniu raginama valstybės konvencijos dalyvės įsteigti vieną ar daugiau valstybinių tarnybų kultūros vertybių apsaugai nuo neteisėto importo, eksporto ir nuosavybės teisės perdavimo užtikrinti. Tokiose valstybinėse tarnybose turėtų dirbti kvalifikuotas personalas ir jo skaičius turėtų būti pakankamas pagal tą konvenciją reikalaujamai apsaugai užtikrinti ir taip pat turėtų būti sudaromos sąlygos būtinam aktyviam valstybių narių, kurios yra konvencijos dalyvės, kompetentingų institucijų bendradarbiavimui saugumo ir kovos su neteisėtu kultūros vertybių importo – ypač ginkluotojo konflikto apimtuose regionuose – srityse;

⁽³⁾ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (OL L 269, 2013 10 10, p. 1).

⁽⁴⁾ 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 116/2009 dėl kultūros vertybių eksporto (OL L 39, 2009 2 10, p. 1).

⁽⁵⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/60/ES dėl neteisėtai iš valstybės narės teritorijos išvežtų kultūros objektų grąžinimo, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012 (OL L 159, 2014 5 28, p. 1).

- (10) kad nebūtų neproporcingai varžoma prekyba kultūros vertybėmis už Sąjungos išorės sienos, šis reglamentas turėtų būti taikomas tik toms kultūros vertybėms, kurios atitinka tam tikrą šiuo reglamentu nustatytą amžiaus ribą. Taip pat atrodo tikslinga nustatyti finansinę ribą, kad kultūros vertybių importo į Sąjungos muitų teritoriją sąlygos ir procedūros nebūtų taikomos mažesnės vertės kultūros vertybėms. Tos ribos užtikrins, kad šiame reglamente numatytais priemonėmis daugiausia dėmesio būtų skiriama toms kultūros vertybėms, į kurias grobystojai konflikto zonose gali būti nusitaikę labiausiai, neišskiriant kitų vertybių, kurių tikrinimas yra būtinas siekiant užtrinti kultūros paveldo apsaugą;
- (11) atlikus supranacionalinį pinigų plovimo ir teroristų finansavimo keliamos rizikos vidaus rinkai vertinimą nustatyta, kad neteisėta prekyba išplėstomis kultūros vertybėmis yra vienas iš galimų teroristų finansavimo ir pinigų plovimo šaltinių;
- (12) kadangi kai kurių kategorijų kultūros vertybėms – o būtent archeologijos objektams ir monumentų dalims – kyla ypač didelė plėšimo ir sunaikinimo grėsmė, atrodo svarbu numatyti griežtesnio tikrinimo prieš leidžiant kultūros vertybes įvežti į Sąjungos muitų teritoriją sistemą. Taikant tokią sistemą turėtų būti reikalaujama iki tų prekių išleidimo į laisvą apyvartą Sąjungoje arba specialiosios muitinės procedūros, išskyrus tranzitą, įforminimo toms kultūros vertybėms pateikti valstybės narės kompetentingos viešosios institucijos išduotą importo licenciją. Asmenys, siekiantys gauti tokią licenciją, turėtų sugebėti atitinkamai patvirtinamaisiais dokumentais ir įrodymais, pavyzdžiui, eksporto liudijimais, nuosavybės teisės liudijimais, sąskaitomis faktūromis, pirkimo–pardavimo sutartimis, draudimo dokumentais, vežimo dokumentais ir ekspertų vertinimo dokumentais, įrodyti eksporto iš šalies, kurioje tos kultūros vertybės buvo sukurtos ar rastos teisėtumą. Remdamosi išsamiais ir tiksliais prašymais, valstybių narių kompetentingos viešosios institucijos turėtų be reikalo nedelsdamos nuspręsti, ar išduoti licenciją. Visos importo licencijos turėtų būti saugomos elektroninėje sistemoje;
- (13) ikona yra bet koks religinės figūros ar religinio įvykio atvaizdas. Ji gali būti atvaizduota įvairiose laikmenose ir įvairaus dydžio ir gali būti monumentalus ar kilnojamojo pobūdžio. Tais atvejais, kai ikona anksčiau buvo bažnyčios, vienuolyno, koplyčios interjero vidaus dalis, arba atskirai stovinti, arba architektūrinių baldų, pavyzdžiui, ikonostaso arba ikonos stovo, dalis, ji yra itin svarbi ir neatskiriama dievybės garbinimo ir liturginio gyvenimo dalis ir turėtų būti laikoma religinio monumento, kuris buvo išardytas, neatsiejama dalimi. NET ir tais atvejais, kai konkretus monumentas, kuriam ikona priklausė, nežinomas, tačiau kai yra įrodymų, kad ji anksčiau buvo neatsiejama monumento dalis, visų pirma tais atvejais, kai yra požymių ar elementų, kurie rodo, kad ji anksčiau buvo ikonostaso arba ikonos stovo dalis, ikona vis tiek turėtų būti priskiriama priede nurodytai kategorijai „išardytų meno ar istorinių monumentų arba archeologinių vietovių elementai“;
- (14) atsižvelgiant į ypatingą kultūros vertybių pobūdį, nepaprastai svarbų vaidmenį atlieka muitinė, ir ji turėtų turėti galimybę pririnkti paprašyti, kad deklarasantas pateiktų papildomos informacijos, ir išanalizuoti kultūros vertybes fiziškai jas apžiūrint;
- (15) asmenys, siekiantys importuoti importo licencijų nereikalaujančių kategorijų kultūros vertybes į Sąjungos muitų teritoriją, turėtų pateikti patvirtinimą, kuriame paliudijama ir prisiimama atsakomybė už teisėtą tokių vertybių eksportą iš trečiosios šalies, ir pateikti pakankamai informacijos, kad muitinė galėtų šias kultūros vertybes identifikuoti. Siekiant supaprastinti procedūrą ir teisinio tikrumo sumetimais informacija apie kultūros vertybes turėtų būti pateikta naudojant standartinį dokumentą. Kultūros vertybėms aprašyti galėtų būti naudojamas UNESCO rekomenduojamas objekto identifikacijos standartas. Prekių turėtojas turėtų užregistruoti tuos duomenis elektroninėje sistemoje, kad muitinei būtų sudarytos palankesnės sąlygos atlikti identifikavimą, kad ji galėtų atlikti rizikos analizę bei tikslius tikrinimus, ir kad būtų užtikrintas atsekamumas po kultūros vertybių įvežimo į vidaus rinką;
- (16) ES vieno langelio aplinkos, skirtos muitinėms, kontekste Komisija turėtų būti atsakinga už tai, kad būtų sukurta centralizuota elektroninė sistema importo licencijų prašymams ir importuotojo patvirtinimams pateikti, taip pat valstybių narių viešosioms institucijoms saugoti informaciją, visų pirma, apie importuotojo patvirtinimus ir importo licencijas, ir ja keistis;
- (17) turėtų būti įmanoma tvarkant duomenis pagal šį reglamentą apimti ir asmens duomenis ir toks tvarkymas turėtų būti atliekamas pagal Sąjungos teisę. Valstybės narės ir Komisija asmens duomenis turėtų tvarkyti tik šio reglamento tikslais, arba tinkamai pagrįstais atvejais – nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo, be kita ko, apsaugos nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevencijos tikslais. Bet kokiam asmens duomenų rinkimui, atskleidimui, siuntimui, perdavimui ir kitam tvarkymui

šio reglamento taikymo srityje turėtų būti taikomi Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (ES) 2016/679 ⁽⁶⁾ ir (ES) 2018/1725 ⁽⁷⁾ reikalavimai. Tvarkant asmens duomenis šio reglamento tikslais taip pat turėtų būti užtikrinama teisė į privataus ir šeimos gyvenimo gerbimą, kaip pripažinta Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 8 straipsnyje, taip pat teisė į privatų ir šeimos gyvenimą bei teisė į asmens duomenų apsaugą, pripažintos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos atitinkamai 7 ir 8 straipsniuose;

- (18) kultūros vertybių, kurios nebuvo sukurtos ar rastos Sąjungos muitų teritorijoje, tačiau kurios buvo eksportuotos kaip Sąjungos prekės, atveju turėtų būti nereikalaujama pateikti importo licenciją arba importuotojo patvirtinimą, kai jos grąžinamos į tą teritoriją kaip grąžintos prekės, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 952/2013;
- (19) laikinam kultūros vertybių įvežimui švietimo, mokslo, išsaugojimo, restauravimo, eksponavimo, skaitmeninimo, scenos menų tikslais, akademinų įstaigų atliekamų mokslinių tyrimų ar muziejų arba panašių įstaigų bendradarbiavimo tikslu reikalaujama pateikti importo licenciją ar importuotojo patvirtinimą taip pat turėtų būti netaikomas;
- (20) siekiant užtikrinti kultūros vertybių iš nuo ginkluotojo konflikto arba stichinės nelaimės nukentėjusių šalių saugumą ir išsaugojimą, šias vertybes taip pat turėtų būti leidžiama saugoti išimtinu tikslu – siekiant, kad viešoji institucija jas saugiai laikytų arba tai būtų daroma jai prižiūrint, nereikalaujant pateikti importo licencijos ar importuotojo patvirtinimo;
- (21) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas kultūros vertybėms pateikti komercinėse menų mugėse, importo licencija turėtų nebūti būtina tais atvejais, kai kultūros vertybės laikinai įvežamos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 250 straipsnyje, ir kai vietoj importo licencijos pateiktas importuotojo patvirtinimas. Tačiau importo licencijos pateikimo turėtų būti reikalaujama tais atvejais, kai tokios kultūros vertybės po menų mugės liks Sąjungoje;
- (22) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti išsamią tvarką dėl kultūros vertybių, kurios yra grąžintos prekės, ar kultūros vertybių laikinojo įvežimo į Sąjungos muitų teritoriją ir jų saugojimo, prašymo išduoti importo licenciją bei importo licencijos formų šablonų, importuotojo patvirtinimo bei prie jo pridedamų dokumentų šablonų, ir išsamesnių jų pateikimo ir nagrinėjimo procedūrinių taisyklių. Komisijai taip pat turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti elektroninės sistemos, skirtos importo licencijų prašymams ir importuotojo patvirtinimams pateikti, taip pat informacijai saugoti ir ja keistis tarp valstybių narių, kūrimo tvarką. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽⁸⁾;
- (23) siekiant užtikrinti veiksmingą koordinavimą ir išvengti pastangų dubliavimo organizuojant mokymą, gebėjimų stiprinimo veiklą ir informuotumo didinimo kampanijas, taip pat siekiant užsakyti atitinkamus mokslinius tyrimus ir standartų plėtojimą, prireikus Komisija ir valstybės narės turėtų bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir įstaigomis, pavyzdžiui, UNESCO, Interpolu, Europolu, Pasaulio muitinių organizacija, Tarptautiniu kultūros vertybių išsaugojimo ir restauravimo studijų centru ir Tarptautine muziejų taryba (ICOM);
- (24) siekiant sudaryti sąlygas veiksmingai įgyvendinti šį reglamentą ir sukurti būsimo jo vertinimo pagrindą, valstybės narės ir Komisija turėtų elektroniniu būdu rinkti atitinkamą informaciją apie prekybos kultūros vertybėmis srautus ir ja dalytis. Siekiant užtikrinti skaidrumą ir viešą kontrolę, turėtų būti viešinama kuo daugiau informacijos. Prekybos kultūros vertybėmis srautų stebėseną negali būti veiksminga, jei ji apsiriboja tik tų vertybių verte ar svoriu. Ypač svarbu elektroniniu būdu rinkti informaciją apie deklaruotų objektų skaičių. Kadangi Kombinuotojoje nomenklatūroje nenurodyta papildomo kultūros vertybių matavimo vieneto, būtina reikalauti deklaruoti objektų skaičių;

⁽⁶⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽⁷⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

⁽⁸⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojamosi įgyvendinimo įgaliojimai kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (25) ES muitinės rizikos valdymo strategijos ir veiksmų plano tikslas yra, *inter alia*, stiprinti muitinės pajėgumą geriau reaguoti į riziką kultūros vertybių srityje. Turėtų būti naudojamosi Reglamente (ES) Nr. 952/2013 nustatyta bendra rizikos valdymo schema, o muitinės turėtų keistis svarbia su rizika susijusia informacija;
- (26) siekiant pasinaudoti tarptautinių organizacijų ir įstaigų, kurios veikia kultūros srityje, ekspertinėmis žiniomis ir jų patirtimi neteisėtos prekybos kultūros vertybėmis srityje, turėtų būti atsižvelgiama į tų organizacijų ir įstaigų pateiktas rekomendacijas ir gaires bendro rizikos valdymo kontekste nustatant riziką, susijusią su kultūros vertybėmis. Visų pirma, ICOM rengiami raudonieji sąrašai turėtų būti gairės siekiant nustatyti tas trečiąsias šalis, kurių paveldui kyla didžiausia rizika, ir iš ten eksportuojamus objektus, kurie dažniau būtų neteisėtos prekybos objektai;
- (27) būtina rengti informavimo kampanijas, skirtas kultūros vertybių pirkėjams, neteisėtos prekybos rizikos klausimu, bei padėti rinkos dalyviams suprasti ir taikyti šį reglamentą. Skleidžiant tą informaciją valstybės narės turėtų įtraukti atitinkamus nacionalinius kontaktinius punktus ir kitas informacijos teikimo tarnybas;
- (28) siekiant veiksmingo šio reglamento įgyvendinimo, Komisija turėtų užtikrinti, kad labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės (MVĮ) naudotųsi derama technine pagalba, ir padėti joms teikti informaciją. Todėl Sąjungoje įsisteigusios MVĮ, kurios importuoja kultūros vertybes, turėtų pasinaudoti dabartinėmis ir būsimomis Sąjungos programomis, kuriomis remiamas mažųjų ir vidutinių įmonių konkurencingumas;
- (29) siekiant skatinti reikalavimų laikymąsi ir atgrasyti nuo jų apėjimo, valstybės narės turėtų nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas už šio reglamento nuostatų nesilaikymą ir apie tas sankcijas pranešti Komisijai. Valstybių narių nustatytos sankcijos šio reglamento pažeidimų atžvilgiu turėtų turėti vienodą atgrasomąjį poveikį visoje Sąjungoje;
- (30) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad muitinė ir kompetentingos viešosios institucijos susitartų dėl priemonių pagal Reglamente (ES) Nr. 952/2013 198 straipsnį. Išsamesniems tų priemonių aspektams turėtų būti taikoma nacionalinė teisė;
- (31) Komisija nedelsdama turėtų priimti šio reglamento įgyvendinimo taisykles, visų pirma susijusias su atitinkamomis standartinėmis elektroninėmis formomis, kurios naudojamos teikiant importo licencijos prašymą ar rengiant importuotojo patvirtinimą, ir po to per kuo trumpesnį laiką sukurti elektroninę sistemą. Nuostatų dėl importo licencijų ir importuotojo patvirtinimų taikymas turėtų būti atitinkamai atidėtas;
- (32) pagal proporcingumo principą, siekiant pagrindinių šio reglamento tikslų, būtina ir tinkama nustatyti taisykles, susijusias su kultūros vertybių įvežimu ir jų importo į Sąjungos muitų teritoriją sąlygomis ir procedūromis. Šiuo reglamentu, remiantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalimi, neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente išdėstomos kultūros vertybių įvežimo bei jų importo sąlygos ir procedūros siekiant apsaugoti žmonijos kultūros paveldą ir užkirsti kelią neteisėtai prekybai kultūros vertybėmis, visų pirma tais atvejais, kai tokia neteisėta prekyba galėtų būti prisidedama prie teroristų finansavimo.
2. Šis reglamentas netaikomas kultūros vertybėms, kurios buvo arba sukurtos, arba rastos Sąjungos muitų teritorijoje.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) kultūros vertybės – objektas, kuris yra reikšmingas archeologijai, priešistorinei, istorijai, literatūrai, menui arba mokslui, kaip išvardyta priede;

- 2) kultūros vertybių įvežimas – tai kultūros vertybių, kurioms pagal Reglamentą (ES) Nr. 952/2013 Sąjungos muitų teritorijoje taikoma muitinės priežiūra arba muitinis tikrinimas, įvežimas į Sąjungos muitų teritoriją;
- 3) kultūros vertybių importas:
 - a) kultūros vertybių išleidimas į laisvą apyvartą, kaip nurodyta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 201 straipsnyje, arba
 - b) kuriai nors iš šių kategorijų priskirtinų specialiųjų procedūrų, nurodytų Reglamento (ES) Nr. 952/2013 210 straipsnyje, įforminimas kultūros vertybėms:
 - i) saugojimo, kuriai priskiriamos muitinio sandėliavimo ir laisvosios zonos procedūros;
 - ii) tikslinio naudojimo, kuriai priskiriamos laikinojo įvežimo ir galutinio vartojimo procedūros;
 - iii) laikinojo įvežimo perdirbti;
- 4) prekių turėtojas – prekių turėtojas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 5 straipsnio 34 punkte;
- 5) kompetentingos viešosios institucijos – viešosios institucijos, kurias valstybės narės skiria importo licencijoms išduoti.

3 straipsnis

Kultūros vertybių įvežimas ir importas

1. Įvežti priedo A dalyje nurodytas kultūros vertybes, kurios buvo išvežtos iš tos šalies, kurioje jos buvo sukurtos ar rastos, teritorijos pažeidžiant tos šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, turi būti draudžiama.

Muitinė ir kompetentingos viešosios institucijos imasi visų tinkamų priemonių, kai bandoma įvežti pirmoje pastraipoje nurodytas kultūros vertybes.

2. Priedo B ir C dalyse išvardytas kultūros vertybes importuoti leidžiama tik pateikus:

- a) arba pagal 4 straipsnį išduotą importo licenciją,
- b) arba pagal 5 straipsnį pateiktą importuotojo patvirtinimą.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodyta importo licencija arba importuotojo patvirtinimas pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 163 straipsnį pateikiami muitinei. Tuo atveju, kai kultūros vertybėms įforminama laisvosios zonos procedūra, prekių turėtojas pateikia importo licenciją arba importuotojo patvirtinimą pateikdamas kultūros vertybes pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 245 straipsnio 1 dalies a ir b punktus.

4. Šio straipsnio 2 dalis netaikoma:

- a) kultūros vertybėms, kurios yra grąžintos prekės, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 203 straipsnyje;
- b) kultūros vertybių importui, kai siekiama vien tik užtikrinti, kad viešoji institucija jas saugotų arba tai būtų daroma jai prižiūrint, ketinant tas kultūros vertybes grąžinti, kai tai leis aplinkybės;
- c) kultūros vertybių laikinajam įvežimui, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 250 straipsnyje, į Sąjungos teritoriją švietimo, mokslo, išsaugojimo, restauravimo, eksponavimo, skaitmeninimo, scenos menų, akademinėjų įstaigų atliekamų mokslinių tyrimų ar muziejų arba panašių institucijų bendradarbiavimo tikslu.

5. Importo licencijos nereikalaujama kultūros vertybėms, kurioms įforminama laikinojo įvežimo procedūra, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 952/2013 250 straipsnyje, jei tokios vertybės bus pateiktos komercinėse menų mugėse. Tokiais atvejais pateikiamas importuotojo patvirtinimas pagal šio reglamento 5 straipsnio procedūrą.

Tačiau jei toms kultūros vertybėms vėliau įforminama kita muitinės procedūra, nurodyta šio reglamento 2 straipsnio 3 punkte, turi būti reikalaujama turėti pagal šio reglamento 4 straipsnį išduotą importo licenciją.

6. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma išsami kultūros vertybių, kurios yra grąžintos prekės, arba kultūros vertybių importo, siekiant užtikrinti jų saugojimą, ir laikinojo įvežimo, kaip nurodyta šio straipsnio 4 ir 5 dalyse, tvarka. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 13 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

7. Šio straipsnio 2 dalis nedaro poveikio kitoms pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 215 straipsnį Sąjungos priimtoms priemonėms.

8. Pateikiant priedo B ir C dalyse išvardytų kultūros vertybių importo muitinės deklaraciją, vienetų skaičius nurodomas kaip papildomi vienetai, kaip nustatyta tame priede. Kai kultūros vertybėms įforminama laisvosios zonos procedūra, prekių turėtojas nurodo vienetų skaičių, pateikdamas prekes pagal Reglamento (ES) Nr. 952/2013 245 straipsnio 1 dalies a ir b punktus.

4 straipsnis

Importo licencija

1. Importuojant priedo B dalyje išvardytas kultūros vertybes, išskyrus nurodytas 3 straipsnio 4 ir 5 dalyse, reikalaujama pateikti importo licenciją. Tą importo licenciją išduoda valstybės narės, kurioje kultūros vertybėms pirmą kartą įforminta viena iš 2 straipsnio 3 punkte nurodytų muitinės procedūrų, kompetentinga viešoji institucija.

2. Valstybių narių kompetentingų viešųjų institucijų pagal šį straipsnį išduotos importo licencijos galioja visoje Sąjungoje.

3. Pagal šį straipsnį išduota importo licencija neturi būti laikoma atitinkamų kultūros vertybių teisėtos kilmės arba nuosavybės teisių įrodymu.

4. Prašymą išduoti importo licenciją prekių turėtojas pateikia valstybės narės, nurodytos šio straipsnio 1 dalyje, kompetentingai viešajai institucijai per 8 straipsnyje nurodytą elektroninę sistemą. Prie prašymo pridedami patvirtinamieji dokumentai ir informacija, įrodantys, kad atitinkamos kultūros vertybės eksportuotos iš šalies, kurioje jos buvo sukurtos ar rastos, laikantis tos šalies įstatymų ir kitų teisės aktų, arba įrodantys, kad jų išvežimo iš jos teritorijos metu tokių įstatymų ir kitų teisės aktų nebuvo.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, prie prašymo vietoj to gali būti pridedami bet kokie patvirtinamieji dokumentai ir informacija, įrodantys, kad atitinkamos kultūros vertybės buvo eksportuotos laikantis paskutiniosios šalies, kurioje jos buvo ilgiau nei penkerių metų laikotarpį ir kitais nei laikino naudojimo, tranzito, reeksportavimo ar perkrovimo tikslais, įstatymų ir kitų teisės aktų, toliau nurodytais atvejais:

a) šalis, kurioje kultūros vertybės buvo sukurtos ar rastos, negali būti patikimai nustatyta arba

b) kultūros vertybės buvo išvežtos iš šalies, kurioje jos buvo sukurtos ar rastos, iki 1972 m. balandžio 24 d.

5. Įrodymai, kad atitinkamos kultūros vertybės buvo eksportuotos pagal 4 dalį, pateikiami kaip eksporto sertifikatai arba eksporto licencijos, kai atitinkama šalis eksporto metu yra nustačiusi tokius dokumentus kultūros vertybių eksportui.

6. Kompetentinga viešoji institucija patikrina, ar prašymas yra išsamus. Ji paprašo prašymą pateikusio asmens pateikti bet kokią trūkstamą ar papildomą informaciją ar dokumentą per 21 dieną nuo prašymo gavimo.

7. Per 90 dienų nuo išsamaus prašymo gavimo dienos kompetentinga viešoji institucija jį išnagrinėja ir priima sprendimą išduoti importo licenciją arba atmesti prašymą.

Kompetentinga viešoji institucija prašymą atmeta, jeigu:

- a) turi informacijos arba pagrįstų priežasčių manyti, kad kultūros vertybės buvo išvežtos iš šalies, kurioje jos buvo sukurtos arba rastos, teritorijos pažeidžiant tos šalies įstatymus ir kitus teisės aktus;
- b) nepateikti 4 dalyje reikalaujami įrodymai;
- c) turi informacijos arba pagrįstų priežasčių manyti, kad prekių turėtojas neįgijo jų teisėtai arba
- d) yra informuota, kad yra nagrinėjamų šalies, kurioje kultūros vertybės buvo sukurtos arba rastos, viešųjų institucijų reikalavimų dėl jų grąžinimo.

8. Tuo atveju, kai prašymas atmetamas, 7 dalyje nurodytas administracinis sprendimas kartu su motyvų pareiškimu ir informacija dėl skundų procedūros nedelsiant turi būti perduodami prašymą pateikusiam asmeniui.

9. Kai paduodamas prašymas dėl importo licencijos, susijusios su kultūros vertybėmis, dėl kurių toks prašymas buvo anksčiau atmetas, prašymą pateikęs asmuo informuoja kompetentingą viešąją instituciją, kuriai prašymas pateiktas, apie ankstesnį prašymo atmetimą.

10. Jeigu valstybė narė atmeta prašymą, apie tą atmetimą, taip pat apie priežastis, kuriomis jis buvo pagrįstas, per 8 straipsnyje nurodytą elektroninę sistemą informuojamos kitos valstybės narės ir Komisija.

11. Valstybės narės nedelsdamos paskiria kompetentingas viešąsias institucijas, kurios išduoda importo licencijas pagal šį straipsnį. Valstybės narės pateikia Komisijai duomenis apie kompetentingas viešąsias institucijas ir bet kokius tų duomenų pakeitimus.

Komisija duomenis apie kompetentingas viešąsias institucijas ir bet kokius tų duomenų pakeitimus skelbia *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje.

12. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomas importo licencijos prašymo šablonas ir forma bei kuriais nurodomi galimi patvirtinamieji dokumentai siekiant įrodyti atitinkamų kultūros vertybių teisėtą kilmę, taip pat nustatomos tokių prašymų pateikimo ir nagrinėjimo procedūrinės taisyklės. Nustatydamą tuos elementus, Komisija siekia užtikrinti, kad kompetentingos viešosios institucijos vienodai taikytų importo licencijavimo procedūras. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 13 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5 straipsnis

Importuotojo patvirtinimas

1. Importuojant priedo C dalyje išvardytas kultūros vertybes reikalaujama pateikti importuotojo patvirtinimą, kurį prekių turėtojas turi pateikti per 8 straipsnyje nurodytą elektroninę sistemą.

2. Importuotojo patvirtinimą sudaro:

- a) prekių turėtojo pasirašyta deklaracija, kurioje nurodoma, kad kultūros vertybės iš šalies, kurioje jos buvo sukurtos ar rastos, eksportuotos laikantis tos šalies įstatymų ir kitų teisės aktų tuo metu, kai jos buvo išvežtos iš jos teritorijos, ir
- b) standartinis dokumentas, kuriame atitinkamos kultūros vertybės aprašytos pakankamai išsamiai, kad viešosios institucijos galėtų jas identifikuoti ir atlikti rizikos analizę bei tikslinius tikrinimus.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos a punkto, deklaracijoje vietoj to gali būti nurodyta, kad atitinkamos kultūros vertybės buvo eksportuotos laikantis paskutiniosios šalies, kurioje jos buvo ilgiau nei penkerių metų laikotarpį ir kitais nei laikino naudojimo, tranzito, reeksportavimo ar perkrovimo tikslais, įstatymų ir kitų teisės aktų, toliau nurodytais atvejais:

- a) šalis, kurioje kultūros vertybės buvo sukurtos ar rastos, negali būti patikimai nustatyta arba
- b) kultūros vertybės buvo išvežtos iš šalies, kurioje jos buvo sukurtos ar rastos, iki 1972 m. balandžio 24 d.

3. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais patvirtinamas importuotojo patvirtinimo standartinis šablonas ir forma, taip pat jo pateikimo procedūrinės taisyklės, ir nurodo galimus patvirtinamuosius dokumentus, siekiant įrodyti atitinkamų kultūros vertybių teisėtą kilmę, kuriuos turėtų turėti prekių turėtojas, ir importuotojo patvirtinimo nagrinėjimo taisyklės. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 13 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6 straipsnis

Kompetentingos muitinės įstaigos

Valstybės narės gali apriboti muitinės įstaigų, kompetentingų tvarkyti kultūros vertybių importą pagal šį reglamentą, skaičių. Tais atvejais, kai valstybės narės taiko tokį apribojimą, jos pateikia Komisijai duomenis apie tas muitinės įstaigas ir bet kokius tų duomenų pakeitimus.

Komisija duomenis apie kompetentingas muitinės įstaigas ir bet kokius tų duomenų pakeitimus skelbia *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio C serijoje*.

7 straipsnis

Administracinis bendradarbiavimas

Šio reglamento įgyvendinimo tikslais valstybės narės užtikrina jų muitinių tarpusavio bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą su kompetentingomis viešosiomis institucijomis, nurodytomis 4 straipsnyje.

8 straipsnis

Elektroninės sistemos naudojimas

1. Valstybių narių viešųjų institucijų informacija, visų pirma apie importo licencijas ir importuotojų patvirtinimus, saugoma ir ja tarpusavyje keičiamasi elektroninėje sistemoje.

Elektroninės sistemos laikino neveikimo atveju laikinai gali būti naudojamos kitos saugojimo ir keitimosi informacija priemonės.

2. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustatoma:

- a) 1 dalyje nurodytos elektroninės sistemos diegimo, veikimo ir priežiūros tvarka;
- b) išsamios valstybių narių viešųjų institucijų informacijos pateikimo, tvarkymo, saugojimo ir keitimosi ja per elektroninę sistemą arba kitomis priemonėmis, nurodytomis 1 dalyje, taisyklės.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 13 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros ne vėliau kaip 2021 m. birželio 28 d.

9 straipsnis

Elektroninės sistemos sukūrimas

Komisija sukuria 8 straipsnyje nurodytą elektroninę sistemą. Elektroninė sistema pradeda veikti ne vėliau kaip praėjus ketveriems metams po įgyvendinimo aktų, nurodytų 8 straipsnio 2 dalyje, įsigaliojimo.

10 straipsnis

Asmens duomenų apsauga ir saugojimo laikotarpiai

1. Valstybių narių muitinės ir kompetentingos viešosios institucijos atlieka asmens duomenų, kuriuos jos gavo pagal 4, 5 ir 8 straipsnius, valdytojų funkciją.
2. Asmens duomenų tvarkymas pagal šį reglamentą vykdomas tik 1 straipsnio 1 dalyje apibrėžtu tikslu.
3. Pagal 4, 5 ir 8 straipsnius gautais asmens duomenimis gali naudotis tik tinkamai įgalioti viešųjų institucijų darbuotojai ir jie turi būti deramai apsaugoti nuo neleistinos prieigos arba perdavimo. Duomenys negali būti atskleisti ar perduoti be aiškaus rašytinio viešosios institucijos, kuri pirmoji gavo tą informaciją, leidimo. Tačiau toks leidimas nebūtinas, jeigu viešosios institucijos privalo atskleisti arba perduoti tą informaciją pagal atitinkamoje valstybėje narėje galiojančias teisinės nuostatas, visų pirma susijusias su teismo procesu.

4. Taikant 4, 5 ir 8 straipsnius gauti asmens duomenys saugomi 20 metų nuo jų gavimo datos. Pasibaigus tam laikotarpiui tie asmens duomenys ištrinami.

11 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus šį reglamentą, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2020 m. gruodžio 28 d. praneša Komisijai apie taisykles dėl sankcijų, taikytinų už kultūros vertybių įvežimą pažeidžiant 3 straipsnio 1 dalį, ir apie susijusias priemones.

Valstybės narės ne vėliau kaip 2025 m. birželio 28 d. praneša Komisijai apie taisykles dėl sankcijų, taikytinų už kitus šio reglamento pažeidimus, visų pirma už melagingus pareiškimus bei melagingos informacijos pateikimą, ir apie susijusias priemones.

Valstybės narės nedelsdamos Komisijai praneša apie visus vėlesnius tokioms taisyklėms įtakos turinčius pakeitimus.

12 straipsnis

Bendradarbiavimas su trečiosiomis šalimis

Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, gali organizuoti mokymus ir gebėjimų stiprinimo veiklą trečiosioms šalims klausimais, kurie patenka į jos veiklos sritį, ir tokiu mastu, koks yra būtinas jos užduotims pagal šį reglamentą vykdyti.

13 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas, įsteigtas pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 116/2009 8 straipsnį. Tas komitetas – tai komitetas, kaip apibrėžta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

14 straipsnis

Ataskaitų teikimas ir vertinimas

1. Valstybės narės Komisijai teikia informaciją apie šio reglamento įgyvendinimą.

Tuo tikslu Komisija valstybėms narėms pateikia atitinkamus klausimynus. Valstybės narės prašomą informaciją Komisijai pateikia per šešis mėnesius nuo klausimyno gavimo dienos.

2. Per trejus metus nuo tos dienos, kai pradedamas taikyti visas šis reglamentas, o vėliau kas penkerius metus Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio reglamento įgyvendinimo ataskaitą. Ataskaita skelbiama viešai ir joje pateikiama aktuali statistinė informacija Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, tokia kaip išduotų importo licencijų ir atmestų prašymų skaičius, taip pat pateiktų importuotojų patvirtinimų skaičius. Joje apžvelgiamas praktinis įgyvendinimas, įskaitant poveikį Sąjungos ekonominės veiklos vykdytojams, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms.

3. Ne vėliau kaip 2020 m. birželio 28 d., o vėliau kas 12 mėnesių iki kol sukuriama 9 straipsnyje nustatyta elektroninė sistema, Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai pažangos priimant įgyvendinimo aktus, kaip nustatyta 8 straipsnio 2 dalyje, ir pažangos, padarytos kuriant elektroninę sistemą, kaip nustatyta 9 straipsnyje, ataskaitą.

15 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

16 straipsnis

Taikymas

1. Šis reglamentas taikomas nuo jo įsigaliojimo dienos.
2. Nepaisant 1 dalies:
 - a) 3 straipsnio 1 dalis taikoma nuo 2020 m. gruodžio 28 d.;
 - b) 3 straipsnio 2–5, 7 ir 8 dalys, 4 straipsnio 1–10 dalys, 5 straipsnio 1 ir 2 dalys ir 8 straipsnio 1 dalis taikomos nuo tos dienos, kurią pradeda veikti 8 straipsnyje nurodyta elektroninė sistema, arba ne vėliau kaip 2025 m. birželio 28 d. Komisija datą, kurią įvykdomos šios dalies sąlygos, paskelbia *Europos Sąjungos oficialiojo leidinio* C serijoje.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2019 m. balandžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

G. CIAMBA

PRIEDAS

A dalis. Kultūros vertybės, kurioms taikoma 3 straipsnio 1 dalis

-
- a) retos faunos, floros, mineralų ir anatomijos kolekcijos bei pavyzdžiai ir paleontologijos objektai;
-
- b) turtas, susijęs su istorija, įskaitant mokslo ir technologijų, karo ir visuomenės istoriją, valstybių vadovų, mąstytojų, mokslininkų ir menininkų gyvenimu ir nacionalinės reikšmės įvykiais;
-
- c) archeologinių kasinėjimų, įskaitant teisėtus ir neteisėtus, arba archeologinių paieškų žemėje ar po vandeniu radiniai;
-
- d) išardytų meno ar istorinių monumentų arba archeologinių vietovių elementai ⁽¹⁾;
-
- e) senesni nei šimto metų antikvariniai daiktai, pavyzdžiui, įrašai, monetos ir graviruoti antspaudai;
-
- f) etnologijos objektai;
-
- g) meno objektai, pavyzdžiui:
- i) paveikslėliai, paveiksai ir piešiniai, nupiešti tik ranka bet kokia medžiaga ant bet kokio pagrindo, išskyrus pramoninio dizaino objektus ir pramonės gaminius, dekoruotus ranka;
 - ii) statulų ir skulptūrų originalai iš bet kokių medžiagų;
 - iii) graviūrų, estampų ir litografijų originalai;
 - iv) originalūs meninio pobūdžio rinkiniai ir montažai iš bet kokių medžiagų;
-
- h) reti rankraščiai ir inkunabulai;
-
- i) senos specializuotos (istorinės, meninės, mokslinės, literatūrinės ir pan.) knygos, dokumentai ir publikacijos, pavieniai arba kolekcijos;
-
- j) pašto, žyminiai (rinkliavos) ir panašūs ženklai, pavieniai arba kolekcijos;
-
- k) archyvai, įskaitant garso, fotografijos ir kinematografijos archyvus;
-
- l) senesni nei šimto metų baldai ir seni muzikos instrumentai.

⁽¹⁾ Liturginės ikonos ir statulos, net jeigu jos yra atskirai stovintys objektai, laikytinos šiai kategorijai priklausančiomis kultūros vertybėmis.

B dalis. Kultūros vertybės, kurioms taikomas 4 straipsnis

Kultūros vertybių kategorijos pagal A dalį	Kombinuotosios nomenklatūros (KN) skirsnis, pozicija arba subpozicija	Minimalaus amžiaus riba	Minimali finansinė riba (muitinė vertė)	Papildomi vienetai
c) archeologinių kasinėjimų (įskaitant teisėtus ir neteisėtus) arba archeologinių paieškų žemėje ar po vandeniu radiniai;	ex 9705; ex 9706	senesni nei 250 metų	bet kokios vertės	vienetų skaičius (p/st)
d) išardytų meno ar istorinių monumentų arba archeologinių vietovių elementai (1);	ex 9705; ex 9706	senesni nei 250 metų	bet kokios vertės	vienetų skaičius (p/st)

(1) Liturginės ikonos ir statulos, net jeigu jos yra atskiri objektai, laikytinos šiai kategorijai priklausančiomis kultūros vertybėmis.

C dalis. Kultūros vertybės, kurioms taikomas 5 straipsnis

Kultūros vertybių kategorijos pagal A dalį	Kombinuotosios nomenklatūros (KN) skirsnis, pozicija arba subpozicija	Minimalaus amžiaus riba	Minimali finansinė riba (muitinė vertė)	Papildomi vienetai
a) retos faunos, floros, mineralų ir anatomijos kolekcijos bei pavyzdžiai ir paleontologijos objektai;	ex 9705	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
b) turtas, susijęs su istorija, įskaitant mokslo ir technologijų, karo ir visuomenės istoriją, valstybių vadovų, mąstytojų, mokslininkų ir menininkų gyvenimu ir nacionalinės reikšmės įvykiais;	ex 9705	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
e) antikvariniai daiktai, pavyzdžiui, įrašai, monetos ir graviruoti antspaudai;	ex 9706	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
f) etnologijos objektai;	ex 9705	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
g) meno objektai, pavyzdžiui:				
i) paveikslėliai, paveikslai ir piešiniai, nupiešti tik ranka bet kokia medžiaga ant bet kokio pagrindo (išskyrus pramoninio dizaino objektus ir pramonės gaminius, dekoruotus ranka);	ex 9701	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)

Kultūros vertybių kategorijos pagal A dalį	Kombinuotosios nomenklatūros (KN) skirsnis, pozicija arba subpozicija	Minimalaus amžiaus riba	Minimali finansinė riba (muštinė vertė)	Papildomi vienetai
ii) statulų ir skulptūrų originalai iš bet kokių medžiagų;	ex 9703	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
iii) graviūrų, estampų ir litografijų originalai;	ex 9702;	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
iv) originalūs meninio pobūdžio rinkiniai ir montažai iš bet kokių medžiagų;	ex 9701	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
h) reti rankraščiai ir inkunabulai	ex 9702; ex 9706	senesni nei 200 metų	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)
i) senos specializuotos knygos, dokumentai ir publikacijos (istorinės, meninės, mokslinės, literatūrinės ir pan.), pavieniai arba kolekcijos.	ex 9705; ex 9706	Daugiau nei 200 metų senumo	18 000 EUR ar daugiau už vieneta	vienetų skaičius (p/st)

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2019/881

2019 m. balandžio 17 d.

dėl ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūros) ir informacinių ir ryšių technologijų kibernetinio saugumo sertifikavimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 526/2013 (Kibernetinio saugumo aktas)

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami iš įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) tinklų ir informacinės sistemos bei elektroninių ryšių tinklai ir paslaugos atlieka visuomenei gyvybiškai svarbų vaidmenį ir tapo ekonomikos augimo pamatu. Informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) grindžiamos sudėtingos sistemos, kurias taikant remiama kasdienė visuomenės veikla, užtikrinamas mūsų ekonomikos pagrindinių sektorių, kaip antai sveikatos, energetikos, finansų ir transporto, funkcionavimas ir visų pirma remiamas vidaus rinkos veikimas;
- (2) piliečiai, organizacijos ir verslo įmonės visoje Sąjungoje dabar labai plačiai naudoja tinklų ir informacines sistemas. Vis daugiau produktų ir paslaugų yra grindžiami skaitmeninimu ir susietumu, ir numatoma, kad, įsitvirtinus daiktų internetui, per ateinančių dešimtmetį Sąjungoje bus įdiegtas ypatingai didelis skaičius susietųjų skaitmeninių įrenginių. Nors prie interneto prijungiama vis daugiau įrenginių, jų projektavimo etape nepakankamai atsižvelgiama į saugumą ir atsparumą, dėl to jų kibernetinis saugumas yra nepakankamas. Tomis aplinkybėmis dėl riboto sertifikavimo naudojimo pavieniai naudotojai, organizacijos ir verslo įmonės negauna pakankamai informacijos apie IRT produktų, paslaugų ir procesų kibernetinio saugumo savybes, o tai mažina pasitikėjimą skaitmeniniais sprendimais. Tinklų ir informacinės sistemos gali mums talkinti visose mūsų gyvenimo srityse ir skatinti Sąjungos ekonomikos augimą. Jos yra skaitmeninės bendrosios rinkos kūrimo pagrindas;
- (3) dėl išaugusio skaitmeninimo ir susietumo padidėjo kibernetiniam saugumui kylanti rizika, todėl visa visuomenė gali labiau nukentėti nuo kibernetinių grėsmių ir didėja gyventojams, įskaitant pažeidžiamus asmenis, pvz., vaikus, kylantys pavojai. Siekiant sumažinti šiuos pavojus, būtina imtis visų reikiamų veiksmų Sąjungoje padidinti kibernetinį saugumą, kad nuo kibernetinių grėsmių būtų geriau apsaugotos tinklų ir informacinės sistemos, ryšių tinklai, skaitmeniniai produktai, paslaugos ir įrenginiai, kuriais naudojasi piliečiai, organizacijos ir verslo įmonės – nuo mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI), kaip apibrėžta Komisijos rekomendacijoje Nr. 2003/361/EB ⁽⁴⁾, iki ypatingos svarbos infrastruktūros objektų operatorių;

⁽¹⁾ OL C 227, 2018 6 28, p. 86.

⁽²⁾ OL C 176, 2018 5 23, p. 29.

⁽³⁾ 2019 m. kovo 12 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2019 m. balandžio 9 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažų ir vidutinių įmonių (MVI) apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

- (4) sudarydama visuomenei sąlygas susipažinti su atitinkama informacija, Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūra (ENISA), įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 526/2013⁽⁵⁾, prisideda prie kibernetinio saugumo pramonės Sąjungoje vystymo, visų pirma prie MVĮ ir startuolių plėtros. ENISA turėtų siekti glaudžiau bendradarbiauti su universitetais ir mokslinių tyrimų centrais, kad būtų prisidedama prie priklausomybės nuo kibernetinio saugumo produktų ir paslaugų, kurie nėra iš Sąjungos, sumažinimo ir tiekimo grandinių Sąjungos viduje stiprinimo;
- (5) kibernetinių išpuolių daugėja, todėl susietajai ekonomikai ir visuomenei, kuri gali labiau nukentėti nuo kibernetinių grėsmių ir išpuolių, reikalinga didesnė apsauga. Vis dėlto, nors kibernetiniai išpuoliai dažnai yra tarpvalstybinio pobūdžio, kibernetinio saugumo institucijų atsakomosios politikos priemonės ir teisėsaugos institucijų kompetencijos daugiausia yra nacionalinės. Didelio masto incidentai gali sutrikdyti esminių paslaugų visoje Sąjungoje teikimą. Todėl būtinas veiksmingas ir koordinuotas Sąjungos lygmens atsakas ir krizių valdymas, paremtas tiksline politika ir bendresnio pobūdžio Europos solidarumo ir savitarpio pagalbos priemonėmis. Be to, politikos formuotojams, verslo sektoriaus atstovams ir naudotojams yra svarbu, kad reguliariai būtų vykdomas patikimais Sąjungos duomenimis grindžiamas kibernetinio saugumo ir atsparumo būklės Sąjungoje vertinimas ir sistemingai prognozuojami Sąjungos ir pasaulinio masto ateities pokyčiai, iššūkiai ir grėsmės;
- (6) atsižvelgiant į padidėjusius kibernetinio saugumo iššūkius, su kuriais susiduria Sąjunga, būtina parengti išsamų ankstesniais Sąjungos veiksmais grindžiamų priemonių, kuriomis remiami vienas kitą papildantys tikslai, rinkinį. Tie tikslai apima tolesnį valstybių narių ir įmonių pajėgumų bei parengties gerinimą, taip pat valstybių narių ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų bendradarbiavimo, dalijimosi informacija ir veiksmų koordinavimo gerinimą. Be to, dėl tarpvalstybinio kibernetinių grėsmių pobūdžio būtina didinti Sąjungos lygmens pajėgumus, kurie galėtų papildyti valstybių narių veiksmus, visų pirma didelių tarpvalstybinių incidentų ir krizių atveju, kartu atsižvelgiant į nacionalinių reagavimo į bet kokio masto kibernetines grėsmes pajėgumų palaikymo ir tolesnio plėtojimo svarbą;
- (7) taip pat reikia dėti daugiau pastangų siekiant didinti piliečių, organizacijų ir verslo įmonių informuotumą apie kibernetinio saugumo klausimus. Be to, atsižvelgiant į tai, kad incidentai mažina pasitikėjimą skaitmeninių paslaugų teikėjais ir pačia skaitmenine bendrąja rinka, ypač tarp vartotojų, reikėtų toliau stiprinti pasitikėjimą skaidriai teikiant informaciją apie IRT produktų, paslaugų ir procesų saugumo lygį, pabrėžiant, kad net ir aukštas kibernetinio saugumo sertifikavimo lygis negali garantuoti IRT produkto, paslaugos ar proceso visiško saugumo. Padidinti pasitikėjimą galėtų pagerinti Sąjungos masto sertifikavimas, numatant bendrus kibernetinio saugumo reikalavimus ir vertinimo kriterijus visose nacionalinėse rinkose ir sektoriuose;
- (8) kibernetinis saugumas nėra vien su technologijomis susijęs klausimas, vienodai svarbus yra žmonių elgesys. Todėl reikėtų aktyviai propaguoti „kibernetinę higieną“ – nesudėtingas įprastines priemones, kurias įgyvendinę ir reguliariai taikydami piliečiai, organizacijos ir įmonės kiek įmanoma labiau sumažina kibernetinių grėsmių jiems keliamą riziką;
- (9) siekiant stiprinti Sąjungos kibernetinio saugumo struktūras, svarbu palaikyti ir plėtoti valstybių narių pajėgumus visapusiškai reaguoti į kibernetines grėsmes, įskaitant tarpvalstybinius incidentus;
- (10) įmonės ir individualūs vartotojai turėtų turėti tikslią informaciją apie tai, koks yra sertifikavimu patvirtintas jų IRT produktų, paslaugų ir procesų saugumo užtikrinimo lygis. Tuo pačiu metu joks IRT produktas ar paslauga nėra visiškai saugus kibernetiniu požiūriu, ir reikia propaguoti elementarias kibernetinės higienos taisykles ir teikti joms pirmenybę. Atsižvelgiant į tai, kad daugėja daiktų interneto įrenginių, esama daug įvairių savanoriškų priemonių, kurių gali imtis privatusis sektorius, kad sustiprintų pasitikėjimą IRT produktų, paslaugų ir procesų saugumu;
- (11) šiuolaikiniai IRT produktai ir sistemos dažnai turi integruotas vieną ar kelias trečiųjų šalių technologijas ir komponentus ir jais remiasi, pavyzdžiui, programinės įrangos modulius, bibliotekas ar taikomųjų programų sąsajas. Dėl šio rėmimosi, vadinamo „priklausomybe“, galėtų kilti papildoma rizika kibernetiniam saugumui, nes trečiųjų šalių komponentuose aptiktos pažeidžiamumo spragos taip pat galėtų pakenkti IRT produktų, paslaugų ir procesų saugumui. Daugeliu atveju tokios priklausomybės identifikavimas ir dokumentavimas sudaro galimybę galutiniams IRT produktų, paslaugų ir procesų naudotojams pagerinti savo rizikos kibernetiniam saugumui valdymo veiklą patobulinant, pavyzdžiui, naudotojų kibernetinio saugumo pažeidžiamumo spragų valdymo ir ištaisymo procedūras;

⁽⁵⁾ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 526/2013 dėl Europos Sąjungos tinklų ir informacijos apsaugos agentūros (ENISA), kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 460/2004 (OL L 165, 2013 6 18, p. 41).

- (12) IRT produktų, paslaugų arba procesų projektavime ir plėtojime dalyvaujančios organizacijos, gamintojai ar tiekėjai turėtų būti skatinami ankstyviausiose projektavimo ir plėtojimo etapuose diegti tokias priemones, kad tie produktai, paslaugos ir procesai būtų kiek įmanoma geriau apsaugomi, kad būtų daroma prielaida, jog kibernetinių išpuolių pasitaikys, ir būtų numatomas bei iki minimumo sumažinamas šių išpuolių poveikis (integruotasis saugumas). Saugumas turėtų būti užtikrinamas per visą IRT produkto, paslaugos ar proceso gyvavimo laikotarpį, o projektavimo ir plėtojimo procesai turėtų būti nuolat tobulinami siekiant sumažinti piktybinių veiksmų žalą;
- (13) įmonės, organizacijos ir viešasis sektorius turėtų taip konfigūruoti jų kuriamus IRT produktus, paslaugas ar procesus, kad būtų užtikrintas aukštesnis saugumo lygis, tokiu būdu pirmajam naudotojui sudarant galimybes gauti pačių saugiausių įmanomų nustatymų integruotąją konfigūraciją („integruotasis saugumas“), ir taip būtų sumažinta naudotojams tenkanti IRT produkto, paslaugos ar proceso tinkamo konfigūravimo našta. Jeigu integruotasis saugumas yra įdiegtas, jis turėtų tiesiog lengvai ir patikimai veikti – jo veikimui užtikrinti neturėtų reikėti atlikti išsamių nustatymų, arba kad naudotojas turėtų specialių techninių žinių ar atliktų kitokius, nei savaime suprantami, veiksmus. Jei konkrečiu atveju remiantis rizikos ir tinkamumo naudoti analize galima daryti išvadą, kad toks numatytasis nustatymas neįmanomas, naudotojai turėtų būti paraginti pasirinkti saugiausią nustatymą;
- (14) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 460/2004 ⁽⁶⁾ įsteigta ENISA, siekiant prisidėti prie šių tikslų įgyvendinimo: užtikrinti aukštą Sąjungos tinklų ir informacijos saugumo lygį ir piliečių, vartotojų, įmonių ir viešojo administravimo institucijų labai formuoti tinklų ir informacijos saugumo kultūrą. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1007/2008 ⁽⁷⁾ ENISA įgaliojimai pratęsti iki 2012 m. kovo mėn. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 580/2011 ⁽⁸⁾ ENISA įgaliojimai buvo dar pratęsti iki 2013 m. rugsėjo 13 d. Reglamentu (ES) Nr. 526/2013 ENISA įgaliojimai buvo pratęsti iki 2020 m. birželio 19 d.;
- (15) Sąjunga jau ėmėsi svarbių veiksmų siekdama užtikrinti kibernetinį saugumą ir padidinti pasitikėjimą skaitmeninėmis technologijomis. 2013 m. buvo priimta Europos Sąjungos kibernetinio saugumo strategija siekiant nubrėžti Sąjungos politikos atsaką į kibernetines grėsmes ir riziką gaires. Kad piliečiai būtų geriau apsaugoti internete, 2016 m. priimtas pirmasis Sąjungos kibernetinio saugumo srities teisės procedūra priimamas aktas – Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1148 ⁽⁹⁾. Direktyva (ES) 2016/1148 buvo nustatyti reikalavimai, susiję su kibernetinio saugumo srities nacionaliniais pajėgumais, sukurti pirmieji mechanizmai, kuriais siekiama stiprinti strateginių ir operatyvinių valstybių narių bendradarbiavimą, ir nustatytos pareigos, susijusios su saugumo priemonėmis ir pranešimais apie incidentus sektoriuose, kurie yra itin svarbūs ekonomikai ir visuomenei, pvz., energetikos, transporto, geriamo vandens tiekimo ir paskirstymo, bankininkystės, finansų rinkų infrastruktūros, sveikatos priežiūros, skaitmeninės infrastruktūros, taip pat pagrindinių skaitmeninių paslaugų teikėjų (paieškos sistemų, debesijos kompiuterijos paslaugų ir elektroninių prekyviečių).

Vienas iš pagrindinių vaidmenų remiant tos direktyvos įgyvendinimą buvo priskirtas ENISA. Be to, veiksminga kova su kibernetiniais nusikaltimais yra svarbus Europos saugumo darbotvarkės prioritetas, prisidedantis prie bendro tikslo užtikrinti aukštą kibernetinio saugumo lygį. Prie aukšto kibernetinio saugumo lygio bendrojoje skaitmeninėje rinkoje prisideda ir kiti teisės aktai, pavyzdžiui, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 ⁽¹⁰⁾, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB ⁽¹¹⁾ ir (ES) 2018/1972 ⁽¹²⁾.

⁽⁶⁾ 2004 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 460/2004, įsteigiantis Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrą (OL L 77, 2004 3 13, p. 1).

⁽⁷⁾ 2008 m. rugsėjo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1007/2008, iš dalies keičiantis Reglamentą (EB) Nr. 460/2004, įsteigiantį Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrą, jos veiklos trukmės atžvilgiu (OL L 293, 2008 10 31, p. 1).

⁽⁸⁾ 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 580/2011, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 460/2004, įsteigiantis Europos tinklų ir informacijos apsaugos agentūrą, jos veiklos trukmės atžvilgiu (OL L 165, 2011 6 24, p. 3).

⁽⁹⁾ 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/1148 dėl priemonių aukštam bendram tinklų ir informacinių sistemų saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti (OL L 194, 2016 7 19, p. 1).

⁽¹⁰⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽¹¹⁾ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37).

⁽¹²⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (nauja redakcija) (OL L 321, 2018 12 17, p. 36).

- (16) nuo tada, kai 2013 m. buvo priimta Europos Sąjungos kibernetinio saugumo strategija ir buvo atlikta paskiausia ENISA įgaliojimų peržiūra, įvyko didelių bendrų politinių aplinkybių pokyčių, susijusių su mažiau nuspėjama ir mažiau saugia pasauline aplinka. Šiomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į pozityvią ENISA vaidmens kaip informacinio centro, kuris teikia rekomendacijas ir ekspertines žinias, taip pat padeda bendradarbiauti ir stiprinti pajėgumus, raidą, taip pat remiantis nauja Sąjungos kibernetinio saugumo politika, būtina peržiūrėti ENISA įgaliojimus, kad būtų apibrėžtas jos vaidmuo pasikeitusioje kibernetinio saugumo ekosistemoje ir užtikrinti, kad ji veiksmingai prisidėtų prie Sąjungos veiksmų reaguojant į kibernetinio saugumo iššūkius, kylančius dėl radikaliai pasikeitusios kibernetinių grėsmių padėties, o šiam tikslui pasiekti, kaip pripažinta ENISA vertinime, esamų įgaliojimų nepakanka;
- (17) šiuo reglamentu įsteigta ENISA turėtų pakeisti Reglamentu (ES) Nr. 526/2013 įsteigtą ENISA. ENISA turėtų vykdyti šiuo reglamentu ir kitais kibernetinio saugumo srities Sąjungos teisės aktais jai pavestas užduotis, be kita ko, teikdama ekspertines žinias ir teikdama rekomendacijas bei atlikdama Sąjungos informacijos ir žinių centro funkcijas. Ji turėtų skatinti keistis geriausios praktikos pavyzdžiais tarp valstybių narių ir privačių suinteresuotųjų subjektų, teikdama politikos pasiūlymus Komisijai ir valstybėms narėms, veikdama kaip informacinis centras vykdamas Sąjungos sektorių politikos iniciatyvas kibernetinio saugumo klausimais ir skatindama operatyvinę valstybių narių tarpusavio ir valstybių narių bei Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų bendradarbiavimą;
- (18) Sprendimu 2004/97/EB, Euratomas, kurį bendru susitarimu priėmė valstybių narių atstovai, posėdžiavę valstybės arba Vyriausybės vadovų lygiu ⁽¹³⁾, valstybių narių atstovai nusprendė, kad ENISA būstinė bus viename iš Graikijos miestų, dėl kurio nuspręš Graikijos Vyriausybė. ENISA priimančioji valstybė narė turėtų užtikrinti kuo geresnes jos sklandžios ir veiksmingos veiklos sąlygas. Kad ENISA tinkamai ir veiksmingai vykdytų savo užduotis, samdytų ir išsaugotų darbuotojus bei veiksmingiau vykdytų tinklaveiką, yra būtina ENISA įkurdinti tinkamoje vietoje, be kita ko, užtikrinant tinkamas transporto jungtis ir infrastruktūrą su ENISA darbuotojais atvykstantiems sutuoktiniams ir vaikams. ENISA ir priimančiosios valstybės narės susitarime, sudarytame gavus ENISA Valdančiosios tarybos pritarimą, turėtų būti nustatytos reikiamos nuostatos;
- (19) atsižvelgiant į didėjančią kibernetiniam saugumui kylančią riziką ir iššūkius, su kuriais susiduria Sąjunga, reikėtų padidinti ENISA skiriamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, kad būtų atsižvelgta į išaugusį jos vaidmenį ir uždavinius, taip pat labai svarbų jos vaidmenį Sąjungos skaitmeninę ekosistemą ginančių organizacijų ekosistemoje, kad ENISA galėtų veiksmingai atlikti jai pagal šį Reglamentą pavestas užduotis;
- (20) ENISA turėtų kurti ir išlaikyti aukšto lygio ekspertines žinias ir veikti kaip informacinis centras, skatinantis pasitikėti bendrąja rinka – visa tai ji galėtų pasiekti būdama nepriklausoma, teikdama kokybiškas rekomendacijas ir skleisdama kokybišką informaciją, užtikrindama savo procedūrų ir veiklos būdų skaidrumą bei uoliai vykdydama savo užduotis. Vykdydama savo užduotis ENISA turėtų aktyviai remti nacionalinius veiksmus ir iniciatyvas prisidėti prie Sąjungos veiksmų, visapusiškai bendradarbiaudama su Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis bei valstybėmis narėmis, vengdama darbo dubliavimo ir propaguodama sinergiją. Be to, ENISA turėtų remtis privačiojo sektoriaus ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų indėliu ir bendradarbiavimu su jais. Užduočių sąrašą turėtų būti nurodyta, kaip ENISA turi siekti savo tikslų, tačiau jos veiklos sąlygos turėtų būti lanksčios;
- (21) kad galėtų valstybėms narėms teikti tinkamą paramą operatyvinio bendradarbiavimo srityje, ENISA turėtų toliau stiprinti savo techninius ir žmogiškuosius pajėgumus ir įgūdžius. ENISA turėtų plėsti savo praktinę patirtį ir pajėgumus. ENISA ir valstybės narės savanorišku pagrindu galėtų plėtoti nacionalinių ekspertų komandiravimo į ENISA programas, telkiant ekspertus ir vykdamas darbuotojų mainus;
- (22) ENISA turėtų padėti Komisijai teikdama rekomendacijas, nuomones ir analizę visais Sąjungos klausimais, susijusiais su politikos ir teisės kūrimu, atnaujinimais ir peržiūromis kibernetinio saugumo srityje, ir jų specifiniais sektorių aspektais, siekiant padidinti kibernetinio saugumo aspektą apimančios Sąjungos politikos ir teisės aktualumą ir sudaryti galimybę tą politiką ir teisę nuosekliai įgyvendinti nacionaliniu lygmeniu. Rengiant Sąjungos sektorinę politiką ir teisės aktų iniciatyvas kibernetinio saugumo klausimais ENISA turėtų veikti kaip informacinis centras, teikdama rekomendacijas ir ekspertines žinias. ENISA turėtų reguliariai teikti informaciją Europos Parlamentui apie savo veiklą;

⁽¹³⁾ 2003 m. gruodžio 13 d. Sprendimas 2004/97/EB, Euratomas, kurį bendru susitarimu priėmė valstybių narių atstovai, posėdžiavę valstybės arba vyriausybės vadovų lygiu dėl tam tikrų Europos Sąjungos įstaigų ir agentūrų būstinių vietos (OL L 29, 2004 2 3, p. 15).

- (23) atvirojo interneto viešasis pagrindas, kitaip tariant – interneto pagrindiniai protokolai ir infrastruktūra, kurie yra pasaulinės viešosios gėrybės, užtikrina esmines viso interneto funkcines galimybes ir nuo jų priklauso jo įprastas veikimas. ENISA turėtų remti atvirojo interneto viešojo pagrindo funkcionavimo saugumą ir stabilumą, įskaitant pagrindinius protokolus (visų pirma DNS, BGP ir IPv6), domeno vardų sistemos veikimą (kaip antai visų aukščiausio lygio domenų vardų veikimą) ir šakninės zonos veikimą, bet ne tik tai;
- (24) pagrindinė ENISA užduotis yra skatinti nuosekliai įgyvendinti atitinkamus teisės aktus, visų pirma veiksmingai įgyvendinti Direktyvą (ES) 2016/1148 ir kitus susijusius teisinius dokumentus, į kuriuos įtrauktos kibernetinio saugumo srities nuostatos, nes tai itin svarbu siekiant padidinti kibernetinį atsparumą. Turint omenyje sparčiai kintančią kibernetinių grėsmių padėtį, akivaizdu, kad valstybėms narėms būtina padėti pasiūlant platesnį, įvairias politikos sritis apimančią požiūrį į kibernetinio atsparumo didinimą;
- (25) ENISA turėtų padėti valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms joms dedant pastangas plėtoti ir stiprinti pajėgumą ir parengtį užkirsti kelią tinklų ir informacinių sistemų saugumui kylančioms kibernetinėms grėsmėms ir incidentams, juos nustatyti ir į juos reaguoti. Visų pirma ENISA turėtų padėti plėtoti ir stiprinti nacionalines ir Sąjungos reagavimo į kompiuterių saugumo incidentus tarnybas (toliau – CSIRT), nurodytas Direktyvoje (ES) 2016/1148, kad Sąjungoje būtų užtikrintas vienodas aukštas jų kompetencijos lygis. ENISA vykdoma veikla, susijusi su valstybių narių operaciniais pajėgumais, turėtų aktyviai remti veiksmus, kurių imasi pačios valstybės narės siekdamos vykdyti savo pareigas pagal Direktyvą (ES) 2016/1148, ir todėl neturėtų jų pakeisti;
- (26) ENISA taip pat turėtų padėti rengti ir atnaujinti tinklų ir informacinių sistemų saugumo, visų pirma kibernetinio saugumo, strategijas Sąjungos lygmeniu ir, gavusi prašymą, valstybių narių lygmeniu, skatinti tokių strategijų sklaidą ir stebėti jų įgyvendinimo pažangą. Taip pat ENISA turėtų prisidėti patenkinant mokymų rengimo ir mokomosios medžiagos teikimo poreikius, įskaitant viešųjų įstaigų poreikius, ir, kai tinkama, plačiu mastu rengti instruktorius, remiantis Piliečiams skirta Europos skaitmeninės kompetencijos programa siekiant padėti valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms plėtoti savo mokymo pajėgumus;
- (27) ENISA turėtų remti valstybių narių veiklą informuotumo didinimo ir švietimo kibernetinio saugumo klausimais srityje, palengvindama jų glaudesnę bendradarbiavimą ir keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais. Tokią paramą galėtų sudaryti nacionalinių švietimo informacinių centrų tinklo ir mokymo kibernetinio saugumo srityje platformos sukūrimas. Nacionalinių švietimo informacinių centrų tinklas galėtų būti nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklo dalis ir sudaryti pradines sąlygas būsimam koordinavimui valstybėse narėse;
- (28) ENISA turėtų padėti pagal Direktyvą (ES) 2016/1148 sukurtai Bendradarbiavimo grupei vykdyti jos užduotis, visų pirma susijusias su valstybių narių esminių paslaugų teikėjų nustatymu, be kita ko, klausimais, susijusiais su tarpvalstybine priklausomybe, rizika ir incidentais, teikdama ekspertines žinias bei rekomendacijas ir sudaryti palankesnes sąlygas keistis geriausia praktika;
- (29) siekiant skatinti viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą ir bendradarbiavimą privačiajame sektoriuje, visų pirma stiprinti paramą ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugai, ENISA turėtų remti dalijimąsi informacija sektoriuose ir tarp sektorių, visų pirma Direktyvos (ES) 2016/1148 II priede išvardytuose sektoriuose, dalydamasi geriausios praktikos pavyzdžiais ir teikdama rekomendacijas dėl esamų priemonių ir procedūrų, taip pat rekomendacijas, kaip spręsti su dalijimusi informacija susijusius reguliavimo klausimus, pavyzdžiui, padėdama steigti sektorių keitimosi informacija ir jos analizės centrus;
- (30) kadangi potencialus IRT produktų, paslaugų ir procesų pažeidžiamumo spragų neigiamas poveikis nuolat didėja, aptikti ir pašalinti tokias pažeidžiamumo spragas labai svarbu mažinant bendrą kibernetiniam saugumui kylančią riziką. Patirtis rodo, kad organizacijų, pažeidžiamų IRT produktų, paslaugų ir procesų gamintojų ar teikėjų ir kibernetinio saugumo tyrimų bendruomenės narių bei Vyriausybių, kurios aptinka pažeidžiamumo spragas, bendradarbiavimas žymiai padidina IRT produktų, paslaugų ir procesų pažeidžiamumo spragų aptikimo ir pašalinimo lygį. Suderintas pažeidžiamumo spragų atskleidimas yra struktūrinis bendradarbiavimo procesas, per kurį informacinės sistemos savininkui pranešama apie pažeidžiamumo spragas, suteikiant tai organizacijai galimybę problemą diagnozuoti ir išspręsti prieš atskleidžiant išsamią informaciją apie pažeidžiamumo spragą trečiosioms šalims arba visuomenei. Taip pat procese numatytas problemą aptikusio subjekto ir organizacijos veiksmų koordinavimas, susijęs su tų pažeidžiamumo spragų viešu paskelbimu. Suderinto pažeidžiamumo spragų atskleidimo politika gali atlikti svarbų vaidmenį valstybių narių pastangų stiprinti kibernetinį saugumą kontekste;

- (31) Agentūra turėtų apibendrinti ir analizuoti savanoriškai pasidalintas nacionalines CSIRT ir Europos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų Kompiuterinių incidentų tyrimo tarnybos, įsteigtos Europos Parlamento, Europos Vadovų Tarybos, Europos Sąjungos Tarybos, Europos Komisijos, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo, Europos Centrinio Banko, Europos Audito Rūmų, Europos išorės veikslių tarnybos, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto, Europos regionų komiteto ir Europos investicijų banko susitarimu dėl Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų Kompiuterinių incidentų tyrimo tarnybos (CERT-EU) darbo organizavimo ir veiklos⁽¹⁴⁾, ataskaitas, siekdama prisidėti prie bendrų keitimosi informacija procedūrų, kalbos ir terminijos kūrimo. Remdamasi Direktyva (ES) 2016/1148, kuria padėtas pamatas savanoriškiems techninės informacijos mainams ta direktyva įkurtos reagavimo į kompiuterių saugumo incidentus tarnybos tinkle (toliau – CSIRT tinklas) operatyviniu lygmeniu, ENISA taip pat turėtų įtraukti privatųjį sektorių;
- (32) ENISA turėtų padėti Sąjungos lygmeniu reaguoti į didelio masto tarpvalstybinius su kibernetiniu saugumu susijusius incidentus ir krizes. Ta veikla turėtų būti vykdoma laikantis ENISA įgaliojimų pagal šį reglamentą ir požiūriu, dėl kurio turi susitarti valstybės narės pagal Komisijos rekomendaciją (ES) 2017/1584⁽¹⁵⁾ ir 2018 m. birželio 26 d. Tarybos išvadas dėl ES koordinuoto atsako į didelio masto kibernetinio saugumo incidentus ir krizes. Vykdydama šią veiklą ENISA galėtų rinkti svarbią informaciją ir prisiimti tarpininkės tarp CSIRT tinklo, techninės bendruomenės ir už krizių valdymą atsakingų sprendimus priimančių asmenų vaidmenį. Be to, ENISA turėtų remti operatyvinių valstybių narių bendradarbiavimą, jei to paprašo viena arba daugiau valstybių narių, padėti valdyti incidentus techniniu požiūriu, sudarydama palankesnes sąlygas valstybėms narėms keistis tinkamais techniniais sprendimais ir prisidėdama prie viešųjų ryšių. ENISA turėtų remti šį procesą, per reguliarias kibernetinio saugumo pratybas išbandydama tokio bendradarbiavimo būdus;
- (33) remdama operatyvinių bendradarbiavimą, ENISA turėtų naudotis esamomis CERT-EU techninėmis ir operatyvinėmis ekspertinėmis žiniomis pasinaudodama struktūriniu bendradarbiavimu. Toks struktūrinis bendradarbiavimas galėtų sustiprinti ENISA ekspertines žinias. Kai tikslinga, turėtų būti sudaryti specialūs šių dviejų organizacijų susitarimai, siekiant nustatyti, kaip toks bendradarbiavimas bus įgyvendinamas praktiškai ir išvengti veiklos dubliavimo;
- (34) vykdydama savo užduotis, kuriomis remiamas operatyvinis bendradarbiavimas CSIRT tinkle, ENISA turėtų galėti valstybėms narėms paprašius teikti joms paramą, pavyzdžiui, teikdama rekomendacijas, kaip pagerinti jų pajėgumus užkirsti kelią incidentams, juos aptikti ir į juos reaguoti, palengvindama didelį arba esminį poveikį turinčių incidentų techninį valdymą arba užtikrindama kibernetinių grėsmių ir incidentų analizę. ENISA turėtų palengvinti didelį arba esminį poveikį turinčių incidentų techninį valdymą, visų pirma teikdama paramą savanoriškam valstybių narių dalijimuisi techniniais sprendimais arba rengdama bendrą techninę informaciją, kuri galėtų apimti, pavyzdžiui, valstybių narių savanoriškai pasidalytus techninius sprendimus. Rekomendacijoje (ES) 2017/1584 rekomenduojama, kad valstybės narės geranoriškai bendradarbiautų ir nedelsdamos dalytųsi tarpusavyje bei su ENISA informacija apie didelio masto su kibernetiniu saugumu susijusius incidentus ir krizes. Tokia informacija dar labiau padėtų ENISA vykdyti savo operatyvinio bendradarbiavimo rėmimo užduotis;
- (35) reguliaraus techninio bendradarbiavimo, padedančio būti geriau informuotiems apie padėtį Sąjungoje, dalis turėtų būti ENISA reguliariai, glaudžiai bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, rengiamos išsamios ES kibernetinio saugumo techninės padėties ataskaitos, kuriose apžvelgiami incidentai ir kibernetinės grėsmės ir kurios grindžiamos viešai prieinama informacija, pačios Agentūros atliekama analize ir ataskaitomis, kurias Agentūrai pateikė valstybių narių CSIRT arba Direktyvoje (ES) 2016/1148 nurodyti nacionaliniai bendrieji tinklų ir informacinių sistemų saugumo informaciniai centrai (toliau – bendrasis informacinis centras) (tiek vieni, tiek kiti – savanoriškai), Europolo Europos kovos su elektroniniu nusikalstamumu centras (EC3), CERT-EU ir, kai tikslinga, Europos išorės veikslių tarnybai priklausantis Europos Sąjungos žvalgybos analizės centras (EU INTCEN). Ta ataskaita turėtų būti pateikta Tarybai, Komisijai, Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai ir CSIRT tinklui;
- (36) ENISA susijusių valstybių narių prašymu remiant didelį arba esminį poveikį turinčių incidentų *ex post* techninius tyrimus, daugiausia dėmesio turėtų būti skiriama incidentų prevencijai ateityje. Susijusios valstybės narės turėtų teikti būtina informaciją ir pagalbą, kad ENISA galėtų veiksmingai prisidėti prie *ex-post* techninio tyrimo;

⁽¹⁴⁾ OL C 12, 2018 1 13, p. 1.

⁽¹⁵⁾ 2017 m. rugsėjo 13 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/1584 dėl koordinuoto atsako į didelio masto kibernetinio saugumo incidentus ir krizes (OL L 239, 2017 9 19, p. 36).

- (37) valstybės narės gali paraginti nuo incidento nukentėjusias įmones bendradarbiauti, suteikiant būtiną informaciją ir pagalbą ENISA, nepažeidžiant jų teisės apsaugoti neskelbtiną komercinę informaciją ir su visuomenės saugumu susijusią informaciją;
- (38) siekdama geriau suprasti kibernetinio saugumo srities problemas ir teikti strategines ilgalaikes rekomendacijas valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms, ENISA turi analizuoti esamą ir naujausią kibernetinio saugumo riziką. Šiuo tikslu ENISA, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir prireikus su statistikos įstaigomis ir kitomis įstaigomis, turėtų rinkti reikiamą informaciją, kuri yra viešai prieinama arba savanoriškai pateikiama, ir vykdyti naujausių technologijų analizę bei teikti teminius vertinimus, susijusius su numatomu technologinių inovacijų poveikiu tinklų ir informacijos saugumui, visų pirma kibernetiniam saugumui, pasireiškiančiu visuomeniniu, teisiniu, ekonominiu ir reguliavimo aspektais. Be to, ENISA, vykdydama grėsmių, pažeidžiamumo spragų ir incidentų analizę, turėtų padėti valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms nustatyti naujausius kibernetinės rizikos veiksnius ir užkirsti kelią kibernetinio saugumo incidentams;
- (39) kad padidintų Sąjungos atsparumą, ENISA turėtų plėtoti mokslinę kompetenciją infrastruktūros objektų, kurie užtikrina visų pirma Direktyvos (ES) 2016/1148 II priede išvardytų sektorių veiklą ir kuriuos naudoja tos direktyvos III priede išvardyti skaitmeninių paslaugų teikėjai, kibernetinio saugumo srityje, teikdama rekomendacijas, gaires ir dalydamasi geriausia praktika. Siekdama užtikrinti lengvesnę prieigą prie geriau susistemintos informacijos apie kibernetiniam saugumui kylančią riziką ir galimas jos mažinimo priemones, ENISA turėtų sukurti ir palaikyti Sąjungos informacijos centrą – vieno langelio principu veikiančią portalą, kuriame visuomenei būtų prieinama Sąjungos ir nacionalinių institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų teikiama informacija apie kibernetinį saugumą. Paprastesnė prieiga prie geriau susistemintos informacijos apie kibernetiniam saugumui kylančią riziką ir galimas jos mažinimo priemones taip pat galėtų padėti valstybėms narėms sustiprinti savo pajėgumus ir suderinti savo praktiką, taip padidinant bendrą jų atsparumą kibernetiniams išpuoliams;
- (40) ENISA turėtų padėti didinti visuomenės informuotumą, be kita ko, pasitelkiant visos ES masto informuotumo didinimo kampaniją, propaguojant švietimą apie su kibernetiniu saugumu susijusią riziką, ir piliečiams, organizacijoms bei įmonėms pateikti atskiriems naudotojams skirtas konsultacijas gerosios praktikos klausimais. ENISA taip pat turėtų padėti skatinti piliečius, organizacijas ir įmones taikyti geriausią praktiką ir sprendimus, įskaitant kibernetinę higieną ir kibernetinį raštingumą, šiuo tikslu rinkdama ir analizuodama viešai prieinamą informaciją apie didelius incidentus, taip pat rengdama ir viešai skelbdama ataskaitas ir konsultacijas piliečiams, organizacijoms ir įmonėms, kad būtų pagerintas bendras jų parengties ir atsparumo lygis. ENISA taip pat turėtų siekti suteikti vartotojams svarbią informaciją apie taikomas sertifikavimo schemas, pvz. parengdama gaires ir rekomendacijas. ENISA, laikydamasi 2018 m. sausio 17 d. Komisijos komunikate nustatyto Skaitmeninio švietimo veiksmų plano ir bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis, taip pat turėtų organizuoti reguliarias galutiniams naudotojams skirtas informavimo ir visuomenės švietimo kampanijas, kuriomis būtų siekiama propaguoti saugesnį asmens elgesį internetinėje aplinkoje ir skaitmeninį raštingumą ir didinti informuotumą apie galimas kibernetines grėsmes kibernetinėje erdvėje, įskaitant nusikalstamą veiklą internete, pavyzdžiui, išpuolius siekiant vykdyti duomenų vagystes, botnetus, finansinį ir bankinį sukčiavimą, su duomenimis susijusio sukčiavimo atvejus, propaguoti bazinį daugiaveiksnį tapatumo nustatymą, bei teikti rekomendacijas pataisų, šifravimo, anoniminimo ir duomenų apsaugos srityse;
- (41) ENISA turėtų atlikti pagrindinį vaidmenį spartindama galutinių naudotojų informuotumą apie įrenginių saugumą ir saugų paslaugų naudojimą, ir propaguoti Sąjungos lygmeniu integruotąjį saugumą ir integruotąją privatumo apsaugą. Siekdama to tikslo ENISA turėtų kuo optimaliau panaudoti geriausią praktiką ir patirtį, visų pirma geriausią praktiką ir patirtį, gautą iš akademinėjų įstaigų ir IT saugumo tyrėjų;
- (42) siekdama padėti kibernetinio saugumo sektoriuje veikiančioms įmonėms bei kibernetinio saugumo sprendimų naudotojams ENISA turėtų sukurti rinkos stebėjimo centrą ir palaikyti jo veiklą reguliariai analizuodama svarbiausias kibernetinio saugumo rinkos paklausos ir pasiūlos tendencijas ir skleisdama apie jas informaciją;
- (43) ENISA turėtų prisidėti prie Sąjungos pastangų kibernetinio saugumo srityje bendradarbiauti su tarptautinėmis organizacijomis ir pagal atitinkamas tarptautinio bendradarbiavimo sistemas. Visų pirma ENISA, kai tinkama, turėtų prisidėti prie bendradarbiavimo su tokiais organizacijomis, kaip EBPO, ESBO ir NATO. Toks bendradarbiavimas galėtų apimti bendras pratybas kibernetinio saugumo srityje ir bendro atsako į kibernetinius incidentus koordinavimą. Vykdam tą veiklą turi būti visapusiškai laikomasi įtraukimo, abipusiškumo ir Sąjungos sprendimų priėmimo autonomijos principų, nedarant poveikio valstybių narių saugumo ir gynybos politikos specifikai;

- (44) siekiant užtikrinti, kad ENISA pasiektų visus savo tikslus, ji turėtų bendradarbiauti su atitinkamomis Sąjungos priežiūros institucijomis ir kitomis kompetentingomis institucijomis Sąjungoje, Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis, be kita ko, CERT-EU, EC3, Europos gynybos agentūra (EGA), Europos pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos agentūra (Europos GNSS agentūra), Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucija (BEREC), Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (eu-LISA), Europos Centrinio Banku (ECB), Europos bankininkystės institucija (EBI), Europos duomenų apsaugos valdyba, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (ACER), Europos Sąjungos aviacijos saugos agentūra (EASA) ir kitomis su kibernetiniu saugumu susijusiomis Sąjungos agentūromis. ENISA taip pat turėtų bendradarbiauti su duomenų apsaugos institucijomis siekiant keistis praktine patirtimi ir geriausios praktikos pavyzdžiais ir teikti rekomendacijas dėl poveikį jų darbui galinčių daryti kibernetinio saugumo aspektų. Nacionalinių ir Sąjungos teisės saugos ir duomenų apsaugos institucijų atstovams turėtų būti suteikta teisė dalyvauti ENISA patariamąsios grupės veikloje. Bendradarbiaudama su teisės saugos įstaigomis dėl tinklų ir informacijos saugumo aspektų, galinčių turėti įtakos jų darbui, ENISA turėtų naudotis esamais informacijos kanalais ir sukurtais tinklais;
- (45) galėtų būti kuriamos partnerystės su akademinėmis įstaigomis, kurios yra parengusios mokslinių tyrimų iniciatyvų atitinkamose srityse, o vartotojų organizacijų ir kitų organizacijų informacija turėtų būti perduodama tinkamais kanalais ir į ją reikėtų atsižvelgti;
- (46) ENISA, vykdydama CSIRT tinklo sekretoriato funkciją, turėtų remti valstybių narių CSIRT ir CERT-EU operatyvinių bendradarbiavimą, taip pat padėti vykdant visas atitinkamas CSIRT tinklo užduotis, kaip apibrėžta Direktyvoje (ES) 2016/1148. Be to, ENISA turėtų skatinti ir remti atitinkamų CSIRT bendradarbiavimą incidentų, išpuolių arba tinklo ar infrastruktūros, kurią valdo ar saugo CSIRT ir kurioje dalyvauja ar gali dalyvauti bent dvi CSIRT, sutrikimų atvejais, deramai atsižvelgdama į CSIRT tinklo standartines veiklos procedūras;
- (47) kad Sąjunga būtų geriau pasirengusi reaguoti į kibernetinio saugumo incidentus, ENISA turėtų organizuoti reguliarias Sąjungos lygmens kibernetinio saugumo pratybas ir valstybių narių, Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų prašymu padėti joms organizuoti pratybas. Vieną kartą per dvejus metus turėtų būti surengtos didelio masto visapusiškos pratybos, apimančios techninius, operatyvinius ir strateginius elementus. Be to, ENISA turėtų galėti reguliariai rengti ne tokias visapusiškas pratybas, siekdama to paties tikslo – didinti Sąjungos parengtį reaguoti į incidentus;
- (48) kad galėtų prisidėti prie Sąjungos kibernetinio saugumo sertifikavimo politikos, ENISA turėtų toliau plėtoti ir išlaikyti savo kompetenciją šiais klausimais. ENISA turėtų pasinaudoti esama geriausia praktika ir skatinti kibernetinio saugumo sertifikavimo diegimą Sąjungoje, be kita ko, prisidedama prie Sąjungos lygmens kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos (Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistema) sukūrimo ir taikymo, kad būtų didinamas IRT produktų, paslaugų ir procesų kibernetinio saugumo užtikrinimo skaidrumas ir taip stiprinamas pasitikėjimas skaitmenine vidaus rinka ir jos konkurencingumas;
- (49) veiksminga kibernetinio saugumo politika viešajame ir privačiame sektoriuose turėtų būti grindžiama gerai parengtais rizikos vertinimo metodais. Rizikos vertinimo metodai taikomi įvairiais lygmenimis, nėra bendros praktikos, kaip juos veiksmingai taikyti. Geriausių rizikos vertinimo ir sąveikiųjų rizikos valdymo sprendimų populiarinimas ir plėtojimas viešojo sektoriaus ir privačiojo sektoriaus organizacijose padidins kibernetinio saugumo lygį Sąjungoje. Todėl ENISA turėtų remti suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą Sąjungos lygmeniu ir palengvinti jų pastangas nustatyti Europos ir tarptautinius standartus rizikos valdymo, taip pat elektroninių produktų, sistemų, tinklų ir paslaugų, kurios kartu su programine įranga sudaro tinklų ir informacijos sistemas, išmatuojamojo saugumo srityje ir jų laikytis;
- (50) ENISA turėtų skatinti valstybes nares, produktų gamintojus ir paslaugų teikėjus griežtinti savo bendruosius saugumo standartus, kad visi interneto naudotojai galėtų imtis reikiamų veiksmų savo asmeniniam kibernetiniam saugumui užtikrinti ir būtų skatinami tai daryti. Visų pirma, paslaugų teikėjai ir produktų gamintojai turėtų teikti būtinus naujinius ir atsaukti, atsiimti arba perdirbti kibernetinio saugumo standartų neatitinkančius IRT produktus, paslaugas arba IRT procesus, o importuotojai ir platintojai turėtų užtikrinti, kad IRT produktai, IRT paslaugos ir IRT procesai, kuriuos jie teikia Sąjungos rinkai, atitiktų taikomus reikalavimus ir nekeltų rizikos Sąjungos vartotojams;

- (51) bendradarbiaudama su kompetentingomis institucijomis ENISA turėtų galėti skleisti informaciją apie vidaus rinkoje siūlomų IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT procesų kibernetinio saugumo lygį ir įspėti paslaugų teikėjus bei gamintojus ir reikalauti, kad jie pagerintų savo IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT procesų saugumą;
- (52) ENISA turėtų visiškai atsižvelgti į šiuo metu vykdomą mokslinių tyrimų, plėtros ir technologijų vertinimo veiklą, visų pirma atliekamą pagal įvairias Sąjungos mokslinių tyrimų iniciatyvas, siekdama teikti rekomendacijas Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms, ir, kai aktualu ir joms paprašius – valstybėms narėms – dėl mokslinių tyrimų poreikių kibernetinio saugumo srityje. Kad nustatytų mokslinių tyrimų poreikius ir prioritetus, ENISA taip pat turėtų konsultuotis su atitinkamomis naudotojų grupėmis. Konkrečiau, būtų galima užmegzti bendradarbiavimą su Europos mokslinių tyrimų taryba, Europos inovacijos ir technologijos institutu ir Europos Sąjungos saugumo studijų institutu;
- (53) ENISA turėtų reguliariai konsultuotis su standartizacijos organizacijomis, visų pirma Europos standartizacijos organizacijomis, kai rengiamos Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas;
- (54) kibernetinės grėsmės yra pasaulinės. Būtinai glaudesnis tarptautinis bendradarbiavimas, kad būtų patobulinti kibernetinio saugumo standartai, įskaitant bendrų elgesio normų apibrėžimą ir elgesio kodeksus, tarptautinių standartų taikymą bei dalijimąsi informacija, skatinant spartesnę tarptautinę bendradarbiavimą reaguojant į tinklų ir informacijos saugumo problemas ir vadovaujantis visuotiniu požiūriu į jas. Tuo tikslu ENISA turėtų remti tolesnę Sąjungos ryšių mezgimą ir bendradarbiavimą su trečiosiomis šalimis ir tarptautinėmis organizacijomis, kai tinkama, teikdama atitinkamoms Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms reikalingas ekspertines žinias ir analizę;
- (55) ENISA turėtų būti pajėgi reaguoti į valstybių narių ir Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų *ad hoc* prašymus teikti rekomendacijas ir pagalbą, susijusius su ENISA įgaliojimų tikslais;
- (56) tikslinga ir rekomenduotina įgyvendinti tam tikrus ENISA valdymo principus, nustatytus bendrame pareiškime ir bendrame požiūryje, dėl kurių 2012 m. liepos mėn. susitarė Tarpinstitucinė darbo grupė ES decentralizuotų agentūrų klausimais; šiuo pareiškimu ir požiūriu siekiama racionalizuoti decentralizuotų agentūrų veiklą ir pagerinti jų darbą. Atitinkamai šiame reglamente taip pat turėtų būti atsižvelgta į rekomendacijas, pateiktas bendrame pareiškime ir bendrame požiūryje, skirtas ENISA darbo programoms, ENISA vertinimams ir ENISA ataskaitų teikimui bei administracinei veiklai;
- (57) iš valstybių narių ir Komisijos atstovų sudaryta Valdančioji taryba turėtų nustatyti bendrąją ENISA veiklos kryptį ir užtikrinti, kad savo užduotis ji vykdytų pagal šį reglamentą. Valdančiajai tarybai turėtų būti suteikti įgaliojimai, būtini sudaryti biudžetą, tikrinti, kaip biudžetas vykdomas, priimti reikiamas finansines taisykles, sukurti skaidrias ENISA sprendimų priėmimo procedūras, priimti ENISA bendrąją programavimo dokumentą, nustatyti savo darbo tvarkos taisykles, paskirti vykdomąjį direktorių ir nuspręsti dėl vykdomojo direktoriaus kadencijos pratęsimo bei jos nutraukimo;
- (58) siekiant, kad ENISA funkcionuotų tinkamai ir veiksmingai, Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti, kad į Valdančiąją tarybą būtų skiriami tinkamų profesinių žinių ir atitinkamos patirties turintys asmenys. Komisija ir valstybės narės taip pat turėtų stengtis riboti savo atstovų Valdančiojoje taryboje kaitą, kad būtų užtikrintas jos veiklos tęstinumas;
- (59) kad ENISA veiktų sklandžiai, jos vykdomasis direktorius turi būti skiriamas atsižvelgiant į nuopelnus ir į dokumentais pagrįstus administracinio ir vadovaujamojo darbo įgūdžius, kibernetiniam saugumui svarbią patirtį ir kompetenciją, o vykdomojo direktoriaus pareigos turėtų būti atliekamos visiškai nepriklausomai. Pasitaręs su Komisija vykdomasis direktorius turėtų parengti ENISA metinės darbo programos pasiūlymą ir imtis visų būtinų veiksmų, kad užtikrintų tinkamą tos programos įgyvendinimą. Vykdomasis direktorius turėtų parengti Valdančiajai tarybai teikiamą metinę ataskaitą, be kita ko, apimančią Agentūros metinės darbo programos įgyvendinimą, ENISA pajamų ir išlaidų sąmatos projektą, ir vykdyti biudžetą. Be to, vykdomajam direktoriui turėtų būti leista steigti *ad hoc* darbo grupes konkrečioms, visų pirma moksliniams, techniniams, teisiniams ar socialiniams ir ekonominiams klausimams spręsti. Visų pirma, laikoma, kad *ad hoc* darbo grupę būtina steigti konkrečiai potencialiai Europos

kibernetinio saugumo sertifikavimo schemai (toliau – potenciali schema) parengti. Vykdomasis direktorius turėtų užtikrinti, kad *ad hoc* darbo grupės nariai būtų išrinkti pagal aukščiausius dalyko ekspertinių žinių standartus ir, atsižvelgiant į konkrečius nagrinėjamus klausimus, atitinkamai subalansuoti ir užtikrinant lyčių pusiausvyrą būtų atstovaujama valstybių narių viešojo administravimo institucijoms, Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms bei privačiam sektoriui, įskaitant pramonės sektorių, naudotojus ir tinklų bei informacijos saugumo akademinis ekspertus;

- (60) Vykdomoji valdyba turėtų prisidėti prie veiksmingo Valdančiosios tarybos veikimo. Atlikdama parengiamąjį darbą, susijusį su Valdančiosios tarybos sprendimais, Vykdomoji valdyba turėtų išsamiai išnagrinėti atitinkamą informaciją ir apsvarstyti turimas galimybes bei teikti rekomendacijas ir sprendimus siekiant parengti Valdančiosios tarybos sprendimus;
- (61) siekiant užtikrinti nuolatinį dialogą su privačiuoju sektoriumi, vartotojų organizacijomis ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, ENISA turėtų būti įsteigta ENISA patariamoji grupė, veikianti kaip patariamasis organas. Vykdomojo direktoriaus pasiūlymu Valdančiosios tarybos įsteigta ENISA patariamoji grupė daugiausia dėmesio turėtų skirti klausimams, kurie svarbūs suinteresuotiesiems subjektams, ir į tuos klausimus atkreipti ENISA dėmesį. Turėtų būti konsultuojamasi su ENISA patariamąja grupe visų pirma dėl ENISA metinės darbo programos projekto. ENISA patiriamosios grupės sudėtis ir šiai grupei priskirtos užduotys, turėtų užtikrinti pakankamą suinteresuotųjų subjektų atstovavimą ENISA veikloje;
- (62) siekiant padėti ENISA ir Komisijai sudaryti palankesnes sąlygas konsultacijoms su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, turėtų būti įsteigta Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupė. Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupę turėtų sudaryti nariai, proporcingai atstovaujantys: pramonės sektoriui, tiek IRT produktų ir paslaugų paklausa, tiek pasiūlos segmentuose, įskaitant visų pirma MVĮ, skaitmeninių paslaugų teikėjams, Europos ir tarptautinėms standartizacijos įstaigoms, nacionalinėms akreditacijos įstaigoms, duomenų apsaugos priežiūros institucijoms ir atitikties vertinimo įstaigoms pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 765/2008 ⁽¹⁶⁾, akademinėi bendruomenei ir vartotojų organizacijoms;
- (63) ENISA turėtų priimti interesų konfliktų prevencijos ir valdymo taisykles. ENISA taip pat turėtų taikyti atitinkamas Sąjungos nuostatas dėl galimybės visuomenei susipažinti su dokumentais, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1049/2001 ⁽¹⁷⁾. ENISA asmens duomenis turėtų tvarkyti laikydamosi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 ⁽¹⁸⁾. ENISA turėtų laikytis Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms taikytinų nuostatų ir nacionalinės teisės aktų dėl informacijos, visų pirma neskelbtinos neįslaptintos ir Europos Sąjungos išslaptintos informacijos (ESIĮ) tvarkymo;
- (64) siekiant užtikrinti visišką ENISA autonomiją ir nepriklausomumą ir suteikti jai galimybę vykdyti papildomas ir naujas užduotis, įskaitant nenumatytas užduotis kritiniais atvejais, ENISA turėtų būti skiriamas pakankamas ir nepriklausomas biudžetas, kurio pajamas iš esmės sudarytų Sąjungos įnašas ir ENISA veikloje dalyvaujančių trečiųjų šalių įnašai. Tinkamas biudžetas yra itin svarbus siekiant užtikrinti, kad ENISA turėtų pakankamai pajėgumų, kad galėtų atlikti visas savo didėjančias užduotis ir pasiekti tikslus. Dauguma ENISA darbuotojų turėtų tiesiogiai dalyvauti praktiškai vykdant ENISA įgaliojimus. Priimančiąjai valstybei narei ir bet kuriai kitai valstybei narei turėtų būti leidžiama savanoriškais įnašais prisidėti prie ENISA biudžeto. Mokant subsidijas iš Sąjungos bendrojo biudžeto, turėtų būti toliau taikoma Sąjungos biudžeto procedūra. Be to, Audito Rūmai turėtų atlikti ENISA apskaitos auditą, kad būtų užtikrintas skaidrumas ir atskaitomybė;
- (65) kibernetinio saugumo sertifikavimas yra labai svarbus didinant pasitikėjimą IRT produktais, paslaugomis ir procesais bei jų saugumą. Bendroji skaitmeninė rinka, ypač duomenų ekonomika ir daiktų internetas, gali klestėti tik tuo atveju, jeigu plačioji visuomenė pasitikės, jog tokie produktai, paslaugos ir procesai pasižymi tam tikro lygio kibernetiniu saugumu. Susietųjų ir automatizuotų automobilių, elektroninių medicinos priemonių, pramoninių automatizuotų valdymo sistemų ar pažangiųjų elektros energijos tinklų sektoriai yra tik keli sektorių, kuriuose sertifikavimas jau yra plačiai naudojamas arba, tikėtina, bus naudojamas artimiausioje ateityje, pavyzdžiai. Kibernetinio saugumo sertifikavimas taip pat yra itin svarbus Direktyva (ES) 2016/1148 reglamentuojamiems sektoriams;

⁽¹⁶⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008 nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

⁽¹⁷⁾ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43).

⁽¹⁸⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB (OL L 295, 2018 11 21, p. 39).

- (66) 2016 m. komunikate „Europos kibernetinio atsparumo sistemos stiprinimas ir kibernetinio saugumo pramonės konkurencingumo ir novatoriškumo skatinimas“ Komisija nurodė kokybiškų, įperkamu ir sąveikių kibernetinio saugumo produktų ir sprendimų poreikį. IRT produktų, paslaugų ir procesų teikimas bendrojoje rinkoje geografiniu požiūriu tebėra labai susiskaidęs. Taip yra dėl to, kad kibernetinio saugumo sektorius Europoje daugiausia vystėsi priklausomai nuo nacionalinės valdžios sudaromos paklausos. Be to, kiti bendrąją kibernetinio saugumo rinką neigiamai veikiančios trūkumai yra sąveikių sprendimų (techninių standartų), metodų ir Sąjungos masto sertifikavimo mechanizmų stoka. Tai apsunkina Europos įmonių galimybes konkuruoti nacionaliniu, Sąjungos ir pasauliniu lygmenimis. Tai taip pat mažina perspektyvių ir tinkamų naudoti kibernetinio saugumo technologijų, kurios prieinamos fiziniams asmenims bei įmonėms, pasirinkimo galimybes. Be to, 2017 m. komunikate „Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūra. Sujungta bendroji skaitmeninė rinka visiems“ Komisija pabrėžė saugių susietųjų produktų ir sistemų poreikį ir nurodė, kad sukūrus Europos IRT saugumo sistemą, kurioje būtų nustatytos taisyklės, kaip Sąjungoje organizuoti IRT saugumo sertifikavimą, būtų galima išsaugoti pasitikėjimą internetu ir spręsti dabartinio kibernetinio saugumo rinkos susiskaidymo problemą;
- (67) šiuo metu IRT produktų, paslaugų ir procesų kibernetinio saugumo sertifikavimas yra taikomas ribotai. Kai jie sertifikuojami, toks sertifikavimas dažniausiai vykdomas valstybių narių lygmeniu arba pagal pramonės sektoriaus inicijuojamas schemas. Vadinasi, vienos nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos išduotas sertifikatas iš esmės kitose valstybėse narėse nepripažįstamas. Todėl bendrovėms gali reikėti savo IRT produktus, paslaugas ir procesus sertifikuoti keliose valstybėse narėse, kuriose jos vykdo veiklą, pavyzdžiui, siekiant dalyvauti nacionalinėse viešųjų pirkimų procedūrose, o dėl to didėja jų išlaidos. Be to, nors atsiranda naujų schemų, atrodo, nėra nuoseklaus ir visapusiško požiūrio į horizontalius kibernetinio saugumo klausimus, pavyzdžiui, daiktų interneto srityje. Esamose schemose yra didelių trūkumų ir skirtumų, susijusių su produktų aprėptimi, saugumo užtikrinimo lygiais, esminiais kriterijais ir faktiniu naudojimu, kurie trukdo abipusio pripažinimo mechanizmams Sąjungoje;
- (68) jau anksčiau buvo imtasi tam tikrų veiksmų siekiant užtikrinti sertifikatų tarpusavio pripažinimą Europoje. Tačiau jie tik iš dalies buvo sėkmingi. Svarbiausias pavyzdys šiuo požiūriu – vyresniųjų pareigūnų grupės informacinių sistemų saugumo klausimais (SOG-IS) tarpusavio pripažinimo susitarimas. Nors saugumo sertifikavimo srityje tai yra svarbiausias bendradarbiavimo ir tarpusavio pripažinimo modelis, SOG-IS apima tik dalį Sąjungos valstybių narių. Tai riboja SOG-IS tarpusavio pripažinimo susitarimo veiksmingumą vidaus rinkoje;
- (69) todėl, būtina priimti bendrą požiūrį ir sukurti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemą, kurioje būtų nustatyti pagrindiniai kuriamoms Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoms keliami horizontalieji reikalavimai ir kuria būtų sudarytos sąlygos IRT produktų, paslaugų arba procesų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimui bei ES atitikties pareiškimus pripažinti ir taikyti visose valstybėse narėse. Atliekant šį darbą labai svarbu remtis esamomis nacionalinėmis ir tarptautinėmis schemomis, taip pat tarpusavio pripažinimo sistemomis, ypač SOG-IS, ir sudaryti sąlygas sklandžiam perėjimui nuo esamų schemų pagal tokias sistemas prie schemų pagal naująją Europos kibernetinio sertifikavimo sistemą. Europos sistema turėtų būti siekiama dvejopo tikslo: viena vertus, ji turėtų padėti didinti pasitikėjimą IRT produktais, paslaugomis ir procesais, kurie buvo sertifikuoti pagal Europos kibernetinio sertifikavimo schemas. Kita vertus, ji turėtų padėti išvengti, kad nebedidėtų viena kitai prieštaraujančių arba besidubliuojančių nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų skaičius, ir taip sumažinti bendrojoje skaitmeninėje rinkoje veikiančių įmonių išlaidas. Europos kibernetinio sertifikavimo schemas turėtų būti nediskriminacinės ir pagrįstos Europos arba tarptautiniais standartais, išskyrus tuos standartus, kurie yra neveiksmingi arba netinkami siekiant įgyvendinti teisėtus šios srities Sąjungos tikslus;
- (70) siekiant išvengti palankesnės ES sertifikatų išdavimo sąlygų ieškojimo praktikos, kuri taikoma dėl skirtingo reikalavimų griežtumo lygio valstybėse narėse, ši Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistema turėtų būti diegiama vienodai visose valstybėse narėse;
- (71) Europos kibernetinio sertifikavimo schemas turėtų būti grindžiamos tuo, kas jau veikia tarptautiniu ir nacionaliniu lygmeniu ir, jei būtina, forumų ir konsorciūmų teikiamomis techninėmis specifikacijomis, mokantis iš dabartinių privalumų ir vertinant bei ištaisant trūkumus;
- (72) lankstūs kibernetinio saugumo sprendimai reikalingi tam, kad pramonės sektorius būtų žingsniu priekyje kibernetinių grėsmių, todėl bet kokia sertifikavimo schema turėtų būti kuriama taip, kad būtų išvengta rizikos, kad ji greitai pasens;

- (73) Komisija turėtų būti įgaliota tvirtinti konkrečioms IRT produktų, paslaugų ir procesų grupėms taikomas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas. Tas schemas įgyvendinti ir prižiūrėti turėtų nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos, o pagal tas schemas išduoti sertifikatai turėtų galioti ir būti pripažįstami visoje Sąjungoje. Šis reglamentas neturėtų būti taikomas pramonės sektoriaus ar kitų privačių organizacijų naudojamoms sertifikavimo schemoms. Tačiau tokias schemas naudojantys subjektai turėtų galėti siūlyti Komisijai jų pagrindu patvirtinti Europos kibernetinio sertifikavimo schemą;
- (74) šio reglamento nuostatomis neturėtų būti daromas poveikis Sąjungos teisės aktams, kuriais nustatomos specialios IRT produktų, paslaugų ir procesų sertifikavimo taisyklės. Visų pirma Reglamente (ES) 2016/679 išdėstytos nuostatos dėl sertifikavimo mechanizmų ir duomenų apsaugos ženklų bei žymenų nustatymo, siekiant įrodyti duomenų valdytojų ir tvarkytojų vykdomų tvarkymo operacijų atitiktį tam reglamentui. Tokie sertifikavimo mechanizmai ir duomenų apsaugos ženklai ir žymenys turėtų sudaryti sąlygas duomenų subjektams greitai įvertinti atitinkamų IRT produktų, paslaugų ir procesų duomenų apsaugos lygį. Šiuo reglamentu nedaromas poveikis duomenų tvarkymo operacijų sertifikavimui pagal Reglamentą (ES) 2016/679, taip pat tais atvejais, kai tokios operacijos pagal Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą integruotos į IRT produktus, paslaugas ir procesus;
- (75) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų tikslas turėtų būti užtikrinti, kad pagal tokias schemas sertifikuoti IRT produktai, paslaugos ir procesai atitiktų nustatytus reikalavimus, siekiant apsaugoti saugomų, perduodamų ar tvarkomų duomenų prieinamumą, autentiškumą, vientisumą ir konfidencialumą arba tais produktais, paslaugomis ir procesais suteikiamas arba per juos prieinamas susijusias funkcijas ar paslaugas viso jų gyvavimo ciklo metu. Šiame reglamente neįmanoma išsamiai nustatyti visiems IRT produktams, paslaugoms ir procesams keliamų kibernetinio saugumo reikalavimų. IRT produktai, paslaugos ir procesai bei kibernetinio saugumo poreikiai, susiję su tais produktais, paslaugomis ir procesais, yra tokie įvairūs, kad labai sunku nustatyti bendrus visiems produktams ir paslaugoms galiojančius kibernetinio saugumo reikalavimus. Todėl sertifikavimo tikslu reikalinga plati ir bendra kibernetinio saugumo samprata, kurią papildytų konkretūs kibernetinio saugumo tikslai, į kuriuos turi būti atsižvelgta rengiant Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas. Kaip tie tikslai turi būti pasiekti sertifikuojant konkrečius IRT produktus, paslaugas ir procesus, turėtų būti toliau išsamiai nurodyta atskiros Komisijos tvirtinamos sertifikavimo schemas lygmeniu, pavyzdžiui, nurodant standartus ar technines specifikacijas, kai tinkamų standartų nėra;
- (76) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemose naudotinos techninės specifikacijos turėtų būti nustatytos laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1025/2012⁽¹⁹⁾ II priede išdėstytų reikalavimų. Vis dėlto tinkamai pagrįstais atvejais būtų galima laikyti, kad kai kurie nukrypimai nuo šių principų yra reikalingi, kai tos techninės specifikacijos turi būti naudojamos Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje, patvirtinančioje aukštą saugumo užtikrinimo lygį. Tokių nukrypimų priežastys turėtų būti pateikiamos viešai;
- (77) atitikties vertinimas – procedūra, kurios metu vertinama, ar buvo įvykdyti nustatyti reikalavimai, susiję su IRT produktu, paslauga arba procesu. Šią procedūrą vykdo nepriklausoma trečioji šalis, kuri nėra vertinamo IRT produkto gamintoja, IRT paslaugos teikėja ar IRT proceso vykdytoja. Po sėkmingo IRT produkto, paslaugos ar proceso įvertinimo turėtų būti išduodamas Europos kibernetinio saugumo sertifikatas. Europos kibernetinio saugumo sertifikatas turėtų būti laikomas patvirtinimu, kad įvertinimas buvo tinkamai atliktas. Priklausomai nuo saugumo užtikrinimo lygio, Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje turėtų būti nurodyta, ar Europos kibernetinio saugumo sertifikatą išduoda privati, ar viešoji įstaiga. Pats atitikties vertinimas ir sertifikavimas negali užtikrinti, kad IRT produktai, paslaugos ir procesai kibernetiniu požiūriu yra saugūs. Tai greičiau procedūros ir techninės metodikos, kuriomis patvirtinama, kad IRT produktai, paslaugos ir procesai buvo išbandyti ir kad jie atitinka tam tikrus kitur, pavyzdžiui, techniniuose standartuose, nustatytus kibernetinio saugumo reikalavimus;
- (78) Europos kibernetinio saugumo sertifikatų naudotojai, rinkdamiesi tinkamą sertifikavimą ir susijusias saugumo reikalavimus, turėtų remtis IRT produktų, paslaugų ar procesų naudojimo rizikos analize. Todėl saugumo užtikrinimo lygis turėtų atitikti rizikos, susijusios su IRT produktų, paslaugų ar procesų paskirtimi, lygį;

⁽¹⁹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

- (79) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje gali būti numatyta, kad atitikties vertinimas vykdomas tik IRT produktų, paslaugų ar procesų gamintojo ar teikėjo atsakomybe (toliau – savarankiškas atitikties vertinimas). Tokiais atvejais turėtų pakakti, kad gamintojas arba teikėjas pats atliktų visus patikrinimus siekdamas užtikrinti IRT produktų, paslaugų ar procesų atitiktį Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemai. Savarankiškas atitikties vertinimas turėtų būti laikomas tinkamu nesudėtingiems IRT produktams, paslaugoms ir procesams (pvz., paprastam projektavimo ir gamybos mechanizmui), dėl kurių nekyla didelė rizika viešajam interesui. Be to, savarankiškas atitikties vertinimas gali būti taikomas tik IRT produktams ir paslaugoms, atitinkantiems bazinį saugumo užtikrinimo lygį;
- (80) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemose galėtų būti numatytas tiek IRT produktų, paslaugų ir procesų savarankiškas atitikties vertinimas, tiek jų sertifikavimas. Tokiu atveju schemoje turėtų būti numatytos aiškios ir suprantamos priemonės, kad vartotojai ar kiti naudotojai galėtų atskirti, kurie IRT produktai, paslaugos ir procesai yra vertinami gamintojo arba teikėjo atsakomybe, o kuriuos IRT produktus, paslaugas ir procesus sertifikuoja trečioji šalis;
- (81) IRT produktų gamintojas arba paslaugų teikėjas, kuris atlieka savarankišką atitikties vertinimą, vykdydamas atitikties vertinimo procedūrą turėtų parengti ir pasirašyti ES atitikties pareiškimą. ES atitikties pareiškimas – dokumentas, kuriame pareiškama, jog tam tikras IRT produktas, paslauga arba procesas atitinka Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas reikalavimus. Parengęs ir pasirašęs ES atitikties pareiškimą, gamintojas arba teikėjas prisiima atsakomybę už IRT produkto, paslaugos arba proceso atitiktį teisiniams Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas reikalavimams. ES atitikties pareiškimo kopija turėtų būti pateikta nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai ir ENISA;
- (82) ES atitikties pareiškimą ir visos kitos svarbios informacijos, susijusios su IRT produktų, paslaugų ar procesų atitiktimi Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemai, techninę dokumentaciją IRT produktų gamintojas arba paslaugų teikėjas turėtų saugoti konkrečioje Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje nurodytą laikotarpį, kad galėtų juos pateikti kompetentingai nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai. Techninėje dokumentacijoje turėtų būti nurodyti taikytini reikalavimai ir, jeigu tai svarbu vertinimui atlikti, aprašomas IRT produkto, paslaugos arba proceso projektas, gamyba ir naudojimas. Techniniai dokumentai turėtų būti parengti taip, kad būtų galima įvertinti IRT produkto ar paslaugos atitiktį pagal schemą taikomiems reikalavimams;
- (83) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos valdymo mechanizme atsižvelgiama į valstybių narių dalyvavimą ir į atitinkamą suinteresuotųjų subjektų dalyvavimą ir nustatomas Komisijos vaidmuo planuojant ir teikiant pasiūlymus, prašymus, rengiant, priimant ir peržiūrint Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą;
- (84) Komisija turėtų, padedant Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupei (toliau – EKSSG) ir Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupei ir surengusi atviras bei ir plataus masto konsultacijas, parengti tęstinę Sąjungos darbo programą, skirtą Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoms, ir ją paskelbti kaip teisiškai neprivalomą dokumentą. Tęstinė Sąjungos darbo programa turėtų būti strateginis dokumentas, sudarantis galimybę tam tikram pramonės sektoriui, nacionalinėms institucijoms ir standartizacijos įstaigoms iš anksto pasirengti visų pirma būsimoms Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoms. Tęstinėje Sąjungos darbo programoje turėtų būti pateikta daugiamečių prašymų parengti potencialias schemas, kuriuos Komisija dėl konkrečių priežasčių ketina pateikti ENISA, apžvalga. Komisija turėtų atsižvelgti į šią tęstinę Sąjungos darbo programą rengdama tęstinį IRT standartizacijos planą ir Europos standartizacijos organizacijoms skirtus standartizacijos prašymus. Atsižvelgdama spartų naujų technologijų diegimą ir taikymą, į atsiradusias anksčiau nežinomas rizikos kibernetiniam saugumui rūšis arba teisės aktų bei rinkos pokyčius, Komisija arba EKSSG turėtų turėti galimybę prašyti ENISA parengti potencialias schemas, kurios nebuvo įtrauktos į tęstinę Sąjungos darbo programą. Tokiais atvejais Komisija ir EKSSG turėtų įvertinti tokio prašymo būtinumą, atsižvelgiant į bendrus šio reglamento uždavinius ir tikslus ir užtikrinant ENISA išteklių planavimo ir naudojimo tęstinumą.

Gavusi tokią prašymą, ENISA turėtų nedelsdama parengti konkretiems IRT, produktams, paslaugoms ar IRT procesams skirtas potencialias schemas. Komisija turėtų įvertinti teigiamą ir neigiamą jos prašymo poveikį konkrečiai rinkai, ypač poveikį MVĮ, inovacijoms, kliūtims patekti į tą rinką ir galutiniams naudotojams tenkančioms išlaidoms. Tada Komisija remiantis agentūros ENISA pasiūlyta potencialia schema turėtų būti įgaliojama priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų patvirtinta Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema. Atsižvelgiant į bendrąjį šio reglamento tikslą ir jame nustatytus saugumo tikslus, Komisijos patvirtintose Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemose turėtų būti nustatyti būtinausi individualios schemos elementai, susiję su dalyku, taikymo sritimi ir veikimu. Tie elementai, be kita ko, turėtų apimti kibernetinio saugumo sertifikavimo taikymo sritį ir tikslą, taip pat IRT produktų, paslaugų ir procesų, kuriems taikomas sertifikavimas, kategorijas, išsamias kibernetinio saugumo reikalavimų specifikacijas, pavyzdžiui, nurodant standartus ar technines specifikacijas, konkrečius vertinimo kriterijus ir vertinimo metodus, taip pat numatomą saugumo užtikrinimo lygį, kuris gali būti bazinis, pakankamai aukštas ir (arba) aukštas, taip pat, kai taikytina, vertinimo lygius. ENISA turėtų galėti tinkamai pagrįstais atvejais atmesti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupės (EKSSG) prašymą. Tokius sprendimus turėtų priimti Valdančioji taryba ir jie turėtų būti tinkamai pagrįsti;

- (85) ENISA turėtų administruoti interneto svetainę, kurioje būtų teikiama informacija apie Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas ir jų reklama, ir kurioje, be kita ko, turėtų būti pateikti prašymai parengti potencialią schemą, taip pat per parengiamąjį etapą ENISA vykdyto konsultacijų proceso metu gauta grįžtamoji informacija. Interneto svetainėje taip pat turėtų būti teikiama informacija apie pagal šį reglamentą išduotus Europos kibernetinio saugumo sertifikatus ir ES atitikties pareiškimus, taip pat informacija apie tokių Europos kibernetinio saugumo sertifikatų ir ES atitikties pareiškimų panaikinimą ir galiojimo pabaigą. Interneto svetainėje taip pat turėtų būti nurodytos nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, kurias pakeitė Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema;
- (86) Europos sertifikavimo schemas saugumo užtikrinimo lygis – pagrindas, kuriuo remiantis patvirtinama, kad IRT produktas, procesas ar paslauga atitinka tam tikros Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas saugumo reikalavimus. Siekiant užtikrinti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos nuoseklumą, Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje turėtų būti galima apibrėžti pagal tą schemą išduodamų Europos kibernetinio saugumo sertifikatų ir ES atitikties pareiškimų saugumo užtikrinimo lygius. Kiekvienas Europos kibernetinio saugumo sertifikatas galėtų patvirtinti vieną iš saugumo užtikrinimo lygių: bazinį, pakankamai aukštą arba aukštą, o ES atitikties pareiškimai galėtų patvirtinti tik bazinį saugumo užtikrinimo lygį. Nuo saugumo užtikrinimo lygio priklausytų atitinkamas IRT produkto, paslaugos ar proceso vertinimo griežtumas ir išsamumas ir jis būtų apibūdinamas pagal tas specifikacijas, standartus ir procedūras, įskaitant technines kontrolės priemones, kurių tikslas – sušvelninti incidentus arba užkirsti jiems kelią. Kiekvienas saugumo užtikrinimo lygis turėtų būti nuoseklus įvairiose sektorių srityse, kuriose taikomas sertifikavimas;
- (87) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje galėtų būti nustatyti keli vertinimo lygiai, priklausomai nuo taikomos vertinimo metodikos griežtumo ir išsamumo. Vertinimo lygiai turėtų atitikti vieną iš saugumo užtikrinimo lygių ir turėtų būti susieta su tinkamu saugumo užtikrinimo komponentų deriniu. Visų saugumo užtikrinimo lygių atveju IRT produktas, paslauga ar procesas turėtų turėti tam tikrų saugių funkcijų, kaip nurodyta schemoje, kurios, be kita ko, gali būti šios: saugi standartinė konfigūracija, pasirašytasis kodas, saugus naujinimas ir galimybių pasinaudoti saugumo spragomis sumažinimas ir visapusiškos dėklo arba masyvo atminties apsaugos priemonės. Šios funkcijos turėtų būti sukurtos ir palaikomos naudojant į saugumą orientuotus kūrimo metodus ir susijusias priemones, kad būtų užtikrintas patikimas veiksmingų programinės ir aparatinės įrangos mechanizmų integravimas;
- (88) bazinio saugumo užtikrinimo lygio atveju atliekant vertinimą turėtų būti remiamasi bent šiais saugumo užtikrinimo komponentais: vertinimas turėtų apimti bent atitikties vertinimo įstaigos atliekamą IRT produkto, paslaugos ar proceso techninių dokumentų peržiūrą. Jei sertifikuojami IRT procesai, techninė peržiūra taip pat turėtų būti taikoma produktų ar paslaugų projektavimo, kūrimo ir palaikymo procesui. Tais atvejais, kai Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje numatoma galimybė atlikti savarankišką atitikties vertinimą, turėtų pakakti, kad gamintojas arba paslaugų teikėjas būtų atlikęs savarankišką IRT produktų, paslaugų ar procesų atitikties sertifikavimo schemai vertinimą;
- (89) vertinimas dėl pakankamai aukšto saugumo užtikrinimo lygio, be bazinio saugumo užtikrinimo lygio komponentų, turėtų būti paremtas bent patikrinimu, ar IRT produkto, paslaugos ar proceso saugumo funkcinės galimybės atitinka jų techninius dokumentus;

- (90) vertinimas dėl aukšto saugumo užtikrinimo lygio, be pakankamai aukšto saugumo užtikrinimo lygio komponentų, turėtų būti paremtas bent efektyvumo bandymu, kuriuo įvertinamas IRT produkto, paslaugos ar proceso saugumo funkcinių galimybių atsparumas sudėtingų kibernetinių išpuolių, kuriuos vykdo aukšto lygio įgūdžių ir didelių išteklių turintys subjektai, rizikai;
- (91) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimas arba ES atitikties pareiškimas turėtų likti neprivalomi, išskyrus atvejus, kai Sąjungos teisė ar pagal Sąjungos teisę priimtoje valstybių narių teisėje numatyta kitaip. Jeigu nėra suderintos Sąjungos teisės, valstybės narės gali pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/1535⁽²⁰⁾ priimti nacionalines technines taisykles, kuriose būtų numatytas privalomas sertifikavimas pagal Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą. Valstybės narės taip pat gali pasinaudoti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimu viešųjų pirkimų ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/24/ES⁽²¹⁾ kontekste;
- (92) kai kuriose srityse ateityje gali prireikti nustatyti, kad konkretūs kibernetinio saugumo reikalavimai ir sertifikavimas pagal juos būtų privalomi tam tikriems IRT produktams, paslaugoms ar procesams, siekiant padidinti kibernetinio saugumo lygį Sąjungoje. Komisija turėtų nuolat stebėti patvirtintų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų poveikį saugių IRT produktų, paslaugų ir procesų prieinamumui vidaus rinkoje ir įvertinti, kaip plačiai sertifikavimo schemomis naudojasi gamintojai ir paslaugų teikėjai Sąjungoje. Dėl Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų efektyvumo ir poreikio konkrečias schemas padaryti privalomomis turėtų būti sprendžiama atsižvelgiant į Sąjungos teisės aktus, susijusius su kibernetiniu saugumu, visų pirma į Direktyvą (ES) 2016/1148, siekiant užtikrinti esminių paslaugų operatorių naudojamų tinklų ir informacinių sistemų saugumą;
- (93) Europos kibernetinio saugumo sertifikatai ir ES atitikties pareiškimai turėtų padėti galutiniams naudotojams priimti pagrįstus sprendimus. Todėl kartu su IRT produktais, paslaugomis ir procesais, kurie buvo sertifikuoti ar kuriems buvo išduotas ES atitikties pareiškimas, turėtų būti pateikiama susisteminta informacija, pritaikyta tikėtinam techniniam numatomo naudotojo lygiui. Visa tokia informacija turėtų būti pateikiama internetu, o tam tikra informacija galėtų būti pateikiama nevirtualia, fizine forma. Galutinis naudotojas turėtų galėti gauti informaciją apie sertifikavimo schemas registracijos numerį, saugumo užtikrinimo lygį, kibernetinio saugumo rizikos, susijusios su IRT produktu, paslauga ar procesu, aprašymą, ir sertifikatą išdavusią instituciją ar įstaigą arba turėtų turėti galimybę gauti Europos kibernetinio saugumo sertifikato kopiją. Be to, galutinis naudotojas turėtų būti informuotas apie IRT produktų, paslaugų ar procesų gamintojo ar teikėjo taikomą paramos politiką kibernetinio saugumo srityje, t. y. per kiek laiko galutinis naudotojas gali tikėtis gauti kibernetinio saugumo atnaujinimus ar pataisas. Jeigu taikytina, turėtų būti teikiami patarimai dėl veiksmų ar nustatymų, kuriuos galutinis naudotojas gali atlikti siekdamas palaikyti ar padidinti IRT produkto, paslaugos ar proceso kibernetinį saugumą, ir bendrojo informacinio centro, kuriam būtų galima (papildomai prie automatinio pranešimo) pranešti apie kibernetinį išpuolį ar jo atvejų gauti pagalbą, kontaktinę informaciją. Ta informacija turėtų būti nuolat atnaujinama ir pateikiama informaciją apie Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas teikiančioje interneto svetainėje;
- (94) tačiau, siekiant įgyvendinti šio reglamento tikslus ir išvengti vidaus rinkos susiskaidymo, nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas arba procedūros, skirtos IRT produktams, paslaugoms ir procesams, kuriems taikoma Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema, turėtų nustoti galioti nuo Komisijos priimtu įgyvendinimo aktu nustatytos dienos. Be to, valstybės narės neturėtų nustatyti naujų nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų, skirtų IRT produktams, paslaugoms ir procesams, kuriems jau taikoma galiojanti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema. Vis dėlto valstybės narės neturėtų būti trukdoma priimti arba toliau taikyti nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas nacionalinio saugumo tikslais. Valstybės narės turėtų informuoti Komisiją ir EKSSG apie ketinimą parengti naujas nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas. Komisija ir EKSSG turėtų įvertinti naujų nacionalinių kibernetinio sertifikavimo schemų poveikį tinkamam vidaus rinkos veikimui ir atsižvelgiant į strateginį interesą vietoj jų pageidauti Europos kibernetinio sertifikavimo schemas;
- (95) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas yra skirtos padėti suderinti kibernetinio saugumo praktiką Sąjungoje. Jomis turi būti prisidėta prie kibernetinio saugumo lygio Sąjungoje padidinimo. Projektuojant Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas turėtų būti atsižvelgiama į inovacijas kibernetinio saugumo srityje ir sudarytos sąlygos jas kurti;

⁽²⁰⁾ 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka (OL L 241, 2015 9 17, p. 1).

⁽²¹⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

- (96) Europos kibernetinio sertifikavimo schemose turėtų būti atsižvelgiama į esamus programinės ir aparatinės įrangos kūrimo metodus ir visų pirma į dažnų programinės ar programinės aparatinės įrangos atnaujinimų poveikį individualiems Europos kibernetinio saugumo sertifikatams. Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemose turėtų būti nurodyta, kokiomis sąlygomis dėl atnaujinimo gali būti reikalaujama, kad IRT produktas, paslauga ar procesas būtų pakartotinai sertifikuojami arba kad tam tikro Europos kibernetinio saugumo sertifikato taikymo sritis būtų sumažinta atsižvelgiant, kad atnaujinimas gali daryti neigiamą poveikį atitiktai to sertifikato saugumo reikalavimams;
- (97) patvirtinus Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą IRT produktų gamintojai arba IRT paslaugų ar procesų teikėjai turėtų turėti galimybę teikti prašymą jų pasirinktai atitikties vertinimo įstaigai, įsisteigusiai bet kur Sąjungoje, sertifikuoti jų IRT produktus, paslaugas ar procesus. Atitikties vertinimo įstaigas, jeigu jos atitinka tam tikrus šiame reglamente nustatytus reikalavimus, turėtų akredituoti nacionalinė akreditacijos įstaiga. Akreditacija turėtų būti suteikiama ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui ir turėtų būti pratęsiama tomis pačiomis sąlygomis, jei atitikties vertinimo įstaiga toliau atitinka reikalavimus. Nacionalinės akreditacijos įstaigos turėtų apriboti, laikinai sustabdyti arba panaikinti atitikties vertinimo įstaigos akreditaciją, jeigu akreditacijos sąlygos nevykdomos arba nebevykdomos arba jeigu atitikties vertinimo įstaiga pažeidžia šį reglamentą;
- (98) nacionalinės teisės aktuose pateikiamos nuorodos į nacionalinius standartus, kurie nustojo galioti dėl to, kad įsigaliojo Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema, gali kelti painiavą. Todėl valstybės narės turėtų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas patvirtinimą atspindėti savo nacionalinės teisės aktuose;
- (99) siekiant visoje Sąjungoje turėti lygiavertius standartus, palengvinti Europos kibernetinio saugumo sertifikatų ir ES atitikties pareiškimų tarpusavio pripažinimą ir skatinti bendrą pasitikėjimą jais, būtina įdiegti nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų tarpusavio peržiūros sistemą. Tarpusavio peržiūra turėtų apimti procedūras, skirtas prižiūrėti IRT produktų, paslaugų ir procesų atitiktį Europos kibernetinio saugumo sertifikatams, stebėti, kaip savarankišką atitikties vertinimą atliekantys gamintojai ar teikėjai vykdo pareigas, vykdyti atitikties vertinimo įstaigų stebėseną, taip pat vertinti, ar įstaigų, išduodančių sertifikatus dėl aukšto saugumo užtikrinimo lygio, darbuotojai turi tinkamų ekspertinių žinių. Komisija turėtų priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose nustatytų bent penkerių metų tarpusavio peržiūrų planą, taip pat išdėstytų tarpusavio peržiūros sistemos veikimo kriterijus ir metodiką;
- (100) nedarant poveikio bendrajai tarpusavio peržiūros sistemai, kuri Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos kontekste būtų įdiegta visose nacionalinėse kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijose, tam tikrose Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemose gali būti numatytas tarpusavio vertinimo mechanizmas, skirtas įstaigoms, išduodančioms IRT produktų, paslaugų ir procesų Europos kibernetinio saugumo sertifikatus dėl aukšto saugumo užtikrinimo lygio pagal tokias schemas. EKSSG turėtų remti tokių tarpusavio vertinimo mechanizmų įgyvendinimą. Atliekant tarpusavio vertinimus visų pirma turėtų būti vertinama, ar atitinkamos įstaigos suderintai vykdo savo užduotis, taip pat juose gali būti numatyti apskundimo mechanizmai. Tarpusavio vertinimų rezultatai turėtų būti skelbiami viešai. Atitinkamos įstaigos gali atitinkamai patvirtinti atitinkamas savo praktikos ir ekspertinių žinių pritaikymo priemones;
- (101) valstybės narės turėtų paskirti vieną ar kelias nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijas, kurios prižiūrėtų, kaip vykdomos iš šio reglamento kylančios pareigos. Jeigu valstybė narė mano tai esant tikslinga, užduotys gali būti pavedamos jau veikiančioms institucijoms. Be to, valstybė narė turėtų galėti abipusiu susitarimu su kita valstybe nare nuspręsti paskirti vieną ar kelias nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijas tos kitos valstybės narės teritorijoje;
- (102) nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos visų pirma turėtų stebėti, kaip jų atitinkamoje teritorijoje įsisteigę IRT produktų gamintojai arba IRT paslaugų ar procesų teikėjai vykdo su ES atitikties pareiškimu susijusias pareigas, ir užtikrinti jų vykdymą, padėti nacionalinėms akreditacijos įstaigoms vykdyti atitikties vertinimo įstaigų atliekamą stebėsenos ir priežiūros veiklą teikdama joms ekspertines žinias ir atitinkamą informaciją, įgalinti atitikties vertinimo įstaigas atlikti jų užduotis, kai tos įstaigos tenkina papildomus Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje nustatytus reikalavimus, ir stebėti svarbius pokyčius kibernetinio saugumo sertifikavimo srityje. Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos taip pat turėtų nagrinėti fizinių ar juridinių asmenų pateiktus skundus, susijusius su tų institucijų išduotais Europos kibernetinio saugumo sertifikatais arba atitikties vertinimo įstaigų išduotais Europos kibernetinio saugumo sertifikatais, patvirtinančiais aukštą saugumo užtikrinimo lygį, tinkamu mastu tirti skundo objektą ir per pagrįstą laikotarpį informuoti skundo

pateikėją apie tyrimo eigą ir rezultatus. Be to, nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos turėtų bendradarbiauti su kitomis nacionalinėmis kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijomis ar kitomis valdžios institucijomis, be kita ko, dalydamosi informacija apie galimą IRT produktų, paslaugų ir procesų neatitiktį šio reglamento arba konkrečių Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų reikalavimams. Komisija turėtų sudaryti palankias sąlygas tokiam dalijimuisi informacija suteikdama galimybę naudotis bendrąja elektroninės informacijos teikimo sistema, pavyzdžiui, rinkos priežiūros informacine ryšių sistema (ICSMS) ir skubių pranešimų apie pavojingus ne maisto produktus sistema (RAPEX), kuriomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 jau naudojasi rinkos priežiūros institucijos;

- (103) siekiant užtikrinti nuoseklų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos taikymą reikėtų įsteigti iš nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų arba kitų atitinkamų nacionalinių institucijų atstovų sudarytą EKSSG. Pagrindinės EKSSG užduotys turėtų būti konsultuoti Komisiją ir padėti jai užtikrinti nuoseklų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos įgyvendinimą ir taikymą, padėti ENISA ir glaudžiai su ja bendradarbiauti rengiant potencialias kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, tinkamai pagrįstais atvejais prašyti ENISA parengti potencialią schemą, priimti ENISA skirtas nuomones dėl potencialių schemų ir Komisijai skirtas nuomones, susijusias su esamų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų palaikymu ir peržiūra. EKSSG turėtų sudaryti palankesnes sąlygas įvairioms nacionalinėms kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijoms, atsakingoms už atitikties vertinimo įstaigų įgaliojimą ir Europos kibernetinio saugumo sertifikatų išdavimą, keistis gerąja praktika ir ekspertinėmis žiniomis;
- (104) siekdama padidinti informuotumą ir būsimų Sąjungos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų priimtinumą, Komisija gali parengti bendras arba konkrečiam sektoriui skirtas kibernetinio saugumo rekomendacijas, pavyzdžiui, dėl gerosios kibernetinio saugumo praktikos, arba atsakingo saugaus elgesio kibernetinėje erdvėje, ir pabrėžti teigiamą sertifikuotų IRT produktų, paslaugų ir procesų naudojimo poveikį;
- (105) siekiant dar labiau palengvinti prekybą ir pripažįstant, kad IRT tiekimo grandinės yra pasaulinio masto, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 218 straipsnį Sąjunga gali sudaryti susitarimus dėl Europos kibernetinio saugumo sertifikatų tarpusavio pripažinimo. Komisija, atsižvelgdama į ENISA ir Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupės nuomonę, gali rekomenduoti pradėti atitinkamas derybas. Kiekvienoje Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje turėtų būti nustatytos konkrečios tarpusavio pripažinimo susitarimų su trečiosiomis valstybėmis sąlygos;
- (106) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽²²⁾;
- (107) turėtų būti naudojama nagrinėjimo procedūra siekiant priimti įgyvendinimo aktus dėl IRT produktų, paslaugų ir procesų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų, dėl ENISA atliekamų tyrimų tvarkos, dėl nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų tarpusavio peržiūros plano, taip pat dėl aplinkybių, formatų ir procedūrų, susijusių su nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų pranešimu Komisijai apie akredituotas atitikties vertinimo įstaigas;
- (108) ENISA veikla turėtų būti vertinama reguliariai ir nepriklausomai. Turėtų būti vertinama, ar ENISA vykdo savo tikslus, jos darbo metodai ir jos užduočių aktualumas, ypač jos užduotys, susijusios su operatyviu bendradarbiavimu Sąjungos lygmeniu. Atliekant tą vertinimą taip pat turėtų būti įvertintas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos poveikis, veiksmingumas ir efektyvumas. Kalbant apie peržiūrą, Komisija turėtų įvertinti, kaip galima sustiprinti ENISA, kaip informacinio centro, vaidmenį teikiant rekomendacijas ir ekspertines žinias, ir įvertinti ENISA vaidmenį padedant vertinti į Sąjungos rinką patenkančius trečiųjų valstybių IRT produktus, paslaugas ir procesus, kurie neatitinka Sąjungos taisyklių reikalavimų;

⁽²²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

(109) kadangi šio reglamento tikslų valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl jo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina tiems tikslams pasiekti;

(110) Reglamentas (ES) Nr. 526/2013 turėtų būti panaikintas,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I ANTRAŠTINĖ DALIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir kartu aukštą kibernetinio saugumo, kibernetinio atsparumo ir pasitikėjimo lygį Sąjungoje, šiame reglamente nustatomi:

- a) ENISA (Europos Sąjungos kibernetinio saugumo agentūra) tikslai, užduotys ir organizaciniai aspektai ir
- b) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų nustatymo sistema, siekiant užtikrinti tinkamą IRT produktų, paslaugų ir procesų ir kibernetinio saugumo lygį Sąjungoje, taip pat išvengti rinkos susiskaidymo Sąjungoje kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų srityje.

Sistema, nurodyta pirmos dalies b punkte, taikoma nedarant poveikio tam tikroms kitų Sąjungos teisės aktų nuostatomis dėl savanoriško arba privalomo sertifikavimo.

2. Šis reglamentas nedaro poveikio valstybių narių kompetencijai dėl veiklos, susijusios su visuomenės saugumu, gynyba, nacionaliniu saugumu, nei valstybės veiklai baudžiamosios teisės srityse.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) kibernetinis saugumas– visa veikla, būtina tinklų ir informacinėms sistemoms, tokių sistemų naudotojams ir kitiems susijusiems asmenims apsaugoti nuo kibernetinių grėsmių;
- 2) tinklų ir informacinė sistema– tinklų ir informacinė sistema, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1148 4 straipsnio 1 punkte;
- 3) nacionalinė tinklų ir informacinių sistemų saugumo strategija– nacionalinė tinklų ir informacinių sistemų saugumo strategija, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1148 4 straipsnio 3 punkte;
- 4) esminių paslaugų operatorius– esminių paslaugų operatorius, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1148 4 straipsnio 4 punkte;
- 5) skaitmeninių paslaugų teikėjas– skaitmeninių paslaugų teikėjas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1148 4 straipsnio 6 punkte;
- 6) incidentas– incidentas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1148 4 straipsnio 7 punkte;
- 7) incidentų valdymas– incidentų valdymas, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2016/1148 4 straipsnio 8 punkte;

- 8) kibernetinė grėsmė– galima aplinkybė, įvykis arba veiksmas, kuris galėtų pažeisti, sutrikdyti arba kitaip neigiamai paveikti tinklų ir informacines sistemas, tokių sistemų naudotojus ir kitus asmenis;
- 9) Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema– išsamus Sąjungos lygmeniu nustatytų taisyklių, techninių reikalavimų, standartų ir procedūrų, kurie taikomi konkrečių IRT produktų, paslaugų arba procesų sertifikavimui arba atitikties vertinimui, rinkinys;
- 10) nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo schema– išsamus taisyklių, techninių reikalavimų, standartų ir procedūrų, kuriuos parengė ir priėmė nacionalinė valdžios institucija, rinkinys, taikomas IRT produktų, paslaugų ir procesų, kuriems taikoma ta konkreti schema, sertifikavimui arba atitikties vertinimui;
- 11) Europos kibernetinio saugumo sertifikatas– dokumentas, kurį išdavė atitinkama įstaiga ir kuriuo patvirtinama, kad tam tikras IRT produktas paslauga arba procesas buvo įvertinti dėl atitikties Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje nustatytiems konkretiems saugumo reikalavimams;
- 12) IRT produktas– tinklų ir informacinių sistemų elementas arba elementų grupė;
- 13) IRT paslauga– paslauga, kurią visą arba jos dalį sudaro informacijos perdavimas, saugojimas, gavimas arba tvarkymas naudojantis tinklų ir informacinėmis sistemomis;
- 14) IRT procesas– veikla, vykdoma siekiant projektuoti, kurti, teikti ar palaikyti IRT produktą ar paslaugą;
- 15) akreditavimas– akreditavimas, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 10 punkte;
- 16) nacionalinė akreditacijos įstaiga– nacionalinė akreditacijos įstaiga, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 11 punkte;
- 17) atitikties vertinimas– atitikties vertinimas, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 12 punkte;
- 18) atitikties vertinimo įstaiga– atitikties vertinimo įstaiga, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 2 straipsnio 13 punkte;
- 19) standartas– standartas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 1 punkte;
- 20) techninė specifikacija– dokumentas, kuriame nustatyti techniniai reikalavimai, kuriuos turi atitikti IRT produktas, paslauga arba procesas, arba su IRT produktu, paslauga arba procesu susijusios atitikties vertinimo procedūros;
- 21) saugumo užtikrinimo lygis– pagrindas pasitikėti, kad IRT produktas, paslauga arba procesas atitinka tam tikros Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos saugumo reikalavimus, nurodoma, kokių lygiu IRT produktas, paslauga arba procesas buvo įvertinti; nustatant saugumo užtikrinimo lygį nevertinamas paties IRT produkto, paslaugos ar proceso saugumas;
- 22) savarankiškas atitikties vertinimas– IRT produktų, paslaugų arba procesų gamintojo arba teikėjo vykdomas veiksmas, kuriuo įvertinama, ar tie IRT produktai, paslaugos arba procesai atitinka konkrečios Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos reikalavimus.

II ANTRAŠTINĖ DALIS

ENISA (EUROPOS SĄJUNGOS KIBERNETINIO SAUGUMO AGENTŪRA)

I SKYRIUS

Igaliojimai ir tikslai

3 straipsnis

Igaliojimai

1. ENISA vykdo šiuo reglamentu paskirtas užduotis, kad būtų pasiektas aukštas bendras kibernetinio saugumo lygis visoje Sąjungoje, be kita ko, aktyviai padėdama valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms gerinti kibernetinį saugumą. ENISA veikia kaip informacinis centras, kuris teikia rekomendacijas ir ekspertines žinias kibernetinio saugumo klausimais Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms, taip pat kitiems atitinkamiems Sąjungos suinteresuotiesiems subjektams.

Vykdydama pagal šį reglamentą jai paskirtas užduotis, ENISA prisideda prie vidaus rinkos susiskaidymo mažinimo.

2. ENISA vykdo užduotis, kurios jai paskirtos Sąjungos teisės aktais, kuriais nustatomos valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kibernetiniu saugumu, suderinimo priemonės.

3. Vykdydama savo užduotis ENISA veikia nepriklausomai, kartu vengdama veiklos dubliavimo su valstybės narės veikla ir atsižvelgdama į valstybių narių jau turimas ekspertines žinias.

4. ENISA suformuoja savo išteklius, įskaitant techninius ir žmogiškuosius pajėgumus ir įgūdžius, reikalingus vykdyti šiuo reglamentu pavestas užduotis.

4 straipsnis

Tikslai

1. Būdama nepriklausoma, teikdama kokybiškas mokslines ir technines rekomendacijas, pagalbą ir informaciją, užtikrindama savo veiklos procedūrų ir veikimo metodų skaidrumą bei uoliai vykdydama savo užduotis, ENISA veikia kaip kibernetinio saugumo kompetencijos centras.

2. ENISA padeda Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms, taip pat valstybėms narėms plėtoti ir įgyvendinti su kibernetiniu saugumu susijusią Sąjungos politiką, įskaitant sektorių politiką kibernetinio saugumo srityje.

3. ENISA visoje Sąjungoje remia pajėgumų stiprinimą ir parengtį, padėdama Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms, taip pat valstybėms narėms ir viešojo bei privačiojo sektorių suinteresuotiesiems subjektams didinti savo tinklų ir informacinių sistemų apsaugą, plėtoti bei gerinti kibernetinį atsparumą ir reagavimo pajėgumus, taip pat plėtoti įgūdžius ir kompetencijas kibernetinio saugumo srityje.

4. ENISA skatina valstybių narių, Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų bei atitinkamų privačiojo ir viešojo sektorių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą, įskaitant dalijimąsi informacija, ir veiklos koordinavimą Sąjungos lygmeniu su kibernetiniu saugumu susijusiais klausimais.

5. ENISA prisideda prie kibernetinio saugumo pajėgumų didinimo Sąjungos lygmeniu siekiant remti valstybių narių veiksmus užkertant kelią kibernetinėms grėsmėms ir reaguojant į jas, visų pirma tarpvalstybinių incidentų atveju.

6. ENISA skatina Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo naudojimą siekiant išvengti vidaus rinkos susiskaidymo. ENISA prisideda prie Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemos sukūrimo ir taikymo pagal šio reglamento III antraštinę dalį, siekiant didinti IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT procesų kibernetinio saugumo skaidrumą, taip sustiprinant pasitikėjimą skaitmenine vidaus rinka ir jos konkurencingumą.

7. ENISA skatina piliečių, organizacijų ir įmonių aukšto lygio informuotumą apie kibernetinį saugumą, įskaitant kibernetinę higieną ir kibernetinį raštingumą.

II SKYRIUS

Užduotys

5 straipsnis

Sąjungos politikos ir teisės plėtojimas ir įgyvendinimas

ENISA padeda plėtoti ir įgyvendinti Sąjungos politiką ir teisę:

- 1) padėdama ir konsultuodama, ypač teikdama nepriklausomą nuomonę ir analizes, taip pat atlikdama parengiamąjį darbą, susijusį su Sąjungos politikos ir teisės kibernetinio saugumo srityje plėtojimu ir peržiūra, taip pat su konkrečioms sektoriams skirtomis politikos ir teisės iniciatyvomis, susijusiomis su kibernetinio saugumo klausimais;
- 2) padėdama valstybėms narėms nuosekliai įgyvendinti Sąjungos politiką ir teisę, susijusią su kibernetiniu saugumu, visų pirma kiek tai susiję su Direktyva (ES) 2016/1148, be kita ko, teikdama nuomones, gaires, rekomendacijas ir dalydamasi geriausia praktika tokiomis klausimais, kaip rizikos valdymas, pranešimas apie incidentus ir dalijimasis informacija, taip pat šiuo tikslu palengvindama kompetentingų institucijų keitimąsi geriausia praktika;
- 3) padėdama valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms plėtoti ir propaguoti kibernetinio saugumo politiką, susijusią su visuotinio atvirojo interneto viešosios erdvės prieinamumo arba vientisumo užtikrinimu;
- 4) prisidedama prie Bendradarbiavimo grupės veiklos pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 11 straipsnį ir teikdama ekspertines žinias ir pagalbą;
- 5) remdama:
 - a) Sąjungos politikos elektroninės atpažinties ir patikimumo užtikrinimo paslaugų srityje plėtojamą ir įgyvendinimą, visų pirma teikdama rekomendacijas ir technines gaires, taip pat palengvindama kompetentingų institucijų keitimąsi geriausia praktika;
 - b) didesnio elektroninių ryšių saugumo propagavimą, be kita ko, teikdama ekspertines rekomendacijas ir žinias, taip pat palengvindama kompetentingų institucijų keitimąsi geriausia praktika;
 - c) valstybės nares įgyvendinant konkrečius Sąjungos politikos ir teisės kibernetinio saugumo srities aspektus, susijusius su duomenų apsauga ir privatumu, įskaitant, gavus prašymą, rekomendacijų teikimą Europos duomenų apsaugos valdybai;
- 6) remdama nuolatinę su Sąjungos politika susijusios veiklos peržiūrą, teikdama metinę atitinkamos teisinės sistemos įgyvendinimo padėties ataskaitą, susijusią su:
 - a) pranešimais apie incidentus valstybėse narėse, kuriuos bendrieji informaciniai centrai teikia Bendradarbiavimo grupei pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 10 straipsnio 3 dalį;
 - b) iš patikimumo užtikrinimo paslaugų teikėjų gautais pranešimais apie saugumo ar vientisumo pažeidimą, kuriuos priežiūros įstaigos pateikė ENISA pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 910/2014⁽²³⁾ 19 straipsnio 3 dalį;
 - c) viešųjų ryšių tinklų arba viešai prieinamų elektroninių ryšių paslaugų teikėjų perduotais pranešimais apie saugumo incidentus, kuriuos kompetentingos institucijos pateikė ENISA pagal Direktyvos (ES) 2018/1972 40 straipsnį.

⁽²³⁾ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 910/2014 dėl elektroninės atpažinties ir elektroninių operacijų patikimumo užtikrinimo paslaugų vidaus rinkoje, kuriuo panaikinama Direktyva 1999/93/EB (OL L 257, 2014 8 28, p. 73).

6 straipsnis

Pajėgumų stiprinimas

1. ENISA padeda:

- a) valstybėms narėms dedant pastangas siekiant gerinti kibernetinių grėsmių ir incidentų prevenciją, nustatymą, analizę ir reagavimą į juos pajėgumus, suteikdama joms reikiamų žinių ir ekspertinių žinių;
- b) valstybėms narėms ir Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms savanoriškai nustatyti bei įgyvendinti spragų atskleidimo politiką;
- c) Sąjungos institucijoms, agentūroms ir įstaigoms dedant pastangas gerinti kibernetinių grėsmių ir incidentų prevenciją, nustatymą, analizę ir reagavimą į juos pajėgumus, visų pirma tinkamai remdama CERT-EU veiklą;
- d) valstybėms narėms suformuoti nacionalinėms CSIRT pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 9 straipsnio 5 dalį;
- e) valstybėms narėms parengti nacionalines tinklų ir informacinių sistemų saugumo strategijas pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 7 straipsnio 2 dalį; siekdama populiarinti geriausią praktiką, skatina tų strategijų sklaidą ir stebi jų įgyvendinimo pažangą visoje Sąjungoje;
- f) Sąjungos institucijoms rengti ir peržiūrėti Sąjungos kibernetinio saugumo strategijas, skatinti jų sklaidą ir stebėti jų įgyvendinimo pažangą;
- g) nacionalinėms ir Sąjungos CSIRT didinti savo pajėgumus, be kita ko, skatindama dialogą ir keitimąsi informacija, kad būtų užtikrinta, jog, atsižvelgdama į naujausius technikos laimėjimus, kiekviena CSIRT turėtų būtiniausių bendrų pajėgumų ir vykdytų veiklą vadovaudamasi geriausią praktika;
- h) valstybėms narėms, reguliariai ir bent kas dvejus metus Sąjungos lygmeniu organizuodama kibernetinio saugumo pratybas, nurodytas 7 straipsnio 5 dalyje, ir teikdama politines rekomendacijas, pagrįstas pratybų vertinimo procesu ir po jų padarytomis išvadomis;
- i) atitinkamoms viešosioms įstaigoms, siūlydama mokymus kibernetinio saugumo srityje, kai tikslinga, bendradarbiaudama su suinteresuotaisiais subjektais;
- j) Bendradarbiavimo grupei keičiantis geriausią praktiką, visų pirma susijusia su valstybių narių vykdomu esminiu paslaugų operatorių identifikavimu, be kita ko, susijusia su valstybių tarpusavio priklausomybe rizikos ir incidentų atveju, pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 11 straipsnio 3 dalies 1 punktą.

2. ENISA remia dalijimąsi informacija sektoriuose ir tarp sektorių, visų pirma išvardytų Direktyvos (ES) 2016/1148 II priede, teikdama rekomendacijas ir konsultacijas apie geriausią praktiką dėl turimų priemonių ir procedūrų, taip pat dėl to, kaip spręsti su dalijimusi informacija susijusius reguliavimo klausimus.

7 straipsnis

Operatyvinis bendradarbiavimas Sąjungos lygmeniu

1. ENISA remia valstybių narių, Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų, taip pat suinteresuotųjų subjektų operatyvinį bendradarbiavimą.

2. ENISA operatyviniu lygmeniu bendradarbiauja ir užtikrina sinergiją su Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis, įskaitant CERT-EU, tarnybas, atsakingas už kovą su kibernetiniais nusikaltimais, ir priežiūros institucijas, atsakingas už privačių bei asmens duomenų apsaugą, siekdama spręsti bendrai rūpimus klausimus, be kita ko:

- a) keisdamosi praktine patirtimi ir geriausią praktika;
- b) teikdama rekomendacijas ir gaires su kibernetiniu saugumu susijusiais aktualiais klausimais;

- c) nustatydamą praktinę konkrečių užduočių atlikimo tvarką, pasikonsultavusi su Komisija.
3. ENISA teikia CSIRT tinklo sekretoriato paslaugas pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 12 straipsnio 2 dalį ir vykdydamą tą funkciją aktyviai remia šio tinklo narių dalijimąsi informacija ir bendradarbiavimą.
4. ENISA remia valstybių narių operatyvinį bendradarbiavimą CSIRT tinkle:
- a) patardama, kaip gerinti jų incidentų prevencijos, nustatymo ir reagavimo į juos pajėgumus, ir vienos ar kelių valstybių narių prašymu teikdamą rekomendacijas, susijusias su konkrečia kibernetine grėsme;
 - b) vienos ar kelių valstybių narių prašymu padėdamą vertinti didelį arba esminį poveikį turinčius incidentus, teikdamą ekspertines žinias ir palengvindamą techninį tokių incidentų valdymą, be kita ko, pirmiausia remdamą valstybių narių savanorišką dalijimąsi atitinkama informacija ir techniniais sprendimais;
 - c) analizuodamą pažeidžiamumo spragas ir incidentus, remiantis viešai prieinama informacija arba valstybių narių tuo tikslu savanoriškai pateikta informacija;
 - d) vienos ar kelių valstybių narių prašymu teikdamą paramą *ex post* techniniams didelį arba esminį poveikį turinčių incidentų tyrimams pagal Direktyvą (ES) 2016/1148.

Atlikdami tas užduotis ENISA ir CERT-EU vykdo struktūrinį bendradarbiavimą, kad pasinaudotų sinergija ir išvengtų veiklos dubliavimo.

5. ENISA reguliariai organizuoja kibernetinio saugumo pratybas Sąjungos lygmeniu ir padeda jas organizuoti valstybėms narėms, Sąjungos institucijoms, įstaigoms, organams ir agentūroms, kai jos to paprašo. Tokios kibernetinio saugumo pratybos Sąjungos lygmeniu gali apimti techninius, operatyvinius arba strateginius elementus. Kartą per dvejus metus ENISA organizuoja didelio masto visapusiškas pratybas.

ENISA taip pat prisideda prie sektoringų kibernetinio saugumo pratybų organizavimo kartu su atitinkamomis organizacijomis, kurios taip pat dalyvauja Sąjungos lygmens kibernetinio saugumo pratybose, ir, kai tikslinga, padeda tokias pratybas organizuoti.

6. ENISA, glaudžiai bendradarbiaudamą su valstybėmis narėmis, reguliariai rengia išsamią ES kibernetinio saugumo techninės padėties ataskaitą dėl incidentų ir grėsmių, grindžiamą atvirųjų šaltinių informacija, pačios Agentūros atliekama analize ir ataskaitomis, kurias Agentūrai, be kita ko, pateikė: valstybių narių CSIRT arba pagal Direktyvą (ES) 2016/1148 įsteigti bendrieji informaciniai centrai (tiek vieni, tiek kiti – savanoriškai); EC3 prie Europolo ir CERT-EU.

7. ENISA padeda Sąjungos ir valstybių narių lygmeniu parengti bendradarbiavimu grindžiamą atsaką į didelio masto tarpvalstybinius incidentus arba krizes, susijusius su kibernetiniu saugumu, daugiausia:

- a) apibendrinamą ir analizuodamą nacionalinių šaltinių ataskaitas, kurios yra viešojoje erdvėje arba kurios pateikiamos savanoriškai, kad padėtų užtikrinti bendrą informuotumą apie padėtį;
- b) užtikrindamą galimybę CSIRT tinklui ir techninius bei politinius sprendimus priimantiems subjektams Sąjungos lygmeniu veiksmingai keisti informacija ir suteikdamą jiems eskalavimo mechanizmus;
- c) gavus paprašymą, palengvindamą techninį tokių incidentų arba krizės valdymą, be kita ko, visų pirma remdamą valstybių narių savanorišką dalijimąsi techniniais sprendimais;
- d) remdamą Sąjungos institucijų, įstaigų, organų ir agentūrų, o, valstybėms narėms paprašius, ir valstybių narių su tokiais incidentais arba krize susijusių viešųjų ryšių veiklą;

- e) išbandydama bendradarbiavimo reaguojant į tokius incidentus arba krizes planus Sąjungos lygmeniu ir, gavus prašymą, padėdama valstybėms narėms išbandyti tuos planus nacionaliniu lygmeniu.

8 straipsnis

Rinka, kibernetinio saugumo sertifikavimas ir standartizavimas

1. ENISA remia ir skatina IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT procesų kibernetinio saugumo sertifikavimo Sąjungos politikos plėtojimą ir įgyvendinimą, kaip nustatyta šio reglamento III antraštinėje dalyje:
 - a) tais atvejais, kai standartų nėra, nuolat stebėdama pokyčius susijusiose standartizacijos srityse ir rekomenduodama atitinkamas technines specifikacijas, skirtas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoms rengti, pagal 54 straipsnio 1 dalies c punktą;
 - b) rengdama potencialias IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT procesų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas (potenciali schema) pagal 49 straipsnį;
 - c) vertindama patvirtintas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas pagal 49 straipsnio 8 dalį;
 - d) dalyvaudama tarpusavio peržiūrose pagal 59 straipsnio 4 dalį;
 - e) padėdama Komisijai teikti sekretoriato paslaugas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupei pagal 62 straipsnio 5 dalį;
2. ENISA teikia sekretoriato paslaugas Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupei pagal 22 straipsnio 4 dalį;
3. ENISA rengia ir skelbia gaires ir formuoja gerąją praktiką, susijusią su IRT produktams, IRT paslaugoms ir IRT procesams taikomais kibernetinio saugumo reikalavimais, formaliai, struktūrizuoti ir skaidriai bendradarbiaudama su nacionalinėmis kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijomis ir pramonės sektoriumi;
4. ENISA prisideda prie pakankamų pajėgumų stiprinimo, susijusio su vertinimo ir sertifikavimo procesais, rengdama ir teikdama gaires, taip pat teikdama paramą valstybėms narėms jų prašymu;
5. ENISA palengvina Europos ir tarptautinių rizikos valdymo ir IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT procesų saugumo standartų nustatymą ir įdiegimą;
6. ENISA, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis ir verslo sektoriaus atstovais, parengia rekomendacijas ir gaires dėl techninių sričių, susijusių su saugumo reikalavimais esminių paslaugų operatoriams ir skaitmeninių paslaugų teikėjams, taip pat dėl jau galiojančių standartų, įskaitant valstybių narių nacionalinius standartus, pagal Direktyvos (ES) 2016/1148 19 straipsnio 2 dalį;
7. ENISA reguliariai analizuoja pagrindines kibernetinio saugumo rinkos paklausos ir pasiūlos tendencijas ir skleidžia informaciją apie jas, kad būtų remiama kibernetinio saugumo rinka Sąjungoje.

9 straipsnis

Žinios ir informacija

Žinių ir informacijos srityje ENISA:

- a) vykdo naujausių technologijų analizes ir teikia teminius vertinimus, susijusius su numatomu kibernetinio saugumo srities technologinių inovacijų visuomeniniu, teisiniu, ekonominiu ir reguliavimo poveikiu;
- b) atlieka ilgalaikę strategines kibernetinių grėsmių ir incidentų analizes, kad galėtų nustatyti naujausias tendencijas ir padėtų užkirsti kelią incidentams;

- c) bendradarbiaudama su ekspertais iš valstybių narių institucijų ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, teikia tinklų ir informacinių sistemų, visų pirma infrastruktūros, kuria remiami Direktyvos (ES) 2016/1148 II priede išvardyti sektoriai ir kuria naudojasi tos direktyvos III priede išvardyti skaitmeninių paslaugų teikėjai, saugumo užtikrinimo rekomendacijas, konsultacijas ir geriausių praktiką;
- d) renka, telkia informaciją apie kibernetinį saugumą, kurią pateikė Sąjungos institucijos, įstaigos, organai ir agentūros, o savanoriškai – valstybės narės ir privaciojo bei viešojo sektorių suinteresuotieji subjektai, ir pateikia ją specialiaame portale visuomenei susipažinti;
- e) renka ir analizuoja viešai prieinamą informaciją apie didelius incidentus, taip pat rengia ataskaitas, siekdama teikti konsultacijas piliečiams, organizacijos ir įmonėms visoje Sąjungoje.

10 straipsnis

Informuotumo didinimas ir švietimas

Informuotumo didinimo ir švietimo srityje ENISA:

- a) didina visuomenės informuotumą apie kibernetiniam saugumui kylančią riziką ir teikia piliečiams, organizacijoms ir įmonėms skirtas individualių naudotojų gerosios praktikos konsultacijas, be kita ko, dėl kibernetinės higienos ir kibernetinio raštingumo;
- b) bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organams ir agentūromis ir pramonės sektoriumi, reguliariai organizuoja informavimo kampanijas, kad būtų didinamas kibernetinis saugumas bei šios problemos matomumas Sąjungoje, ir skatina plataus masto viešus debatus;
- c) remia valstybių narių pastangas didinti informuotumą apie kibernetinį saugumą ir skatinti švietimą kibernetinio saugumo klausimais;
- d) remia glaudesnę valstybių narių veiksmų tarpusavio koordinavimą ir keitimąsi geriausia praktika informuotumo ir švietimo kibernetinio saugumo klausimais srityse.

11 straipsnis

Moksliniai tyrimai ir inovacijos

Mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje ENISA:

- a) konsultuoja Sąjungos institucijas, įstaigas, organus ir agentūras, taip pat valstybes nares dėl poreikio atlikti mokslinius tyrimus kibernetinio saugumo srityje ir dėl šios srities prioritetų, siekiant sudaryti sąlygas veiksmingai reaguoti į esamą ir atsirandančią riziką bei kibernetines grėsmes, be kita ko, susijusias su naujomis ir besiformuojančiomis informacinėmis ir ryšių technologijomis, bei veiksmingai taikyti rizikos prevencijos technologijas;
- b) jei Komisija yra suteikusi ENISA atitinkamus įgaliojimus, dalyvauja mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programų įgyvendinimo etape arba kaip naudos gavėja;
- c) prisideda prie kibernetinio saugumo srityje vykdomos strateginės mokslinių tyrimų ir inovacijų darbotvarkės Sąjungos lygmeniu.

12 straipsnis

Tarptautinis bendradarbiavimas

ENISA remia Sąjungos pastangas bendradarbiauti su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis, be kita ko, atitinkamose tarptautinėse bendradarbiavimo sistemose, kad būtų skatinamas tarptautinis bendradarbiavimas kibernetinio saugumo klausimais:

- a) kai tikslinga, dalyvaudama kaip stebėtoja organizuojant tarptautines pratybas, ir analizuodama tokių pratybų rezultatus ir teikdama Valdancijai tarybai jų ataskaitas;
- b) Komisijai paprašius, palengvindama keitimąsi geriausia praktika;

- c) Komisijai paprašius, teikdama jai ekspertines žinias;
- d) teikdama rekomendacijas ir paramą Komisijai klausimais, susijusiais su susitarimais dėl kibernetinio saugumo sertifikatų tarpusavio pripažinimo su trečiosiomis valstybėmis, bendradarbiaujant su pagal 62 straipsnį įsteigta Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupe.

III SKYRIUS

ENISA organizacinė struktūra

13 straipsnis

Struktūra

ENISA administracinę ir valdymo struktūrą sudaro:

- a) Valdančioji taryba;
- b) Vykdomoji valdyba;
- c) vykdomasis direktorius;
- d) ENISA patariamoji grupė;
- e) nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklas.

1 skirsnis

Valdančioji taryba

14 straipsnis

Valdančiosios tarybos sudėtis

1. Valdančiąją tarybą sudaro po vieną narį, paskirtą kiekvienos valstybės narės ir jos paskirtą, ir du nariai, paskirti Komisijos. Visi nariai turi balsavimo teisę.
2. Kiekvienas Valdančiosios tarybos narys turi pakaitinį narį. Tas pakaitinis narys atstovauja nariui šiam nedalyvaujant.
3. Valdančiosios tarybos nariai ir jų pakaitiniai nariai skiriami atsižvelgiant į jų žinias kibernetinio saugumo srityje, taip pat į atitinkamus vadovavimo, administracinio darbo ir biudžeto valdymo įgūdžius. Komisija ir valstybės narės deda pastangas apriboti savo atstovų Valdančiojoje taryboje kaitą, siekiant užtikrinti jos veiklos tęstinumą. Komisija ir valstybės narės siekia užtikrinti lyčių pusiausvyrą Valdančiojoje taryboje.
4. Valdančiosios tarybos narių ir jų pakaitinių narių kadencija – ketveri metai. Ta kadencija gali būti pratęsta.

15 straipsnis

Valdančiosios tarybos funkcijos

1. Valdančioji taryba:
 - a) nustato bendrą ENISA veiklos kryptį ir užtikrina, kad ENISA veiktų pagal šiame reglamente nustatytas taisykles ir principus. Ji taip pat užtikrina, kad ENISA darbas būtų suderinamas su valstybių narių ir Sąjungos lygmeniu vykdoma veikla;
 - b) priima 24 straipsnyje nurodyto ENISA bendrojo programavimo dokumento projektą, prieš jį pateikiant Komisijai jos nuomonei gauti;

- c) atsižvelgdama į Komisijos nuomonę, priima ENISA bendrąjį programavimo dokumentą;
- d) prižiūri į bendrąjį programavimo dokumentą įtrauktų daugiamečių ir metinių programų įgyvendinimą;
- e) priima ENISA metinį biudžetą ir vykdo kitas su ENISA biudžetu susijusias funkcijas pagal IV skyrių;
- f) įvertina ir priima konsoliduotąjį metinę ENISA veiklos ataskaitą, įskaitant finansines ataskaitas ir aprašymą, kaip ENISA pasiekė savo veiklos rezultatų rodiklius, ne vėliau kaip kitų metų liepos 1 d. pateikia metinę ataskaitą ir jos vertinimą Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir Audito Rūmams ir paskelbia metinę ataskaitą viešai;
- g) vadovaudamasi 32 straipsniu priima ENISA taikytinas finansines taisykles;
- h) atsižvelgdama į įgyvendintinų priemonių sąnaudų ir naudos analizę, priima kovos su sukčiavimu strategiją, kuri proporcingai atitinka sukčiavimo riziką;
- i) priima savo narių interesų konfliktų prevencijos ir valdymo taisykles;
- j) užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų tolesnių priemonių atsižvelgiant į Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) tyrimų ir įvairiose vidaus ar išorės audito ataskaitose bei vertinimuose pateiktas išvadas ir rekomendacijas;
- k) priima savo darbo tvarkos taisykles, įskaitant konkrečių užduočių delegavimą pagal 19 straipsnio 7 dalį;
- l) laikydamosi šio straipsnio 2 dalies nuostatų ENISA darbuotojų atžvilgiu naudojami įgaliojimai, kurie pagal Pareigūnų tarnybos nuostatus (toliau – Pareigūnų tarnybos nuostatai) suteikti paskyrimų tarnybai, o pagal Kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygas (toliau – Kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygos), nustatytas Tarybos reglamente (EEB, Euratomas, EAPB) Nr. 259/68 ⁽²⁴⁾ – tarnybai, įgaliotai sudaryti darbo sutartis (toliau – paskyrimų tarnybos įgaliojimai);
- m) priima Pareigūnų tarnybos nuostatų ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų įgyvendinimo taisykles laikydamosi Pareigūnų tarnybos nuostatų 110 straipsnyje numatytos tvarkos;
- n) skiria vykdomąjį direktorių ir, kai aktualu, pratęsia jo kadenciją arba atleidžia jį iš pareigų pagal 36 straipsnį;
- o) skiria apskaitos pareigūną, kuris gali būti Komisijos apskaitos pareigūnas, kuris eidamas savo pareigas yra visiškai nepriklausomas;
- p) atsižvelgdama į ENISA veiklos poreikius ir patikimą biudžeto valdymą, priima visus sprendimus dėl ENISA vidaus struktūrų sukūrimo, o kai reikia – dėl tų vidaus struktūrų keitimo;
- q) atsižvelgdama į 7 straipsnį, įgalioja sudaryti darbinius susitarimus;
- r) atsižvelgdama į 42 straipsnį, įgalioja sudaryti darbinius susitarimus.

2. Vadovaudamasi Pareigūnų tarnybos nuostatų 110 straipsniu, Valdančioji taryba priima Pareigūnų tarnybos nuostatų 2 straipsnio 1 dalimi ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 6 straipsniu grindžiamą sprendimą, kuriuo atitinkami paskyrimų tarnybos įgaliojimai deleguojami vykdomajam direktoriui ir nustatomos sąlygos, kuriomis tas įgaliojimų delegavimas gali būti sustabdytas. Vykdomajam direktoriui leidžiama tuos įgaliojimus perdeleguoti.

⁽²⁴⁾ OL L 56, 1968 3 4, p. 1.

3. Prireikus dėl išskirtinių aplinkybių Valdančioji taryba gali priimti sprendimą laikinai sustabdyti paskyrimų tarnybos įgaliojimų delegavimą vykdomajam direktoriui bei vykdomojo direktoriaus perdeleguotus įgaliojimus, ir jais naudotis pati arba deleguoti juos vienam iš savo narių arba darbuotojui, kuris nėra vykdomasis direktorius.

16 straipsnis

Valdančiosios tarybos pirmininkas

Valdančioji taryba dviejų trečdalių narių balsų dauguma iš savo narių išrenka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją. Jie skiriami ketverių metų kadencijai, kuri gali būti vieną kartą pratęsta. Tačiau jei bet kuriuo kadencijos metu jie netenka Valdančiosios tarybos nario statuso, tą pačią dieną automatiškai baigiasi ir jų kadencija. Pirmininko pavaduotojas *ex officio* pakeičia pirmininką, jei pirmininkas negali vykdyti savo pareigų.

17 straipsnis

Valdančiosios tarybos posėdžiai

1. Valdančiosios tarybos posėdžius sušaukia jos pirmininkas.
2. Valdančioji taryba į eilinius posėdžius renkasi bent du kartus per metus. Pirmininko, Komisijos arba ne mažiau kaip trečdaliai Valdančiosios tarybos narių prašymu Valdančioji taryba taip pat rengia neeilinius posėdžius.
3. Vykdomasis direktorius dalyvauja Valdančiosios tarybos posėdžiuose, tačiau neturi teisės balsuoti.
4. ENISA patariamąsios grupės nariai gali dalyvauti Valdančiosios tarybos posėdžiuose pirmininko kvietimu, tačiau neturi teisės balsuoti.
5. Pagal Valdančiosios tarybos darbo tvarkos taisykles jos nariams ir jų pakaitiniams nariams Valdančiosios tarybos posėdžiuose gali padėti patarėjai arba ekspertai.
6. ENISA teikia Valdančiajai tarybai sekretoriato paslaugas.

18 straipsnis

Valdančiosios tarybos balsavimo taisyklės

1. Valdančioji taryba sprendimus priima savo narių balsų dauguma.
2. Dviejų trečdalių Valdančiosios tarybos narių balsų dauguma būtina bendrajam programavimo dokumentui ir metiniam biudžetui priimti, taip pat vykdomajam direktoriui paskirti, jo kadencijai pratęsti arba jam atleisti.
3. Kiekvienas narys turi vieną balsą. Jei narys nedalyvauja, jo pakaitinis narys turi teisę pasinaudoti nario balsavimo teise.
4. Valdančiosios tarybos pirmininkas dalyvauja balsavime.
5. Vykdomasis direktorius nedalyvauja balsavime.
6. Valdančiosios tarybos darbo tvarkos taisyklėse nustatoma išsamesnė balsavimo tvarka, visų pirma aplinkybės, kuriomis vienas narys gali veikti kito nario vardu.

2 skirsnis

Vykdomoji valdyba

19 straipsnis

Vykdomoji valdyba

1. Valdančiajai tarybai padeda Vykdomoji valdyba.
2. Vykdomoji valdyba:
 - a) rengia sprendimus, kuriuos turi priimti Valdančioji taryba;
 - b) kartu su Valdančiąja taryba užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų tolesnių priemonių atsižvelgiant į OLAF tyrimų ir įvairiose vidaus ar išorės audito ataskaitose bei vertinimuose pateiktas išvadas ir rekomendacijas;
 - c) nedarant poveikio 20 straipsnyje nustatyto vykdomojo direktoriaus pareigoms, padeda ir pataria vykdomajam direktoriui įgyvendinant Valdančiosios tarybos sprendimus dėl administracinių ir biudžeto klausimų.
3. Vykdomąją valdybą sudaro penki nariai. Vykdomosios valdybos nariai skiriami iš Valdančiosios tarybos narių. Vienas iš narių – Valdančiosios tarybos pirmininkas, kuris taip pat gali pirmininkauti Vykdomajai valdybai, o kitas – vienas iš Komisijos atstovų. Skiriant Vykdomosios valdybos narius siekiama joje užtikrinti lyčių pusiausvyrą. Vykdomasis direktorius dalyvauja Vykdomosios valdybos posėdžiuose, tačiau neturi teisės balsuoti.
4. Vykdomosios valdybos narių kadencija yra ketveri metai. Ta kadencija gali būti pratęsta.
5. Vykdomoji valdyba posėdžiauja bent kartą kas tris mėnesius. Vykdomosios valdybos narių prašymu jos pirmininkas sušaukia papildomus posėdžius.
6. Valdančioji taryba nustato Vykdomosios valdybos darbo tvarkos taisykles.
7. Prireikus dėl skubos priežasčių Vykdomoji valdyba gali Valdančiosios tarybos vardu priimti tam tikrus laikinus sprendimus, visų pirma dėl administracinio valdymo klausimų, įskaitant sprendimą sustabdyti paskyrimų tarnybos įgaliojimų delegavimą, ir dėl biudžeto klausimų. Apie tokius laikinus sprendimus nepagrįstai nedelsiant pranešama Valdančiajai tarybai. Tada Valdančioji taryba ne vėliau kaip praėjus trims mėnesiams po sprendimo priėmimo nusprendžia, ar patvirtinti, ar atmesti laikiną sprendimą. Vykdomoji valdyba Valdančiosios valdybos vardu nepriima sprendimų, kurie turi būti priimti dviejų trečdalių Valdančiosios tarybos narių balsų dauguma.

3 skirsnis

Vykdomasis direktorius

20 straipsnis

Vykdomojo direktoriaus pareigos

1. ENISA vadovauja vykdomasis direktorius; vykdydamas savo pareigas jis yra nepriklausomas. Vykdomasis direktorius yra atskaitingas Valdančiajai tarybai.
2. Gavęs prašymą, vykdomasis direktorius pateikia Europos Parlamentui savo pareigų vykdymo ataskaitą. Taryba gali prašyti vykdomojo direktoriaus pateikti savo pareigų vykdymo ataskaitą.
3. Vykdomasis direktorius atsako už:
 - a) kasdienį ENISA veiklos administravimą;

- b) Valdančiosios tarybos priimtų sprendimų įgyvendinimą;
- c) bendrojo programavimo dokumento projekto rengimą ir jo pateikimą priimti Valdančiajai tarybai, prieš jį pateikiant Komisijai;
- d) bendrojo programavimo dokumento įgyvendinimą ir ataskaitų dėl jo teikimą Valdančiajai tarybai;
- e) konsoliduotosios metinės ENISA veiklos ataskaitos, įskaitant ENISA metinės darbo programos įgyvendinimą, rengimą ir jos pateikimą Valdančiajai tarybai vertinti ir priimti;
- f) tolesnių veiksmų plano atsižvelgiant į retrospektyvių įvertinimų išvadas rengimą ir pažangos ataskaitų teikimą kas dvejus metus Komisijai;
- g) tolesnių veiksmų plano atsižvelgiant į vidaus ar išorės audito ataskaitose pateiktas išvadas, taip pat į OLAF atliktus tyrimus, rengimą ir pažangos ataskaitų teikimą du kartus per metus – Komisijai ir reguliariai – Valdančiajai tarybai;
- h) 32 straipsnyje nurodytų ENISA taikytinų finansinių taisyklių projekto rengimą;
- i) ENISA pajamų ir išlaidų sąmatos projekto rengimą bei jos biudžeto vykdymą;
- j) Sąjungos finansinių interesų apsaugą taikant prevencines kovas su sukčiavimu, korupcija ir bet kuria kita neteisėta veikla priemones, vykdant veiksmingus patikrinimus ir, nustačius pažeidimų, susigrąžinant neteisėtai išmokėtas sumas bei, kai tikslinga, taikant veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas administracines ir finansines sankcijas;
- k) ENISA kovos su sukčiavimu strategijos rengimą ir jos pateikimą Valdančiajai tarybai patvirtinti;
- l) ryšių su verslo bendruomene ir vartotojų organizacijomis plėtojimą ir palaikymą, kad būtų užtikrintas nuolatinis dialogas su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais;
- m) reguliarių keitimąsi informacija su Sąjungos institucijomis, įstaigomis, organais ir agentūromis apie jų veiklą, susijusią su kibernetiniu saugumu, siekiant užtikrinti Sąjungos politikos plėtojimo ir įgyvendinimo nuoseklumą;
- n) kitų šiuo reglamentu vykdomajam direktoriui priskirtų užduočių atlikimą.

4. Prireikus, laikydamasis ENISA tikslų ir užduočių, vykdomasis direktorius gali steigti *ad hoc* darbo grupes, sudarytas iš ekspertų, įskaitant ekspertus iš valstybių narių kompetentingų institucijų. Vykdomasis direktorius apie tai iš anksto praneša Valdančiajai tarybai. Procedūros, visų pirma susijusios su darbo grupių sudėtimi, vykdomojo direktoriaus vykdomu darbo grupių ekspertų skyrimu ir darbo grupių veikla, nustatomos ENISA vidaus darbo tvarkos taisyklėse.

5. Prireikus, siekiant veiksmingai ir efektyviai vykdyti ENISA užduotis, remdamasis atitinkama sąnaudų ir naudos analize, vykdomasis direktorius gali nuspręsti vienoje arba keliuose valstybėse narėse įsteigti vieną arba kelis vietas skyrius. Prieš nuspręsdamas įsteigti vietas skyrių, vykdomasis direktorius prašo atitinkamos (-ų) valstybės (-ių) narės (-ių), įskaitant valstybę narę, kurioje yra ENISA būstinė, nuomonės ir gauna išankstinę Komisijos ir Valdančiosios tarybos pritarimą. Tais atvejais, kai vykdomojo direktoriaus ir atitinkamų valstybių narių konsultavimosi procese kyla nesutarimų, klausimas perduodamas svarstyti Tarybai. Darbuotojų skaičius visuose vietas skyriuose turi būti kuo mažesnis ir turi neviršyti 40 % bendro ENISA darbuotojų skaičiaus valstybėje narėje, kurioje yra ENISA būstinė. Darbuotojų skaičius kiekviename vietas skyriuje turi neviršyti 10 % bendro ENISA darbuotojų skaičiaus valstybėje narėje, kurioje yra ENISA būstinė.

Vietos skyriuje vykdytinos veiklos apimtis sprendime įsteigti vietas skyrių nustatoma taip, kad būtų išvengta nebūtinų išlaidų ir ENISA administracinių funkcijų dubliavimo.

4 skirsnis

ENISA patariamoji grupė, Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupė ir Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinkas

21 straipsnis

ENISA patariamoji grupė

1. Valdančioji taryba, remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymu, skaidriai įsteigia ENISA patariamąją grupę, sudarytą iš pripažintų specialistų, atstovaujančių atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams, pavyzdžiui, IRT sektoriui, visuomenei prieinamų elektroninių ryšių tinklų ar paslaugų teikėjams, MVI, esminių paslaugų operatoriams, vartotojų grupėms, akademinės bendruomenės kibernetinio saugumo ekspertams, ir kompetentingų institucijų, apie kurias pranešta pagal Direktyvą (ES) 2018/1972, Europos standartizacijos organizacijų ir teisėsaugos bei duomenų apsaugos priežiūros institucijų atstovų. Valdančioji taryba stengiasi užtikrinti tinkamą lyčių bei geografinę pusiausvyrą, taip pat pusiausvyrą tarp įvairių suinteresuotųjų subjektų grupių.
2. ENISA patariamąsios grupės procedūros, visų pirma dėl šios grupės sudėties, 1 dalyje nurodyto vykdomojo direktoriaus pasiūlymo, dydžio, jos narių skyrimo ir ENISA patariamąsios grupės veiklos, nustatomos ENISA vidaus darbo tvarkos taisyklėse ir skelbiamos viešai.
3. ENISA patariamajai grupei pirmininkauja vykdomasis direktorius arba kitas vykdomojo direktoriaus kiekvienu atveju atskirai paskirtas asmuo.
4. ENISA patariamąsios grupės nariai skiriami dvejų su puse metų kadencijai. Valdančiosios tarybos nariai negali būti ENISA patariamąsios grupės nariais. Komisijos ir valstybių narių ekspertai turi teisę dalyvauti ENISA patariamąsios grupės posėdžiuose ir jos veikloje. Kitų įstaigų, kurias vykdomasis direktorius laiko svarbiomis, atstovai, kurie nėra ENISA patariamąsios grupės nariai, gali būti kviečiami dalyvauti ENISA patariamąsios grupės posėdžiuose ir jos veikloje.
5. ENISA patariamoji grupė pataria ENISA jos veiklos vykdymo klausimais, išskyrus šio reglamento III antraštinės dalies taikymą. Ji visų pirma pataria vykdomajam direktoriui dėl ENISA metinės darbo programos pasiūlymo rengimo ir dėl to, kaip užtikrinti ryšius su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais su metine darbo programa susijusiais klausimais.
6. ENISA patariamoji grupė apie savo veiklą nuolat informuoja Valdančiąją tarybą.

22 straipsnis

Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupė

1. Įsteigiama Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupė.
2. Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupę sudaro nariai, atrinkti iš pripažintų ekspertų, atstovaujančių atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams. Komisija Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupės narius atrenka remdamasi ENISA pasiūlymu, surengdama skaidrų bei atvirą konkursą, užtikrindama pusiausvyrą tarp įvairių suinteresuotųjų subjektų grupių, taip pat tinkamą lyčių bei geografinę pusiausvyrą.
3. Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupės:
 - a) konsultuoja Komisiją strateginiais klausimais, susijusiais su Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistema;
 - b) gavus prašymą, konsultuoja ENISA bendraisiais ir strateginiais klausimais, susijusiais su ENISA užduotimis rinkoje, kibernetinio saugumo sertifikavimu ir standartizavimu;
 - c) padeda Komisijai parengti tęstinę Sąjungos darbo programą, nurodytą 47 straipsnyje;

- d) pateikia nuomonę dėl tęstinės Sąjungos darbo programos pagal 47 straipsnio 4 dalį ir
- e) skubos atvejais teikia Komisijai ir EKSSG rekomendacijas dėl papildomų sertifikavimo sistemų, neįtrauktų į tęstinę Sąjungos darbo programą, kaip išdėstyta 47 ir 48 straipsniuose, poreikio.

4. Suinteresuotųjų subjektų kibernetinio saugumo sertifikavimo grupei bendrai pirmininkauja Komisijos ir ENISA atstovai, o sekretoriato paslaugas teikia ENISA.

23 straipsnis

Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklas

1. Valdančioji taryba, remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymu, įsteigia iš visų valstybių narių atstovų sudarytą nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklą. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną atstovą Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinkle. Gali būti rengiami įvairių ekspertų sudėties Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklo susitikimai.
2. Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklas visų pirma sudaro palankesnes sąlygas ENISA ir valstybėms narėms keistis informacija ir remia ENISA skleidžiant informaciją apie jos veiklą, išvadas ir rekomendacijas atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams visoje Sąjungoje.
3. Nacionaliniai ryšių palaikymo pareigūnai veikia kaip ryšių punktai nacionaliniu lygmeniu, kad palengvintų ENISA ir nacionalinių ekspertų bendradarbiavimą ENISA metinės darbo programos įgyvendinimo kontekste.
4. Nacionaliniai ryšių palaikymo pareigūnai glaudžiai bendradarbiauja su atitinkamos valstybės narės atstovais Valdančiojoje taryboje, o Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklas nedubliuoja nei Valdančiosios tarybos, nei kitų Sąjungos forumų darbo.
5. Nacionalinių ryšių palaikymo pareigūnų tinklo funkcijos ir procedūros nustatomos ENISA vidaus darbo tvarkos taisyklėse ir skelbiamos viešai.

5 skirsnis

Veikla

24 straipsnis

Bendrasis programavimo dokumentas

1. ENISA vykdo savo veiklą pagal bendrąjį programavimo dokumentą, į kurį įtraukiamos jos metinė bei daugiametė programos ir kuri apima visą jos planuojamą veiklą.
2. Vykdomasis direktorius kasmet parengia bendrojo programavimo dokumento projektą, kuriame, vadovaujantis Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1271/2013 ⁽²⁵⁾ 32 straipsniu ir atsižvelgiant į Komisijos nustatytas gaires, nustatomos metinė ir daugiametė programos su atitinkamais žmogiškųjų ir finansinių išteklių planais.
3. Valdančioji taryba kasmet ne vėliau kaip lapkričio 30 d. priima 1 dalyje nurodytą bendrąjį programavimo dokumentą ir ne vėliau kaip kitų metų sausio 31 d. nusiunčia jį Europos Parlamentui, Tarybai ir Komisijai; ji taip pat nusiunčia jiems visas paskesnes atnaujintas to dokumento versijas.
4. Bendrasis programavimo dokumentas tampa galutiniu galutinai patvirtinus bendrąjį Sąjungos biudžetą, o prireikus atitinkamai pakoreguojamas.

⁽²⁵⁾ 2013 m. rugsėjo 30 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) Nr. 1271/2013 dėl finansinio pagrindų reglamento, taikomo įstaigoms, nurodytoms Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 208 straipsnyje (OL L 328, 2013 12 7, p. 42).

5. Metinėje darbo programoje nustatomi išsamūs tikslai ir numatomi rezultatai, įskaitant veiklos rezultatų rodiklius. Į ją taip pat įtraukiamas finansuotinių veiksmų aprašas ir nurodomi kiekvienam veiksmui skiriami finansiniai ir žmogiškieji išteklių, vadovaujantis veikla grindžiamo biudžeto sudarymo ir valdymo principais. Metinė darbo programa turi būti suderinta su 7 dalyje nurodyta daugiamete darbo programa. Joje aiškiai nurodoma, kokios užduotys, palyginti su ankstesniais finansiniais metais, buvo įtrauktos, pakeistos arba išbrauktos.

6. Jei ENISA paskiriama nauja užduotis, Valdancioji taryba iš dalies keičia priimtą metinę darbo programą. Visi esminiai metinės darbo programos pakeitimai priimami laikantis tokios pačios tvarkos, kuri taikoma priimant pirminę metinę darbo programą. Valdancioji taryba gali deleguoti vykdomajam direktoriui įgaliojimus atlikti neesminius metinės darbo programos pakeitimus.

7. Daugiametėje darbo programoje nustatomos bendro strateginio programavimo nuostatos, įskaitant tikslus, numatomus rezultatus ir veiklos rezultatų rodiklius. Joje taip pat nustatomas išteklių, įskaitant daugiametį biudžetą ir darbuotojus, programavimas.

8. Išteklių programavimas kasmet atnaujinamas. Strateginis programavimas, kai tikslinga, atnaujinamas, visų pirma, kai reikia atsižvelgti į 67 straipsnyje nurodyto vertinimo rezultatus.

25 straipsnis

Interesų deklaravimas

1. Kiekvienas Valdanciosios tarybos narys, vykdomasis direktorius ir valstybių narių laikinai deleguoti pareigūnai pateikia įsipareigojimų deklaraciją ir deklaraciją, kurioje nurodoma, ar jie turi tiesioginių arba netiesioginių interesų, kurie galėtų būti laikomi trukdančiais jų nepriklausomumui. Deklaracijos turi būti tikslios ir išsamios, pateikiamos kasmet raštu ir, esant būtinybei, atnaujinamos.

2. Kiekvienas Valdanciosios tarybos narys, vykdomasis direktorius ir *ad hoc* darbo grupėse dalyvaujantys išorės ekspertai ne vėliau kaip kiekvieno posėdžio pradžioje tiksliai ir išsamiai deklaruoja visus su darbotvarkės punktais susijusius interesus, kurie galėtų būti laikomi trukdančiais jų nepriklausomumui, ir nedalyvauja diskusijose bei balsavime dėl tokių punktų.

3. ENISA savo vidaus darbo tvarkos taisyklėse nustato praktines priemones, susijusias su taisyklėmis dėl 1 ir 2 dalyse nurodytų interesų deklaracijų.

26 straipsnis

Skaidrumas

1. ENISA vykdo savo veiklą itin skaidriai ir laikydamasi 28 straipsnio.

2. ENISA užtikrina, kad visuomenė ir visos suinteresuotosios šalys gautų tinkamą, objektyvią, patikimą ir lengvai prieinamą informaciją, ypač kiek ji susijusi su Agentūros veiklos rezultatais. Ji taip pat viešai skelbia pagal 25 straipsnį pateiktas interesų deklaracijas.

3. Valdancioji taryba, remdamasi vykdomojo direktoriaus pasiūlymu, gali leisti suinteresuotosioms šalims stebėti, kaip vykdoma tam tikra ENISA veikla.

4. ENISA savo vidaus darbo tvarkos taisyklėse nustato praktines priemones 1 ir 2 dalyse nurodytoms skaidrumo taisyklėms įgyvendinti.

27 straipsnis

Konfidencialumas

1. Nedarant poveikio 28 straipsniui, ENISA neatskleidžia trečiosioms šalims informacijos, kurią ji tvarko arba gauna ir kurią pateiktame pagrįstame prašyme paprašyta laikyti konfidencialia.

2. Valdančiosios tarybos nariai, vykdomasis direktorius, ENISA patariamiosios grupės nariai, *ad hoc* darbo grupėse dalyvaujantys išorės ekspertai ir ENISA darbuotojai, įskaitant valstybių narių laikinai deleguotus pareigūnus, turi laikytis konfidencialumo reikalavimų pagal SESV 339 straipsnį, net ir nustoję eiti savo pareigas.

3. ENISA savo vidaus darbo tvarkos taisyklėse nustato praktines priemones 1 ir 2 dalyse nurodytoms konfidencialumo taisyklėms įgyvendinti.

4. Jei to reikia ENISA užduotims vykdyti, Valdančioji taryba nusprendžia leisti ENISA tvarkyti išlaptintą informaciją. Tokiu atveju E priima su Komisijos tarnybomis suderintas saugumo taisykles, kuriose taikomi Komisijos sprendimuose (ES, Euratomas) 2015/443 ⁽²⁶⁾ ir (ES, Euratomas) 2015/444 ⁽²⁷⁾ nustatyti saugumo principai. Tos saugumo taisyklės apima keitimosi išlaptinta informacija, jos tvarkymo ir saugojimo nuostatas.

28 straipsnis

Galimybė susipažinti su dokumentais

1. ENISA saugomiems dokumentams taikomas Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001.

2. Valdančioji taryba ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 28 d. patvirtina Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 įgyvendinimo priemones.

3. Dėl sprendimų, kuriuos priima ENISA pagal Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 8 straipsnį, gali būti teikiamas skundas Europos ombudsmenui pagal SESV 228 straipsnį arba ieškinys Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pagal SESV 263 straipsnį.

IV SKYRIUS

ENISA biudžeto sudarymas ir struktūra

29 straipsnis

ENISA biudžeto sudarymas

1. Vykdomasis direktorius kasmet parengia ENISA kitų finansinių metų pajamų ir išlaidų sąmatos projektą ir perduoda jį Valdančiajai tarybai kartu su etatų plano projektu. Pajamos ir išlaidos turi būti subalansuotos.

2. Kasmet Valdančioji taryba, remdamasi pajamų ir išlaidų sąmatos projektu, parengia kitų finansinių metų ENISA pajamų ir išlaidų sąmatą.

3. Valdančioji taryba kasmet ne vėliau kaip sausio 31 d. nusiunčia sąmatą, kuri įtraukiama į bendrojo programavimo dokumento projektą, Komisijai ir trečiosioms valstybėms, su kuriomis Sąjunga yra sudariusi susitarimus, kaip nurodyta 42 straipsnio 2 dalyje.

4. Remdamasi sąmata, kurią pagal SESV 314 straipsnį ji pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai, Komisija į Sąjungos bendrojo biudžeto projektą įtraukia išlaidų, kurios, jos manymu, yra reikalingos etatų planui, sąmatas ir iš Sąjungos bendrojo biudžeto mokėtino įnašo sumą.

5. Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina ENISA Sąjungos skiriamo įnašo asignavimus.

6. Europos Parlamentas ir Taryba patvirtina ENISA etatų planą.

⁽²⁶⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/443 dėl saugumo Komisijoje (OL L 72, 2015 3 17, p. 41).

⁽²⁷⁾ 2015 m. kovo 13 d. Komisijos sprendimas (ES, Euratomas) 2015/444 dėl ES išlaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 72, 2015 3 17, p. 53).

7. Valdančioji taryba ENISA biudžetą priima kartu su bendruoju programavimo dokumentu. ENISA biudžetas tampa galutiniu galutinai priėmus Sąjungos bendrąjį biudžetą. Kai tikslinga, Valdančioji taryba patikslina ENISA biudžetą ir bendrąjį programavimo dokumentą pagal Sąjungos bendrąjį biudžetą.

30 straipsnis

ENISA biudžeto struktūra

1. Nedarant poveikio kitiems ištekliams, ENISA pajamas sudaro:
 - a) įnašas iš Sąjungos bendrojo biudžeto;
 - b) pajamos, asignuotos konkreitiems išlaidų straipsniams pagal 32 straipsnyje nurodytas jos finansines taisykles;
 - c) Sąjungos finansavimas, skiriamas įgaliojimo susitarimais arba skiriant *ad hoc* dotacijas pagal 32 straipsnyje nurodytas ENISA finansines taisykles ir pagal atitinkamų priemonių, kuriomis remiama Sąjungos politika, nuostatas;
 - d) trečiųjų valstybių, dalyvaujančių ENISA veikloje, kaip numatyta 42 straipsnyje, įnašai;
 - e) savanoriški valstybių narių įnašai pinigais arba natūra.

Savanoriškus įnašus pagal pirmos dalies e punktą teikiančios valstybės narės dėl to nereikalauja jokių ypatingų teisių ar paslaugų.

2. ENISA išlaidas sudaro darbuotojų, administracinės ir techninės pagalbos, infrastruktūros ir veiklos išlaidos, taip pat išlaidos, atsirandančios dėl sutarčių su trečiosiomis šalimis.

31 straipsnis

Biudžeto vykdymas

1. Už ENISA biudžeto vykdymą atsako vykdomasis direktorius.
2. Komisijos vidaus auditorius ENISA atžvilgiu naudojasi tais pačiais įgaliojimais, kaip ir Komisijos departamentų atžvilgiu.
3. Ne vėliau kaip kovo 1 d. po kiekvienų finansinių metų (N + 1 metų kovo 1 d.) ENISA apskaitos pareigūnas Komisijos apskaitos pareigūnui ir Audito Rūmams nusiunčia preliminarines finansinių metų (N metai) finansines ataskaitas.
4. Gavęs Audito Rūmų pastabas dėl ENISA preliminarių finansinių ataskaitų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽²⁸⁾ 246 straipsnį, ENISA apskaitos pareigūnas savo atsakomybe parengia Agentūros galutines finansines ataskaitas ir pateikia jas Valdančiajai tarybai, kad ši pareikštų nuomonę.
5. Valdančioji taryba pateikia nuomonę dėl ENISA finansinių ataskaitų.
6. Vykdomasis direktorius ne vėliau kaip N + 1 metų kovo 31 d. siunčia biudžeto ir finansų valdymo ataskaitą Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijai ir Audito Rūmams.
7. Apskaitos pareigūnas ne vėliau kaip N + 1 metų liepos 1 d. galutines ENISA finansines ataskaitas kartu su Valdančiosios tarybos nuomone pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Komisijos apskaitos pareigūnui ir Audito Rūmams.

⁽²⁸⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

8. Tą pačią dieną, kurią apskaitos pareigūnas išsiunčia savo galutines ENISA finansines ataskaitas, jis taip pat išsiunčia vadovybės pareiškimo raštą, kuriame apžvelgiamos tos galutinės ataskaitos, Audito Rūmams, o jų kopiją – Komisijos apskaitos pareigūnui.

9. Ne vėliau kaip N + 1 metų lapkričio 15 d. vykdomasis direktorius paskelbia galutines ENISA finansines ataskaitas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

10. Ne vėliau kaip N + 1 metų rugsėjo 30 d. vykdomasis direktorius išsiunčia Audito Rūmams atsakymą į jų pateiktas pastabas ir taip pat išsiunčia to atsakymo kopiją Valdančiajai tarybai ir Komisijai.

11. Europos Parlamento prašymu vykdomasis direktorius jam pateikia visą informaciją, kurios reikia siekiant sklandžiai taikyti atitinkamų finansinių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, atsižvelgiant į Reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 261 straipsnio 3 dalį.

12. Europos Parlamentas, remdamasis Tarybos rekomendacija, anksčiau nei N + 2 metų gegužės 15 d. patvirtina, kad vykdomasis direktorius įvykdė N metų biudžetą.

32 straipsnis

Finansinės taisyklės

Pasikonsultavusi su Komisija, Valdančioji taryba priima ENISA taikytinas finansines taisykles. Jos negali nukrypti nuo Deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1271/2013, nebent taip nukrypti aiškiai reikia dėl ENISA veiklos ir yra gautas išankstinis Komisijos sutikimas.

33 straipsnis

Kova su sukčiavimu

1. Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas kovoti su sukčiavimu, korupcija ir kita neteisėta veikla pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 883/2013⁽²⁹⁾, ENISA ne vėliau kaip 2019 m. gruodžio 28 d. prisijungia prie 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Bendrijų Komisijos tarpinstitucinio susitarimo dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų vidaus tyrimų⁽³⁰⁾ ir priima visiems ENISA darbuotojams taikytinas atitinkamas nuostatas naudodamasi to Susitarimo priede nustatyto modeliu.

2. Audito Rūmai turi įgaliojimus atlikti visų dotacijų gavėjų, rangovų ir subrangovų, kurie iš ENISA yra gavę Sąjungos lėšų, auditą remdamiesi dokumentais ir patikrinimais vietoje.

3. OLAF gali atlikti tyrimus, įskaitant patikrinimus ir inspektavimus vietoje, laikydamasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 ir Tarybos reglamento (Euratomas, EB) Nr. 2185/96⁽³¹⁾ nuostatų ir procedūrų, kad nustatytų sukčiavimo, korupcijos arba bet kurios kitos neteisėtos veiklos, susijusios su ENISA finansuojamomis dotacijomis ar sutartimis ir kenkiančios Sąjungos finansiniams interesams, atvejus.

4. Nedarant poveikio 1, 2 ir 3 dalims, su trečiosiomis valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis sudarytuose bendradarbiavimo susitarimuose, ENISA sutartyse, susitarimuose dėl dotacijų ir sprendimuose dėl dotacijų pateikiamos nuostatos, kuriomis Audito Rūmams ir OLAF aiškiai suteikiami įgaliojimai atlikti tokių auditų ir tyrimus atsižvelgiant į jų atitinkamą kompetenciją.

⁽²⁹⁾ 2013 m. rugsėjo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 883/2013 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1073/1999 ir Tarybos reglamentas (Euratomas) Nr. 1074/1999 (OL L 248, 2013 9 18, p. 1).

⁽³⁰⁾ OL L 136, 1999 5 31, p. 15.

⁽³¹⁾ 1996 m. lapkričio 11 d. Tarybos reglamentas (Euratomas, EB) Nr. 2185/96 dėl Komisijos atliekamų patikrinimų ir inspektavimų vietoje siekiant apsaugoti Europos Bendrijų finansinius interesus nuo sukčiavimo ir kitų pažeidimų (OL L 292, 1996 11 15, p. 2).

V SKYRIUS

Darbuotojai

34 straipsnis

Bendrosios nuostatos

ENISA darbuotojams taikomi Pareigūnų tarnybos nuostatai ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygos ir Sąjungos institucijų tarpusavio susitarimu priimtos tų Pareigūnų tarnybos nuostatų ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų įgyvendinimo taisyklės.

35 straipsnis

Privilegijos ir imunitetas

ENISA ir jos darbuotojams taikomas prie ES sutarties ir SESV pridėtas Protokolas Nr. 7 dėl Europos Sąjungos privilegijų ir imunitetų.

36 straipsnis

Vykdomasis direktorius

1. Vykdomasis direktorius įdarbinamas kaip ENISA laikinasis darbuotojas pagal Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 2 straipsnio a punktą.
2. Vykdomąjį direktorių iš Komisijos pasiūlytų kandidatų sąrašo skiria Valdančioji taryba, laikydamasi atviros ir skaidrios atrankos procedūros.
3. Sudarant darbo sutartį su vykdomuoju direktoriumi, ENISA atstovauja Valdančiajai tarybai pirmininkaujantis asmuo.
4. Prieš paskyrimą Valdančiosios tarybos atrinktas kandidatas pakviečiamas padaryti pranešimą atitinkamame Europos Parlamento komitete ir atsakyti į Parlamento narių klausimus.
5. Vykdomasis direktorius skiriamas penkerių metų kadencijai. To laikotarpio pabaigoje Komisija atlieka vykdomojo direktoriaus veiklos rezultatų vertinimą ir būsimas ENISA užduotis bei iššūkius.
6. Sprendimus dėl vykdomojo direktoriaus skyrimo, kadencijos pratęsimo arba atleidimo iš pareigų Valdančioji taryba priima pagal į 18 straipsnio 2 dalį.
7. Remdamasi Komisijos pasiūlymu, kuriame atsižvelgiama į 5 dalyje nurodytą vertinimą, Valdančioji taryba gali vieną kartą pratęsti vykdomojo direktoriaus kadenciją penkeriems metams.
8. Apie ketinimą pratęsti vykdomojo direktoriaus kadenciją Valdančioji taryba informuoja Europos Parlamentą. Trijų mėnesių laikotarpiu iki tokio kadencijos pratęsimo vykdomasis direktorius, jei jo paprašoma, padaro pranešimą atitinkamame Europos Parlamento komitete ir atsako į Parlamento narių klausimus.
9. Vykdomasis direktorius, kurio kadencija buvo pratęsta, nedalyvauja kitoje atrankos į tą pačią pareigybę procedūroje.
10. Vykdomasis direktorius gali būti pašalintas iš pareigų tik Valdančiosios tarybos sprendimu, priimtu remiantis Komisijos pasiūlymu.

37 straipsnis

Deleguotieji nacionaliniai ekspertai ir kiti darbuotojai

1. ENISA gali naudotis deleguotųjų nacionalinių ekspertų ar kitų darbuotojų, neįdarbintų ENISA, paslaugomis. Tokiems darbuotojams netaikomi Pareigūnų tarnybos nuostatai ir kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygos.

2. Valdančioji taryba priima sprendimą, kuriuo nustato nacionalinių ekspertų delegavimo į ENISA taisykles.

VI SKYRIUS

Bendrosios nuostatos dėl ENISA

38 straipsnis

ENISA teisinis statusas

1. ENISA yra juridinio asmens statusą turinti Sąjungos įstaiga.
2. Kiekvienoje valstybėje narėje ENISA naudojasi plačiąsiai veiksmu, suteikiamu juridiniams asmenims pagal nacionalinę teisę. Visų pirma, ji gali įsigyti kilnojamojo ir nekilnojamojo turto arba juo disponuoti, taip pat būti šalimi teismo procese, arba pasinaudoti abiem galimybėmis.
3. ENISA atstovauja jos vykdomasis direktorius.

39 straipsnis

ENISA atsakomybė

1. ENISA sutartinę atsakomybę reglamentuoja atitinkamai sutarčiai taikytina teisė.
2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti sprendimus pagal bet kurią ENISA sudarytos sutarties nuostatą dėl arbitražo.
3. Nesutartinės atsakomybės atveju ENISA pagal valstybių narių teisės aktams būdingus bendruosius principus atlygina žalą, kurią vykdydama savo pareigas padaro ji pati arba jos darbuotojai.
4. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas turi jurisdikciją spręsti ginčus dėl 3 dalyje nurodytos žalos atlyginimo.
5. Asmeninę darbuotojų atsakomybę ENISA atžvilgiu reglamentuoja atitinkamos ENISA darbuotojams taikomos nuostatos.

40 straipsnis

Nuostatos dėl kalbų

1. ENISA taikomas Tarybos reglamentas Nr. 1 ⁽³²⁾. Valstybės narės ir kitos jų paskirtos įstaigos į Agentūrą gali kreiptis ir atsakymą gauti jų pasirinkta Sąjungos institucijų oficialiąja kalba.
2. ENISA veikimui būtinas vertimo raštu paslaugas teikia Europos Sąjungos įstaigų vertimo centras.

41 straipsnis

Asmens duomenų apsauga

1. ENISA vykdomam asmens duomenų tvarkymui taikomas Reglamentas (ES) 2018/1725.
2. Valdančioji taryba priima Reglamento (ES) 2018/1725 45 straipsnio 3 dalyje nurodytas įgyvendinimo taisykles. Valdančioji taryba gali priimti papildomas priemones, kurių reikia, kad ENISA taikytų Reglamentą (ES) 2018/1725.

⁽³²⁾ Tarybos reglamentas Nr. 1, nustatantis kalbas, kurios turi būti vartojamos Europos ekonominėje bendrijoje (OL 17, 1958 10 6, p. 385).

42 straipsnis

Bendradarbiavimas su trečiosiomis valstybėmis ir tarptautinėmis organizacijomis

1. Tiek, kiek būtina šiame reglamente išdėstytiems tikslams pasiekti, ENISA gali bendradarbiauti su trečiųjų valstybių kompetentingomis institucijomis ir (arba) su tarptautinėmis organizacijomis. Tuo tikslu ENISA gali, gavusi Komisijos patvirtinimą, sudaryti darbinius susitarimus su tomis trečiųjų valstybių valdžios institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis. Tais darbinais susitarimais nesukuriami teisinių pareigų Sąjungai ir jos valstybėms narėms.
2. ENISA veikloje gali dalyvauti trečiosios valstybės, kurios tuo tikslu yra sudariusios susitarimus su Sąjunga. Pagal atitinkamas tokių darbinių susitarimų nuostatas nustatoma tvarka, kuria apibrėžiamas, visų pirma, tų trečiųjų valstybių dalyvavimo ENISA veikloje pobūdis, mastas ir būdai, įskaitant nuostatas, susijusias su dalyvavimu ENISA vykdomose iniciatyvose, finansiniais įnašais ir darbuotojais. Tų darbinių susitarimų nuostatos dėl darbuotojų visais atvejais turi atitikti Pareigūnų tarnybos nuostatus ir Kitų Europos Sąjungos tarnautojų įdarbinimo sąlygas.
3. Valdančioji taryba priima santykių su trečiosiomis valstybėmis ar tarptautinėmis organizacijomis ENISA kompetencijai priklausančiais klausimais strategiją. Sudarydama tinkamą darbinį susitarimą su vykdomuoju direktoriumi, Komisija užtikrina, kad ENISA veiktų pagal savo įgaliojimus ir esamą institucinę struktūrą.

43 straipsnis

Saugumo taisyklės dėl neskelbtinos neįslaptintos informacijos ir įslaptintos informacijos apsaugos

Pasikonsultavusi su Komisija, ENISA priima saugumo taisykles, pagal kurias taikomi saugumo principai, išdėstyti Komisijos saugumo taisyklėse, skirtose neskelbtinos neįslaptintos informacijos ir ESII apsaugai užtikrinti, kaip nustatyta sprendimuose (ES, Euratomas) 2015/443 ir (ES, Euratomas) 2015/444. ENISA saugumo taisyklės apima nuostatas dėl keitimosi tokia informacija, jos tvarkymo ir saugojimo.

44 straipsnis

Susitarimas dėl būstinės ir veiklos sąlygos

1. ENISA ir valstybės narės, kurioje yra jos būstinė susitarime dėl būstinės, sudarytame gavus Valdančiosios tarybos patvirtinimą, nustatomos reikiamos nuostatos dėl ENISA įkūrimo priimančioje valstybėje narėje ir patalpų, kurias turi suteikti ta valstybė narė, taip pat toje priimančiojoje valstybėje narėje ENISA vykdomajam direktoriui, Valdančiosios tarybos nariams, darbuotojams ir jų šeimos nariams taikytinos konkrečios taisyklės.
2. ENISA priimančioji valstybė narė sudaro geriausias įmanomas sąlygas, kad būtų užtikrintas tinkamas ENISA veikimas, atsižvelgiant į vietos prieinamumą, tinkamas galimybes mokytis darbuotojų vaikams, tinkamas galimybes įsidarbinti, naudotis socialinės apsaugos ir sveikatos priežiūros paslaugomis darbuotojų vaikams ir sutuoktiniams.

45 straipsnis

Administracinė kontrolė

ENISA veiklą pagal SESV 228 straipsnį prižiūri Europos ombudsmenas.

III ANTRAŠTINĖ DALIS

KIBERNETINIO SAUGUMO SERTIFIKAVIMO SISTEMA

46 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistema

1. Siekiant gerinti vidaus rinkos veikimo sąlygas didinant kibernetinio saugumo lygį Sąjungoje ir sudarant sąlygas Sąjungos lygmeniu suderintai taikyti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, kad būtų sukurta IRT produktų, paslaugų ir procesų bendroji skaitmeninė rinka, nustatoma Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistema.

2. Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemoje nustatomas mechanizmas, skirtas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoms sukurti ir patvirtinti, kad pagal tokias schemas įvertinti IRT produktai, paslaugos ir procesai atitinka nustatytus saugumo reikalavimus, siekiant apsaugoti saugomų, perduodamų ar tvarkomų duomenų arba tais produktais, paslaugomis ir procesais arba per juos prieinamų funkcijų ar paslaugų prieinamumą, autentiškumą, vientisumą ar konfidencialumą viso jų gyvavimo ciklo metu.

47 straipsnis

Tęstinė Sąjungos darbo programa Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo srityje

1. Komisija paskelbia tęstinę Sąjungos darbo programą Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo srityje (toliau – tęstinė Sąjungos darbo programa), kurioje nustatomi būsimų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų strateginiai prioritetai.
2. Į tęstinę Sąjungos darbo programą visų pirma įtraukiamas IRT produktų, paslaugų ir procesų arba jų kategorijų, kurie gali būti įtraukti į Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas taikymo sritį, sąrašas.
3. Konkrečių IRT produktų, paslaugų ir procesų ar jų kategorijų įtraukimas į tęstinę Sąjungos darbo programą grindžiamas vienu iš šių pagrindų:
 - a) tuo, kad yra sukurtos ir plėtojamos nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, apimančios konkrečią IRT produktų, paslaugų ar procesų kategoriją, ypač kiek tai susiję su susiskaidymo rizika;
 - b) atitinkama Sąjungos arba valstybės narės politika ar teisės aktais;
 - c) rinkos paklausa;
 - d) kibernetinių grėsmių raidos pokyčiais;
 - e) EKSSG prašymu parengti konkrečią potencialią schemą.
4. Komisija tinkamai atsižvelgia į EKSSG ir Suinteresuotųjų subjektų sertifikavimo grupės paskelbtas nuomones dėl tęstinės Sąjungos darbo programos projekto.
5. Pirmoji tęstinė Sąjungos darbo programa paskelbiama ne vėliau kaip 2020 m. birželio 28 d. Tęstinė Sąjungos darbo programa atnaujinama ne rečiau kaip kas trejus metus arba prireikus dažniau.

48 straipsnis

Prašymas parengti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą

1. Komisija gali prašyti ENISA parengti potencialią schemą ir arba peržiūrėti esamą Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą remiantis tęstine Sąjungos darbo programa.
2. Tinkamai pagrįstais atvejais Komisija arba EKSSG gali prašyti ENISA parengti potencialią schemą arba peržiūrėti esamą Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą, kuri nėra įtraukta į tęstinę Sąjungos darbo programą. Tokiu atveju tęstinė Sąjungos darbo programa atitinkamai atjauninama.

49 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas rengimas, priėmimas ir peržiūra

1. Gavusi Komisijos prašymą pagal 48 straipsnį, ENISA parengia potencialią schemą, atitinkančią 51, 52 ir 54 straipsniuose nustatytus reikalavimus.

2. Gavusi EKSSG prašymą pagal 48 straipsnio 2 dalį, ENISA gali parengti potencialią schemą, atitinkančią 51, 52 ir 54 straipsniuose nustatytus reikalavimus. Jei ENISA atsisako vykdyti tokį prašymą, ji nurodo savo atsisakymo priežastis. Sprendimus dėl atsisakymo vykdyti prašymą priima Valdančioji taryba.
3. Rengdama potencialias schemas ENISA konsultuojasi su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, taikydama formalią, atvirą, skaidrią ir įtraukią konsultacijų procedūrą.
4. Kiekvienos potencialios schemas atveju ENISA pagal 20 straipsnio 4 dalį įsteigia *ad hoc* darbo grupę, kad ENISA būtų teikiamos konkrečios rekomendacijos ir ekspertinės žinios.
5. ENISA glaudžiai bendradarbiauja su EKSSG. EKSSG teikia ENISA pagalbą ir ekspertų konsultacijas, susijusias su potencialios schemas rengimu, ir priima nuomonę dėl potencialios schemas.
6. ENISA kuo labiau atsižvelgia į EKSSG nuomonę prieš pateikdama pagal 3, 4 ir 5 dalis parengtą potencialią schemą Komisijai. EKSSG nuomonė nėra ENISA privaloma, o jei ji nepateikiama, tai netrukdo ENISA perduoti potencialią schemą Komisijai.
7. Komisija, remdamasi ENISA pasiūlyta potencialia schema, gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose būtų numatytos 51, 52 ir 54 straipsnių reikalavimus atitinkančios IRT produktų, IRT paslaugų ir IRT paslaugų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 66 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.
8. ENISA bent kas penkerius metus įvertina kiekvieną priimtą Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą, atsižvelgdama į grįžtamąją informaciją, gautą iš suinteresuotųjų subjektų. Jei manoma, kad tai būtina, Komisija arba EKSSG gali prašyti ENISA pradėti patikslintos potencialios schemas rengimo procesą pagal 48 straipsnį ir šį straipsnį.

50 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų interneto svetainė

1. ENISA tvarko specialią interneto svetainę, kurioje pateikiama informacija apie Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, Europos kibernetinio saugumo sertifikatus ir ES atitikties pareiškimus ir jų reklama, be kita ko, kiek tai susiję su nebegaliojančiomis Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemomis, su panaikintais ir pasibaigusio galiojimo Europos kibernetinio saugumo sertifikatais ir ES atitikties pareiškimais, taip pat nuorodų į kibernetinio saugumo informaciją, teikiamą pagal 55 straipsnį, saugyklą.
2. Kai taikytina, 1 dalyje nurodytoje interneto svetainėje taip pat nurodomos tos nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, kurias pakeitė Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema.

51 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų saugumo tikslai

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema turi būti parengta taip, kad būtų pasiekti atitinkamai bent šie saugumo tikslai:

- a) saugomi, perduodami ar kitaip tvarkomi duomenys būtų apsaugoti nuo atsitiktinio ar neteisėto jų saugojimo, tvarkymo, prieigos prie jų ar jų atskleidimo IRT produkto, paslaugos ar proceso viso gyvavimo ciklo metu;
- b) saugomi, perduodami ar kitaip tvarkomi duomenys būtų apsaugoti nuo atsitiktinio ar neteisėto jų sunaikinimo, praradimo ar pakeitimo arba jų neprieinamumo IRT produkto, paslaugos ar proceso viso gyvavimo ciklo metu;
- c) tie leidimą turintys asmenys, programos ar mašinos galėtų gauti prieigą tik prie tų duomenų, paslaugų ar funkcijų, su kuriais yra susijusios jų prieigos teisės;
- d) būtų nustatomi ir dokumentuojami visi žinomi priklausomumo atvejai ir pažeidžiamumo spragos;

- e) būtų registruojama, prie kurių duomenų, paslaugų ar funkcijų a buvo gauta prieiga, kuriais jų buvo pasinaudota ar jie buvo kitaip tvarkomi, kada ir kas tai padarė;
- f) padaryti, kad būtų galima patikrinti, prie kurių duomenų, paslaugų ar funkcijų buvo gauta prieiga, kuriais jų buvo pasinaudota ar jie buvo kitaip tvarkomi, kada ir kas tai padarė;
- g) būtų tikrinama, kad IRT produktai, paslaugos ar procesai neturėtų žinomų pažeidžiamumo spragų;
- h) įvykus fiziniam ar techniniam incidentui, būtų laiku atkuriamas duomenų, paslaugų ir funkcijų prieinamumas ir prieiga prie jų;
- i) būtų užtikrintas standartizuotasis ir integruotasis IRT produktų, paslaugų ar procesų saugumas;
- j) IRT produktai, paslaugos ar procesai būtų teikiami su atnaujinta programine įranga ir aparatine įranga, kuriose nėra viešai žinomų pažeidžiamumo spragų ir kurios yra aprūpintos saugaus naujinimo mechanizmais.

52 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų saugumo užtikrinimo lygiai

1. Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje gali būti nurodytas vienas ar daugiau iš šių IRT produktams, paslaugoms ir procesams taikomų saugumo užtikrinimo lygių: bazinis, pakankamai aukštas arba aukštas. Saugumo užtikrinimo lygis turi atitikti su IRT produkto, paslaugos arba proceso numatomu naudojimu susijusios rizikos lygį, apibrėžiamą atsižvelgiant į incidento tikimybę ir poveikį.
2. Europos kibernetinio saugumo sertifikatuose ir ES atitikties pareiškimuose nurodomas užtikrinimo lygis, numatytas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo sistemoje, pagal kurią išduodamas Europos kibernetinio saugumo sertifikatas arba ES atitikties pareiškimas.
3. Kiekvieną saugumo užtikrinimo lygį atitinkantys saugumo reikalavimai nustatomi atitinkamoje Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje, įskaitant atitinkamas saugumo funkcines galimybes ir atitinkamą vertinimo, kuris turi būti atliktas IRT produktui, paslaugai ar procesui, griežtumą ir išsamumą.
4. Sertifikate arba ES atitikties pareiškime nurodomos techninės specifikacijos, standartai ir su jomis susijusios procedūros, įskaitant technines kontrolės priemones, kurių paskirtis yra sumažinti kibernetinio saugumo incidentų riziką arba jiems užkirsti kelią.
5. Europos kibernetinio saugumo sertifikatu arba ES atitikties pareiškimu, kuriame nurodytas bazinis saugumo užtikrinimo lygis, garantuojama, kad IRT produktai, paslaugos ir procesai, dėl kurių išduotas tas sertifikatas ar ES atitikties pareiškimas, tenkina atitinkamus saugumo reikalavimus, įskaitant saugumo funkcines galimybes, ir kad jie buvo įvertinti tokiu lygiu, kad būtų kuo labiau sumažinta žinoma bazinė kibernetinių incidentų ir kibernetinių išpuolių rizika. Atliktini įvertinimo veiksmai turi apimti bent techninių dokumentų peržiūrą. Kai tokia peržiūra netaikytina, turi būti atlikti pakaitiniai lygiavertį poveikį turintys įvertinimo veiksmai;
6. Europos kibernetinio saugumo sertifikatu, kuriame nurodytas pakankamai aukštas saugumo užtikrinimo lygis, garantuojama, kad IRT produktai, paslaugos ir procesai, dėl kurių išduotas tas sertifikatas, tenkina atitinkamus saugumo reikalavimus, įskaitant saugumo funkcines galimybes, ir kad jie buvo įvertinti tokiu lygiu, kad būtų kuo labiau sumažinta žinoma kibernetinė rizika ir kibernetinių incidentų bei kibernetinių išpuolių, kuriuos vykdo ribotų gebėjimų ir ribotų išteklių turintys subjektai, pavojus. Atliktini įvertinimo veiksmai turi apimti bent šiuos veiksmus: įvertinimą, ar nėra viešai žinomų pažeidžiamumo spragų, ir išbandoma, ar IRT produktuose, paslaugose ar procesuose tinkamai įgyvendinamos reikiamos saugumo funkcinės galimybės. Jei tokie įvertinimo veiksmai netaikytini, turi būti atlikti pakaitiniai lygiavertį poveikį turintys įvertinimo veiksmai.

7. Europos kibernetinio saugumo sertifikatu, kuriame nurodytas aukštas saugumo užtikrinimo lygis, garantuojama, kad IRT produktai, paslaugos ir procesai, dėl kurių išduotas tas sertifikatas, tenkina atitinkamus saugumo reikalavimus, be kita ko, saugumo funkcinių galimybių atžvilgiu, ir kad jie buvo įvertinti tokiu lygiu, kad būtų kuo labiau sumažinta naujausiomis technologijomis pagrįstų kibernetinių išpuolių, kuriuos vykdo aukšto lygio įgūdžių ir didelių išteklių turintys subjektai, rizika. Atliktini įvertinimo veiksmai turi apimti bent šiuos veiksmus: įvertinimą, ar nėra viešai žinomų pažeidžiamumo spragų; išbandymą, ar IRT produktuose, paslaugose arba procesuose tinkamai įgyvendinamos būtinos naujausiomis technologijomis pagrįstos saugumo funkcinės galimybės; ir, atliekant skverbties bandymą, įvertinimą jų atsparumas prieš aukšto lygio įgūdžių turinčių subjektų išpuolius. Jei tokie įvertinimo veiksmai netaikytini, turi būti atlikti pakaitiniai lygiavertį poveikį turintys įvertinimo veiksmai.

8. Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje gali būti nurodyti keli vertinimo lygiai, priklausomai nuo taikomos vertinimo metodikos griežtumo ir išsamumo. Kiekvienas vertinimo lygis turi atitikti vieną iš saugumo užtikrinimo lygių ir būti apibrėžiamas taikant tinkamą saugumo užtikrinimo komponentų derinį.

53 straipsnis

Savarankiškas atitikties vertinimas

1. Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje gali būti numatyta galimybė, kad savarankiškas atitikties vertinimas vykdomas tik IRT produktų, paslaugų ar procesų gamintojo ar teikėjo atsakomybe. Savarankiškas atitikties vertinimas taikytinas tik nedidelės rizikos IRT produktams, paslaugoms ir procesams, atitinkantiems bazinį saugumo užtikrinimo lygį.

2. IRT produktų gamintojas, paslaugų arba procesų teikėjas gali išduoti ES atitikties pareiškimą, kuriame nurodoma, kad yra įrodyta atitiktis schemoje nurodytiems reikalavimams. Parengdamas tokį pareiškimą IRT produktų gamintojas, paslaugų arba procesų teikėjas prisiima atsakomybę už to produkto, paslaugos ar proceso atitiktį toje schemoje nurodytiems reikalavimams.

3. IRT produktų gamintojas, paslaugų arba procesų teikėjas privalo atitinkamoje Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje nurodytą laikotarpį saugoti ES atitikties pareiškimą ir visos kitos aktualios informacijos, susijusios su IRT produktų, paslaugų ar procesų atitiktimi schemai, techninę dokumentaciją, kad galėtų juos pateikti nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai, nurodytai 58 straipsnyje. ES atitikties pareiškimo kopija pateikiama nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai ir ENISA.

4. ES atitikties pareiškimo išdavimas yra savanoriškas, išskyrus atvejus, kai Sąjungos ar valstybių narių teisėje nurodyta kitaip.

5. ES atitikties pareiškimai pripažįstami visose valstybėse narėse.

54 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų elementai

1. Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą sudaro bent šie elementai:

- a) sertifikavimo schemos dalykas ir apimtis, įskaitant sertifikuojamų IRT produktų, paslaugų ir procesų rūšį arba kategorijas;
- b) aiškų schemos paskirties aprašymas, taip pat aprašymas, kaip pasirinkti standartai, vertinimo metodai ir saugumo užtikrinimo lygiai atitinka numatomų schemos naudotojų poreikius;
- c) nuoroda į tarptautinius, europinius ar nacionalinius standartus, kurie taikomi vertinime, arba jeigu tokių standartų nėra arba jie netinkami, į technines specifikacijas, atitinkančias Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 II priede nustatytus reikalavimus, arba, jeigu tokių specifikacijų nėra, į technines specifikacijas arba kitus kibernetinio saugumo reikalavimus, apibrėžtus Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje;
- d) kai taikytina, vienas ar daugiau saugumo užtikrinimo lygių;

- e) informacija, ar pagal schemą leidžiama atlikti savarankišką atitikties vertinimą;
- f) kai taikytina, specialūs ar papildomi reikalavimai, taikomi atitikties vertinimo įstaigoms, siekiant garantuoti jų techninę kompetenciją kibernetinio saugumo reikalavimų įvertinimo srityje;
- g) naudojami specifiniai vertinimo kriterijai ir metodai, įskaitant vertinimo rūšis, siekiant įrodyti, kad yra pasiekti konkretūs 51 straipsnyje nurodyti tikslai;
- h) kai taikytina, informacija, kurią pareiškėjas turi pateikti arba su kuria turi kitaip leisti susipažinti atitikties vertinimo įstaigoms ir kuri yra reikalinga sertifikavimui;
- i) jeigu schemeje numatomas ženklų arba etikečių naudojimas, tokių ženklų arba etikečių naudojimo sąlygos;
- j) IRT produktų, paslaugų ir procesų atitikties Europos kibernetinio saugumo sertifikatų arba ES atitikties pareiškimų reikalavimams stebėsenos taisyklės, įskaitant mechanizmus, kuriais įrodoma, kad nuolat laikomasi nurodytų kibernetinio saugumo reikalavimų;
- k) kai taikytina, Europos kibernetinio saugumo sertifikatų išdavimo, išlaikymo, galiojimo pratęsimo ir atnaujinimo sąlygos, taip pat sertifikavimo taikymo srities išplėtimo arba susiaurinimo sąlygos;
- l) taisyklės, susijusios su padariniais IRT produktams, paslaugoms ir procesams, kurie buvo sertifikuoti arba kuriems išduotas ES atitikties pareiškimas, tačiau kurie neatitinka schemos reikalavimų;
- m) taisyklės, nustatančios, kaip turi būti pranešama apie anksčiau nenustatytas IRT procesų, produktų ir paslaugų kibernetinio saugumo pažeidžiamumo spragas ir kaip jos turi būti šalinamos;
- n) kai taikytina, taisyklės dėl atitikties vertinimo įstaigų įrašų laikymo;
- o) informacija apie nacionalines arba tarptautines kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas, taikomas tos pačios rūšies ar kategorijų IRT produktams, paslaugoms ir procesams, saugumo reikalavimus, vertinimo kriterijus bei metodus ir saugumo užtikrinimo lygius;
- p) išduodamo Europos kibernetinio saugumo sertifikato arba ES atitikties pareiškimo turinys ir forma;
- q) laikotarpis, kurį turi būti prieinamas ES atitikties pareiškimas, techninė dokumentacija ir visa kita aktuali informacija, kurią IRT produktų gamintojas ar paslaugų teikėjas turi padaryti prieinamą turi galėti pateikti susipažinti ir;
- r) ilgiausias pagal schemą išduotų Europos kibernetinio saugumo sertifikatų galiojimo laikotarpis;
- s) suteiktų, pakeistų ar atšauktų Europos kibernetinio saugumo sertifikatų, išduotų pagal schemą, atskleidimo politika;
- t) sertifikavimo schemų tarpusavio pripažinimo su trečiosiomis valstybėmis sąlygos;
- u) kai taikytina, taisyklės, susijusios su visais tarpusavio vertinimo mechanizmais, nustatytais schemeje, skirtoje institucijoms ar įstaigoms, išduodančioms Europos kibernetinio saugumo sertifikatus dėl aukšto saugumo užtikrinimo lygio pagal 56 straipsnio 6 dalį. Tokiais mechanizmais nedaromas poveikis 59 straipsnyje numatyta tarpusavio peržiūrai;
- v) formatas ir procedūros, kurių IRT produktų, paslaugų ar procesų gamintojai ar teikėjai turi laikytis teikdami ir atnaujindami papildomą informaciją apie kibernetinį saugumą pagal 55 straipsnį.

2. Nurodyti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas reikalavimai turi neprieštarauti jokiems taikytiniams teisiniams reikalavimams, visų pirma suderintais Sąjungos teisės aktais nustatytiems reikalavimams.

3. Kai tai numatoma konkrečiame Sąjungos teisės akte, sertifikavimas arba ES atitikties pareiškimas pagal Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą gali būti naudojamas siekiant pagrįsti atitikties to teisės akto reikalavimams prielaidą.

4. Nesant suderintų Sąjungos teisės aktų, valstybės narės teisėje taip pat gali būti numatyta, kad Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema gali būti naudojama siekiant pagrįsti atitikties teisiniams reikalavimams prielaidą.

55 straipsnis

Su sertifikuotais IRT produktais, paslaugomis ir procesais susijusi papildoma kibernetinio saugumo informacija

1. Sertifikuotų IRT produktų, paslaugų ar procesų arba IRT produktų, paslaugų ar procesų, kuriems išduotas ES atitikties pareiškimas, gamintojas arba teikėjas, viešai pateikia tokią papildomą kibernetinio saugumo informaciją:

- a) konsultacijas ir rekomendacijas siekiant padėti galutiniams naudotojams IRT produktus ar paslaugas saugiai konfigūruoti, instaliuoti, įtaisyti, naudoti ir prižiūrėti;
- b) laikotarpį, per kurį galutiniams naudotojams bus teikiama saugumo priežiūra, visų pirma, kalbant apie su kibernetiniu saugumu susijusių naujinių teikimą;
- c) gamintojo arba teikėjo kontaktinę informaciją ir priimtinus informacijos apie pažeidžiamumo spragas gavimo iš galutinių naudotojų ir saugumo srities tyrėjų metodus;
- d) nuorodą į internetines duomenų saugyklas, kuriose vardijamos viešai atskleistos pažeidžiamumo spragos, susijusios su IRT produktu, paslauga ar procesu, ir atitinkamos kibernetinio saugumo rekomendacijos.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija pateikiama elektronine forma, sudaroma galimybė ja naudotis ir ji prireikus atnaujinama bent jau iki atitinkamo Europos kibernetinio saugumo sertifikato arba ES atitikties pareiškimo galiojimo pabaigos.

56 straipsnis

Kibernetinio saugumo sertifikavimas

1. Laikoma, kad pagal Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą, priimtą pagal 49 straipsnį, sertifikuoti IRT produktai, paslaugos ir procesai atitinka tos schemas reikalavimus.

2. Kibernetinio saugumo sertifikavimas yra savanoriškas, išskyrus atvejus, kai Sąjungos ar valstybių narių teisėje nustatyta kitaip.

3. Komisija reguliariai vertina priimtų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų veiksmingumą bei naudojimą ir tai, ar kuri nors konkreiti Europos kibernetinio saugumo schema atitinkamais Sąjungos teisės aktais neturi būti nustatyta kaip privaloma, siekiant užtikrinti tinkamą IRT produktų, paslaugų ir procesų kibernetinio saugumo lygį Sąjungoje ir pagerinti vidaus rinkos veikimą. Pirmas toks vertinimas atliekamas ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d., o vėlesni vertinimai atliekami bent jau kas dvejus metus. Remdamasi tų vertinimų rezultatais, Komisija nustato tuos IRT produktus, paslaugas ir procesus, kuriems taikoma esama sertifikavimo sistema, bet kuriems turėtų būti taikoma privaloma sertifikavimo schema.

Pirmiausia Komisija daugiausia dėmesio skiria Direktyvos (ES) 2016/1148 II priede išvardytiems sektoriams, kurių atžvilgiu vertinimas turi būti atliktas ne vėliau kaip praėjus dvejim metams po pirmos Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas priėmimo.

Rengdama vertinimą, Komisija:

- a) atsižvelgia į su sąnaudomis susijusį priemonių poveikį tokių IRT produktų gamintojams ar paslaugų teikėjams ir naudotojams, taip pat numatomo didesnio saugumo visuomeninę ar ekonominę naudą tiksliniams IRT produktams, paslaugoms ir procesams;
- b) atsižvelgia į atitinkamų valstybių narių ir trečiųjų šalių teisės aktų buvimą ir taikymą;
- c) vykdo atvirą, skaidrų ir įtraukų konsultavimosi procesą su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais ir valstybėmis narėmis;
- d) atsižvelgia į įgyvendinimo terminus, pereinamojo laikotarpio priemones ir laikotarpius, visų pirma dėl galimo priemonės poveikio IRT produktų gamintojams, paslaugų teikėjams ar procesų vykdytojams, įskaitant MVĮ;
- e) siūlo greičiausią ir veiksmingiausią būdą, kaip įgyvendinti perėjimą nuo savanoriškų prie privalomų sertifikavimo schemų.

4. Europos kibernetinio saugumo sertifikatą, pagal šį straipsnį patvirtinantį bazinį arba pakankamai aukštą saugumo užtikrinimo lygį, išduoda 60 straipsnyje nurodytos atitikties vertinimo įstaigos remdamosi kriterijais, įtrauktais į Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemą, Komisijos patvirtintą pagal 49 straipsnį.

5. Nukrypstant nuo 4 dalies, tinkamai pagrįstais atvejais Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje gali būti numatyta, kad Europos kibernetinio saugumo sertifikatą pagal tą schemą gali išduoti tik viešoji įstaiga, jeigu nurodomos tokį nukrypimą pagrindžiančios priežastys. Tokia įstaiga yra viena iš šių įstaigų:

- a) 58 straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija arba
- b) viešoji įstaiga, kuri pagal 60 straipsnio 1 dalį yra akredituota kaip atitikties vertinimo įstaiga.

6. Kai pagal 49 straipsnį priimtoje Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje reikalaujama aukšto saugumo užtikrinimo lygio, Europos kibernetinio saugumo sertifikatą pagal tą schemą gali išduoti tik nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija arba atitikties vertinimo įstaiga šiais atvejais:

- a) dėl kiekvieno atitikties vertinimo įstaigos išduodamo Europos kibernetinio saugumo sertifikato turi būti gautas išankstinis nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos patvirtinimas arba
- b) nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija atitikties vertinimo įstaigai turi būti delegavusi bendrus įgaliojimus dėl tokių Europos kibernetinio saugumo sertifikatų išdavimo.

7. IRT produktus, paslaugas ar procesus sertifikuoti teikiantis fizinis arba juridinis asmuo 58 straipsnyje nurodytai nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai, kai ši institucija yra Europos kibernetinio saugumo sertifikatą išduodanti įstaiga, arba 60 straipsnyje nurodytai atitikties vertinimo įstaigai leidžia susipažinti su visa sertifikavimo procedūrai atlikti reikalinga informacija.

8. Europos kibernetinio saugumo sertifikato turėtojas informuoja 7 dalyje nurodytą instituciją arba įstaigą apie su sertifikuotu IRT produktu, paslauga arba procesu, susijusias vėliau nustatytas pažeidžiamumo spragas ar neatitikties atvejus, kurie gali daryti poveikį su sertifikavimu susijusiems reikalavimams. Ta institucija ar įstaiga nepagrįstai nedelsdama perduoda tą informaciją nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai.

9. Europos kibernetinio saugumo sertifikatai išduodami konkrečios Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos nustatytam laikotarpiui ir gali būti atnaujinami, jeigu ir toliau tenkinami susiję reikalavimai.

10. Pagal šį straipsnį išduotas Europos kibernetinio saugumo sertifikatas pripažįstamas visose valstybėse narėse.

57 straipsnis

Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas ir sertifikatai

1. Nedarant poveikio šio straipsnio 3 daliai, nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas ir susijusios procedūros, taikomos IRT produktams, paslaugoms ir procesams, kuriems taikoma Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema, netenka galios nuo datos, nustatytos pagal 49 straipsnio 7 dalį priimtame įgyvendinimo akte. Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas ir susijusios procedūros, taikomos IRT produktams, paslaugoms ir procesams, kuriems netaikoma Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema, galioja ir toliau.
2. Valstybės narės neįveda naujų nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų IRT produktams, paslaugoms ir procesams, kuriems jau taikoma galiojanti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema.
3. Esami pagal nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas išduoti sertifikatai, kuriems taikoma Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schema, toliau galioja iki jų galiojimo pabaigos datos.
4. Siekiant išvengti vidaus rinkos susiskaidymo, valstybės narės apie bet kokius ketinimus parengti naujas nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas praneša Komisijai ir EKSSG.

58 straipsnis

Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos

1. Kiekviena valstybė narė savo teritorijoje paskiria vieną nacionalinę kibernetinio saugumo sertifikavimo instituciją arba kelias tokias institucijas arba, sudariusi susitarimą su kita valstybe narė, paskiria toje kitoje valstybėje narėje įsisteigusią nacionalinę kibernetinio saugumo sertifikavimo instituciją arba kelias nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijas būti atsakinga (-omis) už priežiūros užduotis paskyrusioje valstybėje narėje.
2. Kiekviena valstybė narė praneša Komisijai apie paskirtąsias nacionalines kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijas. Jeigu valstybė narė paskiria daugiau nei vieną instituciją, ji taip pat informuoja Komisiją apie užduotis, pavestas kiekvienai iš tų institucijų.
3. Nedarant poveikio 56 straipsnio 5 dalies a punktui ir 56 straipsnio 6 daliai, kiekvienos nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos veiklos organizavimas, finansavimo sprendimai, teisinė struktūra ir sprendimų priėmimas nepriklauso nuo priežiūrinių subjektų.
4. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos, vykdydamos su Europos kibernetinio saugumo sertifikatų išdavimu pagal 56 straipsnio 5 dalies a punktą ir 56 straipsnio 6 dalį susijusią veiklą, laikytųsi griežto savo funkcijų ir pareigų atskyrimo nuo šiame straipsnyje nustatytos priežiūros veiklos, ir kad ta veikla būtų vykdoma tarpusavyje nepriklausomai.
5. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos turėtų pakankamai išteklių savo įgaliojimams ir pavestoms užduotims veiksmingai bei efektyviai vykdyti.
6. Siekiant užtikrinti veiksmingą šio reglamento įgyvendinimą, tikslinga, kad nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos aktyviai, veiksmingai, efektyviai ir saugiai dalyvautų EKSSG veikloje.
7. Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos:
 - a) priežiūri, kaip įgyvendinamos į Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas pagal 54 straipsnio 1 dalies j punktą įtrauktos taisyklės dėl IRT produktų, paslaugų ir procesų atitikimo sertifikatų, kurie buvo išduoti jų atitinkamose teritorijose, reikalavimams stebėsenos, ir užtikrina jų įgyvendinimą, bendradarbiaudamos su kitomis atitinkamomis rinkos priežiūros institucijomis;

- b) stebi, kaip jų atitinkamose teritorijose įsisteigęs (-ę) ir savarankišką atitikties vertinimą atliekantis (-ys) IRT produktų, paslaugų ar procesų ar gamintojas ar teikėjas / gamintojai ir teikėjai vykdo savo pareigas, visų pirma 53 straipsnio 2 ir 3 dalyse ir atitinkamoje Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje nustatytas tokių gamintojų ar teikėjų pareigas, ir užtikrina jų vykdymą;
 - c) nedarant poveikio 60 straipsnio 3 daliai, aktyviai padeda nacionalinėms akreditacijos įstaigoms vykdyti atitikties vertinimo įstaigų veiksmų stebėsenos ir priežiūros veiklą, kaip nustatyta šiame reglamente, ir jas remia;
 - d) stebi ir prižiūri 56 straipsnio 5 dalyje nurodytų viešųjų įstaigų veiklą;
 - e) kai taikytina, teikia įgaliojimus atitikties vertinimo įstaigoms pagal 60 straipsnio 3 dalį ir apriboja, sustabdo arba atšaukia suteiktus įgaliojimus tais atvejais, kai atitikties vertinimo įstaigos nesilaiko šio reglamento reikalavimų;
 - f) nagrinėja fizinių ar juridinių asmenų pateiktus skundus, susijusius su nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų išduotais Europos kibernetinio saugumo sertifikatais arba atitikties vertinimo įstaigų remiantis 56 straipsnio 6 dalimi išduotais Europos kibernetinio saugumo sertifikatais arba pagal 53 straipsnį padarytais ES atitikties pareiškimais, ir tinkama apimtimi tiria tokių skundų dalyką ir per pagrįstą laikotarpį informuoja skundo teikėją apie tyrimo eigą ir rezultatus;
 - g) ENISA ir EKSSG teikia pagal šios dalies b, c bei d punktus ar 8 dalį vykdytos veiklos metinę apibendrinamąją ataskaitą;
 - h) bendradarbiauja su kitomis nacionalinėmis kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijomis ar kitomis valdžios institucijomis, be kita ko, dalydamosi informacija apie galimą IRT produktų, paslaugų ir procesų neatitiktį šio reglamento arba konkrečių Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų reikalavimams;
 - i) stebi aktualius kibernetinio saugumo sertifikavimo srities pokyčius.
8. Kiekviena nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus:
- a) prašyti atitikties vertinimo įstaigų, Europos kibernetinio saugumo sertifikatų turėtojų ir ES atitikties pareiškimų išdavėjų pateikti bet kokią informaciją, kurios jai reikia savo užduotims atlikti;
 - b) vykdyti tiriamąjį atitikties vertinimo įstaigų, Europos kibernetinio saugumo sertifikatų turėtojų ir ES atitikties pareiškimų išdavėjų auditą siekiant patikrinti, ar laikomasi šios antraštinės dalies;
 - c) pagal nacionalinę teisę imtis atitinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad atitikties vertinimo įstaigos, Europos kibernetinio saugumo sertifikatų turėtojai ir ES atitikties pareiškimo išdavėjai laikytųsi šio reglamento arba Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos reikalavimų;
 - d) gauti leidimą patekti į visas atitikties vertinimo įstaigų ir Europos kibernetinio saugumo sertifikatų turėtojų patalpas, kad galėtų vykdyti tyrimus pagal Sąjungos arba valstybės narės proceso teisę;
 - e) laikantis nacionalinės teisės, panaikinti nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų arba pagal 56 straipsnio 6 dalį atitikties vertinimo įstaigų išduotus Europos kibernetinio saugumo sertifikatus, kurie tokie sertifikatai neatitinka šio reglamento arba Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos;
 - f) laikantis nacionalinės teisės, taikyti sankcijas, kaip numatyta 65 straipsnyje, ir reikalauti nedelsiant nustoti pažeidinėti šiame reglamente nustatytas pareigas.

9. Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos bendradarbiauja tarpusavyje ir su Komisija, visų pirma, keičiasi informacija, patirtimi ir gerąja praktika, susijusiais su kibernetinio saugumo sertifikavimu ir techniniais IRT produktų, paslaugų ir procesų kibernetinio saugumo klausimais.

59 straipsnis

Tarpusavio peržiūra

1. Siekiant visoje Sąjungoje turėti lygiaverčius standartus, susijusius su Europos kibernetinio saugumo sertifikatais ir ES atitikties pareiškimais, nacionalinėms kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijoms taikoma tarpusavio peržiūra.

2. Tarpusavio peržiūra atliekama remiantis pagrįstais ir skaidriais vertinimo kriterijais bei procedūromis, visų pirma, kiek tai susiję su struktūriniais, žmogiškųjų išteklių ir proceso reikalavimais, konfidencialumu ir skundais.

3. Atliekant tarpusavio peržiūrą vertinama:

a) kai taikytina, ar nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija, vykdydama su Europos kibernetinio saugumo sertifikatų išdavimu pagal 56 straipsnio 5 dalies a punktą ir 56 straipsnio 6 dalį susijusią veiklą, laikosi griežto savo funkcijų ir pareigų atskyrimo nuo priežiūros veiklos pagal 58 straipsnį, ir ar ta veikla vykdoma tarpusavyje nepriklausomai;

b) procedūros, skirtos prižiūrėti, kaip įgyvendinamos taisyklės dėl IRT produktų, paslaugų ir procesų atitikimo Europos kibernetinio saugumo sertifikatams stebėsenos, ir užtikrinti jų įgyvendinimą pagal 58 straipsnio 7 dalies a punktą;

c) procedūros, skirtos stebėti, kaip vykdomos IRT produktų, paslaugų ar procesų gamintojų ar teikėjų pareigos, ir užtikrinti jų vykdymą pagal 58 straipsnio 7 dalies b punktą;

d) atitikties vertinimo įstaigų veiklos stebėsenos, įgaliojimų joms suteikimo ir jų priežiūros procedūros;

e) kai taikytina, ar institucijų arba įstaigų, išduodančių sertifikatus dėl aukšto saugumo užtikrinimo lygio pagal 56 straipsnio 6 dalį, darbuotojai turi tinkamų ekspertinių žinių.

4. Tarpusavio peržiūrą bent kartą kas penkerius metus atlieka bent dvi kitų valstybių narių nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos ir Komisija. ENISA gali dalyvauti atliekant tarpusavio peržiūrą.

5. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriuose nustatomas ne mažiau kaip penkerių metų laikotarpiui skirtas tarpusavio peržiūros planas, nurodomi tarpusavio peržiūros grupės sudėties kriterijai, atliekant tarpusavio peržiūrą taikoma metodika, tvarkaraštis, periodiškumas ir kitos su tarpusavio peržiūra susijusios užduotys. Priimdama šiuos įgyvendinimo aktus Komisija tinkamai atsižvelgia į EKSSG pastabas. Tie įgyvendinimo aktai priimami pagal 66 straipsnio 2 dalyje nurodytą nagrinėjimo procedūrą.

6. EKSSG išnagrinėja tarpusavio peržiūros rezultatus, parengia santraukas, kurios gali būti paskelbtos viešai, ir prireikus pateikia gaires ar rekomendacijas dėl veiksmų ar priemonių, kurių turi imtis atitinkami subjektai.

60 straipsnis

Atitikties vertinimo įstaigos

1. Atitikties vertinimo įstaigas akredituoja pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 paskirta nacionalinė akreditacijos įstaiga. Toks akreditavimas išduodamas tik jei atitikties vertinimo įstaiga atitinka šio reglamento priede išdėstytus reikalavimus.

2. Tais atvejais, kai Europos kibernetinio saugumo sertifikatą išduoda nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija pagal 56 straipsnio 5 dalies a punktą ir 56 straipsnio 6 dalį, nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos sertifikavimo įstaiga yra akredituota kaip atitikties vertinimo įstaiga pagal šio straipsnio 1 dalį.

3. Kai Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemose nustatomi specialūs ar papildomi reikalavimai pagal 54 straipsnio 1 dalies f punktą, užduotis pagal tokias schemas vykdo tik tos atitikties vertinimo įstaigos, kurių atžvilgiu nacionalinės kibernetinio saugumo institucijos patvirtino, kad jos atitinka minėtus reikalavimus.

4. 1 dalyje nurodytas akreditavimas suteikiamas atitikties vertinimo įstaigoms ne ilgesniam kaip penkerių metų laikotarpiui ir gali būti pratęstas tomis pačiomis sąlygomis, jei atitikties vertinimo įstaiga toliau atitinka šiame straipsnyje nustatytus reikalavimus. Nacionalinės akreditacijos įstaigos imasi visų tinkamų priemonių per pagrįstą terminą, siekdamas apriboti, sustabdyti arba atšaukti atitikties vertinimo įstaigos akreditavimą pagal 1 dalį, jeigu netenkinamas ar nebetenkinamos akreditavimo sąlygos, arba jeigu atitikties vertinimo įstaiga pažeidžia šį reglamentą.

61 straipsnis

Notifikavimas

1. Kiekvienos Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos atveju nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos praneša Komisijai apie atitikties vertinimo įstaigas, akredituotas ir, jei taikytina, pagal 60 straipsnio 3 dalį įgaliojtas išduoti 52 straipsnyje nurodytų nustatytų saugumo užtikrinimo lygių Europos kibernetinio saugumo sertifikatų. Nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos be reikalo nedelsdamos informuoja Komisiją apie visus vėlesnius jų pasikeitimus.

2. Praėjus vieniems metams po Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemos įsigaliojimo Komisija *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia pagal tą schemą notifikuotųjų atitikties vertinimo įstaigų sąrašą.

3. Jei Komisija gauna pranešimą pasibaigus 2 dalyje nurodytam laikotarpiui, ji per du mėnesius nuo to pranešimo gavimo dienos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia notifikuotųjų atitikties vertinimo įstaigų sąrašo pakeitimus.

4. Nacionalinė kibernetinio saugumo sertifikavimo institucija gali pateikti Komisijai prašymą iš 2 dalyje nurodyto sąrašo išbraukti tos institucijos notifikuotą atitikties vertinimo įstaigą. Komisija atitinkamus sąrašo pakeitimus *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* paskelbia per vieną mėnesį nuo nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos prašymo gavimo dienos.

5. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais apibrėžiamos pranešimų pagal šio straipsnio 1 dalį teikimo aplinkybės, formatai ir procedūros. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 66 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

62 straipsnis

Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupė

1. Įsteigiama Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo grupė (toliau – EKSSG).

2. EKSSG sudaro nacionalinių kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijų atstovai arba kitų susijusių nacionalinių institucijų atstovai. Bet kuris EKSSG narys gali atstovauti ne daugiau kaip dviem kitoms valstybėms narėms.

3. Suinteresuotieji subjektai ir atitinkamos trečiosios šalys gali būti kviečiami dalyvauti EKSSG posėdžiuose ir jos darbe.

4. EKSSG užduotys yra šios:

a) teikti rekomendacijas ir padėti Komisijai užtikrinti nuoseklų šios antraštinės dalies įgyvendinimą ir taikymą, visų pirma susijusį su tęstine Sąjungos darbo programa, kibernetinio saugumo sertifikavimo politikos klausimais, politinių požiūrių koordinavimu ir Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų rengimu;

- b) padėti, teikti rekomendacijas ENISA ir bendradarbiauti su ja rengiant potencialią schemą pagal šio 49 straipsnį;
 - c) priimti nuomonę dėl potencialių schemų pagal 49 straipsnį;
 - d) prašyti ENISA parengti potencialias schemas pagal 48 straipsnio 2 dalį;
 - e) priimti Komisijai skirtas nuomones, susijusias su esamų Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų priežiūra ir peržiūra;
 - f) nagrinėti aktualius kibernetinio saugumo sertifikavimo srities pokyčius ir keistis informacija ir gerąja praktika, susijusia su kibernetinio saugumo sertifikavimo schemomis;
 - g) sudaryti palankesnes sąlygas nacionalinėms kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijoms bendradarbiauti pagal šią antraštinę dalį pasitelkiant pajėgumų stiprinimą ir keitimąsi informacija, visų pirma nustatant efektyvaus keitimosi informacija visais kibernetinio saugumo sertifikavimo klausimais metodus;
 - h) remti tarpusavio vertinimo mechanizmų įgyvendinimą pagal taisykles, nustatytas Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemoje pagal 54 straipsnio 1 dalies u punktą;
 - i) palengvinti Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų derinimą su tarptautiniu mastu pripažintais standartais, be kita ko, persvarstant galiojančias Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemas ir, kai tinkama, teikiant rekomendacijas ENISA bendradarbiauti su atitinkamomis tarptautinėmis standartizacijos organizacijomis, siekiant šalinti esamų tarptautinių mastu pripažintų standartų trūkumus ar spragas.
5. Padedama ENISA, Komisija pirmininkauja EKSSG ir Komisija teikia EKSSG sekretoriato paslaugas, kaip numatyta 8 straipsnio 1 dalies e punkte.

63 straipsnis

Teisė pateikti skundą

1. Fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę pateikti skundą Europos kibernetinio saugumo sertifikato išdavėjui arba, kai skundas susijęs su Europos kibernetinio saugumo sertifikatu, kurį išdavė atitikties vertinimo įstaiga, veikdama pagal 56 straipsnio 6 dalį, – atitinkamai nacionalinei kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijai.
2. Institucija ar įstaiga, kuriai pateiktas skundas, informuoja skundo teikėją apie skundo nagrinėjimo pažangą ir priimtą sprendimą, taip pat informuoja skundo teikėją apie teisę imtis 64 straipsnyje nurodytų veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių.

64 straipsnis

Teisė į veiksmingas teismines teisių gynimo priemones

1. Nedarant poveikio administracinėms ar kitoms neteisminėms teisių gynimo priemonėms, fiziniai ir juridiniai asmenys turi teisę imtis veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių tokiais atvejais:
 - a) 63 straipsnio 1 dalyje nurodytos institucijos ar įstaigos priimtų sprendimų, įskaitant, kai taikytina, susijusių su tų fizinių ir juridinių asmenų turimo Europos kibernetinio saugumo sertifikato netinkamu išdavimu, neišdavimu ar nepripažinimu, atveju;
 - b) 63 straipsnio 1 dalyje nurodytai institucijai arba įstaigai pateikto skundo atveju, kai nesiimama jokių veiksmų.
2. Teisminiai procesai pagal šį straipsnį pradedami valstybės narės, kurioje yra institucija arba įstaiga, prieš kurią pradedami teisminiai procesai, teismuose.

*65 straipsnis***Sankcijos**

Valstybės narės nustato taisykles, kuriomis reglamentuojamos už šios antraštinės dalies ir Europos kibernetinio saugumo sertifikavimo schemų nuostatų pažeidimus taikytinos sankcijos, ir imasi visų reikiamų priemonių, kad užtikrintų jų įgyvendinimą. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai ir jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.

IV ANTRAŠTINĖ DALIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*66 straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies b punktas.

*67 straipsnis***Vertinimas ir peržiūra**

1. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 28 d., o vėliau kas penkerius metus Komisija įvertina ENISA ir jos darbo metodų poveikį, veiksmingumą bei efektyvumą ir galimą poreikį keisti ENISA įgaliojimus bei tokio pakeitimo finansinį poveikį. Atliekant vertinimą atsižvelgiama į grįžtamąją informaciją, pateiktą ENISA reaguojant į jos veiklą. Jei Komisija mano, kad tolesnė ENISA veikla nebepateisinama jai pavestų tikslų, įgaliojimų ir uždavinių atžvilgiu, Komisija gali siūlyti su ENISA susijusias šio reglamento nuostatas iš dalies pakeisti.
2. Taip pat įvertinamas šio reglamento III antraštinės dalies nuostatų poveikis, veiksmingumas ir efektyvumas siekiant tikslų užtikrinti tinkamą IRT produktų, paslaugų ir procesų Sąjungoje kibernetinio saugumo lygį ir gerinti vidaus rinkos veikimą.
3. Įvertinama, ar priegai prie vidaus rinkos taikomi esminiai kibernetinio saugumo reikalavimai yra būtini siekiant užkirsti kelią IRT produktų, paslaugų ir procesų, kurie neatitinka pagrindinių kibernetinio saugumo reikalavimų, patekimui į Sąjungos rinką.
4. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 28 d. ir po to kas penkerius metus Komisija vertinimo ataskaitą kartu su savo išvadomis perduoda Europos Parlamentui, Tarybai ir Valdančiajai tarybai. Tos ataskaitos išvados skelbiamos viešai.

*68 straipsnis***Panaikinimas ir tęstinumas**

1. Reglamentas (ES) Nr. 526/2013 panaikinamas nuo 2019 m. birželio 27 d.
2. Nuorodos į Reglamentą (ES) Nr. 526/2013 ir tuo reglamentu įsteigtą ENISA laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir ENISA, įsteigtą šiuo reglamentu.
3. ENISA, įsteigta šiuo reglamentu, perima visą Reglamentu (ES) Nr. 526/2013 įsteigtos ENISA nuosavybę, susitarimus, teises pareigas, darbo sutartis, finansinius įsipareigojimus ir atsakomybę. Visi pagal Reglamentą (ES) Nr. 526/2013 priimti Valdančiosios tarybos ir Vykdomosios valdybos sprendimai lieka galiojanti, jei jie atitinka šį reglamentą.

4. ENISA įsteigiama neterminuotam laikotarpiui nuo 2019 m. birželio 27 d.
5. Pagal Reglamento (ES) Nr. 526/2013 24 straipsnio 4 dalį paskirtas vykdomasis direktorius toliau eina savo pareigas ir vykdo šio reglamento 20 straipsnyje nurodytas vykdomojo direktoriaus pareigas likusį vykdomojo direktoriaus kadencijos laiką. Kitos jo sutarties sąlygos lieka nepakeistos.
6. Pagal Reglamento (ES) Nr. 526/2013 6 straipsnį paskirti Valdančiosios tarybos nariai ir jų pakaitiniai nariai toliau eina savo pareigas ir vykdo šio reglamento 15 straipsnyje nurodytas Valdančiosios tarybos funkcijas likusį savo kadencijos laiką.

69 straipsnis

Įsigaliojimas

1. Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. 58, 60, 61, 63, 64 ir 65 straipsniai taikomi nuo 2021 m. birželio 28 d.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre 2019 m. balandžio 17 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas
A. TAJANI

Tarybos vardu
Pirmininkas
G. CIAMBA

PRIEDAS

REIKALAVIMAI, KURIUOS TURI ATITIKTI ATITIKTIES VERTINIMO ĮSTAIGOS

Akreditacijos siekiančios atitikties vertinimo įstaigos turi atitikti šiuos reikalavimus:

1. Atitikties vertinimo įstaiga turi būti įsteigta pagal nacionalinę teisę ir turėti teisinį subjektiškumą.
2. Atitikties vertinimo įstaiga yra trečioji šalis, nepriklausoma nuo vertinamos organizacijos ar IRT produktų, paslaugų ar procesų.
3. Įstaiga, priklausanti verslo asociacijai arba profesinei federacijai, atstovaujanti įmonėms, susijusioms su jos vertinamų IRT produktų, paslaugų ar procesų projektavimu, gamyba, tiekimu, surinkimu, naudojimu ar priežiūra, gali būti laikoma atitikties vertinimo įstaiga, jeigu įrodoma, kad ji yra nepriklausoma ir nėra jokio interesų konflikto.
4. Atitikties vertinimo įstaigos, jų vyresnioji vadovybė ir už atitikties vertinimo užduotis atsakingi darbuotojai negali būti nei vertinamo IRT produkto, paslaugos ar proceso projektuotojai, gamintojai, tiekėjai, montuotojai, pirkėjai, savininkai, naudotojai ar priežiūrėtojai, nei tų šalių įgaliotieji atstovai. Šis draudimas netrukdo atitikties vertinimo įstaigai naudoti vertinamų IRT produktų, kurie yra būtini jos veiklai, arba tokius IRT produktus naudoti asmeniniais tikslais.
5. Atitikties vertinimo įstaigos, jų vyresnioji vadovybė ir už atitikties vertinimo užduočių atlikimą atsakingi darbuotojai tiesiogiai nedalyvauja projektuojant, gaminant ar konstruojant, parduodant, įrengiant, naudojant ar prižiūrint tuos IRT produktus, paslaugas ar procesus, kurie vertinami, taip pat negali atstovauti toje veikloje dalyvaujančioms šalims. Jie nesiima jokios veiklos, kuri jiems galėtų trukdyti nepriklausomai ir sąžiningai priimti sprendimus, susijusius su atitikties vertinimo veikla, dėl kurios apie juos pranešta. Šis draudimas visų pirma taikomas konsultavimo paslaugoms.
6. Jeigu atitikties vertinimo įstaiga priklauso viešajam subjektui arba institucijai arba yra jų valdoma, užtikrinamas nacionalinės kibernetinio saugumo sertifikavimo institucijos ir atitikties vertinimo įstaigos tarpusavio nepriklausomumas ir interesų konflikto nebuvimas ir tai užfiksuojama dokumentuose.
7. Atitikties vertinimo įstaigos užtikrina, kad joms pavaldžių įstaigų ar subrangovų veikla neturėtų poveikio jų atitikties vertinimo veiklos konfidencialumui, objektyvumui ar nešališkumui.
8. Atitikties vertinimo įstaigos ir jų darbuotojai atitikties vertinimo veiklą vykdo laikydamiesi griežčiausių profesinio sąžiningumo reikalavimų, turėdami reikiamą konkrečios srities techninę kompetenciją, ir jiems nedaromas joks spaudimas ir neteikiamos jokios paskatos, kurie galėtų paveikti jų sprendimą ar atitikties vertinimo veiklos rezultatus, įskaitant finansinio pobūdžio spaudimą ir paskatas, ypač jei tai susiję su tos veiklos rezultatais suinteresuotais asmenimis ar asmenų grupėmis.
9. Atitikties vertinimo įstaiga turi pajėgti atlikti visas atitikties vertinimo užduotis, kurios jai paskirtos pagal šį reglamentą, nepriklausomai nuo to, ar tas užduotis vykdo pati atitikties vertinimo įstaiga, ar jos vykdomos jos vardu ir jos atsakomybe. Bet kokia subranga arba konsultacijos su išorės darbuotojais turi būti tinkamai dokumentuotos, jose negali dalyvauti tarpininkai ir tuo tikslu turi būti sudaromas rašytinis susitarimas, kuriame, be kita ko, būtų nuostatos dėl konfidencialumo ir interesų konfliktų. Atitinkama atitikties vertinimo įstaiga prisiima visą atsakomybę už vykdomas užduotis.
10. Visais atvejais kiekvienai atitikties vertinimo procedūrai vykdyti ir kiekvienos rūšies, kategorijos ar pakategorės IRT produktams, paslaugoms ar procesams atitikties vertinimo įstaiga turi turėti reikiamus (-as):
 - a) darbuotojus, turinčius techninių žinių ir pakankamos bei tinkamos patirties atitikties vertinimo užduotims atlikti;
 - b) procedūras, pagal kurias vertinama atitiktis, aprašymus, taip užtikrinant tų procedūrų skaidrumą ir galimybę jas pakartoti. Ji turi taikyti tinkamą politiką ir procedūras, kuriomis užtikrinamas užduočių, kurias ji atlieka kaip pagal 61 straipsnį notifikuotoji įstaiga, ir kitos veiklos atskyrimas;

- c) procedūras, pagal kurias ji galėtų vykdyti savo veiklą tinkamai atsižvelgdama į įmonės dydį, jos veiklos sektorių ir struktūrą, atitinkamo IRT produkto, paslaugos ar proceso technologijos sudėtingumo lygį ir į tai, ar gamybos procesas yra masinis, ar serijinis.
11. Atitikties vertinimo įstaiga turi turėti reikiamų priemonių su atitikties vertinimo veikla susijusioms techninėms ir administracinėms užduotims tinkamai atlikti ir galimybę naudotis visa reikiama įranga ir įrenginiais.
 12. Už atitikties vertinimo veiklos vykdymą atsakingi darbuotojai turi:
 - a) turėti tinkamą techninį ir profesinį parengimą, apimančią visą atitikties vertinimo veiklą;
 - b) pakankamai gerai išmanyti atliekamo atitikties vertinimo reikalavimus ir turėti reikiamus įgaliojimus jį atlikti;
 - c) turėti reikiamų žinių ir išmanyti taikytinus reikalavimus ir bandymo standartus;
 - d) turėti gebėjimų rengti sertifikatus, įrašus ir ataskaitas, kuriais patvirtinama, kad vertinimas atliktas.
 13. Užtikrinamas atitikties vertinimo įstaigų, jų vyresniosios vadovybės, už atitikties vertinimą atsakingų asmenų ir visų subrangovų nešališkumas.
 14. Atitikties vertinimo įstaigos vyresniosios vadovybės ir už atitikties vertinimą atsakingų asmenų atlyginimas nepriklauso nuo atliktų atitikties vertinimų skaičiaus ar tų vertinimų rezultatų.
 15. Atitikties vertinimo įstaigos apsidraudžia atsakomybės draudimu, išskyrus atvejus, kai atsakomybę pagal nacionalinę teisę prisiima valstybė narė arba kai pati valstybė narė tiesiogiai atsako už atitikties vertinimą.
 16. Atitikties vertinimo įstaiga ir jos darbuotojai, jos komitetai, jos patronuojamosios bendrovės, subrangovai ir visos kitos su ja susijusios įstaigos arba jos išorės įstaigų darbuotojai laikosi konfidencialumo ir profesinio slaptumo reikalavimo, taikomo visai informacijai, kurią jie gauna atlikdami atitikties vertinimo užduotis pagal šį reglamentą arba nacionalinės teisės aktų nuostatas, kuriomis šis reglamentas įgyvendinamas, išskyrus atvejus, kai duomenis atskleisti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, taikomą tokiems asmenims, ir išskyrus valstybių narių, kuriose vykdoma veikla, kompetentingų institucijų atvejus. Intelektinės nuosavybės teisės turi būti apsaugotos. Atitikties vertinimo įstaiga dokumentuose užfiksuoja procedūras, susijusias su šio punkto reikalavimais.
 17. Išskyrus 16 punktą, šio priedo reikalavimais jokiais būdais nėra draudžiama atitikties vertinimo įstaigai ir asmeniui, prašančiam arba ketinančiam pildyti prašymą sertifikatui gauti, keistis technine informacija ir reguliavimo konsultacijomis.
 18. Atitikties vertinimo įstaigos veikia vadovaudamosi nuosekliomis, sąžiningomis ir pagrįstomis nuostatomis, atsižvelgdamos į MVĮ interesus dėl mokesčių.
 19. Atitikties vertinimo įstaigos atitinka reikalavimus pagal susijusį standartą, kuris yra suderintas pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 atitikties vertinimo įstaigų, vykdančių IRT produktų, paslaugų ar procesų, sertifikavimą, akreditavimo tikslais.
 20. Atitikties vertinimo įstaigos užtikrina, kad atitikties vertinimo tikslais naudojamos bandymų laboratorijos atitiktų reikalavimus pagal susijusį standartą, kuris yra suderintas pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 bandymus atliekančių laboratorijų akreditavimo tikslais.
-

DIREKTYVOS

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2019/882

2019 m. balandžio 17 d.

dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

laikydami įprastą teisėkūros procedūrą ⁽²⁾,

kadangi:

- (1) šios direktyvos tikslas yra prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su tam tikrų gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimais, visų pirma panaikinant dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse kylančias kliūtis laisvam tam tikrų prieinamų gaminių ir paslaugų judėjimui ir užkertant joms kelią. Tai padidintų prieinamų gaminių ir paslaugų kiekį vidaus rinkoje ir pagerintų atitinkamos informacijos prieinamumą;
- (2) prieinamų gaminių ir paslaugų paklausa yra didelė; be to, prognozuojama, kad neįgaliųjų skaičius ženkliai išaugs. Aplinka, kurioje gaminiai ir paslaugos yra prieinamesni, padeda kurti įtraukesnę visuomenę ir sudaro palankesnes sąlygas neįgaliųjų savarankiškam gyvenimui. Šiame kontekste turėtų būti atsižvelgta į tai, kad neįgalių moterų procentinė dalis Sąjungoje yra didesnė nei neįgalių vyrų;
- (3) šioje direktyvoje neįgalieji apibrėžiami pagal 2006 m. gruodžio 13 d. priimtą Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją (toliau – JT NTK); Sąjunga yra JT NTK šalis nuo 2011 m. sausio 21 d. ir visos valstybės narės yra JT NTK ratifikavusios. JT NTK teigiama, kad neįgalieji – tai asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie drauge su kitomis įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis. Šia direktyva skatinamas visapusiškas ir veiksmingas lygiomis galimybėmis grindžiamas dalyvavimas gerinant prieigą prie pagrindinių gaminių ir paslaugų, kurių pirminiu projektu ar vėlesniu pritaikymu atsižvelgiama į specialiuosius neįgaliųjų poreikius;
- (4) ši direktyva būtų naudinga ir kitiems funkcinų sutrikimų turintiems asmenims, pavyzdžiui, vyresnio amžiaus žmonėms, nėščiosioms ar su bagažu keliaujantiems asmenims. Šioje direktyvoje nurodyta samprata „funkcinių sutrikimų turintys asmenys“ apima asmenis, turinčius kokių nors fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, su amžiumi susijusių sutrikimų, arba asmenis, kuriems dėl kitokių nuolatinių arba laikinų su kūno funkcionavimu susijusių priežasčių kyla įvairių kliūčių, dėl kurių jų galimybės naudotis gaminiiais ir paslaugomis sumažėja, todėl atsiranda poreikis tuos gaminius ir paslaugas pritaikyti šių asmenų specialiesiems poreikiams;
- (5) valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo neįgaliesiems skirtumai sudaro kliūtis gaminių ir paslaugų laisvam judėjimui ir iškraipo veiksmingą konkurenciją vidaus rinkoje. Kalbant apie kai kuriuos gaminius ir paslaugas, tikėtina, kad po JT NTK įsigaliojimo tų skirtumų Sąjungoje dar padaugės. Su tomis kliūtimis pirmiausia susiduria ekonominės veiklos vykdytojai, visų pirma mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVĮ);

⁽¹⁾ OL C 303, 2016 8 19, p. 103.

⁽²⁾ 2019 m. kovo 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2019 m. balandžio 9 d. Tarybos sprendimas.

- (6) dėl skirtingų nacionalinių prieinamumo reikalavimų verslu už savo šalies rinkos ribų atgrasomi užsiimti visų pirma pavieniai specialistai, MVĮ ir labai mažos įmonės. Šiuo metu skiriasi tiek valstybių narių nustatytų nacionalinių ar net regioninių arba vietos lygmens prieinamumo reikalavimų taikymo sritis, tiek išsamumas. Tie skirtumai daro neigiamą poveikį konkurencingumui ir ekonomikos augimui, nes kuriant ir parduoiant prieinamus gaminius ir paslaugas, pritaikytus kiekvienai nacionalinei rinkai, patiriama papildomų išlaidų;
- (7) dėl ribotos tiekėjų ir (arba) teikėjų konkurencijos prieinamų gaminių ir paslaugų bei pagalbinių technologijų vartotojai susiduria su didelėmis kainomis. Nacionalinių taisyklių susiskaidymas mažina potencialią naudą, kurią būtų galima gauti nacionaliniams ir tarptautiniams kolegoms dalijantis patirtimi, susijusia su reagavimu į visuomeninius ir technologinius pokyčius;
- (8) todėl būtina suderinti nacionalines priemones Sąjungos lygmeniu siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą, kad būtų pašalintas susiskaidymas prieinamų gaminių ir paslaugų rinkoje, sukurta masto ekonomija, sudarytos palankesnės sąlygos tarpvalstybinei prekybai ir judumui, taip pat ekonominės veiklos vykdytojams padedama telkti išteklius inovacijoms, užuot naudojus tuos išteklius išlaidoms, atsirandančioms dėl nesuderintų teisės aktų Sąjungoje, padengti;
- (9) prieinamumo reikalavimų suderinimo nauda vidaus rinkai buvo įrodyta taikant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/33/ES ⁽³⁾ liftų srityje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 661/2009 ⁽⁴⁾ transporto srityje;
- (10) Deklaracijoje Nr. 22 dėl neigaliųjų, pridėtoje prie Amsterdamo sutarties, valstybių narių Vyriausybės atstovų konferencija sutarė, kad rengdamos priemones pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 114 straipsnį Sąjungos institucijos turi atsižvelgti į neigaliųjų poreikius;
- (11) 2015 m. gegužės 6 d. Komisijos komunikato „Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategija“ bendras tikslas – užtikrinti, kad sujungta bendroji skaitmeninė rinka teiktų tvarią ekonominę ir socialinę naudą, taip sudarant palankesnes sąlygas prekybai ir skatinant užimtumą Sąjungoje. Kainų ir pasirinkimo atžvilgiu Sąjungos vartotojai vis dar negauna visos naudos, kurią galėtų suteikti bendroji rinka, nes tarpvalstybinių elektroninių sandorių vis dar nedaug. Susiskaidymas taip pat riboja tarpvalstybinių e. prekybos sandorių paklausą. Taip pat reikia imtis suderintų veiksmų siekiant užtikrinti, kad elektroninis turinys, elektroninių ryšių paslaugos ir prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų būtų visapusiškai prieinami neįgaliesiems. Todėl būtina suderinti prieinamumo reikalavimus visoje bendrojoje skaitmeninėje rinkoje ir užtikrinti, kad visi Sąjungos piliečiai, kad ir kokie būtų jų gebėjimai, galėtų naudotis jos teikiama nauda;
- (12) Sąjungai tapus JT NTK šalimi, jos nuostatos tapo neatskiriama Sąjungos teisinės sistemos dalimi bei yra privalomos Sąjungos institucijoms ir jos valstybėms narėms;
- (13) JT NTK reikalaujama, kad jos šalys imtųsi tinkamų priemonių, kad neįgaliesiems lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis užtikrintų fizinės aplinkos, transporto, informacijos ir ryšių, įskaitant informacines ir ryšių technologijas bei sistemas, taip pat kitų visuomenei prieinamų objektų ar teikiamų paslaugų prieinamumą tiek miesto, tiek kaimo vietovėse. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių komitetas nustatė, kad reikia sukurti teisėkūros sistemą, pagal kurią būtų numatyti konkretūs, vykdytini ir per nustatytą laiką įvykdytini kriterijai, kuriais remiantis būtų stebimas laipsniškas prieinamumo užtikrinimas;
- (14) JT NTK jos šalys raginamos imtis arba skatinti imtis su naujosiomis technologijomis susijusių mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros ir skatinti naujų technologijų, įskaitant informacines ir ryšių technologijas, judumą palengvinančias priemones, prietaisus ir pagalbines technologijas, tinkamus neįgaliesiems, turėjimą ir jų naudojimą. JT NTK taip pat raginama teikti pirmenybę įperkamoms technologijoms;

⁽³⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/33/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su liftais ir liftų saugos įtaisais, suderinimo (OL L 96, 2014 3 29, p. 251).

⁽⁴⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 661/2009 dėl variklinių transporto priemonių, jų priekabų ir joms skirtų sistemų, sudėtinųjų dalių bei atskirų techninių mazgų tipo patvirtinimo, atsižvelgiant į jų bendrąją saugą, reikalavimų (OL L 200, 2009 7 31, p. 1).

- (15) JT NTK įsigaliojimas valstybių narių teisinėse sistemose reiškia, kad reikia priimti papildomas nacionalines nuostatas dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo. Sąjungai nesiėmus veiksmų, dėl tų nuostatų valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų skirtumai dar labiau padidėtų;
- (16) todėl būtina sudaryti palankesnes sąlygas JT NTK įgyvendinimui Sąjungoje nustatant bendras Sąjungos taisykles. Be to, šia direktyva remiamos valstybių narių pastangos suderintai įgyvendinti jų nacionalinius išsipareigojimus, taip pat jų pareigas pagal JT NTK dėl prieinamumo užtikrinimo;
- (17) 2010 m. lapkričio 15 d. Komisijos komunikatu „2010–2020 m. Europos strategija dėl negalios. Tolesnis siekis kurti Europą be kliūčių“ neprieštaraujant JT NTK, prieinamumas išskirtas kaip viena iš aštuonių veiksmų sričių, nurodyta, kad tai yra pirminė dalyvavimo socialiniame gyvenime sąlyga, ir siekiama užtikrinti gaminių ir paslaugų prieinamumą;
- (18) sprendimas dėl to, kokie gaminiai ir paslaugos patenka į šios direktyvos taikymo sritį, grindžiamas atlikta peržiūra, kuri buvo atlikta rengiant poveikio vertinimą, kuriuo nustatyta, kurie gaminiai ir paslaugos yra svarbūs neįgaliesiems ir kurių atžvilgiu valstybės narės yra priėmusios arba, tikėtina, priims skirtingus nacionalinius prieinamumo reikalavimus, trukdančius vidaus rinkos veikimui;
- (19) siekiant užtikrinti paslaugų, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, prieinamumą, turėtų būti reikalaujama, kad taikytinus šios direktyvos prieinamumo reikalavimus atitiktų ir teikiant tas paslaugas naudojami gaminiai, su kuriais vartotojai turi sąveiką;
- (20) net jei paslauga arba paslaugos dalis pagal subrangos sutartį perduodama teikti trečiajam asmeniui, tos paslaugos prieinamumui neturėtų būti pakenkta, o paslaugų teikėjai turėtų vykdyti šioje direktyvoje nustatytas pareigas. Paslaugų teikėjai taip pat turėtų užtikrinti tinkamą ir nuolatinį savo darbuotojų mokymą siekiant užtikrinti, kad jie žinotų, kaip naudoti prieinamus gaminius ir paslaugas. Tas mokymas turėtų apimti tokius klausimus, kaip informacijos teikimas, konsultacijos ir reklama;
- (21) prieinamumo reikalavimai turėtų būti nustatyti tokiu būdu, kad ekonominės veiklos vykdytojams ir valstybėms narėms tenkanti našta būtų kuo mažesnė;
- (22) būtina sukonkretinti su į šios direktyvos taikymo sritį patenkančių gaminių ir paslaugų pateikimu rinkai susijusius prieinamumo reikalavimus, kad būtų užtikrintas jų laisvas judėjimas vidaus rinkoje;
- (23) pagal šią direktyvą turėtų būti privaloma taikyti funkcinis prieinamumo reikalavimus ir jie turėtų būti suformuluoti kaip bendrieji tikslai. Tie reikalavimai turėtų būti pakankamai tikslūs, kad būtų sukurtos teisiškai privalomos pareigos, ir pakankamai išsamūs, kad būtų galima vertinti atitiktį siekiant užtikrinti gerą gaminių ir paslaugų, kuriems taikoma ši direktyva, vidaus rinkos veikimą; taip pat turėtų būti palikta šiek tiek lankstumo, kad būtų sudarytos sąlygos inovacijoms;
- (24) šioje direktyvoje pateikiama keletas funkcinio veiksmingumo kriterijų, susijusių su gaminių ir paslaugų naudojimo režimais. Tie kriterijai nėra numatyti kaip bendra alternatyva šios direktyvos prieinamumo reikalavimams ir turėtų būti taikomi tik labai konkrečiomis aplinkybėmis. Tie kriterijai turėtų būti taikomi konkrečioms gaminių ar paslaugų funkcijoms ar savybėms siekiant užtikrinti jų prieinamumą, kai šios direktyvos prieinamumo reikalavimai neapima vienos ar daugiau konkrečių funkcijų ar savybių. Be to, tuo atveju, jei kuriuo nors prieinamumo reikalavimu būtų numatyti konkretūs techniniai reikalavimai, o gaminys arba paslauga apimtų alternatyvų techninį sprendimą, skirtą tiems techniniams reikalavimams, šis alternatyvus techninis sprendimas vis tiek turėtų atitikti susijusius prieinamumo reikalavimus, ir taikant atitinkamus funkcinio veiksmingumo kriterijus turėtų užtikrinti lygiavertį arba didesnę prieinamumą;
- (25) ši direktyva turėtų būti taikoma bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemoms. Tam, kad tos sistemos veiktų prieinamu būdu, jų operacinės sistemos taip pat turėtų būti prieinamos. Tokios kompiuterių aparatinės įrangos sistemos pasižymi tuo, kad jos yra įvairios paskirties, ir tuo, kad kartu su atitinkama programine įranga jos gali atlikti pačias bendriausias vartotojams reikalingas kompiuterines užduotis ir yra skirtos vartotojams naudoti. Tokių kompiuterių aparatinės įrangos sistemų pavyzdžiai – asmeniniai kompiuteriai, įskaitant

staličius kompiuterius, knyginčius kompiuterius, išmaniuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius. Specializuoti kompiuteriai, įmontuoti į vartotojams skirtus elektroninius gaminius, nėra bendros paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemos. Ši direktyva neturėtų būti taikoma pavieniams konkrečias funkcijas atliekantiems komponentams, pavyzdžiui, pagrindinei plokštei ar atminties kortelei, kurie naudojami arba kurie galėtų būti naudojami tokioje sistemoje;

- (26) ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma mokėjimo terminalams, įskaitant jų aparatinę ir programinę įrangą, ir tam tikriems interaktyviems savitarnos terminalams, įskaitant jų aparatinę ir programinę įrangą, skirtiems naudoti paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, teikimui, pavyzdžiui: bankomatams; bilietų pardavimo automatams, išduodantiems fizinius bilietus, kuriais suteikiama prieiga prie paslaugų, pavyzdžiui, kelionės bilietų automatams; bankų priėmimo salėse eilės numerį išduodantiems automatams; registracijos automatams ir interaktyviems savitarnos terminalams, teikiantiems informaciją, įskaitant interaktyvius informacinius ekranus;
- (27) tačiau tam tikriems interaktyviems informacijos teikimo savitarnos terminalams, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų arba riedmenų įmontuotos sudedamosios dalys, ši direktyva neturėtų būti taikoma, nes jie yra tų transporto priemonių, orlaivių, laivų ar riedmenų, kuriems ši direktyva netaikoma, dalis;
- (28) ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma elektroninių ryšių paslaugoms, apimančioms skubios pagalbos ryšį, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2018/1972 ⁽⁵⁾. Šiuo metu priemonės, kurių valstybės narės ėmėsi norėdamos užtikrinti prieigą neįgaliesiems, skiriasi ir visoje vidaus rinkoje nėra suderintos. Užtikrinus, kad visoje Sąjungoje būtų taikomi tie patys prieinamumo reikalavimai, bus sukurta masto ekonomija ekonominės veiklos vykdytojams, vykdančioms veiklą daugiau nei vienoje valstybėje narėje, ir sudarytos palankesnės sąlygos veiksmingai prieigai neįgaliesiems tiek jų pačių valstybėje narėje, tiek keliaujant iš vienos valstybės narės į kitą. Tam, kad elektroninių ryšių paslaugos, apimančios skubios pagalbos ryšį, būtų prieinamos, teikėjai turėtų perduoti ne tik balso ryšį, bet ir realiuoju laiku perduodamą tekstą ir, kai jie perduoda vaizdo įrašą – įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslaugas, užtikrindami visų tų ryšių priemonių sinchronizavimą. Be šios direktyvos reikalavimų, pagal Direktyvą (ES) 2018/1972 valstybės narės turėtų galėti nustatyti perdavimo paslaugos teikėją, kuriuo galėtų naudotis neįgalieji;
- (29) šia direktyva suderinami elektroninių ryšių paslaugų ir susijusių gaminių prieinamumo reikalavimai bei papildoma Direktyva (ES) 2018/1972, kurioje nustatyti reikalavimai dėl lygiavertės prieigos ir neįgalų galutinių naudotojų pasirinkimo galimybių. Direktyvoje (ES) 2018/1972 taip pat nustatyti su universaliųjų paslaugų išpareigojimais susiję reikalavimai dėl interneto prieigos ir kalbinio ryšio paslaugų įperkamumo ir dėl susijusių galinių įrenginių, specifinės įrangos ir paslaugų, skirtų neįgaliesiems vartotojams, įperkamumo ir buvimu;
- (30) ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma vartotojų galiniams įrenginiams su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, kurie numatomi pirmiausia būti naudojami prieigai prie elektroninių ryšių paslaugų. Šios direktyvos tikslais turėtų būti laikoma, kad tiems įrenginiams yra priskiriami įrenginiai, naudojami kaip prieigos prie elektroninių ryšių paslaugų suteikimo sistemos dalis, pavyzdžiui, maršruto parinktuvai arba modemai;
- (31) šios direktyvos tikslais prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų turėtų reikšti, kad prieiga prie audiovizualinio turinio, kaip ir prie mechanizmų, užtikrinančių neįgaliesiems naudotojams galimybę naudotis jų pagalbinėmis technologijomis, yra prieinama. Paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, galėtų apimti interneto svetaines, internetines taikomąsias programas, priedėliu grindžiamas taikomąsias programas, taikomąsias programas, kurias galima atsisiųsti, nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, įskaitant mobiliąsias programas, ir susijusias medijos leistuves, taip pat išmaniosios televizijos paslaugas. Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieinamumas reglamentuojamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES ⁽⁶⁾, išskyrus elektroninių programų vadovų (EPV) prieinamumą, kuris yra įtrauktas į paslaugų, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų ir kurioms taikoma ši direktyva, apibrėžtį;
- (32) keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų kontekste ši direktyva turėtų būti taikoma, *inter alia*, informacijos apie transporto paslaugas, įskaitant kelionių informaciją realiuoju laiku, teikimui naudojant interneto svetaines, nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, interaktyvius informacinius ekranus ir interaktyvius savitarnos terminalus, kurios reikia neįgaliesiems keleiviams, kad jie galėtų keliauti. Tai galėtų apimti

⁽⁵⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (OL L 321, 2018 12 17, p. 36).

⁽⁶⁾ 2010 m. kovo 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/13/ES dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytą tam tikrų nuostatų, susijusių su audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimu, derinimo (OL L 95, 2010 4 15, p. 1).

informaciją apie paslaugų teikėjo keleivinio transporto gaminius ir paslaugas, prieš kelionę ir kelionės metu teikiamą informaciją bei informaciją, teikiamą tuo atveju, jei paslauga yra atšaukiama arba atidedamas išvykimas. Kiti informacijos elementai taip pat galėtų apimti informaciją apie kainas ir nuolaidas;

- (33) ši direktyva taip pat turėtų būti taikoma interneto svetainėms, nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, įskaitant mobiliąsias programas, kurias sukūrė arba kurias teikia keleivinio transporto paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, operatoriai arba kurios yra sukurtos ar teikiamos tokių operatorių vardu, elektroninių bilietų pardavimo paslaugoms, elektroniniams bilietams ir interaktyviems savitarnos terminalams;
- (34) šios direktyvos taikymo sritis, susijusi su keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugomis, turėtų būti nustatyta remiantis galiojančiais sektoriniais teisės aktais, susijusiais su keleivių teisėmis. Kai ši direktyva tam tikrų rūšių transporto paslaugoms netaikoma, valstybės narės turėtų paraginti paslaugų teikėjus taikyti atitinkamus šios direktyvos prieinamumo reikalavimus;
- (35) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2102 ⁽⁷⁾ transporto paslaugas, įskaitant mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas, teikiančioms viešojo sektoriaus institucijoms jau nustatytos pareigos užtikrinti savo interneto svetainių prieinamumą. Šioje direktyvoje nustatytos išimties paslaugas, įskaitant mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas, teikiančioms labai mažoms įmonėms. Be to, šioje direktyvoje nustatytos pareigos užtikrinti, kad e. prekybos svetainės būtų prieinamos. Kadangi šia direktyva didžioji dauguma privačių transporto paslaugų teikėjų įpareigojami užtikrinti savo interneto svetainių prieinamumą, kai bilietai parduodami internetu, šioje direktyvoje nėra būtina nustatyti papildomų reikalavimų mieste ir priemiesčiuose teikiamų transporto paslaugų bei regioninių transporto paslaugų teikėjų interneto svetainėms;
- (36) tam tikriems prieinamumo reikalavimų elementams, visų pirma susijusiems su informacijos teikimu, kaip išdėstyta šioje direktyvoje, jau taikoma galiojanti Sąjungos teisė keleivinio transporto srityje. Tai apima Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 261/2004 ⁽⁸⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1107/2006 ⁽⁹⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1371/2007 ⁽¹⁰⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1177/2010 ⁽¹¹⁾ bei Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 181/2011 ⁽¹²⁾ elementus. Tai taip pat apima atitinkamus aktus, priimtus remiantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/57/EB ⁽¹³⁾. Siekiant užtikrinti reglamentavimo nuoseklumą, tuose reglamentuose ir tuose aktuose išdėstyti prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi ir toliau. Vis dėlto papildomi šios direktyvos reikalavimai papildytų galiojančius reikalavimus, pagerinant vidaus rinkos veikimą transporto srityje ir užtikrinant naudą neįgaliesiems;
- (37) ši direktyva neturėtų būti taikoma tam tikriems transporto paslaugų elementams, kai paslaugos teikiamos už valstybių narių teritorijos ribų, net jei paslaugos buvo skirtos Sąjungos rinkai. Kalbant apie tuos elementus, keleivinio transporto paslaugų operatorius turėtų būti įpareigotas tik užtikrinti, kad šios direktyvos reikalavimų būtų laikomasi tos paslaugų dalies, kuri siūloma Sąjungos teritorijoje, atžvilgiu. Vis dėlto oro transporto atveju Sąjungos oro vežėjai turėtų užtikrinti, kad taikytinų šios direktyvos reikalavimų taip pat būtų laikomasi skrydžiuose

⁽⁷⁾ 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/2102 dėl viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo (OL L 327, 2016 12 2, p. 1).

⁽⁸⁾ 2004 m. vasario 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 261/2004, nustatantis bendras kompensavimo ir pagalbos keleiviams atsisakymo vežti ir skrydžių atšaukimo arba atidėjimo ilgam laikui atveju, panaikinant Reglamentą (EEB) Nr. 295/91 (OL L 46, 2004 2 17, p. 1).

⁽⁹⁾ 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1107/2006 dėl neįgalių asmenų ir ribotos judėsenos asmenų teisių keliaujant oru (OL L 204, 2006 7 26, p. 1).

⁽¹⁰⁾ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1371/2007 dėl geležinkelių keleivių teisių ir pareigų (OL L 315, 2007 12 3, p. 14).

⁽¹¹⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1177/2010 dėl jūrų ir vidaus vandenų keliais vykstančių keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 334, 2010 12 17, p. 1).

⁽¹²⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 181/2011 dėl miesto ir tolimojo susisiekimo autobusų transporto keleivių teisių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 (OL L 55, 2011 2 28, p. 1).

⁽¹³⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/57/EB dėl geležinkelių sistemos sąveikos Bendrijoje (OL L 191, 2008 7 18, p. 1).

iš trečiojoje valstybėje esančio oro uosto į valstybės narės teritorijoje esantį oro uostą. Be to, visi oro vežėjai, įskaitant tuos, kurie neturi Sąjungoje išduotos licencijos, turėtų užtikrinti, kad taikytinų šios direktyvos reikalavimų, būtų laikomasi tais atvejais, kai skrydžiai vykdomi iš Sąjungos teritorijos į trečiosios valstybės teritoriją;

- (38) miestų institucijos turėtų būti skatinamos į savo tvaraus judumo mieste planus (TJMP) įtraukti nuostatas dėl miestų transporto paslaugų prieinamumo be kliūčių, taip pat reguliariai skelbti geriausios praktikos sąrašus miestų viešojo transporto prieinamumo be kliūčių ir judumo srityse;
- (39) Sąjungos bankų ir finansinių paslaugų teise siekiama apsaugoti tų paslaugų vartotojus ir teikti jiems informaciją visoje Sąjungoje, tačiau ji neapima prieinamumo reikalavimų. Siekiant sudaryti sąlygas neigaliesiems naudotis tomis paslaugomis visoje Sąjungoje, be kita ko, kai jos teikiamos interneto svetainėmis ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamomis paslaugomis, įskaitant mobiliąsias programas, priimti tinkama informacija pagrįstus sprendimus ir būti tikriems, kad jie yra tinkamai apsaugoti lygiomis sąlygomis su kitais vartotojais, taip pat užtikrinti vienodas sąlygas paslaugų teikėjams, šia direktyva turėtų būti nustatyti bendrieji prieinamumo reikalavimai, taikomi tam tikroms banko ir finansinėms paslaugoms, teikiamoms vartotojams;
- (40) tinkami prieinamumo reikalavimai taip pat turėtų būti taikomi tapatybės nustatymo metodams, elektroninio parašo ir mokėjimo paslaugoms, nes jos yra būtinos vartotojų banko operacijoms atlikti;
- (41) e. knygų rinkmenos grindžiamos elektroniniu kompiuteriniu kodavimu, kuris sudaro galimybę platinti daugiausia tekstinius bei grafinius intelektinius kūrinius ir sudaro galimybę su jais susipažinti. Nuo šio kodavimo tikslumo laipsnio priklauso e. knygų rinkmenų prieinamumas, visų pirma, kiek tai susiję su įvairių kūrinių sudedamųjų dalių apibūdinimu ir standartiniu jo struktūros aprašymu. Kalbant apie prieinamumą, sąveikumas turėtų užtikrinti optimalų tų rinkmenų suderinamumą su naudotojo programomis bei su dabartinėmis ir ateities pagalbinėmis technologijomis. Visų taikytinų prieinamumo reikalavimų atveju turėtų būti atsižvelgiama į konkrečias specialių knygų, pavyzdžiui, komiksų, knygų vaikams ir meno knygų, savybes. Dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse leidėjams ir kitiems ekonominės veiklos vykdytojams būtų sunku pasinaudoti vidaus rinkos teikiamais privalumais, galėtų atsirasti sąveikumo su e. skaityklėmis problemų ir būtų ribojama neigalių vartotojų prieiga. E. knygų kontekste samprata „paslaugų teikėjas“ galėtų apimti leidėjus ir kitus ekonominės veiklos vykdytojus, dalyvaujančius jų platinimo procese.

Pripažįstama, kad neigalieji toliau susiduria su prieigos prie turinio, kuris saugomas autorių teisių ir gretutinių teisių, kliūtėmis ir kad siekiant išspręsti šią problemą jau buvo imtasi tam tikrų priemonių, pavyzdžiui, priimant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2017/1564⁽¹⁴⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2017/1563⁽¹⁵⁾, o ateityje šioje srityje būtų galima imtis tolesnių Sąjungos priemonių;

- (42) šioje direktyvoje e. prekybos paslaugos apibrėžiamos kaip paslaugos, teikiamos nuotoliniu būdu, naudojant interneto svetaines ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, elektroninėmis priemonėmis ir individualiu vartotojo prašymu siekiant sudaryti vartojimo sutartį. Tos apibrėžties tikslais „nuotoliniu būdu“ reiškia, kad paslauga teikiama šalims tuo pačiu metu fiziškai nedalyvaujant; „elektroninėmis priemonėmis“ reiškia, kad iš pradžių paslauga išsiunčiama ir gaunama jos paskirties vietoje elektronine įranga, skirta duomenims apdoroti (įskaitant skaitmeninį suspaudimą) bei saugoti, ir ji visa perduodama, suteikiama ir gaunama laidais, radijo pagalba, optinėmis arba kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis; „individualiu vartotojo prašymu“ reiškia, kad paslauga teikiama remiantis individualiu prašymu. Atsižvelgiant į padidėjusią e. prekybos paslaugų svarbą ir jų itin technologinį pobūdį, svarbu, kad reikalavimai dėl jų prieinamumo būtų suderinti;

⁽¹⁴⁾ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2017/1564 dėl aklių, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai leidžiamų tam tikrų būdų naudoti tam tikrus autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 242, 2017 9 20, p. 6).

⁽¹⁵⁾ 2017 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1563 dėl Sąjungos ir trečiųjų šalių tarpvalstybinio keitimosi autorių ir gretutinių teisių saugomų tam tikrų kūrinių ir kitų objektų prieinamos formos kopijomis aklių, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai (OL L 242, 2017 9 20, p. 1).

- (43) šioje direktyvoje nustatytos e. prekybos paslaugos prieinamumo pareigos turėtų būti taikomos gaminių ar paslaugų pardavimui internetu, todėl taip pat turėtų būti taikomos gaminių ar paslaugų, kuriems savo ruožtu taikoma ši direktyva, pardavimui;
- (44) su atsakymo į skubios pagalbos pranešimus prieinamumu susijusios priemonės turėtų būti priimtos nedarant poveikio skubios pagalbos tarnybų organizavimui ir neturėtų turėti tam jokios įtakos, nes šis klausimas ir toliau priklauso valstybių narių išimtinai kompetencijai;
- (45) pagal Direktyvą (ES) 2018/1972 valstybės narės turi užtikrinti, kad neįgalūs galutiniai naudotojai su skubios pagalbos tarnybomis galėtų susisiekti skubios pagalbos ryšiu, lygiaverčiu tam, kuriuo gali naudotis kiti galutiniai naudotojai pagal Sąjungos teisę, kuria suderinami gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimai. Komisija ir nacionalinės reguliavimo arba kitos kompetentingos institucijos turi imtis tinkamų priemonių užtikrinti, kad neįgalūs galutiniai naudotojai, keliaudami kitoje valstybėje narėje, kai įmanoma, be jokios išankstinės registracijos galėtų susisiekti su skubios pagalbos tarnybomis lygiavertėmis sąlygomis kaip ir kiti galutiniai naudotojai. Tomis priemonėmis turi būti stengiamasi užtikrinti sąveikumą visose valstybėse narėse, jos turi būti kuo labiau grindžiamos pagal Direktyvos (ES) 2018/1972 39 straipsnį nustatytais Europos standartais ar specifikacijomis. Tokios priemonės neturi užkirsti kelio valstybėms narėms priimti papildomų reikalavimų, kad būtų pasiekti toje direktyvoje nustatyti tikslai. Kaip alternatyvą šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, susijusių su atsakymu į neįgalių naudotojų skubios pagalbos pranešimus, vykdymui valstybės narės turėtų galėti nustatyti trečiąją asmenį – perdavimo paslaugų teikėją, kuriuo neįgalieji galėtų naudotis norėdami susisiekti su bendruoju pagalbos centru, kol tie bendrieji pagalbos centrai bus pajėgūs naudotis elektroninių ryšių paslaugomis taikant interneto protokolų technologiją, kad būtų užtikrinta galimybė atsakyti į skubios pagalbos pranešimus. Bet kuriuo atveju, šioje direktyvoje nustatytos pareigos neturėtų būti suprantamos kaip ribojančios ar švelninančios pareigas neįgalių galutinių vartotojų naudai, įskaitant lygiavertę prieigą prie elektroninių ryšių paslaugų ir pagalbos tarnybų, taip pat prieinamumo pareigų, nustatytų Direktyvoje (ES) 2018/1972;
- (46) Direktyvoje (ES) 2016/2102 apibrėžti viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo reikalavimai ir kiti susiję aspektai, visų pirma reikalavimai, susiję su atitinkamų interneto svetainių ir mobiliųjų programų atitiktimi reikalavimams. Tačiau toje direktyvoje pateikiamas ir konkretus išimčių sąrašas. Panašios išimtys aktualios ir šios direktyvos atveju. Kai kurios veiklos, kurios vykdomos naudojantis viešojo sektoriaus institucijų interneto svetainėmis ir mobiliosiomis programomis, pavyzdžiui, keleivinio transporto paslaugų arba e. prekybos paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, atveju, turėtų atitikti ir taikytinus šios direktyvos prieinamumo reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad gaminių ir paslaugų pardavimo internetu paslauga būtų prieinama ir neįgaliesiems, neatsižvelgiant į tai, ar pardavėjas yra viešasis ar privatusis ekonominės veiklos vykdytojas. Šios direktyvos prieinamumo reikalavimai turėtų būti suderinti su Direktyvos (ES) 2016/2102 reikalavimais, nepaisant, pavyzdžiui, stebėsenos, ataskaitų teikimo ir vykdymo užtikrinimo skirtumų;
- (47) keturi interneto svetainių ir mobiliųjų programų prieinamumo principai, kurie naudojami Direktyvoje (ES) 2016/2102, yra šie: suvokiamumas – tai reiškia, kad informacija ir naudotojo sąsajos komponentai turi būti pateikiami naudotojams jiems suvokiamais būdais; naudojiamumas – tai reiškia, kad naudotojo sąsajos komponentus ir naršymo priemones turi būti įmanoma naudoti; suprantamumas – tai reiškia, kad informacija ir naudotojo sąsajos naudojimas turi būti suprantami, bei tvarumas – tai reiškia, kad turinys turi būti pakankamai tvarus, kad jį būtų galima patikimai aiškinti naudojant įvairias naudotojo programas, įskaitant pagalbines technologijas. Tie principai taip pat aktualūs šiai direktyvai;
- (48) valstybės narės turėtų imtis visų tinkamų priemonių užtikrinti, kad tais atvejais, kai gaminiai ir paslaugos, kuriems taikoma ši direktyva, atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus, jų laisvas judėjimas Sąjungoje nebūtų varžomas dėl priežasčių, susijusių su prieinamumo reikalavimais;
- (49) kai kuriais atvejais bendrais apstatytos aplinkos prieinamumo reikalavimais būtų sudarytos palankesnės sąlygos susijusių paslaugų ir neįgaliųjų laisvam judėjimui. Todėl šia direktyva valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė į šios direktyvos taikymo sritį įtraukti apstatytą aplinką, naudojamą teikiant paslaugas, užtikrinant atitiktį III priede nustatytiems prieinamumo reikalavimams;
- (50) prieinamumas turėtų būti užtikrinamas sistemingai šalinant kliūtis ir užkertant joms kelią, pageidautina, taikant universalų dizainą, t. y. principą „tinkamumas visiems“, kuriuo padedama užtikrinti prieigą neįgaliesiems lygiomis sąlygomis kaip ir kitiems asmenims. Remiantis JT NTK, tas principas turi būti suprantamas kaip „gaminių, aplinkos, programų ir paslaugų, skirtų naudoti visiems žmonėms kuo platesniu mastu, forma, kai nėra pritaikymo ar

specialios konstrukcijos būtinybės“. Neprieštaraujant JT NTK „universalumas“ apima pagalbinius įrenginius, skirtus konkrečioms neigaliųjų grupėms, kai tai yra reikalinga“. Be to, prieinamumas turėtų apimti ir tinkamų apgyvendinimo sąlygų sudarymą, kai to reikalaujama pagal Sąjungos teisę arba nacionalinę teisę. Prieinamumo ir universalumo sąvokos turėtų būti aiškinamos neprieštaraujant Neigaliųjų teisių komiteto bendrosios pastabos Nr. 2 (2014 m.) – 9 straipsniui „Prieinamumas“;

- (51) nereiškia, kad gaminiai ir paslaugos, patenkantys į šios direktyvos taikymo sritį, automatiškai patenka į Tarybos direktyvos 93/42/EEB ⁽¹⁶⁾ taikymo sritį. Tačiau tam tikros pagalbinės technologijos, kurios yra medicinos prietaisai, galėtų patekti į tos direktyvos taikymo sritį;
- (52) daugumą darbo vietų Sąjungoje sukuria MVĮ ir labai mažos įmonės. Jos yra labai svarbios būsimam ekonomikos augimui, tačiau jos dažnai susiduria su sunkumais ir kliūtimis plėtodamos savo gaminius ar paslaugas, visų pirma tarpvalstybiniame kontekste. Todėl būtina sudaryti palankesnes sąlygas MVĮ ir labai mažų įmonių darbui suderinant nacionalines nuostatas dėl prieinamumo, kartu išlaikant būtinas apsaugos priemones;
- (53) kad labai mažos įmonės ir MVĮ pasinaudotų šios direktyvos teikiama nauda, jos turi iš tikrųjų atitikti Komisijos rekomendacijos 2003/361/EB ⁽¹⁷⁾ reikalavimus ir atitinkamą teismų praktiką, kuriais siekiama užkirsti kelią jos taisyklių apėjimui;
- (54) siekiant užtikrinti Sąjungos teisės nuoseklumą, ši direktyva turėtų būti grindžiama Europos Parlamento ir Tarybos sprendimu Nr. 768/2008/EB ⁽¹⁸⁾, nes ji susijusi su gaminiais, kuriems jau taikomi kiti Sąjungos aktai, kartu pripažįstant šios direktyvos prieinamumo reikalavimų konkrečius ypatumus;
- (55) visi tiekimo ir platinimo grandinėje veikiančios ir į šios direktyvos taikymo sritį patenkantys ekonominės veiklos vykdytojai turėtų užtikrinti, kad jie rinkai teiktų tik tuos gaminius, kurie atitinka šią direktyvą. Tas pats turėtų būti taikoma paslaugas teikiantiems ekonominės veiklos vykdytojams. Būtina numatyti aiškų ir proporcingą pareigų paskirstymą, kuris atitiktų kiekvieno ekonominės veiklos vykdytojo funkciją tiekimo ir platinimo procese;
- (56) ekonominės veiklos vykdytojai turėtų būti atsakingi už gaminių ir paslaugų atitiktį reikalavimams, susijusiems su atitinkamu jų vaidmeniu tiekimo grandinėje, kad būtų užtikrintas aukštas prieinamumo apsaugos lygis ir garantuota sąžininga konkurencija Sąjungos rinkoje;
- (57) šioje direktyvoje nustatytos pareigos turėtų būti vienodai taikomos ekonominės veiklos vykdytojams viešajame ir privačiajame sektoriuose;
- (58) kadangi gamintojas yra išsamiai susipažinęs su projektavimo ir gamybos procesu, jis gali geriausiai atlikti visapusišką atitikties vertinimą. Nors atsakomybė už gaminių atitiktį tenka gamintojui, rinkos priežiūros institucijos turėtų atlikti itin svarbų vaidmenį patikrinamos, ar Sąjungoje pateikti gaminiai yra pagaminti laikantis Sąjungos teisės;
- (59) importuotojai ir platintojai turėtų būti įtraukti į nacionalinių institucijų vykdomas rinkos priežiūros užduotis ir turėtų aktyviai dalyvauti teikdami kompetentingoms institucijoms visą būtiną informaciją apie atitinkamus gaminius;
- (60) importuotojai turėtų užtikrinti, kad iš trečiųjų valstybių į Sąjungos rinką patenkantys gaminiai atitiktų šią direktyvą, visų pirma, kad gamintojai būtų atlikę tinkamas tų gaminių atitikties vertinimo procedūras;
- (61) importuotojai, pateikdami gaminių rinkai, turėtų ant jo nurodyti savo pavadinimą (vardą, pavardę), registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą ir adresą, kuriuo galima į juos kreiptis;

⁽¹⁶⁾ 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/42/EEB dėl medicinos prietaisų (OL L 169, 1993 7 12, p. 1).

⁽¹⁷⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

⁽¹⁸⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 768/2008/EB dėl bendrosios gaminių pardavimo sistemos ir panaikinantį Sprendimą 93/465/EEB (OL L 218, 2008 8 13, p. 82).

- (62) platintojai turėtų užtikrinti, kad jiems tvarkant gaminius nebūtų daromas neigiamas poveikis gaminio atitikčiai šios direktyvos prieinamumo reikalavimams;
- (63) bet koks ekonominės veiklos vykdytojas, kuris pateikia gaminius rinkai savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą arba pakeičia rinkai jau pateiktą gaminį taip, kad galėtų pasikeisti gaminio atitiktis taikomoms reikalavimams, turėtų būti laikomas gamintoju ir turėtų prisiimti gamintojo pareigas;
- (64) siekiant proporcingumo, prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi tik tiek, kiek dėl jų nekiltų neproporcinga našta atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui ir tik tiek, kiek dėl jų nebūtų reikalaujama ženkliai pakeisti gaminius ir paslaugas taip, kad jie iš esmės pasikeistų, vertinant tai pagal šią direktyvą. Vis dėlto turėtų būti įdiegti kontrolės mechanizmai siekiant patikrinti, ar yra teisė į prieinamumo reikalavimų taikymo išimtį;
- (65) ši direktyva turėtų būti grindžiama principu „visų pirma galvokime apie mažuosius“ ir ja turėtų būti atsižvelgiama į MVĮ tenkančią administracinę naštą. Direktyvoje turėtų būti nustatytos paprastos taisyklės, susijusios su atitikties vertinimu, ir turėtų būti nustatytos apsaugos nuostatos ekonominės veiklos vykdytojams, o ne toms įmonėms numatomos bendro pobūdžio išimtys ir leidžiančios nukrypti nuostatos. Todėl nustatant tinkamiausių atitikties vertinimo procedūrų atrankos ir įgyvendinimo taisyklės reikėtų atsižvelgti į MVĮ padėtį, o atitikties prieinamumo reikalavimams vertinimo pareigos turėtų būti taikomos tik tokiu mastu, kad nesukeltų neproporcingos naštos MVĮ. Be to, rinkos priežiūros institucijos turėtų veikti proporcingai, atsižvelgdamos į įmonių dydį ir į tai, ar vertinama nedidelės apimties serijinė ar neserijinė gamyba, nesukurdamos nebūtinų kliūčių MVĮ ir pavojaus visuomenės interesui apsaugai;
- (66) išimtiniais atvejais, kai dėl atitikties šios direktyvos prieinamumo reikalavimams kiltų neproporcinga našta ekonominės veiklos vykdytojams, ekonominės veiklos vykdytojų turėtų būti reikalaujama tik tiek, kad jie laikytųsi reikalavimų tiek, kiek tais reikalavimais nebūtų sukeliama neproporcinga našta. Tokiais tinkamai pagrįstais atvejais ekonominės veiklos vykdytojui pagrįstai nebūtų įmanoma visapusiškai taikyti vieno ar daugiau šios direktyvos prieinamumo reikalavimų. Vis dėlto ekonominės veiklos vykdytojas turėtų užtikrinti, kad paslauga ar gaminys, kuriems taikoma ši direktyva, būtų kuo prieinamesni, taikydamas tuos reikalavimus tiek, kiek jais nebūtų sukeliama neproporcinga našta. Tie prieinamumo reikalavimai, kurie, ekonominės veiklos vykdytojo manymu, nesukelia neproporcingos naštos, turėtų būti visapusiškai taikomi. Vieno ar daugiau prieinamumo reikalavimų laikymosi išimtys, taikomos dėl jais sukeltos neproporcingos naštos, neturėtų viršyti to, kas tikrai būtina siekiant kiekvienu atskiru atveju apriboti tą naštą konkretaus gaminio ar atitinkamos paslaugos atžvilgiu. Priemonės, dėl kurių kiltų neproporcinga našta, turėtų būti suprantamos kaip priemonės, dėl kurių ekonominės veiklos vykdytojui kiltų papildoma perteklinė organizacinio ar finansinio pobūdžio našta, kartu atsižvelgiant į tikėtiną naudą neįgaliesiems pagal šioje direktyvoje nustatytus kriterijus. Šiais aspektais grindžiami kriterijai turėtų būti apibrėžti, kad tiek ekonominės veiklos vykdytojai, tiek atitinkamos institucijos galėtų palyginti įvairias situacijas ir sistemingai vertinti, ar esama neproporcingos naštos. Vertinant, koku mastu prieinamumo reikalavimai negali būti įvykdyti, nes jais būtų sukeliama neproporcinga našta, turėtų būti atsižvelgta tik į teisėtą priežastis. Prioritetų, laiko ar žinių trūkumas neturėtų būti laikomas teisėta priežastimi;
- (67) bendras neproporcingos naštos vertinimas turėtų būti atliekamas remiantis VI priede nustatytais kriterijais. Neproporcingos naštos vertinimą ekonominės veiklos vykdytojas turėtų dokumentuoti atsižvelgdamas į atitinkamus kriterijus. Paslaugų teikėjai bent kas penkerius metus turėtų atnaujinti savo neproporcingos naštos vertinimą;
- (68) ekonominės veiklos vykdytojas turėtų informuoti atitinkamas institucijas apie tai, kad jis rėmėsi šios direktyvos nuostatomis, susijusiomis su esminiu keitimu ir (arba) neproporcinga našta. Tik gavęs atitinkamų institucijų prašymą ekonominės veiklos vykdytojas turėtų pateikti vertinimo kopiją, kurioje būtų paaiškinta, kodėl jo gaminys ar paslauga nėra visiškai prieinami, ir pateikti neproporcingos naštos ir (arba) esminio keitimo įrodymai;
- (69) jeigu, remdamasis reikalaujamu vertinimu, paslaugos teikėjas padaro išvadą, kad, reikalaujant, kad visi savitarnos terminalai, naudojami paslaugoms, kurioms taikoma ši direktyva, teikti, atitiktų šios direktyvos prieinamumo reikalavimus, būtų sukurta neproporcinga našta, paslaugos teikėjas vis tiek turėtų taikyti tuos reikalavimus tiek, kiek tais reikalavimais paslaugos teikėjams nesukeliama tokia neproporcinga našta. Taigi, paslaugos teikėjai turėtų vertinti, koku mastu visų savitarnos terminalų ribotas prieinamumo lygis arba ribotas skaičius visiškai prieinamų savitarnos terminalų jiems sudarytų galimybę išvengti neproporcingos naštos, kuri kitu atveju jiems kiltų, ir turėtų būti reikalaujama, kad jie šios direktyvos prieinamumo reikalavimų laikytųsi tik tuo mastu;

- (70) labai mažos įmonės skiriasi nuo visų kitų įmonių savo ribotais žmogiškaisiais ištekiais, metine apyvarta arba metiniu balansu. Todėl labai mažoms įmonėms tenkanti našta, susijusi su prieinamumo reikalavimų laikymusi, apskritai reikalauja didesnės jų finansinių ir žmogiškųjų išteklių dalies nei kitų įmonių atveju ir labiau tikėtina, kad sudaro neproporcingą išlaidų dalį. Ženkli labai mažų įmonių išlaidų dalis susidaro dėl dokumentų pildymo ar tvarkymo ir įrašų, kuriais siekiama įrodyti atitiktį įvairiems Sąjungos teisėje nustatytiems reikalavimams. Kadangi visi ekonominės veiklos vykdytojai, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų galėti vertinti atitikties šios direktyvos prieinamumo reikalavimams proporcingumą ir turėtų jų laikytis tik tokiu mastu, kiek jie nėra neproporcingi, reikalauti, kad paslaugas teikiančios labai mažos įmonės atliktų tokį vertinimą, savaime jau būtų neproporcinga našta. Todėl šios direktyvos reikalavimai ir pareigos neturėtų būti taikomi labai mažoms įmonėms, teikiančioms paslaugas, kurioms taikoma ši direktyva;
- (71) siekiant sumažinti administracinę naštą, šios direktyvos reikalavimai ir pareigos labai mažoms įmonėms, užsiimančioms gaminiiais, kuriems taikoma ši direktyva, turėtų būti ne tokie griežti;
- (72) nors kai kurioms labai mažoms įmonėms šioje direktyvoje nustatytos pareigos netaikomos, visos labai mažos įmonės turėtų būti skatinamos gaminti, importuoti arba platinti gaminius ir teikti paslaugas, kurios atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus, siekiant padidinti jų konkurencingumą, taip pat jų augimo potencialą vidaus rinkoje. Todėl valstybės narės labai mažoms įmonėms turėtų pateikti gaires ir suteikti įrankių, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos taikyti nacionalines priemones, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę;
- (73) visi ekonominės veiklos vykdytojai, pateikdami gaminius į rinką ar juos tiekdami rinkai arba teikdami paslaugas rinkoje, turėtų elgtis atsakingai ir laikytis visų taikytinų teisinių reikalavimų;
- (74) siekiant sudaryti palankesnes sąlygas atitikties taikytiniams prieinamumo reikalavimams vertinimui, būtina numatyti gaminių ir paslaugų, atitinkančių savanoriškai taikomus darniuosius standartus, priimtus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1025/2012⁽¹⁹⁾, atitikties prielaidą tų reikalavimų išsamių techninių specifikacijų parengimo tikslu. Komisija Europos standartizacijos organizacijoms jau yra pateikusi standartizavimo prašymų dėl prieinamumo, pavyzdžiui, standartizacijos įgaliojimus Nr. M/376, M/473 ir M/420, kurie būtų aktualūs rengiant darniuosius standartus;
- (75) Reglamente (ES) Nr. 1025/2012 numatyta oficialių prieštaravimo dėl darniųjų standartų, kurie laikomi neatitinkančiais šios direktyvos reikalavimų, procedūra;
- (76) Europos standartai turėtų būti orientuoti į rinką, jais turėtų būti atsižvelgiama į viešąjį interesą, taip pat į politikos tikslus, aiškiai nurodytus Komisijos prašyme vienai ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniuosius standartus, ir būti pagrįsti bendru sutarimu. Jei darniųjų standartų nėra ir jeigu to reikia vidaus rinkos derinimo tikslais, Komisija turėtų turėti galimybę tam tikrais atvejais priimti įgyvendinimo aktus, kuriais būtų nustatytos šios direktyvos prieinamumo reikalavimų techninės specifikacijos. Galimybė nustatyti technines specifikacijas turėtų apsiriboti tik tokiais atvejais. Komisija turėtų turėti galimybę priimti technines specifikacijas, pavyzdžiui, tuomet, kai standartizacijos procesas sustabdytas dėl to, kad suinteresuotieji subjektai neranda bendro sutarimo arba nepagrįstai delsiama nustatyti darniųjų standartą, pavyzdžiui, dėl to, kad neužtikrinta reikalaujama kokybė. Komisija turėtų skirti pakankamai laiko nuo prašymo vienai ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniuosius standartus priėmimo iki su tuo pačiu prieinamumo reikalavimu susijusios techninės specifikacijos priėmimo. Komisijai neturėtų būti suteikta galimybė priimti technines specifikacijas, jeigu pirmiau ji nesiėmė veiksmų, kad prieinamumo reikalavimai būtų nustatyti per Europos standartizacijos sistemą, išskyrus atvejus, kai Komisija gali parodyti, kad techninės specifikacijos atitinka Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 II priede nustatytus reikalavimus;
- (77) siekdama kuo veiksmingiau nustatyti darniuosius standartus ir technines specifikacijas, kurie atitinka šios direktyvos gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimus, Komisija turėtų, kai tai įmanoma, į šį procesą įtraukti skėtines Europos neįgaliųjų organizacijas ir visus kitus susijusius suinteresuotuosius subjektus;

⁽¹⁹⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1025/2012 dėl Europos standartizacijos, kuriuo iš dalies keičiamos Tarybos direktyvos 89/686/EEB ir 93/15/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/9/EB, 94/25/EB, 95/16/EB, 97/23/EB, 98/34/EB, 2004/22/EB, 2007/23/EB, 2009/23/EB ir 2009/105/EB ir panaikinamas Tarybos sprendimas 87/95/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 1673/2006/EB (OL L 316, 2012 11 14, p. 12).

- (78) siekiant užtikrinti veiksmingą prieigą prie informacijos rinkos priežiūros tikslais, informacija, kurios reikia siekiant deklaruoti atitiktį visiems taikytiniams Sąjungos aktams, turėtų būti pateikiama bendroje ES atitikties deklaracijoje. Siekiant sumažinti ekonominės veiklos vykdytojams tenkančią administracinę naštą, jie į bendrą ES atitikties deklaraciją turėtų galėti įtraukti visas atitinkamas atskiras atitikties deklaracijas;
- (79) kalbant apie gaminių atitikties vertinimą, šioje direktyvoje turėtų būti taikoma Sprendimo Nr. 768/2008/EB II priede nustatyta gamybos vidaus kontrolė (A modulis), nes taip ekonominės veiklos vykdytojai galėtų parodyti, o kompetentingos institucijos galėtų užtikrinti, kad rinkai tiekiami gaminiai atitinka prieinamumo reikalavimus nesukeliant nepagrįstos naštos;
- (80) vykdydamos gaminių rinkos priežiūrą ir tikrindamos paslaugų atitiktį institucijos taip pat turėtų patikrinti atitikties vertinimus, įskaitant tai, ar susijęs esminio keitimo arba neproporcingos naštos vertinimas buvo tinkamai atliktas. Vykdydamos savo pareigas institucijos taip pat turėtų bendradarbiauti su neįgaliaisiais ir organizacijomis, kurios atstovauja jiems bei jų interesams;
- (81) kalbant apie paslaugas, informacija, būtina siekiant vertinti atitiktį šios direktyvos prieinamumo reikalavimams, turėtų būti pateikta bendrosiose sąlygose arba lygiaverčiame dokumente, nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2011/83/ES ⁽²⁰⁾;
- (82) CE ženklas, rodantis gaminio atitiktį šios direktyvos prieinamumo reikalavimams, yra apčiuopiamas viso proceso, apimančio atitikties vertinimą plačiąja prasme, rezultatas. Šioje direktyvoje turėtų būti laikomasi Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 765/2008 ⁽²¹⁾, nustatančiame su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus, išdėstytų bendrųjų principų, reglamentuojančių ženklavimą CE ženklu. Be ES atitikties deklaracijos parengimo gamintojas vartotojams ekonomiškai efektyviu būdu turėtų pateikti informaciją apie savo gaminių prieinamumą;
- (83) pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008 pažymėdamas gaminių CE ženklu gamintojas deklaruoja, kad gaminys atitinka visus taikytinus prieinamumo reikalavimus ir kad gamintojas už jį prisiima visą atsakomybę;
- (84) pagal Sprendimą Nr. 768/2008/EB valstybės narės yra atsakingos už griežtos ir veiksmingos gaminių rinkos priežiūros užtikrinimą savo teritorijoje ir turėtų suteikti savo rinkos priežiūros institucijoms pakankamus išgaliojimus ir išteklius;
- (85) valstybės narės turėtų patikrinti, ar paslaugos atitinka šioje direktyvoje nustatytas pareigas, ir imtis tolesnių veiksmų dėl skundų ar pranešimų, susijusių su jų neatitiktimi, kad būtų užtikrintas taisomųjų veiksmų taikymas;
- (86) kai tikslinga, Komisija konsultuodamasi su suinteresuotaisiais subjektais galėtų priimti neprivalomas gaires, kad padėtų koordinuoti rinkos priežiūros institucijų ir už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų veiksmus. Komisija ir valstybės narės turėtų galėti imtis iniciatyvų dėl dalijimosi institucijų ištekliais ir ekspertinėmis žiniomis;
- (87) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad rinkos priežiūros institucijos ir už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingos institucijos tikrintų, ar ekonominės veiklos vykdytojai tenkina VI priede nustatytus kriterijus pagal VIII ir IX skyrius. Valstybės narės turėtų galėti paskirti specializuotą įstaigą, kuri vykdytų rinkos priežiūros institucijų arba už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų pareigas pagal šią direktyvą. Valstybės narės turėtų galėti nuspręsti, kad tokios specializuotos įstaigos kompetencijai turėtų priklausyti tik į šios direktyvos taikymo sritį patenkantys aspektai arba tam tikros jos dalys, nedarant poveikio valstybių narių pareigoms pagal Reglamentą (EB) Nr. 765/2008;

⁽²⁰⁾ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

⁽²¹⁾ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 765/2008, nustatantis su gaminių prekyba susijusius akreditavimo ir rinkos priežiūros reikalavimus ir panaikinantį Reglamentą (EEB) Nr. 339/93 (OL L 218, 2008 8 13, p. 30).

- (88) turėtų būti nustatyta apsaugos procedūra, kuri būtų taikoma tuo atveju, jei valstybės narės nesutaria dėl priemonių, kurių ėmėsi valstybė narė, pagal kurią suinteresuotosios šalys būtų informuojamos apie priemones, kurių ketinama imtis šios direktyvos prieinamumo reikalavimų neatitinkančių gaminių atžvilgiu. Apsaugos procedūra turėtų užtikrinti galimybę rinkos priežiūroms institucijoms, bendradarbiaujant su atitinkamais ekonominės veiklos vykdytojais, imtis veiksmų tokių gaminių atžvilgiu ankstesniame etape;
- (89) jeigu valstybės narės ir Komisija sutaria, kad priemonė, kurios ėmėsi valstybė narė, yra pagrįsta, Komisijai nebereikėtų imtis papildomų veiksmų, išskyrus atvejus, kai gali būti teigiama, kad reikalavimų nesilaikoma dėl darniųjų standartų arba techninių specifikacijų trūkumų;
- (90) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2014/24/ES ⁽²²⁾ ir 2014/25/ES ⁽²³⁾ dėl viešųjų pirkimų, kuriose nustatytos viešųjų pirkimų ir projekto konkursų tam tikrų išteklių (gaminių), paslaugų ir darbų įsigijimo tikslu procedūros, nustatyta, kad visų pirkimų, skirtų fizinių asmenų naudojimui, ar tai būtų plačioji visuomenė, ar perkančiosios organizacijos ar subjekto darbuotojai, atveju techninės specifikacijos, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, turi būti parengtos taip, kad būtų atsižvelgta į prieinamumo neįgaliesiems arba tinkamumo visiems naudotojams kriterijus. Be to, tomis direktyvomis reikalaujama, kad atvejais, kai Sąjungos teisės aktu yra patvirtinti privalomieji prieinamumo reikalavimai, kiek tai yra susiję su prieinamumu neįgaliesiems arba tinkamumu visiems naudotojams, kriterijai techninėse specifikacijose nustatomi pateikiant nuorodą į tuos aktus. Šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti privalomieji prieinamumo reikalavimai gaminių ir paslaugų, kuriems ji taikoma, atžvilgiu. Kalbant apie kitus gaminius ir paslaugas, kurie nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, šios direktyvos prieinamumo reikalavimai nėra privalomi. Vis dėlto tų prieinamumo reikalavimų taikymas siekiant įvykdyti kituose nei ši direktyva Sąjungos aktuose nustatytas atitinkamas pareigas sudarytų palankesnes sąlygas prieinamumo užtikrinimui ir padidintų teisinį tikrumą bei prisidėtų prie prieinamumo reikalavimų visoje Sąjungoje suderinimo. Institucijoms neturėtų būti trukdoma nustatyti prieinamumo reikalavimus, kurie viršytų šios direktyvos I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus;
- (91) šia direktyva neturėtų būti keičiamas kituose Sąjungos aktuose numatytas privalomas arba savanoriškas su prieinamumu susijusių nuostatų pobūdis;
- (92) ši direktyva turėtų būti taikoma tik toms viešųjų pirkimų procedūroms, kurių atveju kvietimas dalyvauti konkurse buvo išsiųstas po šios direktyvos taikymo pradžios datos, arba, jei kvietimas dalyvauti konkurse nenumatytas – jei perkančioji organizacija arba perkantysis subjektas viešųjų pirkimų procedūrą pradėjo po šios direktyvos taikymo pradžios datos;
- (93) siekiant užtikrinti tinkamą šios direktyvos taikymą, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl: prieinamumo reikalavimų, kurie, atsižvelgiant į jų patį pobūdį, užtikrins jais numatytą poveikį tik tuo atveju, jeigu jie bus toliau patikslinti privalomuose Sąjungos teisės aktuose, tolesnio patikslinimo; laikotarpio, per kurį ekonominės veiklos vykdytojai gali identifikuoti bet kurį kitą ekonominės veiklos vykdytoją, kuris jiems pateikė gaminį arba kuriam buvo pateiktas gaminys, pakeitimo; ir atitinkamų kriterijų, į kuriuos turi atsižvelgti ekonominės veiklos vykdytojas vertindamas, ar dėl atitikties prieinamumo reikalavimams užtikrinimo nebūtų sukelta neproporcinga našta, tolesnio patikslinimo. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ⁽²⁴⁾ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (94) siekiant užtikrinti vienodas šios direktyvos įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai techninių specifikacijų atžvilgiu. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁵⁾;

⁽²²⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 65).

⁽²³⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17/EB (OL L 94, 2014 3 28, p. 243).

⁽²⁴⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽²⁵⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (95) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad egzistuoūt tinkamos ir veiksmingos priemonės atitikčiai šiai direktyvai užtikrinti, ir todėl turėtų nustatyti tinkamus kontrolės mechanizmus, pavyzdžiui, rinkos priežiūros institucijų *a posteriori* atliekamą kontrolę, kad būtų patikrinta, ar suteikta galimybė netaikyti prieinamumo reikalavimų yra pagrįsta. Nagrinėdamos su prieinamumu susijusius skundus valstybės narės turėtų laikytis bendrojo gero administravimo principo, visų pirma pareigūnų pareigos užtikrinti, kad dėl kiekvieno skundo sprendimas būtų priimamas per pagrįstą laiką;
- (96) siekdama sudaryti palankesnes sąlygas vienodam šios direktyvos įgyvendinimui, Komisija turėtų įsteigti darbo grupę, kurią sudarytų atitinkamos institucijos ir suinteresuotieji subjektai, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos keitimuisi informacija ir geriausia praktika bei teikiamos konsultacijos. Turėtų būti skatinamas institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant neįgaliuosius ir organizacijas, kurios atstovauja jiems, bendradarbiavimas, *inter alia*, siekiant padidinti šios direktyvos nuostatų, susijusių su prieinamumo reikalavimais, taikymo darnumą bei jos nuostatų dėl esminio keitimo ir neproporcingos naštos įgyvendinimo stebėseną;
- (97) atsižvelgiant į galiojančią teisinę sistemą teisių gynimo priemonių srityse, kurioms taikomos direktyvos 2014/24/ES ir 2014/25/ES, šios direktyvos nuostatos, susijusios su vykdymo užtikrinimu ir sankcijomis neturėtų būti taikomos viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikomos šia direktyva nustatytos pareigos. Tokia išimtis nedaro poveikio Sutartimis nustatytoms valstybių narių pareigoms imtis visų būtinų priemonių, kad būtų užtikrintas Sąjungos teisės taikymas ir veiksmingumas;
- (98) sankcijos turėtų atitikti pažeidimų pobūdį ir aplinkybes, kad netaptų alternatyva ekonominės veiklos vykdytojų pareigos užtikrinti jų gaminių ar paslaugų prieinamumą vykdymui;
- (99) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad pagal galiojančią Sąjungos teisę būtų įdiegti alternatyvūs ginčų sprendimo mechanizmai, kuriais būtų užtikrinta galimybė visus įtariamus neatitikties šiai direktyvai atvejus išspręsti dar prieš kreipiantis į teismą ar kompetentingas administracines įstaigas;
- (100) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų⁽²⁶⁾ valstybės narės išpareigojo pagrįstais atvejais prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atžvilgiu teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (101) kad paslaugų teikėjams būtų suteikta pakankamai laiko prisitaikyti prie šios direktyvos reikalavimų, būtina numatyti pereinamąjį penkerių metų laikotarpį nuo šios direktyvos taikymo dienos; šiuo pereinamuoju laikotarpiu paslaugos teikimui naudojami gaminiai, pateikti rinkai iki nurodytos dienos, neprivalėtų atitikti šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, nebent pereinamuoju laikotarpiu paslaugų teikėjai juos pakeistų. Atsižvelgiant į savitarnos terminalų savikainą ir ilgą naudojimo ciklą, tikslinga nustatyti, kad tais atvejais, kai tokie terminalai naudojami paslaugų teikimo tikslu, juos būtų galima toliau naudoti iki jų naudojimo trukmės pabaigos, jei tuo laikotarpiu jie nėra pakeičiami, tačiau ne ilgiau kaip 20 metų;
- (102) šios direktyvos prieinamumo reikalavimai turėtų būti taikomi gaminiams, kurie buvo pateikti rinkai, ir paslaugoms, kurios buvo suteiktos jau pradėjus taikyti nacionalines priemones, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę; jie taip pat turėtų būti taikomi iš trečiųjų valstybių importuotiems panaudotiems ir naudotiems gaminiams, kurie rinkai buvo pateikti jau pradėjus taikyti minėtas nacionalines priemones;
- (103) šia direktyva gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, ypač pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija). Visų pirma šia direktyva siekiama užtikrinti, kad būtų visapusiškai gerbiamos neįgaliųjų teisės naudotis priemonėmis, skirtomis jų nepriklausomumui, socialinei ir profesinei integracijai bei dalyvavimui bendruomenės gyvenime užtikrinti, ir skatinti taikyti Chartijos 21, 25 ir 26 straipsnius;
- (104) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. panaikinti kliūtis tam tikrų prieinamų gaminių ir paslaugų laisvam judėjimui, siekiant prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo, valstybės narės negali deramai pasiekti, nes tam reikia suderinti šiuo metu atitinkamose jų teisės sistemose galiojančias skirtingas taisykles, o to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, apibrėžiant bendruosius prieinamumo reikalavimus ir vidaus rinkos veikimo taisykles, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti,

⁽²⁶⁾ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

Šios direktyvos tikslas yra prisidėti prie tinkamo vidaus rinkos veikimo suderinant valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus, susijusius su tam tikrų gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimais, visų pirma panaikinant dėl skirtingų prieinamumo reikalavimų valstybėse narėse kylančias kliūtis laisvam gaminių ir paslaugų, kuriems taikoma ši direktyva, judėjimui ir užkertant joms kelią.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma šiems po 2025 m. birželio 28 d. rinkai pateiktiems gaminiams:
 - a) bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistemoms ir toms aparatinės įrangos sistemoms skirtoms operacinėms sistemoms;
 - b) toliau išvardytiems savitarnos terminalams:
 - i) mokėjimo terminalams;
 - ii) šiems savitarnos terminalams, skirtiems paslaugoms, kurioms taikoma ši direktyva:
 - bankomatams,
 - bilietų pardavimo automatams,
 - registracijos automatams,
 - interaktyviems informacijos teikimo savitarnos terminalams, išskyrus terminalus, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų arba riedmenų įmontuotos sudedamosios dalys;
 - c) vartotojų galiniams įrenginiams su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamiems elektroninių ryšių paslaugoms;
 - d) vartotojų galiniams įrenginiams su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamiems prieigai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, ir
 - e) e. skaityklėms.
2. Nedarant poveikio šios direktyvos 32 straipsniui, ši direktyva taikoma šioms po 2025 m. birželio 28 d. vartotojams teikiamoms paslaugoms:
 - a) elektroninių ryšių paslaugoms, išskyrus perdavimo paslaugas, naudojamas automatų sąveikos paslaugoms teikti;
 - b) paslaugoms, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų;
 - c) šiems keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugų, išskyrus mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas bei regioninio transporto paslaugas, kurioms taikomi tik v punkte išvardyti elementai, elementams:
 - i) interneto svetainėms;
 - ii) nešiojamaisiais prietaisais teikiamoms paslaugoms, įskaitant mobiliąsias programas;
 - iii) elektroniniams bilietams ir elektroninių bilietų pardavimo paslaugoms;
 - iv) informacijos apie transporto paslaugas teikimui, įskaitant kelionių informaciją realiuoju laiku; kalbant apie informacinius ekranus, šis reikalavimas taikomas tik Sąjungos teritorijoje esantiems interaktyviems ekranams, ir

- v) Sąjungos teritorijoje esantiems interaktyviems savitarnos terminalams, išskyrus tuos, kurie yra transporto priemonių, orlaivių, laivų ir riedmenų, naudojamų bet kuriai tokių keleivinio transporto paslaugų daliai teikti, įmontuotos sudedamosios dalys;
- d) banko paslaugoms vartotojams;
- e) e. knygoms bei specialiai programinei įrangai ir
- f) e. prekybos paslaugoms.
3. Ši direktyva taikoma atsakymams į skubios pagalbos pranešimus, kurie gaunami Europos bendroju pagalbos telefono numeriu 112.
4. Ši direktyva netaikoma šiam interneto svetainių ir mobiliųjų programų turiniui:
- a) iš anksto įrašyti apibrėžtos trukmės žiniasklaidai, paskelbtai anksčiau nei 2025 m. birželio 28 d.;
- b) biuro programinės įrangos rinkmenų formatams, paskelbtiems anksčiau nei 2025 m. birželio 28 d.;
- c) internetiniams žemėlapiams ir kartografavimo paslaugoms, jeigu žemėlapių, skirtų navigacijai, atveju esminė informacija pateikiama prieinamu skaitmeniniu būdu;
- d) trečiosios šalies turiniui, kuris nėra nei finansuojamas, nei parengtas, nei kontroliuojamas atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo;
- e) interneto svetainių ir mobiliųjų programų, kurios apibrėžiamos kaip archyvai, o tai reiškia, kad jose yra tik turinys, kuris nėra atnaujinamas arba redaguojamas po 2025 m. birželio 28 d.
5. Ši direktyva nedaro poveikio Direktyvai (ES) 2017/1564 ir Reglamentui (ES) 2017/1563.

3 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) neįgalieji – asmenys, turintys ilgalaikių fizinių, psichikos, intelekto ar jutimo sutrikimų, kurie drauge su kitomis įvairiomis kliūtimis gali trukdyti šiems asmenims visapusiškai ir veiksmingai dalyvauti visuomenėje lygiomis sąlygomis su kitais asmenimis;
- 2) gaminys – gamybos proceso metu pagaminta medžiaga, preparatas ar prekė, išskyrus maistą, pašarus, gyvus augalus ir gyvūnus, žmogaus kilmės gaminius bei augalinės ir gyvūninės kilmės gaminius, tiesiogiai susijusius su jų būsima reprodukcija;
- 3) paslauga – paslauga, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/123/EB⁽²⁷⁾ 4 straipsnio 1 punkte;
- 4) paslaugų teikėjas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris teikia paslaugą Sąjungos rinkoje arba siūlo teikti tokią paslaugą vartotojams Sąjungoje;
- 5) audiovizualinės žiniasklaidos paslaugos – paslaugos, kaip apibrėžta Direktyvos 2010/13/ES 1 straipsnio 1 dalies a punkte;
- 6) paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų – elektroninių ryšių tinklais perduodamos paslaugos, kuriomis naudojama siekiant identifikuoti, pasirinkti, peržiūrėti audiovizualinės žiniasklaidos paslaugas ir visas teikiamas funkcijas, kaip antai subtitrus kurtiesiems ir klausos sutrikimų turintiems asmenims, garso komentarus, įgarsintus subtitrus ir vertimą į gestų kalbą, sukuriama įgyvendinant priemones, kuriomis siekiama užtikrinti paslaugų prieinamumą, kaip nurodyta Direktyvos 2010/13/ES 7 straipsnyje, ir gauti apie jas informaciją; ir apima elektroninius programų vadovus (EPV);
- 7) vartotojų galinis įrenginys su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamas prieigai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų – įrenginys, kurio pagrindinė paskirtis yra suteikti prieigą prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų;

⁽²⁷⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/123/EB dėl paslaugų vidaus rinkoje (OL L 376, 2006 12 27, p. 36).

- 8) elektroninių ryšių paslauga – elektroninių ryšių paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 4 punkte;
- 9) įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslauga – įvairiapusio ryšio realiuoju laiku paslauga, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 35 punkte;
- 10) bendrasis pagalbos centras arba BPC – bendrasis pagalbos centras arba BPC, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 36 punkte;
- 11) tinkamiausias BPC – tinkamiausias BPC, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 37 punkte;
- 12) skubios pagalbos ryšys – skubios pagalbos ryšys, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 38 punkte;
- 13) skubios pagalbos tarnyba – skubios pagalbos tarnyba, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2018/1972 2 straipsnio 39 punkte;
- 14) realiuoju laiku perduodamas tekstas – tekstinis dviejų arba kelių asmenų pokalbis, kai įvedamo teksto simboliai siunčiami tokiu būdu, jog naudotojas pokalbį suvokia kaip nenutrūkstamą;
- 15) tiekimas rinkai – gaminio, skirto platinti, vartoti arba naudoti Sąjungos rinkoje, tiekimas vykdant komercinę veiklą už atlygį arba nemokamai;
- 16) pateikimas rinkai – gaminio tiekimas Sąjungos rinkai pirmą kartą;
- 17) gamintojas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris gaminių gamina arba kuriam gaminys jo užsakymu buvo suprojektuotas ar pagamintas ir jį parduoda savo vardu arba naudodamas savo prekių ženklą;
- 18) įgaliotasis atstovas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris yra gavęs gamintojo rašytinį įgaliojimą veikti jo vardu atliekant nurodytas užduotis;
- 19) importuotojas – Sąjungoje įsisteigęs fizinis arba juridinis asmuo, kuris pateikia gaminių iš trečiosios valstybės Sąjungos rinkai;
- 20) platintojas – tiekimo grandinėje veikiantis fizinis arba juridinis asmuo, kuris nėra nei gamintojas, nei importuotojas ir kuris tiekia gaminių rinkai;
- 21) ekonominės veiklos vykdytojas – gamintojas, įgaliotasis atstovas, importuotojas, platintojas arba paslaugų teikėjas;
- 22) vartotojas – fizinis asmuo, kuris įsigyja atitinkamą gaminių arba yra atitinkamos paslaugos gavėjas ne jo prekybos, verslo, amato ar profesijos tikslais;
- 23) labai maža įmonė – įmonė, kurioje dirba mažiau nei 10 darbuotojų ir kurios metinė apyvarta neviršija 2 mln. EUR arba kurios bendras metinis balansas neviršija 2 mln. EUR;
- 24) mažosios ir vidutinės įmonės arba MVĮ – įmonės, kuriose dirba mažiau nei 250 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR arba kurių bendras metinis balansas neviršija 43 mln. EUR, tačiau joms nepriskiriamos labai mažos įmonės;
- 25) darnusis standartas – darnusis standartas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 1 punkto c papunktyje;
- 26) techninė specifikacija – techninė specifikacija, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 2 straipsnio 4 punkte, kurioje apibrėžta, kaip laikytis gaminiui arba paslaugai taikytinų prieinamumo reikalavimų;
- 27) pašalinimas – priemonė, kuria siekiama užkirsti kelią tiekimo grandinėje esančio gaminio tiekimui rinkai;

- 28) banko paslaugos vartotojams – toliau nurodytų banko ir finansinių paslaugų teikimas vartotojams:
- a) kredito sutarčių, kurioms taikoma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB ⁽²⁸⁾ arba Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES ⁽²⁹⁾;
 - b) paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES ⁽³⁰⁾ I priedo A skirsnio 1, 2, 4 ir 5 punktuose bei B skirsnio 1, 2, 4 ir 5 punktuose;
 - c) mokėjimo paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366 ⁽³¹⁾ 4 straipsnio 3 punkte;
 - d) su mokėjimo sąskaitomis susijusių paslaugų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/92/ES ⁽³²⁾ 2 straipsnio 6 punkte, ir
 - e) elektroninių pinigų, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/110/EB ⁽³³⁾ 2 straipsnio 2 punkte;
- 29) mokėjimo terminalas – prietaisas, kurio pagrindinė paskirtis yra sudaryti galimybę atlikti mokėjimus naudojant mokėjimo priemones, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 14 punkte, fiziniame pardavimo vietoje, o ne virtualioje aplinkoje;
- 30) e. prekybos paslaugos – paslaugos, teikiamos nuotoliniu būdu, naudojant interneto svetaines ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, elektroninėmis priemonėmis ir individualiu vartotojo prašymu siekiant sudaryti vartojimo sutartį;
- 31) keleivinio oro transporto paslaugos – komercinės keleivių skraidinimo paslaugos, kaip apibrėžta Reglamento (EB) Nr. 1107/2006 2 straipsnio 1 punkte, teikiamos išvykstant iš oro uosto, vykstant per jį tranzitu arba atvykstant į jį, kai oro uostas yra valstybės narės teritorijoje, įskaitant skrydžius iš oro uosto, kuris yra trečiojoje valstybėje, į oro uostą, kuris yra valstybės narės teritorijoje, kai paslaugas teikia Sąjungos oro vežėjai;
- 32) keleivinio autobusų transporto paslaugos – paslaugos, kurioms taikomos Reglamento (ES) Nr. 181/2011 2 straipsnio 1 ir 2 dalys;
- 33) keleivinio geležinkelių transporto paslaugos – visos keleivių vežimo geležinkeliu paslaugos, nurodytos Reglamento (EB) Nr. 1371/2007 2 straipsnio 1 dalyje, išskyrus paslaugas, nurodytas to reglamento 2 straipsnio 2 dalyje;
- 34) keleivinio vandens transporto paslaugos – keleivių vežimo paslaugos, kurioms taikoma Reglamento (ES) Nr. 1177/2010 2 straipsnio 1 dalis, išskyrus paslaugas, nurodytas to reglamento 2 straipsnio 2 dalyje;
- 35) mieste ir priemiesčiuose teikiamos transporto paslaugos – mieste ir priemiesčiuose teikiamos paslaugos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/34/ES ⁽³⁴⁾ 3 straipsnio 6 punkte, bet šios direktyvos tikslais tai apima tik šias transporto rūšis: geležinkelių, autobusų ir tolimojo susisiekimo autobusų, metro, tramvajų ir troleibusų transportą;

⁽²⁸⁾ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008 5 22, p. 66).

⁽²⁹⁾ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL L 60, 2014 2 28, p. 34).

⁽³⁰⁾ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

⁽³¹⁾ 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015 12 23, p. 35).

⁽³²⁾ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/92/ES dėl mokesčių, susijusių su mokėjimo sąskaitomis, palyginamumo, mokėjimo sąskaitų perkėlimo ir galimybės naudotis būtiniausias savybes turinčiomis mokėjimo sąskaitomis (OL L 257, 2014 8 28, p. 214).

⁽³³⁾ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/110/EB dėl elektroninių pinigų įstaigų steigimosi, veiklos ir riziką ribojančios priežiūros, iš dalies keičianti Direktyvas 2005/60/EB ir 2006/48/EB ir panaikinanti Direktyvą 2000/46/EB (OL L 267, 2009 10 10, p. 7).

⁽³⁴⁾ 2012 m. lapkričio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/34/ES, kuria sukuriama bendra Europos geležinkelių erdvė (OL L 343, 2012 12 14, p. 32).

- 36) regioninės transporto paslaugos – regioninės paslaugos, kaip apibrėžta Direktyvos 2012/34/ES 3 straipsnio 7 punkte, tačiau šios direktyvos tikslais tai apima tik šias transporto rūšis: geležinkelių, autobusų ir tolimojo susisiekimo autobusų, metro, tramvajų ir troleibusų transportą;
- 37) pagalbinė technologija – daiktas, įrangos dalis, paslauga ar gaminių sistema, įskaitant programinę įrangą, naudojami siekiant padidinti, išlaikyti, pagerinti neįgaliųjų funkcinis gebėjimus ar būti jų pakaitalu, arba palengvinti ir kompensuoti sutrikimus, neįgalumą ar ribotas dalyvavimo galimybes;
- 38) operacinė sistema – programinė įranga, kuria, *inter alia*, valdoma sąsaja su periferine aparatine įranga, numatomos užduotys, priskiriama atmintinės talpa ir naudotojui pateikiama numatytoji sąsaja, kai nėra paleista jokia taikomoji programa, įskaitant grafinę naudotojo sąsają, nepriklausomai nuo to, ar tokia programinė įranga yra integruota į bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinę įrangą, ar ji yra savarankiška programinė įranga, skirta naudoti bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinėje įrangoje, bet neįskaitant operacinės sistemos paleidyklės, BIOS sistemos ar kitos programinės aparatinės įrangos, reikalingos paleidimo metu arba diegiant operacinę sistemą;
- 39) bendrosios paskirties vartotojų kompiuterių aparatinės įrangos sistema – aparatinės įrangos derinys, kuris sudaro sukomplektuotą kompiuterį, yra įvairios paskirties, yra pajėgus kartu su atitinkama programine įranga atlikti pačias bendriausias kompiuterines užduotis, kurių prašo vartotojas, ir skirtas vartotojams naudoti, įskaitant asmeninius kompiuterius, visų pirma stalinius kompiuterius, knyginis kompiuterius, išmaniuosius telefonus ir planšetinius kompiuterius;
- 40) interaktyvūs kompiuteriniai pajėgumai – funkcinės galimybės, kuriomis palaikoma žmogaus ir prietaiso sąveika sudarant galimybes tvarkyti ir perduoti duomenis, balsą ar vaizdo medžiagą arba bet kokią jų kombinaciją;
- 41) e. knyga ir speciali programinė įranga – paslauga, kurią sudaro knygos elektroninę versiją perteikiančios skaitmeninės rinkmenos, prie kurių galima prisijungti, kurias galima naršyti, skaityti ir naudoti, ir prieigai prie tų skaitmeninių rinkmenų, jų naršymui, skaitymui ir naudojimui ir naudojimui skirtos specialios programinės įrangos, įskaitant nešiojamaisiais prietaisais teikiamas paslaugas, įskaitant, mobiliąsias programas, pateikimas, neįskaitant programinės įrangos, kuri įtraukta į 42 punkte pateiktą apibrėžtį;
- 42) e. skaityklė – speciali įranga, įskaitant tiek aparatinę, tiek programinę įrangą, naudojama prieigai prie e. knygų rinkmenų, jų naršymui, skaitymui ir naudojimui;
- 43) elektroniniai bilietai – sistema, kurioje vienkartinį ar daugkartinių kelionės bilietų, kelionės abonementų ar kelionės kredito forma elektroniniu būdu fiziniame transporto biliete ar kitame prietaise, o ne atspausdinant kaip popierinį bilietą, saugomas teisę keliauti suteikiantis dokumentas;
- 44) elektroninių bilietų pardavimo paslaugos – sistema, kurioje perkami keleivinio transporto bilietai, be kita ko, internetu, naudojantis prietaisu su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, ir pateikiami pirkėjui elektronine forma, kad juos būtų galima atspausdinti popieriuje arba keliaujant parodyti nešiojamojo prietaiso su interaktyviais kompiuterijos pajėgumais ekrane.

II SKYRIUS

Prieinamumo reikalavimai ir laisvas judėjimas

4 straipsnis

Prieinamumo reikalavimai

1. Pagal šio straipsnio 2, 3 ir 5 dalis ir taikydamos 14 straipsnį valstybės narės užtikrina, kad ekonominės veiklos vykdytojai pateiktų rinkai tik tuos gaminius ir teiktų tik tas paslaugas, kurie atitinka I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus.
2. Visi gaminiai turi atitikti I priedo I skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.

Visi gaminiai, išskyrus savitarnos terminalus, turi atitikti I priedo II skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.

3. Nedarant poveikio šio straipsnio 5 daliai, visos paslaugos, išskyrus mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas, turi atitikti I priedo III skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.

Nedarant poveikio šio straipsnio 5 daliai, visos paslaugos turi atitikti I priedo IV skirsnyje išdėstytus prieinamumo reikalavimus.

4. Valstybės narės atsižvelgdamos į nacionalines sąlygas gali nuspręsti, kad apstatyta aplinka, kuria naudojasi paslaugų, kurioms taikoma ši direktyva, klientai, turi atitikti III priede nustatytus prieinamumo reikalavimus, kad jomis kuo daugiau naudotųsi neigalieji.
5. Paslaugas teikiančios labai mažos įmonės atleidžiamos nuo šio straipsnio 3 dalyje nurodytų prieinamumo reikalavimų laikymosi ir pareigų, susijusių su tų reikalavimų laikymusi.
6. Valstybės narės labai mažoms įmonėms pateikia gaires ir suteikia joms įrankius, kad joms būtų sudarytos palankesnės sąlygos taikyti nacionalines priemones, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę. Valstybės narės tuos įrankius parengia konsultuodamosi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.
7. Valstybės narės ekonominės veiklos vykdytojus gali informuoti apie II priede pateikiamus orientacinius galimų sprendimų, kuriais padedama įvykdyti I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus, pavyzdžius.
8. Valstybės narės užtikrina, kad tinkamiausio BPC vykdomas atsakymas į skubios pagalbos pranešimus, kurie gaunami Europos bendroju pagalbos telefono numeriu 112, atitiktų I priedo V skirsnyje pateiktus konkrečius prieinamumo reikalavimus tokiu būdu, kuris labiausiai tinkamas nacionaliniam skubios pagalbos sistemų organizavimui.
9. Komisijai pagal 26 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant papildyti I priedą, toliau patikslinant prieinamumo reikalavimus, kurie, atsižvelgiant į jų pobūdį, užtikrins numatytą poveikį tik tuo atveju, jeigu jie bus toliau patikslinti privalomuose Sąjungos teisės aktuose, pavyzdžiui, reikalavimus, susijusius su sąveikumu.

5 straipsnis

Keleivinio transporto srityje galiojanti Sąjungos teisė

Paslaugos, kurios atitinka prieinamos informacijos ir informacijos apie prieinamumą teikimo reikalavimus, nustatytus reglamentuose (EB) Nr. 261/2004, (EB) Nr. 1107/2006, (EB) Nr. 1371/2007, (ES) Nr. 1177/2010 ir (ES) Nr. 181/2011 bei atitinkamuose pagal Direktyvą 2008/57/EB priimtuose aktuose, laikomos atitinkančiomis atitinkamus šios direktyvos reikalavimus. Jeigu šioje direktyvoje numatomi reikalavimai, kurie papildo tuose reglamentuose ir tuose aktuose nustatytus reikalavimus, turi būti taikomi visi papildomi reikalavimai.

6 straipsnis

Laisvas judėjimas

Valstybės narės netrukdo dėl priežasčių, susijusių su prieinamumo reikalavimais, savo teritorijoje tiekti rinkai gaminius arba teikti paslaugas, kurie atitinka šios direktyvos reikalavimus.

III SKYRIUS

Gaminiais užsiimančių ekonominės veiklos vykdytojų pareigos

7 straipsnis

Gamintojų pareigos

1. Pateikdami savo gaminius rinkai gamintojai užtikrina, kad gaminiai būtų suprojektuoti ir pagaminti laikantis taikytinų šios direktyvos prieinamumo reikalavimų.
2. Gamintojai parengia techninius dokumentus pagal IV priedą ir atlieka tame priede išdėstytą atitikties vertinimo procedūrą arba paveda ją atlikti.

Jeigu taikant tą procedūrą nustatoma, kad gaminys atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus, gamintojai parengia ES atitikties deklaraciją ir pažymi gaminių CE ženklu.
3. Techninius dokumentus ir ES atitikties deklaraciją gamintojai saugo penkerius metus nuo gaminio pateikimo rinkai dienos.
4. Gamintojai užtikrina, kad būtų taikomos procedūros, kuriomis būtų garantuojama nuolatinė serijinės gamybos atitiktis šiai direktyvai. Tinkamai atsižvelgiama į gaminio projekto ar charakteristikų pakeitimus ir į darniųjų standartų ar techninių specifikacijų, kuriais remiantis deklaruojama gaminio atitiktis, pakeitimus.

5. Gamintojai užtikrina, kad ant jų gaminių būtų nurodytas tipo, partijos ar serijos numeris arba kitas elementas, pagal kurį juos galima identifikuoti, arba, jeigu dėl gaminio dydžio ar pobūdžio to neįmanoma padaryti, užtikrina, kad reikalaujama informacija būtų nurodyta ant pakuotės ar prie gaminio pridėtame dokumente.
6. Gamintojai nurodo savo pavadinimą (vardą, pavardę), registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą ir adresą, kuriuo su jais galima susisiekti, ant gaminio arba, jeigu to neįmanoma padaryti, ant jo pakuotės arba prie gaminio pridėtame dokumente. Turi būti nurodytas vienas adresas, kuriuo galima susisiekti su gamintoju. Kontaktiniai duomenys pateikiami galutiniams naudotojams ir rinkos priežiūros institucijoms lengvai suprantama kalba.
7. Gamintojai užtikrina, kad prie gaminio būtų pridėtos instrukcijos ir saugos informacija vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams lengvai suprantama kalba, kaip nustatė atitinkama valstybė narė. Tokios instrukcijos ir informacija, taip pat visas ženklavimas, turi būti aiškūs, suprantami ir įskaitomi.
8. Gamintojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka šios direktyvos, nedelsdami imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų to gaminio atitiktį, arba, jei tikslinga, pašalintų jį iš rinkos. Be to, jei gaminys neatitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, gamintojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokį gaminį, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi. Tokiais atvejais gamintojai registruoja gaminius, kurie neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, ir susijusius skundus.
9. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, gamintojai pateikia jai visą gaminio atitikčiai parodyti būtiną informaciją ir dokumentus tai institucijai lengvai suprantama kalba. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie pateikė rinkai, neatitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams, visų pirma užtikrindami tų gaminių atitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams.

8 straipsnis

Įgaliotieji atstovai

1. Gamintojas rašytiniu įgaliojimu gali paskirti įgaliotąjį atstovą. Įgaliotasis atstovas negali būti įgaliojamas vykdyti 7 straipsnio 1 dalyje nustatytų pareigų ir rengti techninių dokumentų.
2. Įgaliotasis atstovas atlieka iš gamintojo gautame įgaliojime nurodytas užduotis. Įgaliojimu įgaliotajam atstovui leidžiama atlikti bent šiuos veiksmus:
 - a) penkerius metus saugoti ES atitikties deklaraciją ir techninius dokumentus, kad su jais galėtų susipažinti rinkos priežiūros institucijos;
 - b) gavus motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, pateikti tai institucijai visą gaminio atitikčiai įrodyti būtiną informaciją ir dokumentus;
 - c) kompetentingų nacionalinių institucijų prašymu bendradarbiauti su jomis dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos apima jo įgaliojimas, neatitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams.

9 straipsnis

Importuotojų pareigos

1. Importuotojai pateikia rinkai tik reikalavimus atitinkančius gaminius.
2. Prieš pateikdami gaminį rinkai, importuotojai užtikrina, kad gamintojas būtų atlikęs IV priede išdėstytą atitikties vertinimo procedūrą. Jie užtikrina, kad gamintojas būtų parengęs techninius dokumentus, kaip reikalaujama tame priede, kad gaminys būtų pažymėtas CE ženklu ir kad prie jo būtų pridėti reikalaujami dokumentai bei kad gamintojas būtų įvykdęs 7 straipsnio 5 ir 6 dalyse išdėstytus reikalavimus.
3. Jeigu importuotojas mano arba turi pagrindo manyti, kad gaminys neatitinka taikytinų šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, importuotojas neteikia gaminio rinkai, kol neužtikrinama gaminio atitiktis. Be to, jei gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, importuotojas apie tai informuoja gamintoją ir rinkos priežiūros institucijas.
4. Importuotojai nurodo savo pavadinimą (vardą, pavardę), registruotą prekės pavadinimą arba registruotą prekių ženklą, adresą, kuriuo su jais galima susisiekti, ant gaminio arba, jeigu to neįmanoma padaryti, ant jo pakuotės arba prie gaminio pridėtame dokumente. Kontaktiniai duomenys pateikiami galutiniams naudotojams ir rinkos priežiūros institucijoms lengvai suprantama kalba.

5. Importuotojai užtikrina, kad prie gaminio būtų pridėtos instrukcijos ir saugos informacija vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams lengvai suprantama kalba, kaip nustatė atitinkama valstybė narė.
6. Tuo metu, kai atsakomybė už gaminį tenka importuotojams, jie užtikrina, kad dėl sandėliavimo ar transportavimo sąlygų nekiltų pavojus jo atitiktai taikytiniams prieinamumo reikalavimams.
7. Importuotojai penkerius metus saugo ES atitikties deklaracijos kopiją, kad su ja galėtų susipažinti rinkos priežiūros institucijos, ir užtikrina, kad tų institucijų prašymu jos galėtų su susipažinti su techniniais dokumentais.
8. Importuotojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie pateikė rinkai, neatitinka šios direktyvos, nedelsdami imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų to gaminio atitiktį, arba, jei tikslinga, jį pašalintų. Be to, jei gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, importuotojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokius gaminius, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi. Tokiais atvejais importuotojai registruoja gaminius, kurie neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, ir susijusius skundus.
9. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, importuotojai pateikia jai visą gaminio atitiktai parodyti būtiną informaciją ir dokumentus tai institucijai lengvai suprantama kalba. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie pateikė rinkai, neatitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams.

10 straipsnis

Platintojų pareigos

1. Tiekdami gaminius rinkai, platintojai veikia deramai laikydamiesi šioje direktyvoje nustatytų reikalavimų.
2. Prieš tiekdami gaminį rinkai, platintojai patikrina, ar gaminys pažymėtas CE ženklu, ar prie jo pridėti reikalaujami dokumentai ir instrukcijos bei saugos informacija vartotojams ir kitiems galutiniams naudotojams valstybėje narėje, kurios rinkai turi būti tiekiamas gaminys, lengvai suprantama kalba, ir ar gamintojas bei importuotojas laikėsi atitinkamai 7 straipsnio 5 ir 6 dalyse ir 9 straipsnio 4 dalyje išdėstytų reikalavimų.
3. Jeigu platintojas mano ar turi pagrindo manyti, kad gaminys neatitinka šios direktyvos taikytinų prieinamumo reikalavimų, platintojas netiekia gaminio rinkai, kol neužtikrinama jo atitiktis. Be to, jei gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, platintojas apie tai informuoja gamintoją arba importuotoją ir rinkos priežiūros institucijas.
4. Tuo metu, kai atsakomybė už gaminius tenka platintojams, jie užtikrina, kad dėl sandėliavimo ar transportavimo sąlygų nekiltų pavojus jų atitiktai taikytiniams prieinamumo reikalavimams.
5. Platintojai, manantys arba turintys pagrindo manyti, kad gaminys, kurį jie patiekė rinkai, neatitinka šios direktyvos, užtikrina, kad būtų imtasi būtinų taisomųjų priemonių siekiant užtikrinti to gaminio atitiktį arba, jei tikslinga, jį pašalinti. Be to, jei gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, platintojai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kurių rinkai jie tiekė tokius gaminius, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi.
6. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, platintojai pateikia jai visą gaminio atitiktai parodyti būtiną informaciją ir dokumentus. Tos institucijos prašymu jie su ja bendradarbiauja dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant pašalinti gaminių, kuriuos jie patiekė rinkai, neatitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams.

11 straipsnis

Atvejai, kai importuotojams ir platintojams taikomos gamintojų pareigos

Šioje direktyvoje importuotojas arba platintojas laikomas gamintoju ir jam taikomos 7 straipsnyje nustatytos gamintojo pareigos, jei jis gaminį pateikia rinkai savo vardu ar naudodamas savo prekių ženklą arba taip pakeičia rinkai jau pateiktą gaminį, kad gali būti padarytas poveikis jo atitiktai šios direktyvos reikalavimams.

12 straipsnis

Gaminiais užsiimančių ekonominės veiklos vykdytojų identifikavimas

1. Rinkos priežiūros institucijų prašymu 7–10 straipsniuose nurodyti ekonominės veiklos vykdytojai turi identifikuoti šiuos subjektus:
 - a) visus kitus ekonominės veiklos vykdytojus, kurie jiems patiekė gaminį;
 - b) visus kitus ekonominės veiklos vykdytojus, kuriems jie patiekė gaminį.
2. 7–10 straipsniuose nurodyti ekonominės veiklos vykdytojai šio straipsnio 1 dalyje nurodytą informaciją turi galėti pateikti penkerių metų laikotarpį po to, kai gaminys jiems buvo patiektas, ir penkerių metų laikotarpį po to, kai jie patiekė gaminį.
3. Komisijai pagal 26 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant iš dalies pakeisti šią direktyvą, kad būtų pakeistas šio straipsnio 2 dalyje nurodytas laikotarpis konkrečių gaminių atžvilgiu. Tas iš dalies pakeistas laikotarpis turi būti ilgesnis nei penkeri metai ir turi būti proporcingas atitinkamo gaminio ekonomiškai naudingo gyvavimo laikui.

IV SKYRIUS

Paslaugų teikėjų pareigos

13 straipsnis

Paslaugų teikėjų pareigos

1. Paslaugų teikėjai užtikrina, kad jų paslaugos būtų projektuojamos ir teikiamos pagal šios direktyvos prieinamumo reikalavimus.
2. Paslaugų teikėjai parengia būtiną informaciją pagal V priedą ir paaiškina, kaip paslaugos atitinka taikytinus prieinamumo reikalavimus. Informacija skelbiama viešai, raštu ir žodžiu, taip pat ir tokiu būdu, kuris yra prieinamas neįgaliesiems. Paslaugų teikėjai tą informaciją saugo tol, kol paslauga yra teikiama.
3. Nedarant poveikio 32 straipsniui, paslaugų teikėjai užtikrina, kad būtų įdiegtos procedūros, kad paslaugų teikimas ir toliau atitiktų taikytinus prieinamumo reikalavimus. Paslaugų teikėjai tinkamai atsižvelgia į paslaugos teikimo charakteristikų pakeitimus, taikytinų prieinamumo reikalavimų pakeitimus ir darniųjų standartų arba techninių specifikacijų, kuriais remiantis deklaruojama, kad paslauga atitinka prieinamumo reikalavimus, pakeitimus.
4. Neatitikties atveju paslaugų teikėjai imasi būtinų taisomųjų priemonių, kad užtikrintų paslaugos atitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams. Be to, jei paslauga neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, paslaugų teikėjai nedelsdami apie tai informuoja valstybių narių, kuriose jie teikia paslaugas, kompetentingas nacionalines institucijas, pateikdami duomenis, visų pirma apie neatitiktį ir apie visas taisomąsias priemones, kurių buvo imtasi.
5. Gavę motyvuotą kompetentingos nacionalinės institucijos prašymą, paslaugų teikėjai pateikia jai visą paslaugos atitiktį taikytiniams prieinamumo reikalavimams parodyti būtiną informaciją. Tos institucijos prašymu jie bendradarbiauja su ta institucija dėl visų veiksmų, kurių imamasi siekiant užtikrinti paslaugos atitiktį tiems reikalavimams.

V SKYRIUS

Gaminių ar paslaugų esminis keitimas ir neproporcinga našta ekonominės veiklos vykdytojams

14 straipsnis

Esminis keitimas ir neproporcinga našta

1. 4 straipsnyje nurodyti prieinamumo reikalavimai taikomi tik tokiu mastu, kad dėl reikalavimų laikymosi:
 - a) nereikėtų ženkliai pakeisti gaminio ar paslaugos, padarant esminį gaminio ar paslaugos pagrindinio pobūdžio keitimą, ir
 - b) nebūtų sukelta neproporcinga našta atitinkamiems ekonominės veiklos vykdytojams.
2. Ekonominės veiklos vykdytojai atlieka vertinimą, ar dėl 4 straipsnyje nurodytų prieinamumo reikalavimų laikymosi būtų padaryti esminiai keitimai, ar, remiantis atitinkamais VI priede nustatytais kriterijais, dėl to būtų sukelta neproporcinga našta, kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.

3. Ekonominės veiklos vykdytojai 2 dalyje nurodytą vertinimą dokumentuoja. Ekonominės veiklos vykdytojai saugo visus atitinkamus rezultatus penkerius metus po to, kai gaminys buvo paskutinį kartą pateiktas rinkai, arba atitinkamai po to, kai paslauga buvo paskutinį kartą suteikta. Gavę rinkos priežiūros institucijų arba už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų prašymą, ekonominės veiklos vykdytojai atitinkamai pateikia institucijoms 2 dalyje nurodyto vertinimo kopiją.

4. Nukrypstant nuo 3 dalies, labai mažoms įmonėms, užsiimančioms gaminiais, reikalavimas dokumentuoti jų vertinimą netaikomas. Tačiau rinkos priežiūros institucijai paprašius, labai mažos įmonės, užsiimančios gaminiais, ir kurios nusprendė remtis 1 dalimi, pateikia tai institucijai faktus, susijusius su 2 dalyje nurodytu vertinimu.

5. Remdamiesi 1 dalies b punktu, paslaugų teikėjai kiekvienos paslaugų kategorijos ar rūšies atveju atnaujina savo neproporcingos naštos vertinimą:

- a) kai siūlomos paslaugos keičiamos, arba
- b) už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų prašymu ir
- c) bet kuriuo atveju, bent kas penkerius metus.

6. Jeigu ekonominės veiklos vykdytojai gauna finansavimą iš kitų šaltinių nei ekonominės veiklos vykdytojo nuosavi išteklių (viešieji ar privatūs), kuris teikiamas siekiant pagerinti prieinamumą, jie neturi teisės remtis 1 dalies b punktu.

7. Komisijai pagal 26 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant papildyti VI priedą, toliau patikslinant atitinkamus kriterijus, į kuriuos turi atsižvelgti ekonominės veiklos vykdytojas šio straipsnio 2 dalyje nurodyto vertinimo tikslais. Toliau tikslindama tuos kriterijus, Komisija atsižvelgia ne tik į galimą naudą neįgaliesiems, bet ir į naudą funkcinų sutrikimų turintiems asmenims.

Jei būtina, tokį pirmą deleguotąjį aktą Komisija priima ne vėliau kaip 2020 m. birželio 28 d. Toks aktas pradedamas taikyti ne anksčiau kaip 2025 m. birželio 28 d.

8. Jeigu konkretaus gaminio ar paslaugos atveju ekonominės veiklos vykdytojai remiasi 1 dalimi, jie tuo tikslu perduoda informaciją valstybės narės, kurioje konkretus gaminys yra pateiktas rinkai arba teikiama konkreti paslauga, atitinkamai rinkos priežiūros institucijai arba už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingai institucijai.

Pirma dalis netaikoma labai mažoms įmonėms.

VI SKYRIUS

Gaminių ir paslaugų darnieji standartai ir techninės specifikacijos

15 straipsnis

Atitikties prielaida

1. Jei gaminiai ir paslaugos atitinka darniuosius standartus arba tam tikras jų dalis, į kuriuos nuorodos buvo paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, daroma prielaida, kad jie atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus tiek, kiek tie standartai ar jų dalys apima tuos reikalavimus.

2. Komisija, remdamasi Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 10 straipsniu, prašo vienos ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniųjų standartų, susijusių su I priede nustatytais gaminių prieinamumo reikalavimais, projektą. Pirmą tokį prašymą dėl projekto atitinkamam komitetui Komisija pateikia ne vėliau kaip 2021 m. birželio 28 d.

3. Komisija gali priimti įgyvendinimo aktus, kuriais nustatomos šios direktyvos prieinamumo reikalavimus atitinkančios techninės specifikacijos, jeigu tenkinamos šios sąlygos:

- a) nėra paskelbta nuoroda į darniuosius standartus *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* pagal Reglamentą (ES) Nr. 1025/2012 ir
- b) arba:
 - i) Komisija paprašė vienos ar daugiau Europos standartizacijos organizacijų parengti darniojo standarto projektą ir standartizacijos procedūra nepagrįstai uždelsta arba prašymo nepriėmė nė viena Europos standartizacijos organizacija, arba

- ii) Komisija gali parodyti, kad techninė specifikacija atitinka Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 II priede išdėstytus reikalavimus, išskyrus reikalavimą, kad technines specifikacijas turėjo parengti ne pelno organizacija.

Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

4. Daroma prielaida, kad gaminiai ir paslaugos, kurie atitinka technines specifikacijas ar jų dalis, atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus tiek, kiek tos techninės specifikacijos ar jų dalys apima tuos reikalavimus.

VII SKYRIUS

Gaminių atitiktis ir žymėjimas CE ženklų

16 straipsnis

Gaminių ES atitikties deklaracija

1. ES atitikties deklaracijoje teigiama, kad yra įrodyta, jog taikytini prieinamumo reikalavimai yra įvykdyti. Jei išimtiniu atveju buvo pasinaudota 14 straipsniu, ES atitikties deklaracijoje nurodoma, kuriems prieinamumo reikalavimams taikoma ta išimtis.
2. ES atitikties deklaracijos forma atitinka Sprendimo Nr. 768/2008/EB III priede išdėstytą pavyzdį. Joje įrašoma šios direktyvos IV priede nurodyta informacija ir ji nuolat atnaujinama. Reikalavimais dėl techninių dokumentų vengiama užkrauti nepagrįstą našta labai mažoms įmonėms ir MVĮ. Ji išverčiama į kalbą ar kalbas, nurodytas valstybėje narėje, kurioje gaminys pateikiamas rinkai arba kurioje jis tiekiamas rinkai.
3. Kai gaminiui taikomi keli Sąjungos aktai, pagal kuriuos turi būti parengta ES atitikties deklaracija, parengiama visiems tokiems Sąjungos aktams bendra ES atitikties deklaracija. Toje deklaracijoje nurodomi susiję aktai, įskaitant jų paskelbimo nuorodas.
4. Parengdamas ES atitikties deklaraciją gamintojas prisiima atsakomybę už gaminio atitiktį šios direktyvos reikalavimams.

17 straipsnis

Bendrieji gaminių žymėjimo CE ženklų principai

Žymėjimui CE ženklų taikomi bendrieji principai, išdėstyti Reglamento (EB) Nr. 765/2008 30 straipsnyje.

18 straipsnis

Žymėjimo CE ženklų taisyklės ir sąlygos

1. Gaminys arba jo duomenų lentelė CE ženklų pažymimi taip, kad šis ženklas būtų matomas, įskaitomas ir neištrinamas. Kai taip pažymėti neįmanoma arba negalima dėl gaminio pobūdžio, CE ženklų pažymima pakuotė ir prie jo pridėti dokumentai.
2. Gaminys CE ženklų pažymimas prieš jį pateikiant rinkai.
3. Valstybės narės naudojami esamais mechanizmais, kad užtikrintų teisingą žymėjimo CE ženklų reglamentuojančios tvarkos taikymą, o netinkamo to ženklo naudojimo atveju imamasi tinkamų veiksmų.

VIII SKYRIUS

Gaminiams taikoma rinkos priežiūra ir Sąjungos apsaugos procedūra

19 straipsnis

Gaminiams taikoma rinkos priežiūra

1. Gaminiams taikomi Reglamento (EB) Nr. 765/2008 15 straipsnio 3 dalis ir 16–19 straipsniai, 21 straipsnis, 23–28 straipsniai ir 29 straipsnio 2 ir 3 dalys.
2. Tais atvejais, kai ekonominės veiklos vykdytojas rėmėsi šios direktyvos 14 straipsniu, vykdydamos gaminių rinkos priežiūrą, atitinkamos rinkos priežiūros institucijos:
 - a) patikrina, ar ekonominės veiklos vykdytojas atliko 14 straipsnyje nurodytą vertinimą;
 - b) peržiūri tą vertinimą ir jo rezultatus, įskaitant tai, ar teisingai naudojami VI priede išdėstyti kriterijai, ir

c) patikrina taikytinų prieinamumo reikalavimų laikymąsi.

3. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojams paprašius jiems prieinamu formatu būtų pateikiama rinkos priežiūros institucijų turima informacija apie tai, kaip ekonominės veiklos vykdytojai laikosi taikytinų šios direktyvos prieinamumo reikalavimų, ir 14 straipsnyje numatytas vertinimas, išskyrus atvejus, kai ta informacija negali būti pateikta dėl konfidencialumo, kaip numatyta Reglamento (EB) Nr. 765/2008 19 straipsnio 5 dalyje.

20 straipsnis

Nacionalinio lygmens procedūra, taikoma užsiimant gaminiais, neatitinkančiais taikytinų prieinamumo reikalavimų

1. Jeigu vienos valstybės narės rinkos priežiūros institucijos turi pakankamo pagrindo manyti, kad gaminys, kuriam taikoma ši direktyva, neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų, jos atlieka įvertinimą, susijusį su atitinkamu gaminiu ir apimančią visus šios direktyvos reikalavimus. Tuo tikslu atitinkami ekonominės veiklos vykdytojai visapusiškai bendradarbiauja su rinkos priežiūros institucijomis.

Jeigu atliekant pirmoje pastraipoje nurodytą įvertinimą rinkos priežiūros institucijos nustato, kad gaminys neatitinka šios direktyvos reikalavimų, jos nedelsdamos pareikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas imtųsi visų reikiamų taisomųjų veiksmų, kuriuos jos gali nurodyti atlikti, siekiant užtikrinti gaminio atitiktį tiems reikalavimams per jų nustatytą pagrįstą neatitikties pobūdį atitinkantį laikotarpį.

Rinkos priežiūros institucijos reikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas pašalintų gaminių iš rinkos per papildomą pagrįstą laikotarpį tik tuo atveju, jeigu atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas per antroje pastraipoje nurodytą laikotarpį nesiėmė tinkamų taisomųjų veiksmų.

Šios dalies antroje ir trečioje pastraipose nurodytoms priemonėms taikomas Reglamento (EB) Nr. 765/2008 21 straipsnis.

2. Jeigu rinkos priežiūros institucijos mano, kad neatitiktis neapsiriboja jų nacionaline teritorija, jos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie įvertinimo rezultatus ir apie veiksmus, kurių jų reikalavimu ėmėsi ekonominės veiklos vykdytojas.

3. Ekonominės veiklos vykdytojas užtikrina, kad visų tinkamų taisomųjų veiksmų būtų imtasi visų atitinkamų gaminių, kuriuos jis patiekė rinkai visoje Sąjungoje, atžvilgiu.

4. Jeigu per 1 dalies trečioje pastraipoje nurodytą laikotarpį atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas nesiima reikiamų taisomųjų veiksmų, rinkos priežiūros institucijos imasi visų tinkamų laikinųjų priemonių, kad būtų uždraustas arba apribotas gaminio tiekimas jų nacionalinei rinkai arba kad gaminys būtų pašalintas iš tos rinkos.

Apie tas priemones rinkos priežiūros institucijos nedelsdamos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares.

5. 4 dalies antroje pastraipoje nurodyta informacija turi apimti visus turimus duomenis, visų pirma duomenis, būtinus siekiant nustatyti reikalavimų neatitinkantį gaminių, gaminio kilmę, įtariamą neatitikties pobūdį ir prieinamumo reikalavimus, kurių tas gaminys neatitinka, nacionalinių priemonių, kurių buvo imtasi, pobūdį ir trukmę bei atitinkamo ekonominės veiklos vykdytojo pateiktus argumentus. Visų pirma rinkos priežiūros institucijos nurodo, ar neatitikties priežastis yra viena iš šių:

a) gaminys neatitinka taikytinų prieinamumo reikalavimų arba

b) 15 straipsnyje nurodyti darnieji standartai arba techninės specifikacijos, kuriais remiantis daryta atitikties prielaida, turi trūkumų.

6. Valstybės narės, išskyrus pagal šį straipsnį procedūrą inicijavusią valstybę narę, nedelsdamos informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie visas priimtas priemones ir pateikia visą jų turimą papildomą informaciją, susijusią su atitinkamo gaminio neatitiktimi, ir informuoja apie savo prieštaravimus, jeigu jos nepitaria nacionalinei priemonei, apie kurią buvo pranešta.

7. Jeigu per tris mėnesius nuo 4 dalies antroje pastraipoje nurodytos informacijos gavimo nei kuri nors valstybė narė, nei Komisija nepareiškia prieštaravimų dėl laikinosios priemonės, kurios ėmėsi valstybė narė, ta priemonė laikoma pagrįsta.

8. Valstybės narės užtikrina, kad atitinkamam gaminiui nedelsiant būtų taikomos tinkamos ribojamosios priemonės, pavyzdžiui, gaminys pašalinamas iš jų rinkos.

21 straipsnis

Sąjungos apsaugos procedūra

1. Jeigu užbaigus 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatytą procedūrą dėl priemonės, kurios ėmėsi valstybė narė, yra pareiškiami prieštaravimų arba jeigu Komisija turi pagrįstų įrodymų, kad nacionalinė priemonė prieštarauja Sąjungos teisei, Komisija nedelsdama pradeda konsultacijas su valstybėmis narėmis ir atitinkamu ekonominės veiklos vykdytoju ar vykdytojais ir įvertina nacionalinę priemonę. Remdamasi to vertinimo rezultatais, Komisija nusprendžia, ar nacionalinė priemonė yra pagrįsta, ar ne.

Komisija skiria savo sprendimą visoms valstybėms narėms ir nedelsdama apie jį praneša joms ir atitinkamam ekonominės veiklos vykdytojui arba vykdytojams.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, visos valstybės narės imasi priemonių, būtinų norint užtikrinti, kad reikalavimų neatitinkantis gaminys būtų pašalintas iš jų rinkos, ir atitinkamai informuoja Komisiją. Jeigu nacionalinė priemonė laikoma nepagrįsta, atitinkama valstybė narė priemonę panaikina.

3. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, o gaminio neatitiktis siejama su 20 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytais darniųjų standartų trūkumais, Komisija taiko Reglamento (ES) Nr. 1025/2012 11 straipsnyje numatytą procedūrą.

4. Jeigu šio straipsnio 1 dalyje nurodyta nacionalinė priemonė laikoma pagrįsta, o gaminio neatitiktis siejama su 20 straipsnio 5 dalies b punkte nurodytais techninių specifikacijų trūkumais, Komisija nedelsdama priima įgyvendinimo aktus, kuriais atitinkama techninė specifikacija iš dalies pakeičiama arba panaikinama. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 27 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

22 straipsnis

Oficialiai pripažinta neatitiktis

1. Nedarant poveikio 20 straipsniui, jeigu valstybė narė nustato vieną iš toliau nurodytų faktų, ji reikalauja, kad atitinkamas ekonominės veiklos vykdytojas pašalintų atitinkamą neatitiktį:

- a) gamins CE ženklu pažymėtas pažeidžiant Reglamento (EB) Nr. 765/2008 30 straipsnį arba šios direktyvos 18 straipsnį;
- b) gamins nepažymėtas CE ženklu;
- c) neparengta ES atitikties deklaracija;
- d) ES atitikties deklaracija parengta neteisingai;
- e) techninių dokumentų nėra arba jie yra neišsamūs;
- f) 7 straipsnio 6 dalyje arba 9 straipsnio 4 dalyje nurodyta informacija yra nepateikta, neteisinga arba neišsamė;
- g) neįvykdytas bet kuris kitas 7 arba 9 straipsnyje numatytas administracinis reikalavimas.

2. Jeigu 1 dalyje nurodyta neatitiktis nepašalinama, atitinkama valstybė narė imasi visų tinkamų priemonių, kad būtų apribotas ar uždraustas gaminio tiekimas rinkai arba užtikrinta, kad jis būtų pašalintas iš rinkos.

IX SKYRIUS

Paslaugų atitiktis

23 straipsnis

Paslaugų atitiktis

1. Valstybės narės nustato, įgyvendina ir reguliariai atnaujinama atitinkamas procedūras, kurias taikant būtų:
 - a) patikrinta paslaugų atitiktis šios direktyvos reikalavimams, įskaitant 14 straipsnyje nurodytą vertinimą, kurio atžvilgiu *mutatis mutandis* taikoma 19 straipsnio 2 dalis;
 - b) imtasi tolesnių veiksmų dėl skundų ar pranešimų dėl klausimų, susijusių su paslaugų neatitiktimi šios direktyvos prieinamumo reikalavimams;
 - c) patikrinta, ar ekonominės veiklos vykdytojas ėmėsi būtinų taisomųjų veiksmų.
2. Valstybės narės paskiria institucijas, atsakingas už 1 dalyje nurodytų procedūrų įgyvendinimą paslaugų atitikties atžvilgiu.

Valstybės narės užtikrina, kad visuomenė būtų informuojama apie pirmoje pastraipoje nurodytų institucijų egzistavimą, atsakomybę, pavadinimą, darbą ir sprendimus. Tos institucijos, gavusios prašymą, teikia tą informaciją prieinamu formatu.

X SKYRIUS

Prieinamumo reikalavimai kituose Sąjungos aktuose

24 straipsnis

Prieinamumas pagal kitus Sąjungos aktus

1. Šios direktyvos 2 straipsnyje nurodytų gaminių ir paslaugų atžvilgiu I priede išdėstyti prieinamumo reikalavimai yra privalomieji prieinamumo reikalavimai Direktyvos 2014/24/ES 42 straipsnio 1 dalies ir Direktyvos 2014/25/ES 60 straipsnio 1 dalies prasme.

2. Daroma prielaida, kad visų gaminių ar paslaugų, kurių savybės, elementai arba funkcijos atitinka šios direktyvos I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus pagal jo VI skirsnį, atžvilgiu yra įvykdytos atitinkamos pareigos, išdėstytos kituose Sąjungos aktuose nei ši direktyva, susijusias su tų savybių, elementų ar funkcijų prieinamumu, išskyrus atvejus, kai tuose kituose aktuose būtų nustatyta kitaip.

25 straipsnis

Darnieji standartai ir techninės specifikacijos, skirti kitiems Sąjungos aktams

Remiantis atitiktimi darniesiems standartams ir techninėms specifikacijoms arba jų dalims, kurie yra patvirtinti pagal 15 straipsnį, daroma prielaida, kad užtikrinama atitiktis 24 straipsniui tiek, kiek tie standartai ir techninės specifikacijos ar jų dalys atitinka šios direktyvos prieinamumo reikalavimus.

XI SKYRIUS

Deleguotieji aktai, įgyvendinimo įgaliojimai ir baigiamosios nuostatos

26 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 4 straipsnio 9 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo 2019 m. birželio 27 d.

12 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnio 7 dalyje nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2019 m. birželio 27 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudotiesiems deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trimis mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 4 straipsnio 9 dalyje, 12 straipsnio 3 dalyje ir 14 straipsnio 7 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 4 straipsnio 9 dalį, 12 straipsnio 3 dalį ir 14 straipsnio 7 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

*27 straipsnis***Komiteto procedūra**

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

*28 straipsnis***Darbo grupė**

Komisija įsteigia darbo grupę, kurią sudaro rinkos priežiūros institucijų, už paslaugų atitikties tikrinimą atsakingų institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų atstovai, įskaitant neigaliųjų organizacijų atstovus.

Darbo grupė:

- a) sudaro palankesnes sąlygas institucijoms ir atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams keistis informacija ir geriausia praktika;
- b) skatina institucijų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą klausimais, susijusiais su šios direktyvos įgyvendinimu, siekiant padidinti šios direktyvos prieinamumo reikalavimų taikymo darnumą ir atidžiai stebėti 14 straipsnio įgyvendinimą, ir
- c) teikia konsultacijas, visų pirma Komisijai, ypač 4 straipsnio ir 14 straipsnio įgyvendinimo klausimais.

*29 straipsnis***Vykdyimo užtikrinimas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų ir veiksmingų priemonių užtikrinti, kad būtų vykdomi šios direktyvos reikalavimai.
2. 1 dalyje nurodytas priemonės sudaro:
 - a) nuostatos, pagal kurias vartotojas gali pagal nacionalinę teisę kreiptis į teismus arba kompetentingas administracines įstaigas, kad būtų užtikrintas nuostatų, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę, laikymasis;
 - b) nuostatos, pagal kurias viešojo sektoriaus įstaigos ar privačios asociacijos, organizacijos arba kiti juridiniai subjektai, kurie yra teisėtai suinteresuoti, kad būtų užtikrintas šios direktyvos laikymasis, pagal nacionalinę teisę skundo pateikėjo vardu arba, jam sutikus, jį remdami gali dalyvauti teismuose arba kompetentingose administracinėse įstaigose vykstančiame bet kokiame teismo procese arba administracinėje procedūroje, numatytuose siekiant užtikrinti šioje direktyvoje nustatytų pareigų vykdymą.
3. Šis straipsnis netaikomas viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikoma Direktyva 2014/24/ES arba Direktyva 2014/25/ES.

*30 straipsnis***Sankcijos**

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad tos sankcijos būtų įgyvendinamos.
2. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Tuo atveju, kai ekonominės veiklos vykdytojas nesilaiko reikalavimų, tas sankcijas taip pat turėtų papildyti veiksmingi taisomieji veiksmai.
3. Valstybės narės nedelsdamos praneša apie tas taisykles ir tas priemones Komisijai ir nedelsdamos jai praneša apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.
4. Skiriant sankcijas atsižvelgiama į reikalavimų nesilaikymo mastą, įskaitant jo rimtumą, ir į reikalavimų neatitinkančių atitinkamų gaminių arba paslaugų vienetų skaičių, taip pat į poveikį patiriančių asmenų skaičių.
5. Šis straipsnis netaikomas viešųjų pirkimų procedūroms, kurioms taikoma Direktyva 2014/24/ES arba Direktyva 2014/25/ES.

*31 straipsnis***Perkėlimas į nacionalinę teisę**

1. Valstybės narės ne vėliau kaip 2022 m. birželio 28 d. priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.
2. Tas nuostatas jos taiko nuo 2025 m. birželio 28 d.

3. Nukrypstant nuo šio straipsnio 2 dalies, valstybės narės gali nuspręsti nuostatas dėl 4 straipsnio 8 dalyje išdėstytų pareigų taikyti ne vėliau kaip nuo 2027 m. birželio 28 d.
4. Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
5. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.
6. Valstybės narės, kurios naudojami 4 straipsnio 4 dalyje numatyta galimybe, pateikia Komisijai pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų, kurias jos tuo tikslu priima, tekstą ir pateikia Komisijai ataskaitą apie jas įgyvendinant padarytą pažangą.

32 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

1. Nedarant poveikio šio straipsnio 2 daliai, valstybės narės nustato pereinamąjį laikotarpį, kuris baigiasi 2030 m. birželio 28 d., per kurį paslaugų teikėjai gali toliau teikti savo paslaugas naudodami gaminius, kuriuos jie iki tos datos teisėtai naudojo teikdami panašias paslaugas.

Paslaugų sutartys, sudarytos anksčiau nei 2025 m. birželio 28 d., gali likti galioti be pakeitimų iki jų galiojimo pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip penkerius metus nuo tos datos.

2. Valstybės narės gali numatyti, kad savitarnos terminalai, kuriuos paslaugų teikėjai teisėtai naudojo paslaugų teikimui anksčiau nei 2025 m. birželio 28 d., gali būti toliau naudojami teikiant panašias paslaugas iki jų ekonomiškai naudingo gyvavimo laiko pabaigos, tačiau ne ilgiau kaip 20 metų nuo jų naudojimo pradžios.

33 straipsnis

Ataskaitų teikimas ir peržiūra

1. Komisija ne vėliau kaip 2030 m. birželio 28 d., o po to – kas penkerius metus pateikia Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui šios direktyvos taikymo ataskaitą.
2. Ataskaitose, *inter alia*, apžvelgiama, atsižvelgiant į socialinius, ekonominius ir technologinius pokyčius, gaminių ir paslaugų prieinamumo raida, galimas technologinis susaistymas ar kliūtys inovacijoms ir šios direktyvos poveikis ekonominės veiklos vykdytojams bei neįgaliesiems. Ataskaitose taip pat vertinama, ar taikant 4 straipsnio 4 dalį buvo prisidėta prie skirtingų prieinamumo reikalavimų, susijusių su keleivinio transporto paslaugų, banko paslaugų vartotojams ir elektroninių ryšių teikėjų parduotuvių klientų aptarnavimo centrų apstatyta aplinka, derinimo, kai įmanoma, siekiant jų laipsniško suderinimo su III priede nustatytais prieinamumo reikalavimais.

Ataskaitose taip pat vertinama, ar taikant šią direktyvą, visų pirma jos neprivalomas nuostatas, buvo prisidėta prie prieinamumo reikalavimų, susijusių su apstatyta aplinka, apimančia darbus, patenkančius į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/23/ES⁽³⁵⁾, Direktyvos 2014/24/ES ir Direktyvos 2014/25/ES taikymo sritį, derinimo.

Ataskaitose taip pat nagrinėjamas šios direktyvos 14 straipsnio taikymo poveikis vidaus rinkos veikimui, be kita ko, remiantis pagal 14 straipsnio 8 dalį gauta informacija, jeigu jos turima, taip pat reikalavimų netaikymo mažoms įmonėms klausimas. Ataskaitose padaroma išvada, ar šia direktyva pasiekti jos tikslai, ir ar į šios direktyvos taikymo sritį būtų tikslinga įtraukti naujus gaminius ir paslaugas, ar tam tikrus gaminius ar paslaugas pašalinti iš šios direktyvos taikymo srities, bei, kai įmanoma, nustatomos sritys, kuriose reikėtų mažinti našą, rengiantis galimai šios direktyvos peržiūrai.

Prireikus Komisija pateikia pasiūlymų dėl atitinkamų priemonių, be kita ko, tai galėtų būti teisėkūros priemonės.

⁽³⁵⁾ 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/23/ES dėl koncesijos sutarčių suteikimo (OL L 94, 2014 3 28, p. 1).

3. Valstybės narės laiku pateikia Komisijai visą tokioms ataskaitoms parengti būtiną informaciją.
4. Komisijos ataskaitose atsižvelgiama į ekonominę veiklą vykdančių suinteresuotųjų subjektų ir atitinkamų nevyriausybinų organizacijų, įskaitant neįgaliųjų organizacijas, nuomonę.

34 straipsnis

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

35 straipsnis

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2019 m. balandžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

G. CIAMBA

I PRIEDAS

GAMINIŲ IR PASLAUGŲ PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI

I skirsnis

Su visais gaminiais, kuriems taikoma ši direktyva pagal 2 straipsnio 1 dalį, susiję bendri prieinamumo reikalavimai

Gaminiai turi būti projektuojami ir gaminami tokiu būdu, kad jais pagal numatytą paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, ir kartu su jais, kai įmanoma, gaminyje arba ant jo turi būti pateikiama prieinama informacija apie jų veikimą ir jų prieinamumo savybes.

1. Informacijos teikimo reikalavimai:

- a) informacija apie gaminio naudojimą, pateikiama ant paties gaminio (etiketė, instrukcijos ir išpėjimas), turi būti:
 - i) pateikiama daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiama suprantamai;
 - iii) pateikiama naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti;
 - iv) pateikiama tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;
- b) gaminio naudojimo instrukcijos, kai jos pateikiamos ne ant paties gaminio, bet naudojant gaminį arba kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, interneto svetainę, įskaitant gaminio prieinamumo funkcijas, jų aktyvumą ir jų sąveikumą su pagalbinais sprendimais, turi būti prieinamos viešai, kai gaminys pateikiamas rinkai, ir turi būti:
 - i) pateikiamos daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiamos suprantamai;
 - iii) pateikiamos naudotojams taip, kad jie galėtų jas suvokti;
 - iv) pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;
 - v) instrukcijų turinys pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - vi) prie jų pridedamas alternatyviai išdėstytas bet koks netekstinis turinys;
 - vii) pateikiamos įtraukiant gaminio naudotojo sąsajos aprašymą (tvarkymas, valdymas ir grįžtamoji informacija, įvestis ir išvestis), kaip nustatyta pagal 2 punktą; aprašyme kiekvieno 2 punkto atveju nurodoma, ar gaminys turi tas savybes;
 - viii) pateikiamos įtraukiant gaminio funkcionalumo, užtikrinamo funkcijomis, kurių tikslas – atsižvelgti į neįgalųjų poreikius pagal 2 punktą, aprašymą; aprašyme kiekvieno 2 punkto atveju nurodoma, ar gaminys turi tas savybes;
 - ix) pateikiamos įtraukiant programinės ir aparatinės gaminio sąsajos su pagalbinais prietaisais aprašymą; aprašyme pateikiamas tų pagalbinių prietaisų, kurie buvo išbandyti kartu su gaminiu, sąrašas.

2. Naudotojo sąsaja ir funkcionalumo projektavimas:

Gaminys, įskaitant jo naudotojo sąsają, turi turėti savybių, elementų ir funkcijų, kuriomis sudaromos sąlygos neįgalųjų prieigai prie gaminio, jo suvokimui, naudojimui, supratimui ir valdymui užtikrinant, kad:

- a) jei numatyta, kad gaminiu bus palaikomas ryšys, įskaitant asmenų tarpusavio ryšį, naudojimą, informavimą, valdymą ir orientavimą, tai būtų galima daryti daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu; tai apima regos, klausos, kalbos ir jutiklinių elementų alternatyvų pateikimą;
- b) jei gaminyje naudojama kalbinė funkcija, jame ryšio palaikymui, naudojimui, valdymui ir orientavimui būtų numatytos kalbos ir balsinės įvesties alternatyvos;

- c) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame būtų numatyta galimybė ryšių palaikymo, informavimo ir naudojimo tikslais lanksčiai padidinti dydį, ryškumą ir kontrastą, taip pat užtikrinti sąveikumą su naršyti sąsajoje padedančiomis programomis ir pagalbinais prietaisais;
- d) jei gaminyje informacijai pateikti naudojamos spalvos, nurodomas veiksmas, prašoma reaguoti ar nustatyti elementus, jame būtų numatyta alternatyva spalvoms;
- e) jei gaminyje informacijai pateikti naudojami garsiniai signalai, nurodomas veiksmas, prašoma reaguoti ar nustatyti elementus, jame būtų numatyta alternatyva garsiniams signalams;
- f) jei gaminyje naudojami vaizdiniai elementai, jame būtų numatyta galimybė lanksčiai pagerinti vaizdo aiškumą;
- g) jei gaminyje naudojamas garsas, jame būtų numatyta galimybė naudotojui valdyti garso stiprumą bei greitį ir numatytos geresnės garsinės savybės, įskaitant aplinkinių gaminių skleidžiamų trukdančių garso signalų sumažinimą ir garso aiškumą;
- h) jei gaminiū reikia naudoti ir valdyti rankiniu būdu, jame būtų numatyta nuosekliojo valdymo funkcija ir valdymo naudojant smulkiąją motoriką alternatyvos, išvengiant poreikio valdymui naudoti kelis veiksmus vienu metu, ir būtų galima naudoti jutikliniu būdu atskiriamas dalis;
- i) būtų vengiama gaminyje įdiegti veikimo režimus, kuriuos naudojant reikėtų pernelyg toli ištiesti ranką ar naudoti didelę jėgą;
- j) būtų vengiama gaminiu sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai;
- k) gaminiu būtų saugomas naudotojo privatumas, kai jis naudojasi prieinamumo savybėmis;
- l) gaminyje būtų numatoma alternatyva biometriniam tapatybės nustatymui ir valdymui;
- m) gaminyje būtų užtikrintas funkcijų nuoseklumas ir suteikta pakankama ir lanksti laiko trukmė sąveikai;
- n) gaminyje būtų įdiegta programinė ir aparatinė įranga, skirta sąsajai su pagalbiniomis technologijomis užtikrinti;
- o) gaminys atitiktų toliau nurodytus konkrečiam sektoriui taikytinus reikalavimus:
- i) savitarnos terminalai:
- numatyta rašytinės kalbos pavertimo sakytine kalba technologija,
 - suteikiama galimybė naudoti asmenines ausines,
 - kai reagavimo laikas yra ribotas, naudotojas turi būti išpėjamas daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu,
 - suteikiama galimybė pratęsti suteiktą laiką,
 - nustatomas tinkamas kontrastas ir įdiegiami jutikliniu būdu identifikuojami klavišai ir valdymo mygtukai, jei jie yra,
 - nereikalaujama, kad prieinamumo savybė būtų aktyvuota tam, kad naudotojas, kuriam ta savybė reikalinga, galėtų ją aktyvuoti,
 - jei gaminyje naudojamas garsas ar garsiniai signalai, jie turi būti suderinami su Sąjungos lygmeniu turimais pagalbinais prietaisais ir technologijomis, įskaitant klausos techniką, pavyzdžiui, klausos aparatus, telerites, kochlearinius implantus ir pagalbinius klausos prietaisus;
- ii) e. skaityklėse numatyta rašytinės kalbos pavertimo sakytine kalba technologija;
- iii) vartotojų galiniai įrenginiai su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojami elektroninių ryšių paslaugoms teikti:
- jei tokie gaminiai turi ne tik balso, bet ir teksto funkcijas, turi būti numatyta galimybė tvarkyti realiuoju laiku perduodamą tekstą ir palaikyti tiksliąją garso atkurtį,
 - jei tokie gaminiai be teksto ir balso funkcijų arba derinant su jomis turi vaizdo funkcijas, turi būti numatyta galimybė valdyti įvairiapusių ryši, įskaitant sinchronizuotą balsą, realiuoju laiku perduodamą tekstą ir vaizdo medžiagą tokia geba, kuri leistų komunikuoti gestų kalba,
 - turi būti užtikrintas veiksmingas belaidis prisijungimas prie klausos technologijų,
 - turi būti vengiama trukdžių pagalbiniams prietaisams;

- iv) vartotojų galiniuose įrenginiuose su interaktyviais kompiuteriniais pajėgumais, naudojamuose priegai prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų, neįgaliesiems turi būti sudaryta galimybė naudotis prieinamumo komponentais, kuriuos teikia audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikėjas, susijusiais su naudotojo prieiga, pasirinkimu, valdymu ir personalizavimu bei perdavimu į pagalbinius prietaisus.

3. Paramos tarnybos:

Kai įmanoma, paramos tarnybos (pagalbos tarnybos, skambučių centrai, techninės paramos tarnybos, perdavimo paslaugų tarnybos ir mokymo tarnybos) prieinamais komunikacijos būdais suteikia informaciją apie gaminio prieinamumą ir jo suderinamumą su pagalbiniėmis technologijomis.

II skirsnis

Prieinamumo reikalavimai, susiję su 2 straipsnio 1 dalies gaminiais, išskyrus savitarnos terminalus, nurodytus 2 straipsnio 1 dalies b punkte

Be I skirsnio reikalavimų, siekiant užtikrinti, kad gaminiais, kuriems taikomas šis skirsnis, pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, šių gaminių pakuotės ir instrukcijos turi būti prieinamos. Tai reiškia, kad:

- a) gaminio pakuotė, įskaitant joje pateikiamą informaciją (pvz., apie atidarymą, uždarymą, naudojimą, šalinimą), įskaitant, kai numatyta, informaciją apie gaminio prieinamumo charakteristikas, turi būti prieinama; ir, kai įmanoma, ta prieinama informacija turi būti pateikta ant pakuotės;
- b) montavimo ir priežiūros, saugojimo ir šalinimo instrukcijos, pateikiamos ne ant paties gaminio, bet per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, turi būti viešai prieinamos, kai gaminyje pateikiamas rinkai, ir turi atitikti šiuos reikalavimus:
 - i) turi būti pateikiamos daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiamos suprantamai;
 - iii) naudotojams pateikiamos taip, kad jie galėtų jas suvokti;
 - iv) pateikiamos tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;
 - v) instrukcijų turinys turi būti pateikiamas teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie gali būti pateikiami įvairiai ir daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu, ir
 - vi) prie instrukcijų, kuriose esama bet kokių netekstinių turinio elementų, tas turinys turi būti pridedamas alternatyviai išdėstytas.

III skirsnis

Bendri su visomis paslaugomis, kurioms taikoma ši direktyva pagal 2 straipsnio 2 dalį, susiję prieinamumo reikalavimai

Siekiant užtikrinti, kad paslaugomis pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, jos teikiamos:

- a) užtikrinant teikiant paslaugą naudojamų gaminių prieinamumą pagal šio priedo I skirsnį ir, kai taikytina – jo II skirsnį;
- b) teikiant informaciją apie paslaugos veikimą ir, kai teikiant paslaugas naudojami gaminiai, jų sąsają su šiais gaminiais, taip pat informaciją apie jų prieinamumo charakteristikas ir sąveikumą su pagalbinais prietaisais ir priemonėmis:
 - i) pateikiant informaciją daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - ii) pateikiant informaciją suprantamai;
 - iii) pateikiant informaciją naudotojams taip, kad jie galėtų ją suvokti;
 - iv) pateikiant informacijos turinį teksto formatais, kuriuos naudojant galima generuoti alternatyvius pagalbinius formatus, kurie naudotojams gali būti pateikiami įvairiai ir daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - v) pateikiami tinkamo dydžio ir tipo šriftu atsižvelgiant į numatomas naudojimo sąlygas ir užtikrinant pakankamą kontrastą, taip pat pritaikant tarpus tarp raidžių, eilučių ir pastraipų;

- vi) papildant bet koki netekstinį turinį alternatyviu to turinio išdėstymu ir
- vii) elektroninę informaciją, reikalingą atitinkamai paslaugai teikti, pateikiant nuosekliai ir tinkamai, kad ji būtų suvokiama, ją būtų galima naudoti, ji būtų suprantama ir tvari;
- c) užtikrinant, kad interneto svetainės, be kita ko, susijusios internetinės taikomosios programos, ir nešiojamaisiais prietaisais teikiamos paslaugos, įskaitant mobiliąsias programas, būtų nuosekliai ir tinkamai prieinamos, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios;
- d) kai įmanoma, paramos tarnyboms (pagalbos tarnyboms, skambučių centrums, techninės paramos tarnyboms, perdavimo paslaugų tarnyboms ir mokymo tarnyboms) prieinamais komunikacijos būdais teikiant informaciją apie paslaugų prieinamumą ir jų suderinamumą su pagalbinėmis technologijomis.

IV skirsnis

Papildomi prieinamumo reikalavimai, susiję su konkrečiomis paslaugomis

Siekiant užtikrinti, kad paslaugomis pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, jos teikiamos užtikrinant funkcijas, praktiką, politiką ir procedūras bei paslaugos teikimo pakeitimus, kad būtų atsižvelgiama į neįgaliųjų poreikius ir užtikrinamas sąveikumas su pagalbinėmis technologijomis:

- a) elektroninių ryšių paslaugos, įskaitant skubios pagalbos ryšius, nurodytus Direktyvos (ES) 2018/1972 109 straipsnio 2 dalyje:
 - i) pateikiamas realiuoju laiku perduodamas tekstas, kuriuo papildomas balso ryšys;
 - ii) pateikiamas įvairiapusis ryšys, kai balso ryšys papildomas vaizdo medžiaga;
 - iii) užtikrinama, kad skubios pagalbos ryšys naudojant balsą, tekstą (įskaitant realiuoju laiku perduodamą tekstą) būtų sinchronizuojamas, o kai teikiama vaizdo medžiaga, perduodant irgi būtų sinchronizuojamas kaip įvairiapusis ryšys, ir elektroninių ryšių paslaugų teikėjų būtų perduodamas tinkamiausiam BPC;
- b) paslaugos, kuriomis suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų:
 - i) pateikiami elektroniniai programų vadovai (EPV), kurie yra suvokiami, juos galima naudoti, jie yra suprantami ir tvarūs, ir jais teikiama informacija apie prieinamumo galimybes;
 - ii) užtikrinama, kad audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų prieinamumo komponentai (prieigos paslaugos), kaip antai, subtitrai kurtiesiems ir klausos sutrikimų turintiems asmenims, garso komentarai, įgarsinti subtitrai ir vertimas į gestų kalbą, būtų visapusiškai perduodami užtikrinant tinkamą tikslaus perteikimo kokybę ir sinchronizuojami su garsu ir vaizdo medžiaga, naudotojams sudarant sąlygas valdyti jų perteikimą ir naudojimą;
- c) keleivinio oro, autobusų, geležinkelių ir vandens transporto paslaugos, išskyrus mieste ir priemiesčiuose teikiamas transporto paslaugas ir regionines transporto paslaugas:
 - i) užtikrinama, kad būtų teikiama informacija apie transporto priemonių, aplinkinės infrastruktūros ir apstatytos aplinkos prieinamumą ir pagalbą neįgaliesiems;
 - ii) užtikrinama, kad būtų teikiama informacija apie pažangų bilietų pardavimą (elektroninė rezervacija, bilietų užsakymas ir kt.), informacija keleiviams realiuoju laiku (tvarkaraščiai, informacija apie transporto eismo sutrikimus, jungiamuosius maršrutus, tolesnę kelionę kitų rūšių transporto priemonėmis ir kt.) ir papildoma informacija apie paslaugas (pvz., stočių darbuotojus, sugedusius lifthus ar paslaugas, kurios laikinai neteikiamos);
- d) mieste ir priemiesčiuose teikiamos transporto paslaugos ir regioninės transporto paslaugos: užtikrinama prieiga prie savitarnos terminalų, naudojamų teikiant paslaugą, pagal šio priedo I skirsnį;
- e) banko paslaugos vartotojams:
 - i) numatomi tapatybės nustatymo metodai, elektroniniai parašai, saugumas ir mokėjimo paslaugos, kurie būtų suvokiami, tinkami naudoti, suprantami ir tvarūs;
 - ii) užtikrinama, kad informacija būtų suprantama, pateikta B2 (savarankiškas vartotojas) sudėtingumo lygio pagal Europos Tarybos bendrą Europos kalbų mokėjimo orientacinę sistemą neviršijančia kalba;
- f) e. knygos:
 - i) kai e. knygoje esama ne tik teksto, bet ir garsinio turinio, užtikrinama, kad būtų numatytas teksto ir garsinio turinio sinchronizavimas;

- ii) užtikrinama, kad e. knygų skaitmeninės rinkmenos nekliudytų pagalbinei technologijai tinkamai veikti;
 - iii) užtikrinama prieiga prie turinio, rinkmenos turinio naršymo ir formato, įskaitant dinamišką formatą, struktūros suteikimą, lankstumą ir turinio pateikimo pasirinkimo galimybę;
 - iv) sudaromos galimybės alternatyviam turinio perdavimui ir jo sąveikumui su įvairiomis pagalbinėmis technologijomis suvokiamu, suprantamu, tinkamu naudoti ir tvari būdu;
 - v) užtikrinama, kad jas būtų galima rasti, per metaduomenis pateikiant informaciją apie jų prieinamumo savybes;
 - vi) užtikrinama, kad skaitmeninių teisių valdymo priemonės neblokėtų prieinamumo savybių;
- g) e. prekybos paslaugos:
- i) teikiama informacija apie parduodamų gaminių ir paslaugų prieinamumą, kai šią informaciją teikia atsakingas ekonominės veiklos vykdytojas;
 - ii) užtikrinamas tapatybės nustatymo, saugumo ir mokėjimo funkcijų prieinamumas, kai jos teikiamos kaip paslaugos, o ne gaminio dalis, užtikrinant, kad jos būtų suvokiamos, jas būtų galima naudoti, jos būtų suprantamos ir tvarios;
 - iii) numatomi tapatybės nustatymo metodai, elektroniniai parašai ir mokėjimo paslaugos, kurie būtų suvokiami, tinkami naudoti, suprantami ir tvarūs;

V skirsnis

Konkretūs prieinamumo reikalavimai, susiję su tinkamiausio BPC atsakymu į skubios pagalbos pranešimus, kurie gaunami Europos bendroju pagalbos telefono numeriu 112

Siekiant užtikrinti, kad skubios pagalbos ryšiais per Europos bendrąją pagalbos telefono numerį 112 pagal numatytą jų paskirtį galėtų kuo daugiau naudotis neįgalieji, tinkamiausio BPC atsakymas į skubios pagalbos pranešimus užtikrinamas įtraukiant funkcijas, praktiką, politiką ir procedūras bei pakeitimus, skirtus tam, kad būtų atsižvelgiama į neįgaliųjų poreikius.

Į skubios pagalbos pranešimus Europos bendroju pagalbos telefono numeriu 112 tinkamiausias BPC turi tinkamai atsakyti tokiu būdu, kuris labiausiai tinkamas nacionaliniam skubios pagalbos sistemų organizavimui, naudojant tas pačias ryšio priemones, kuriomis gautas pranešimas, t. y. naudojant sinchronizuotą balso ir teksto ryšį (įskaitant realiuoju laiku perduodamą tekstą) arba, kai teikiama vaizdo medžiaga, balsą, tekstą (įskaitant realiuoju laiku perduodamą tekstą) ir vaizdo medžiagą, sinchronizuotus kaip įvairiapusį ryšį.

VI skirsnis

Gaminių ir paslaugų savybių, elementų arba funkcijų prieinamumo reikalavimai pagal 24 straipsnio 2 dalį

Darant prielaidą, kad kituose Sąjungos aktuose išdėstytos atitinkamos pareigos, susijusios su gaminių ir paslaugų savybėmis, elementais arba funkcijomis, yra įvykdytos, turi būti įvykdytos toliau nurodytos sąlygos.

1. Gaminiai:

- a) informacijos, susijusios su gaminių veikimu ir prieinamumo savybėmis, prieinamumas atitinka atitinkamus šio priedo I skirsnio 1 punkte išdėstytus elementus, būtent informaciją apie gaminio naudojimą, pateikiamą ant paties gaminio, ir gaminio naudojimo instrukcijas, pateikiamas ne ant paties gaminio, bet naudojant gaminį arba per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę;
- b) naudotojo sąsajos savybių, elementų ir funkcijų bei gaminių funkcionalumo projektavimo prieinamumas atitinka atitinkamus tokios naudotojo sąsajos arba funkcionalumo projektavimo prieinamumo reikalavimus, išdėstytus šio priedo I skirsnio 2 punkte;
- c) pakuotės, įskaitant joje pateikiamą informaciją, ir gaminio montavimo ir priežiūros, saugojimo ir šalinimo instrukcijų, pateikiamų ne ant paties gaminio, bet per kitas priemones, pavyzdžiui, interneto svetainę, išskyrus savitarnos terminalus, pereinamumas atitinka atitinkamus prieinamumo reikalavimus, išdėstytus šio priedo II skirsnyje.

2. Paslaugos:

paslaugų savybių, elementų ir funkcijų prieinamumas atitinka atitinkamus tų savybių, elementų ir funkcijų prieinamumo reikalavimus, išdėstytus šio priedo su paslaugomis susijusiuose skirsniuose.

VII skirsnis

Funkcinio veiksmingumo kriterijai

Jeigu šio priedo I–VI skirsniuose nustatyti prieinamumo reikalavimai neapima vienos ar daugiau gaminių projektavimo ir gamybos funkcijų arba paslaugų teikimo, tos funkcijos arba priemonės turi būti prieinamos laikantis susijusių funkcinio veiksmingumo kriterijų, kad būtų kuo labiau padidintas numatomas neįgaliųjų naudojimas jais.

Tie funkcinio veiksmingumo kriterijai gali būti naudojami tik kaip alternatyva vienam ar keliems konkrečioms techniniams reikalavimams, kai prieinamumo reikalavimuose daroma nuoroda į juos, tik tuo atveju, jeigu atitinkamų funkcinio veiksmingumo kriterijų taikymas atitinka prieinamumo reikalavimus ir yra nustatyta, kad gaminių projektavimas ir gamyba bei paslaugų teikimas suteikia lygiavertį arba didesnę prieinamumą numatomam neįgaliųjų naudojimui jais.

a) Naudojimas neturint regėjimo

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, turi būti užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant regėjimo nereikia.

b) Naudojimas turint ribotą regėjimą

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikydami riboto regėjimo asmenys galėtų naudoti gaminį.

c) Naudojimas neturint gebėjimo suvokti spalvas

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, turi būti užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant naudotojui nereikia suvokti spalvų.

d) Naudojimas neturint klausos

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami garsiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant klausos nereikia.

e) Naudojimas turint ribotą klausą

Kai gaminiu arba paslauga užtikrinami garsiniai veikimo režimai, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, apimantis geresnes garsines savybes, kurios sudaro galimybes ribotą klausą turintiems naudotojams naudoti gaminį.

f) Naudojimas neturint gebėjimo kalbėti

Kai naudojant gaminį arba paslaugą reikia naudotojų balsinės įvesties, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant nereikalinga balsinė įvestis. Balsinė įvestis apima visus vokalinčius garsus, tokius kaip kalbėjimas, švilpimas ar spragsėjimas.

g) Naudojimas esant ribotoms galimybėms atlikti judesius ar ribotai jėgai

Kai naudojant gaminį arba paslaugą reikia atlikti veiksmus rankomis, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kuriuo naudotojams suteikiama galimybė naudoti gaminį atliekant alternatyvius veiksmus, kuriems nereikia naudoti smulkiosios motorikos ir rankos judesių, rankų jėgos arba vienu metu naudotis keliomis valdymo funkcijomis.

h) Naudojimas esant ribotai galimybei pasiekti

Gaminių valdymo elementai turi būti pasiekiami visiems naudotojams. Kai gaminiu arba paslauga užtikrinamas rankinis veikimo režimas, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kurį taikant naudotojui pakanka ribotų galimybių pasiekti ir ribotos jėgos.

i) Sumažintas pavojus sukelti traukulius dėl jautrumo šviesai

Kai gaminiu užtikrinami vizualiniai veikimo režimai, vengiama veikimo režimų, kurie sukelia traukulius dėl jautrumo šviesai.

j) Naudojimas turint ribotus pažinimo gebėjimus

Gaminiu arba paslauga užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, apimantis savybes, dėl kurių naudoti gaminį būtų lengviau ir paprasčiau.

k) Naudojimas išsaugant privatumą

Kai gaminyje arba paslauga pasižymi savybėmis, kuriomis suteikiamas prieinamumas, užtikrinamas bent vienas veikimo režimas, kuriuo išlaikomas privatumas tuo metu, kai naudojama tomis savybėmis, kuriomis suteikiamas prieinamumas.

II PRIEDAS

ORIENTACINIAI NEPRIVALOMI GALIMŲ SPRENDIMŲ, KURIAIS PADEDAMA ĮVYKDYTI I PRIEDE IŠDĖSTYTUS PRIEINAMUMO REIKALAVIMUS, PAVYZDŽIAI

I SKIRSNIS.

SU VIS AIS GAMINIAIS, KURIEMS TAIKOMA ŠI DIREKTYVA PAGAL 2 STRAIPSNIO 1 DALĮ, SUSIJUSIŲ BENDRŲ PRIEINAMUMO PAVYZDŽIAI

I PRIEDO I SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
1. Informacijos teikimas	
a)	
i)	Pateikiama vaizdinė ir jutiklinė informacija arba vaizdinė ir garsinė informacija nurodant vietą, kur į savitarnos terminalą įdedama kortelė, kad juo terminale galėtų naudotis aklieji bei kurtieji.
ii)	Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad informaciją galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.
iii)	Be tekstinio išpėjimo pateikiama jutiklinio reljefo formatu arba garsiniu signalu, kad informaciją galėtų suvokti aklieji.
iv)	Sudaromos sąlygos, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.
b)	
i)	Pateikiamos elektroninės rinkmenos, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji.
ii)	Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad juos galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.
iii)	Teikiant vaizdo įrašą su instrukcijomis, pateikiami subtitrai.
iv)	Sudaromos sąlygos, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.
v)	Spausdinama Brailio raštu, kad jomis galėtų naudotis aklieji.
vi)	Prie diagramos pridedamas tekstinis aprašymas, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmai.
vii)	Pavyzdys nepateiktas
viii)	Pavyzdys nepateiktas
ix)	Bankomate įrengiamas lizdas ir įdiegiama programinė įranga, kad būtų galima prijungti ausines ir per jas ekrane rodomą tekstą būtų galima išgirsti.

2. Naudotojo sąsaja ir funkcionalumo projektavimas

a)	Teikiamos žodinės ir tekstinės instrukcijos arba klaviatūroje instaliuojami jutikliniai klavišai, kad gaminiu galėtų naudotis aklieji arba neprigirdintys asmenys.
b)	Savitarnos terminale pateikiamos ne tik žodinės instrukcijos, bet ir, pavyzdžiui, tekstinės ar vaizdinės instrukcijos, kad reikiamus veiksmus galėtų atlikti ir kurtieji.
c)	Naudotojams sudaroma galimybė padidinti tekstą, priartinti tam tikrą piktogramą ar padidinti kontrastą, kad informaciją galėtų suvokti ir silpnaregiai.
d)	Be to, kad pasirenkant galimybę galima paspausti žalią arba raudoną mygtuką, ant tų mygtukų užrašomos tos galimybės, kad pasirinkti galėtų ir daltonikai.
e)	Kai kompiuteris siunčia klaidos signalą, ši klaida nurodoma tekstiniam pranešimui arba vaizde, kad ir kurtieji suvoktų, jog įvyko klaida.
f)	Numatoma galimybė papildomai reguliuoti priekinių vaizdų kontrastą, kad juos galėtų matyti ir silpnaregiai.
g)	Sudaroma galimybė telefono naudotojui pasirinkti garso stiprumą ir sumažinti trukdžius klausos aparatams, kad telefonu galėtų naudotis ir neprigirdintys asmenys.
h)	Užtikrinami didesni ir aiškiai atskirti jutiklinio ekrano mygtukai, kad juos galėtų paspausti ir drebulio negalintys suvaldyti asmenys.
i)	Užtikrinama, kad mygtukams paspausti nereikėtų daug jėgos, kad jais galėtų naudotis ir motorikos sutrikimų turintys asmenys.
j)	Vengiama mirgančių vaizdų, kad nekiltų pavojus asmenims, kuriems tai gali sukelti traukulius.
k)	Sudaromos sąlygos naudotis ausinėmis, kai bankomate teikiama žodinė informacija.
l)	Naudotojams, kurie negali naudotis rankomis, kaip alternatyva pirštų atspaudų atpažinimui, sudaromos sąlygos pasirinkti telefono užrakinimo ir atrakinimo slaptažodį.
m)	Užtikrinama, kad programinė įranga reaguotų nuspėjamu būdu, kai atliekamas tam tikras veiksmas, ir suteikiama pakankamai laiko slaptažodžiui įvesti, kad gaminiu lengvai galėtų naudotis protinę negalią turintys asmenys.
n)	Užtikrinama ryšio su atnaujinamu Brailio rašto ekranu galimybė, kad kompiuteriu galėtų naudotis aklieji.
o)	Konkrečioms sektoriams taikomų reikalavimų pavyzdžiai.
i)	Pavyzdys nepateiktas
ii)	Pavyzdys nepateiktas
iii) pirma įtrauka	Numatoma, kad mobiliuoju telefonu būtų galima tvarkyti tekstinius pokalbius realiuoju laiku, kad neprigirdintys asmenys galėtų interaktyviai keisti informaciją.
iii) ketvirta įtrauka	Sudaromos sąlygos tuo pačiu metu rodyti vaizdą gestų kalba ir rašyti tekstinį pranešimą, kad tarpusavyje galėtų bendrauti du kurtieji arba kad kurčiasis galėtų bendrauti su girdinčiu asmeniu.

iv)	Užtikrinama, kad priedėlis transliuotų kurtiesiems skirtus subtitrus.
-----	---

3. Paramos tarnybos Pavyzdys nepateiktas

II SKIRSNIS.

PAVYZDŽIAI, SUSIJĘ SU PRIEINAMUMO REIKALAVIMAIS, SUSIJUSIAIS SU 2 STRAIPSNIO 1 DALIES GAMINIAIS, IŠSKYRUS SAVITARNOS TERMINALUS, NURODYTUS 2 STRAIPSNIO 1 DALIES b PUNKTE

I PRIEDO II SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
--------------------------------------	------------

Gaminių pakuotės ir instrukcijos

a)	Pakuotėje nurodoma, kad telefonas turi neįgaliesiems skirtų prieinamumo savybių.
b)	
i)	Pateikiamos elektroninės rinkmenos, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji.
ii)	Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad informaciją galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.
iii)	Kai rodomas tekstinis išpėjimas, informacija pateikiama jutiklinio reljefo formatu arba garsiniu signalu, kad išpėjimą gautų ir aklieji.
iv)	Užtikrinama, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.
v)	Spausdinama Brailio raštu, kad informaciją galėtų perskaityti aklieji.
vi)	Diagrama papildoma tekstiniu aprašymu, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi.

III SKIRSNIS.

PAVYZDŽIAI, SUSIJĘ SU BENDRAIS SU VISOMIS PASLAUGOMIS, KURIOMS TAIKOMA ŠI DIREKTYVA PAGAL 2 STRAIPSNIO 2 DALĮ, SUSIJUSIAIS PRIEINAMUMO REIKALAVIMAIS

I PRIEDO III SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
---------------------------------------	------------

Paslaugų teikimas

a)	Pavyzdys nepateiktas
b)	
i)	Pateikiamos elektroninės rinkmenos, kurios gali būti skaitomos kompiuteriu naudojant ekranų skaitytuvus, kad informacija galėtų naudotis aklieji.
ii)	Nuosekliai vartojami tie patys žodžiai arba jie vartojami laikantis aiškios ir logiškos struktūros, kad informaciją galėtų geriau suprasti protinę negalią turintys asmenys.
iii)	Teikiant vaizdo įrašą su instrukcijomis, pateikiami subtitrai.

iv)	Numatoma, kad akklasis galėtų pasinaudoti rinkmena ją išsispausdinant Brailio raštu.
v)	Numatoma, kad tekstą galėtų perskaityti silpnaregiai.
vi)	Diagrama papildoma tekstinio aprašymu, kuriame nurodomi pagrindiniai elementai arba apibūdinami pagrindiniai veiksmi.
vii)	Kai paslaugos teikėjas pateikia USB raktą, kuriame yra informacijos apie paslaugą, numatoma, kad ši informacija būtų prieinama.
c)	Pateikiamas paveikslėlių tekstinis aprašymas, sudaromos sąlygos visas funkcijas valdyti klaviatūra, naudotojams suteikiama pakankamai laiko perskaityti, užtikrinamas turinio rodymas ir jo veikimas numanomu būdu, užtikrinamas suderinamumas su pagalbinėmis technologijomis, kad įvairią negalią turintys asmenys galėtų skaityti svetainėje pateikiamą informaciją ir būtų užtikrinta jų sąveika su svetaine.
d)	Pavyzdys nepateiktas

IV SKIRSNIS.

PAVYZDŽIAI, SUSIJĘ SU KONKREČIŲ PASLAUGŲ PAPILDOMAIS PRIEINAMUMO REIKALAVIMAIS

I IV REIKALAVIMAI	PRIEDO SKIRSNIO REIKALAVIMAI	PAVYZDŽIAI
-------------------------	------------------------------------	------------

Konkrečios paslaugos

a)	
i)	Numatoma, kad neprigirdintis asmuo galėtų interaktyviai ir realiuoju laiku rašyti ir gauti tekstą.
ii)	Numatoma, kad kurtieji galėtų bendrauti tarpusavyje gestų kalba.
iii)	Numatoma, kad kalbos ir klausos sutrikimų turintis asmuo, norintis naudotis teksto, balso ir vaizdo ryšio deriniu, žinotų, kad pranešimas tinklu bus perduotas skubios pagalbos tarnybai.
b)	
i)	Numatoma, kad akklasis galėtų pasirinkti televizijos programas.
ii)	Palaikoma galimybė pasirinkti, pritaikyti asmeninėms reikmėms ir rodyti prieigos paslaugas, kaip antai subtitrų kurtiesiems ir neprigirdintiems asmenims, garso komentarų, įgarsintų subtitrų ir vertimo į gestų kalbą, suteikiant veiksmingo belaidžio prisijungimo prie klausos technikos priemonės arba suteikiant galimybę naudotis valdymo įrenginiais, kuriais naudotojui suteikiama prieiga prie audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų tokiu pat mastu, kaip ir pagrindiniai žiniasklaidos valdymo įrenginiai.
c)	
i)	Pavyzdys nepateiktas
ii)	Pavyzdys nepateiktas
d)	pavyzdys nepateiktas
e)	
i)	Sudaromos sąlygos ekrane rodomus tapatybės nustatymo dialogus nuskaityti ekranų skaitytuvais, kad jais galėtų naudotis aklieji.

ii)	Pavyzdys nepateiktas
f)	
i)	Numatoma, kad disleksiją turintis asmuo galėtų tuo pačiu metu skaityti ir girdėti tekstą.
ii)	Užtikrinamas sinchronizuotas teksto ir garsinio turinio teikimas arba sudaromos sąlygos atnaujinamam perrašymui Brailio raštu.
iii)	Numatoma, kad aklasis galėtų pasinaudoti rodykle arba naršyti tarp skyrių.
iv)	Pavyzdys nepateiktas
v)	Užtikrinama, kad informacija apie jų prieinamumo savybes būtų pateikiama elektroninėje rinkmenoje, kad apie tai galėtų būti informuojami neįgalieji.
vi)	Užtikrinama, kad, pavyzdžiui, techninėmis apsaugos priemonėmis, teisių administravimo informacija ar su sąveikumu susijusios aplinkybės, netrukdytų pagalbiniais įrenginiais teksto skaityti garsiai, kad knygą galėtų skaityti aklieji naudotojai.
g)	
i)	Užtikrinama, kad turima informacija apie gaminio prieinamumo savybes nebūtų ištrinta.
ii)	Sudaroma galimybė naudotis mokėjimo paslaugos naudotojo sąsaja valdant ją balsu, kad aklieji galėtų savarankiškai pirkti internetu.
iii)	Sudaromos sąlygos ekrane rodomus tapatybės nustatymo dialogus nuskaityti ekranų skaitytuvais, kad jais galėtų naudotis aklieji.

III PRIEDAS

PRIEINAMUMO REIKALAVIMAI 4 STRAIPSNIO 4 DALIES TIKSLAIS, SUSIJĘ SU APSTATYTA APLINKA, KURIOJE TEIKIAMOS Į ŠIOS DIREKTYVOS TAIKYMO SRITĮ PATENKANČIOS PASLAUGOS

Siekiant kuo labiau padidinti numatytą neįgaliųjų savarankišką naudojimąsi apstatyta aplinka, kurioje teikiama paslauga ir už kurią atsakingas paslaugos teikėjas, kaip nurodyta 4 straipsnio 4 dalyje, prieiga prie aplinkos viešojo naudojimo zonose apima šiuos aspektus:

- a) susijusių lauko zonų ir įrenginių naudojimą;
 - b) pastatų prieigas;
 - c) įėjimų naudojimą;
 - d) horizontalaus judėjimo kelių naudojimą;
 - e) vertikalaus judėjimo kelių naudojimą;
 - f) viešosios paskirties patalpų naudojimą;
 - g) įrangos ir patalpų, naudojamų teikiant paslaugą, naudojimą;
 - h) naudojimąsi tualetais ir sanitarinėmis patalpomis;
 - i) naudojimąsi išėjimais, evakavimo keliais ir elementais, susijusiais su neatidėliotinų priemonių planavimu;
 - j) komunikaciją ir orientavimą daugiau nei viena jusle atpažįstamu būdu;
 - k) įrenginių ir patalpų naudojimą pagal jų numatytą tikslą;
 - l) apsaugą nuo pavojaus aplinkai patalpose ir lauke.
-

IV PRIEDAS

ATITIKTIES VERTINIMO PROCEDŪRA. GAMINIAI

1. Gamybos vidaus kontrolė

Gamybos vidaus kontrolė yra atitikties vertinimo procedūra, kurią taikydamas gamintojas įvykdo šio priedo 2, 3 ir 4 punktuose nustatytas pareigas ir, prisiimdamas visą atsakomybę, užtikrina ir patvirtina, kad atitinkamas gaminys atitinka atitinkamus šios direktyvos reikalavimus.

2. Techniniai dokumentai

Gamintojas parengia techninius dokumentus. Naudojantis techniniais dokumentais turi būti įmanoma vertinti gaminio atitiktį atitinkamiems 4 straipsnyje nurodytiems prieinamumo reikalavimams, o tuo atveju, jeigu gamintojas rėmėsi 14 straipsniu, parodyti, kad dėl atitinkamų prieinamumo reikalavimų reikėtų atlikti esminį pakeitimą arba kiltų neproporcinga našta. Techniniuose dokumentuose nurodomi tik taikytini reikalavimai ir, jeigu tai svarbu atliekant vertinimą, aprašomas gaminio projektas, gamyba ir veikimas.

Kai taikytina, techniniuose dokumentuose nurodomi bent šie duomenys:

- a) bendras gaminio aprašymas;
- b) visiškai arba iš dalies taikomų darnųjų standartų ir techninių specifikacijų, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*, sąrašas ir, jei tie darnieji standartai arba techninės specifikacijos dar nebuvo taikomi, sprendimų, priimtų siekiant užtikrinti atitiktį atitinkamiems 4 straipsnyje nurodytiems prieinamumo reikalavimams, aprašymai; jeigu darnieji standartai arba techninės specifikacijos taikomi iš dalies, techniniuose dokumentuose nurodomos dalys, kurios buvo taikomos.

3. Gamyba

Gamintojas imasi visų būtinų priemonių, kad gamybos procesu ir jo stebėseną būtų užtikrinta gaminių atitiktis šio priedo 2 punkte nurodytiems techniniams dokumentams ir šios direktyvos prieinamumo reikalavimams.

4. Žymėjimas CE ženklu ir ES atitikties deklaracija

- 4.1. Kiekvieną atskirą gaminį, atitinkantį taikytinus šios direktyvos reikalavimus, gamintojas pažymi šioje direktyvoje nurodytu CE ženklu.
- 4.2. Gamintojas parengia rašytinę gaminio modelio ES atitikties deklaraciją. ES atitikties deklaracijoje nurodomas gaminys, kuriam ji buvo parengta.

Atitinkamų institucijų prašymu joms pateikiama ES atitikties deklaracijos kopija.

5. Įgaliotasis atstovas

4 punkte išdėstytas gamintojo pareigas savo vardu ir atsakomybe gali vykdyti jo įgaliotasis atstovas, jeigu jos nurodytos įgaliojime.

V PRIEDAS

INFORMACIJA APIE PRIEINAMUMO REIKALAVIMUS ATITINKANČIAS PASLAUGAS

1. Paslaugų teikėjas bendrosiose sąlygose arba lygiaverčiame dokumente turi pateikti informaciją, kurioje vertinama, kaip paslauga atitinka 4 straipsnyje nurodytus prieinamumo reikalavimus. Pateikiamoje informacijoje aprašomi taikytini reikalavimai, ir, jeigu tai svarbu atliekant vertinimą, paslaugos projektas ir veikimas. Be Direktyvoje 2011/83/ES nustatytų vartotojų informavimo reikalavimų, šioje informacijoje, kai taikytina, pateikiami šie elementai:
 - a) prieinamais formatais pateiktas bendras paslaugos aprašas;
 - b) paslaugos veikimui suprasti būtini aprašymai ir paaiškinimai;
 - c) aprašymas, kaip paslauga atitinka susijusius I priede išdėstytus prieinamumo reikalavimus.
 2. Tam, kad laikytųsi šio priedo 1 punkto, paslaugų teikėjas gali visapusiškai arba iš dalies taikyti darniuosius standartus ir technines specifikacijas, kurių nuorodos paskelbtos *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
 3. Paslaugų teikėjas pateikia informaciją, parodančią, kad paslaugų teikimo procesu ir jo stebėseną užtikrinama paslaugos atitiktis šio priedo 1 punktui ir taikytiniems šios direktyvos reikalavimams.
-

VI PRIEDAS

KRITERIJAI NEPROPORCINGOS NAŠTOS VERTINIMUI

Atliekant vertinimą ir rengiant jo dokumentus taikytini kriterijai

1. Prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąjų išlaidų santykis su ekonominės veiklos vykdytojų patiriamomis gaminio gamybos, platinimo ar importavimo arba paslaugos teikimo bendromis išlaidomis (veiklos ir kapitalo išlaidomis).

Elementai, naudojami vertinant prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąsias išlaidas:

- a) kriterijai, susiję su vienkartinėmis organizacinėmis išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:
- i) išlaidos, susijusios su papildomais žmogiškaisiais ištekliais, turinčiais ekspertinių žinių prieinamumo srityje;
 - ii) išlaidos, susijusios su žmogiškųjų išteklių mokymu ir kompetencijų prieinamumo srityje įgijimu;
 - iii) naujo proceso, kad į gaminio kūrimo ar paslaugų teikimo veiklą būtų įtraukti prieinamumo reikalavimai, rengimo išlaidos;
 - iv) išlaidos, susijusios su gairių dėl prieinamumo rengimu;
 - v) vienkartinės prieinamumo srities teisės aktų supratimui išlaidos;
- b) kriterijai, susiję su einamosiomis gamybos ir plėtojimo išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:
- i) išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo savybių projektavimu;
 - ii) išlaidos, patiriamos gamybos procesų metu;
 - iii) išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo bandymu;
 - iv) išlaidos, susijusios su dokumentų rengimu.

2. Numatomos ekonominės veiklos vykdytojų išlaidos ir gaunama nauda, įskaitant gamybos procesus ir investicijas, palyginti su numatoma nauda neįgaliesiems, atsižvelgiant į konkretaus gaminio ar paslaugos naudojimo atvejų kiekį ir dažnumą.

3. Prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąjų išlaidų santykis su ekonominės veiklos vykdytojo grynąja apyvarta.

Elementai, naudojami vertinant prieinamumo reikalavimų laikymosi grynąsias išlaidas:

- a) kriterijai, susiję su vienkartinėmis organizacinėmis išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:
- i) išlaidos, susijusios su papildomais žmogiškaisiais ištekliais, turinčiais ekspertinių žinių prieinamumo srityje;
 - ii) išlaidos, susijusios su žmogiškųjų išteklių mokymu ir kompetencijų prieinamumo srityje įgijimu;
 - iii) naujo proceso, kad į gaminio kūrimo ar paslaugų teikimo veiklą būtų įtraukti prieinamumo reikalavimai, rengimo išlaidos;
 - iv) išlaidos, susijusios su gairių dėl prieinamumo rengimu;
 - v) vienkartinės prieinamumo srities teisės aktų supratimo išlaidos;
- b) kriterijai, susiję su einamosiomis gamybos ir plėtojimo išlaidomis, į kurias turi būti atsižvelgta atliekant vertinimą:
- i) išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo savybių projektavimu;
 - ii) išlaidos, patiriamos gamybos procesų metu;
 - iii) išlaidos, susijusios su gaminio arba paslaugos prieinamumo bandymu;
 - iv) išlaidos, susijusios su dokumentų rengimu.
-

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2019/883

2019 m. balandžio 17 d.

dėl uosto priėmimo įrenginių, į kuriuos pristatomos laivų atliekos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/65/ES ir panaikinama Direktyva 2000/59/EB

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 100 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) Sąjungos jūrų politikos tikslas – užtikrinti aukštą saugos ir aplinkos apsaugos lygį. Tą tikslą galima pasiekti laikantis tarptautinių konvencijų, kodeksų bei rezoliucijų, tuo pačiu garantuojant Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje (toliau – UNCLOS) įtvirtintą laivybos laisvę;
- (2) Jungtinių Tautų 14-asis darnaus vystymosi tikslas – atkreipti dėmesį į grėsmes, kurias kelia jūros ir maistinių medžiagų tarša, išteklių eikvojimas ir klimato kaita – visa tai daugiausia lemia žmogaus veikla. Tos grėsmės daro papildomą ardomąjį poveikį aplinkos sistemoms, pvz., biologinei įvairovei ir gamtinei infrastruktūrai, ir sykiu kelia pasaulinių socioekonominių problemų, įskaitant sveikatos, saugos ir finansinę riziką. Sąjunga privalo dėti pastangas, kad apsaugotų jūrų gyvūnų rūšis ir suteiktų paramą žmonėms, kurie priklauso nuo vandenynų įvairiais aspektais – užimtumo, išteklių ar laisvalaikio;
- (3) Tarptautinėje konvencijoje dėl teršimo iš laivų prevencijos (toliau – MARPOL konvencija) nustatytas bendrasis draudimas išmesti laivų atliekas į jūrą, tačiau taip pat joje reglamentuojamos sąlygos, kuriomis tam tikrų rūšių atliekos gali būti išmetamos į jūros aplinką. MARPOL konvencijoje reikalaujama, kad Susitariančiosios Šalys užtikrintų, kad uostuose būtų įrengti tinkami priėmimo įrenginiai;
- (4) tam tikroms MARPOL konvencijos dalims įgyvendinti Sąjunga priėmė Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/59/EB ⁽⁴⁾, grindžiamą uostų modeliu. Direktyva 2000/59/EB siekiama suderinti siekį užtikrinti sklandžią jūrų laivybą su siekiu užtikrinti jūros aplinkos apsaugą;
- (5) per pastaruosius du dešimtmečius padaryta svarbių MARPOL konvencijos ir jos priedų pakeitimų, kuriais nustatytos griežtesnės laivų atliekų išmetimo į jūrą normos ir draudimai;
- (6) MARPOL konvencijos VI priede nustatytos naujų kategorijų atliekų, visų pirma išmetamųjų dujų valymo sistemų likučių, kuriuos sudaro šlamas ir plovimo vanduo, išmetimo normos. Tų kategorijų atliekos turėtų būti ištrauktos iš šios direktyvos taikymo sritį;

⁽¹⁾ OL C 283, 2018 8 10, p. 61.

⁽²⁾ OL C 461, 2018 12 21, p. 220.

⁽³⁾ 2019 m. kovo 13 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2019 m. balandžio 9 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2000 m. lapkričio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/59/EB dėl uosto priėmimo įrenginių, skirtų laivuose susidarančioms atliekoms ir krovinių likučiams (OL L 332, 2000 12 28, p. 81).

- (7) valstybės narės turėtų tęsti darbą Tarptautinės jūrų organizacijos (toliau – IMO) lygmeniu, kad būtų visapusiškai apsvarstytas panaudoto vandens išmetimo iš atvirojo kontūro plautuvų į jūrą poveikis aplinkai, įskaitant kovos su galimu poveikiu priemones;
- (8) valstybės narės taip pat turėtų būti skatinamos imtis atitinkamų priemonių pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/60/EB ⁽⁵⁾, įskaitant draudimą išmesti į jūrą panaudotą vandenį iš atvirojo kontūro plautuvų ir tam tikrus krovinių likučius savo teritoriniuose vandenyse;
- (9) 2018 m. kovo 1 d. IMO priėmė peržiūrėtas Suvestines gaires uosto priėmimo įrenginių paslaugų teikėjams ir naudotojams (dok. MEPC.1/Circ. 834/Rev.1) (toliau – IMO suvestinės gairės), kurios apima standartines pranešimo apie atliekas, atliekų pristatymo patvirtinimo ir pranešimo apie įtariamą uosto priėmimo įrenginių neatitikimą formas, taip pat ataskaitų teikimo reikalavimus atliekų priėmimo įrenginiams;
- (10) nepaisant tų reglamentavimo sistemos pokyčių, atliekos tebėra išmetamos į jūrą, didele kaina aplinkai, visuomenei ir ekonomikai. Tokią padėtį lemia keli veiksniai: uostuose ne visuomet yra tinkami uosto priėmimo įrenginiai, įgyvendinimas dažnai yra nepakankamas ir trūksta paskatų pristatyti atliekas į krantą;
- (11) atlikus Direktyvos 2000/59/EB vertinimą pagal Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą (toliau – REFIT vertinimą) nustatyta, kad ta direktyva padėjo padidinti į uosto priėmimo įrenginius pristatomų atliekų kiekį, *inter alia*, užtikrindama, kad laivai prisidėtų prie tų įrenginių išlaidų neatsižvelgiant į tai, ar jie tais įrenginiais faktiškai naudojami, ir taip ja prisidėta prie atliekų išmetimo į jūrą mažinimo;
- (12) REFIT vertinimas taip pat parodė, kad Direktyva 2000/59/EB nėra visiškai veiksminga dėl neatitikimų MARPOL konvencijoje nustatytai sistemai. Be to, valstybės narės skirtingai aiškina pagrindines tos direktyvos sąvokas, pavyzdžiui, įrenginių tinkamumo, išankstinio pranešimo apie atliekas, privalomo atliekų pristatymo į uosto priėmimo įrenginius sąvokas ir pagal tvarkaraštį plaukiojantiems laivams taikomas išimtis. REFIT vertinimo išvadose raginama tas sąvokas kuo labiau suvienodinti ir visiškai suderinti su MARPOL konvencija, kad būtų išvengta bereikalingos administracinės naštos uostams ir uostų naudotojams;
- (13) siekiant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2005/35/EB ⁽⁶⁾ suderinti su atitinkamomis MARPOL konvencijos nuostatomis dėl išmetimo normų, Komisija turėtų įvertinti, ar reikia tą direktyvą peržiūrėti, visų pirma išplečiant jos taikymo sritį;
- (14) Sąjungos jūrų politika turėtų būti siekiama užtikrinti aukštą jūros aplinkos apsaugos lygį atsižvelgiant į jūrinių teritorijų įvairovę Sąjungoje. Ji turėtų būti grindžiama principais, kad reikia imtis prevencinių veiksmų, kad žala jūros aplinkai pirmiausia turėtų būti atitaisoma ten, kur yra jos šaltinis, ir kad žalą atlyginti turėtų teršėjas;
- (15) ši direktyva turėtų padėti taikyti pagrindinius aplinkos srities teisės aktus bei principus uostuose ir laivų atliekų tvarkymo srityje. Visų pirma, šiuo atžvilgiu svarbūs dokumentai yra Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/56/EB ⁽⁷⁾ ir 2008/98/EB ⁽⁸⁾;
- (16) Direktyvoje 2008/98/EB nustatyti pagrindiniai atliekų tvarkymo principai, be kita ko, principas „moka teršėjas“ ir atliekų hierarchija, kurioje pirmenybė teikiama pakartotiniam atliekų naudojimui ir perdirbimui, palyginti su kitais atliekų naudojimo ir šalinimo būdais, ir reikalaujama sukurti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas. Be to, vienas iš pagrindinių Sąjungos atliekų teisės principų yra didesnės gamintojų atsakomybės koncepcija, pagal kurią gamintojai atsako už savo gaminių poveikį aplinkai per visą tų gaminių gyvavimo ciklą. Tos pareigos taip pat taikomos laivų atliekų tvarkymui;

⁽⁵⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽⁶⁾ 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/35/EB dėl taršos iš laivų ir sankcijų už taršos pažeidimus, įskaitant baudžiamąsias, įvedimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 11).

⁽⁷⁾ 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/56/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų jūrų aplinkos politikos srityje pagrindus (Jūrų strategijos pagrindų direktyva) (OL L 164, 2008 6 25, p. 19).

⁽⁸⁾ 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas (OL L 312, 2008 11 22, p. 3).

- (17) renkamas laivų atliekas, įskaitant nebenaudojamus žvejybos įrankius, būtina rūšiuoti, kad jas būtų galima toliau panaudoti rengiant pakartotiniam naudojimui arba perdirbimui tolesniais atliekų tvarkymo proceso etapais, ir užkirsti kelią žalai, kurią dėl atliekų patiria jūrų gyvūnai ir aplinka. Šiuokšlės laivuose dažnai rūšiuojamos pagal tarptautines normas ir standartus, todėl Sąjungos teise turėtų būti užtikrinta, kad šių atliekų rūšiavimo laive pastangų nesumenkintų rūšiuojamojo atliekų surinkimo priemonių nebuvimas krante;
- (18) kasmet Sąjungoje į jūras ir vandenynus patenka labai daug plastiko. Nors daugumoje jūrinių teritorijų didžiosios dalies į jūrą patekusių šiukšlių šaltinis yra sausumoje vykdoma veikla, laivybos pramonė, įskaitant žvejybos ir pramoninės laivybos sektorius, taip pat labai prisideda prie taršos, nes atliekos, įskaitant plastiką ir nebenaudojamus žvejybos įrankius, išmetamos tiesiai į jūrą;
- (19) Direktyvoje 2008/98/EB valstybės narės raginamos nutraukti šiukšlių susidarymą jūroje ir taip prisidėti siekiant Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslo vykdyti visų rūšių jūros taršos prevenciją ir gerokai sumažinti tokią taršą;
- (20) 2015 m. gruodžio 2 d. Komisijos komunikate „Uždaro ciklo kūrimas. ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas“ pripažintas ypatingas vaidmuo, šioje srityje tekęs Direktyvai 2000/59/EB: ji turėjo padėti užtikrinti tinkamų šiukšlėms priimti skirtų įrenginių prieinamumą, garantuoti tinkamo lygio paskatas ir užtikrinti reikalavimo pristatyti atliekas į krantę esančius įrenginius vykdymą;
- (21) vienas iš į jūrą išmetamų šiukšlių šaltinių yra atviroje jūroje esantys įrenginiai. Dėl tos priežasties valstybės narės turėtų, kai tinkama, patvirtinti priemones dėl atliekų pristatymo iš atviroje jūroje esančių įrenginių, veikiančių su jų vėliava arba (ir) veikiančių jų vandenyse, ir užtikrinti, kad būtų laikomasi atviroje jūroje esantiems įrenginiams taikomų griežtų išmetimo normų, nustatytų MARPOL konvencijoje;
- (22) vienas iš pagrindinių į jūrą patekusių šiukšlių šaltinių – atliekos, visų pirma plastiko atliekos iš upių, įskaitant vidaus vandenų laivų išmetamas atliekas. Todėl tiems laivams turėtų būti taikomos griežtos atliekų išmetimo ir pristatymo normos. Šiuo metu tas taisyklės nustato atitinkamos upių komisijos. Tačiau vidaus vandenų uostams taikoma Sąjungos atliekų teisė. Siekiant toliau dėti pastangas derinti Sąjungos vidaus vandenų srities teisės aktų sistemą, Komisijos prašoma įvertinti vidaus vandenų laivams taikomų atliekų išmetimo ir pristatymo normų Sąjungos tvarką, atsižvelgiant į 1996 m. rugsėjo 9 d. Konvenciją dėl atliekų, susidarancių vykdant laivybą Reinu ir vidaus vandenų keliais, surinkimo, pristatymo ir priėmimo (CDNI);
- (23) Tarybos reglamente (EB) Nr. 1224/2009⁽⁹⁾ reikalaujama, kad Sąjungos žvejybos laivuose turi būti prarastiems įrankiams susigrąžinti skirta įranga. Praradus žvejybos įrankius laivo kapitonas turi stengtis kuo greičiau juos susigrąžinti. Jei prarastų įrankių neįmanoma susigrąžinti, žvejybos laivo kapitonas per 24 valandas turi apie tai informuoti vėliavos valstybės narės institucijas. Tuomet vėliavos valstybė narė turi informuoti pakrantės valstybės narės kompetentingą instituciją. Informacija apima žvejybos laivo išorinį identifikavimo numerį ir pavadinimą, prarastų žvejybos įrankių rūšį ir laivo poziciją, kai įrankiai buvo prarasti, taip pat priemones, kurių imtasi jiems susigrąžinti. Laivams, kurių bendrasis ilgis mažesnis nei 12 metrų, šio reikalavimo galima netaikyti. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, pasiūlyme numatoma, kad apie prarastus įrankius žvejybos laivas turi pranešti naudodamas elektroninį laivo žurnalą, o valstybės narės turi rinkti ir registruoti informaciją bei, gavus prašymą, pateikti ją Komisijai. Tokiu būdu taip pat gali būti pranešama laikantis šios direktyvos surinkta ir atliekų pristatymo patvirtinimuose pateikiama informacija apie atsitiktinai sužvejotas atliekas;
- (24) pagal Tarptautinę konvenciją dėl laivuose naudojamų balastinių vandenų ir nuosėdų tvarkymo ir kontrolės, kurią IMO priėmė 2004 m. vasario 13 d., ir kuri įsigaliojo 2017 m. rugsėjo 8 d., visi laivai privalo laikytis IMO standartus atitinkančių balastinio vandens tvarkymo procedūrų, o balastinio vandens talpykloms valyti ir remontuoti paskirti uostai ir terminalai privalo suteikti reikiamus įrenginius nuosėdoms priimti;

⁽⁹⁾ 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, nustatantis Sąjungos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis, iš dalies keičiantis reglamentus (EB) Nr. 847/96, (EB) Nr. 2371/2002, (EB) Nr. 811/2004, (EB) Nr. 768/2005, (EB) Nr. 2115/2005, (EB) Nr. 2166/2005, (EB) Nr. 388/2006, (EB) Nr. 509/2007, (EB) Nr. 676/2007, (EB) Nr. 1098/2007, (EB) Nr. 1300/2008, (EB) Nr. 1342/2008 ir panaikinantis reglamentus (EB) Nr. 2847/93, (EB) Nr. 1627/94 ir (EB) Nr. 1966/2006 (OL L 343, 2009 12 22, p. 1).

- (25) uosto priėmimo įrenginys laikomas tinkamu, jeigu jis gali be nepagrįsto delsimo patenkinti paprastai uostu besinaudojančių laivų reikmes, kaip nurodyta ir IMO suvestinėse gairėse, ir IMO parengtose uosto atliekų priėmimo įrenginių tinkamumo užtikrinimo gairėse (Rezoliucija MEPC.83(44)). Tinkamumas susijęs su naudotojų poreikiams pritaikytomis įrenginio eksploatacinėmis sąlygomis ir aplinkosauginiu įrenginių valdymu pagal Sąjungos atliekų teisę. Kai kuriais atvejais gali būti sunku įvertinti, ar ne Sąjungos teritorijoje esantis uosto priėmimo įrenginys atitinka tokį standartą;
- (26) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1069/2009⁽¹⁰⁾ reikalaujama, kad tarptautinėse transporto priemonėse susidarancios viešojo maitinimo atliekos, įskaitant į Sąjungos uostus įplaukiančių laivų atliekas, kurios galėjo turėti sąlytį su laive esančiais šalutiniais gyvūniniais produktais, būtų deginamos arba šalinamos užkasant patvirtintame sąvartyne. Kad šis reikalavimas nebūtų kliūtis rengtis pakartotinai naudoti ir perdirbti laivų atliekas, turėtų būti dedamos pastangos, laikantis IMO suvestinių gairių, geriau rūšiuoti atliekas, kad būtų išvengta galimos atliekų, pavyzdžiui, pakuočių atliekų, taršos;
- (27) kaip nustatyta Reglamente (EB) Nr. 1069/2009 kartu su Komisijos reglamentu (ES) Nr. 142/2011⁽¹¹⁾, Sąjungos vidaus reisai nėra laikomi tarptautinių maršrutų reisais, o tuose reisuose susidarancios viešojo maitinimo atliekos neprivalo būti sudegintos. Tačiau tokie Sąjungos vidaus reisai yra laikomi tarptautiniais reisais pagal tarptautinės jūrų teisės aktus (MARPOL konvenciją ir Tarptautinę konvenciją dėl žmogaus gyvybės apsaugos jūroje (SOLAS)). Siekiant užtikrinti Sąjungos teisės nuoseklumą, šioje direktyvoje apibrėžiant tarptautinėse transporto priemonėse susidarancių viešojo maitinimo atliekų aprėptį ir apdorojimą turėtų būti laikomasi Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 apibrėžčių, kartu su Reglamentu (ES) Nr. 142/2011;
- (28) siekiant užtikrinti uosto priėmimo įrenginių tinkamumą, svarbu, pasikonsultavus su visomis atitinkamomis šalimis, parengti atliekų priėmimo ir tvarkymo planą, jį įgyvendinti ir atlikti pakartotinį jo vertinimą. Dėl praktinių ir organizacinių priežasčių tame pačiame geografiniame regione esantys kaimyniniai uostai gali pageidauti parengti bendrą planą, kuriame nurodomi kiekvieno iš tų planą patenkančio uosto turimi priėmimo įrenginiai ir nustatoma bendra administracinė sistema;
- (29) mažų nekomercinių uostų, pvz., švartavimosi krantinių ir prieplaukų, kuriais naudojasi nedaug laivų (tik pramoginių) arba kurie naudojami tik tam tikrą metų dalį, atveju gali būti problematiška priimti atliekų priėmimo ir tvarkymo planus ir stebėti, kaip jie vykdomi. Tų mažų uostų atliekos paprastai tvarkomos pagal komunalinių atliekų tvarkymo sistemą laikantis Direktyvoje 2008/98/EB išdėstytų principų. Siekiant neužkrauti vietos institucijoms pernelyg didelės naštos ir palengvinti atliekų tvarkymą tokiuose mažuose uostuose, turėtų pakakti, kad tokių uostų atliekos būtų įtrauktos į komunalinių atliekų srautą ir atitinkamai tvarkomos, kad uostas pateiktų uosto naudotojams informaciją apie atliekų priėmimą ir kad apie uostus, kuriems taikomos išimtis, būtų pranešta elektroninėje sistemoje ir taip užtikrintas minimalus stebėsenos lygis;
- (30) siekiant veiksmingai spręsti į jūrą patekusių šiukšlių problemą, labai svarbu užtikrinti tinkamo lygio paskatas pristatyti atliekas, visų pirma MARPOL konvencijos V priede apibrėžtas atliekas (toliau – atliekos pagal MARPOL V priedą), į uosto priėmimo įrenginius. Tai galima pasiekti taikant išlaidų padengimo sistemą, pagal kurią turi būti taikomas netiesioginis mokestis. Tas netiesioginis mokestis turėtų būti mokamas nepriklausomai nuo to, ar atliekos pristatomos, ir turėtų suteikti teisę pristatyti atliekas be jokių papildomų tiesioginių mokesčių. Tas netiesioginis mokestis taip pat turėtų būti taikomas žvejybos ir pramoginės laivybos sektoriui, atsižvelgiant į tai, kad jis prisideda prie šiukšlių patekimo į jūras. Tačiau jei laivas pristato išimtinį atliekų pagal MARPOL konvencijos V priedą, ypač eksploatacinių atliekų, kiekį, kuris viršija didžiausią atliekoms skirtą talpą, kaip nurodyta išankstinio pranešimo apie atliekų pristatymą formoje, turėtų būti galima imti papildomą tiesioginį mokestį, siekiant užtikrinti, kad išlaidos, susijusios su šio išimtinio atliekų kiekio priėmimu, nesudarytų neproporcingai didelės naštos uosto išlaidų padengimo sistemai. Tai galėtų būti taikoma ir tuo atveju, kai deklaruota atliekoms skirta talpa yra pernelyg ar nepagrįstai didelė;

⁽¹⁰⁾ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (Šalutinių gyvūninių produktų reglamentas) (OL L 300, 2009 11 14, p. 1).

⁽¹¹⁾ 2011 m. vasario 25 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 142/2011, kuriuo įgyvendinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės, ir Tarybos direktyva 97/78/EB dėl tam tikrų mėginių ir priemonių, kuriems netaikomi veterinariniai tikrinimai pasienyje pagal tą direktyvą (OL L 54, 2011 2 26, p. 1).

- (31) tam tikrose valstybėse narėse buvo sukurtos sistemos, kurių paskirtis – padengti išlaidas, patirtas surenkant ir tvarkant krante atliekas, susidariusias dėl prarastų žvejybos įrankių, ar atsitiktinai sužvejotas atliekas, teikiant alternatyvų finansavimą, įskaitant šiukšlių žvejybos programas. Tokios iniciatyvos turėtų būti sveikintinos, o valstybės narės turėtų būti skatinamos papildyti pagal šią direktyvą sukurtas išlaidų padengimo sistemas šiukšlių žvejybos programomis, kad padengtų išlaidas, susijusias su atsitiktinai sužvejotomis atliekomis. Tokios išlaidų padengimo sistemos, grindžiamos 100 % netiesioginio mokesčio taikymu atliekomis pagal MARPOL V priedą, išskyrus krovinių likučius, neturėtų žvejybos uostų bendruomenių atgrasyti nuo dalyvavimo esamose atsitiktinai sužvejotų atliekų pristatymo sistemose;
- (32) laivams, kurių konstrukcija, įranga ir eksploatavimu užtikrinama, kad susidarytų kuo mažiau atliekų, laivo mokesčiai turėtų būti sumažinti laikantis tam tikrų kriterijų, kuriuos turi parengti Komisija pagal jai suteiktus įgyvendinimo įgaliojimus, laikantis IMO gairių dėl MARPOL konvencijos V priedo įgyvendinimo ir Tarptautinės standartizacijos organizacijos parengtų standartų. Atliekų kiekio mažinimas ir veiksmingas perdirdimas gali būti pasiektas pirmiausia veiksmingai rūšiuojant atliekas laive laikantis tų gairių ir standartų;
- (33) trumpųjų nuotolių laivybos sektoriaus veiklai būdingas dažnas įplaukimas į uostus, todėl taikant dabartinę atliekų pristatymo į uosto priėmimo įrenginius tvarką ji patiria nemažai išlaidų, nes turi mokėti mokesčių kiekvieną kartą, kai įplaukia į uostą. Kartu šis plaukiojimas nėra pakankamai vykdomas pagal tvarkaraštį ir nėra pakankamai reguliarus, kad jam tuo pagrindu būtų galima taikyti mokėjimo ir atliekų pristatymo išimtį. Siekiant sumažinti šiam sektoriui tenkančią finansinę naštą, laivams turėtų būti taikomi diferencijuoti mokesčiai atsižvelgiant į eismo, kuriame jie dalyvauja, pobūdį;
- (34) terminale iškrautų krovinių likučiai lieka krovinių savininkų nuosavybė ir gali turėti ekonominę vertę. Dėl šios priežasties krovinių likučiai neturėtų būti įtraukti į išlaidų padengimo sistemas ir jiems netiesioginis mokestis neturėtų būti taikomas. Krovinių likučių pristatymo mokesčius turėtų sumokėti uosto priėmimo įrenginio naudotojas, kaip nurodyta suinteresuotųjų šalių sudarytuose sutartimi įformintuose susitarimuose arba kituose vietos susitarimuose. Krovinių likučiai taip pat apima naftingų arba nuodingų skystų krovinių likučius po valymo operacijų, kuriems taikomos MARPOL konvencijos I ir II prieduose nustatytos išmetimo normos ir kurie tam tikromis sąlygomis, kurios išdėstytos tuose prieduose, neprivalo būti pristatyti uoste, kad būtų išvengta bereikalingų laivų eksploatacinių išlaidų ir grūsčių uostuose;
- (35) valstybės narės turėtų skatinti pristatyti cisternų nuoplovų likučius, kuriuose yra didelės klampos patvarių plūduriuojančiųjų medžiagų, galbūt numatydamos tinkamas finansines paskatas;
- (36) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2017/352⁽¹²⁾ nurodyta, kad uosto priėmimo įrenginių paslaugų teikimas yra į jo taikymo sritį patenkanti paslauga. Jame numatomos uosto paslaugų naudojimo apmokestinimo struktūrų skaidrumo, konsultacijų su uosto naudotojais ir skundų nagrinėjimo taisyklės. Ši direktyva yra platesnio pobūdžio, nei tame reglamente nustatyta sistema: joje nustatyti išsamesni uosto priėmimo įrenginiams, kurie priima laivų atliekas, skirtų išlaidų padengimo sistemų kūrimo ir taikymo, taip pat išlaidų struktūros skaidrumo reikalavimai;
- (37) svarbu ne tik numatyti paskatas pristatyti atliekas, bet ir veiksmingai užtikrinti, kad įpareigojimo pristatyti atliekas būtų laikomasi; taip pat turėtų būti taikomas rizika grindžiamas modelis, kurio atžvilgiu turėtų būti nustatytas rizika grindžiamas atrankos mechanizmas;
- (38) viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių veiksmingai užtikrinti, kad būtų laikomasi įpareigojimo privaloma tvarka pristatyti atliekas, yra tai, kad valstybės narės skirtingai aiškina ir taiko su pakankamu atliekomis sandėliuoti skirtos talpyklos tūriu susijusią išimtį. Kad šios išimties taikymas netrukdytų siekti pagrindinio šios direktyvos tikslo, ta išimtis, visų pirma su kitu įplaukimo uostu susijęs jos aspektas, turėtų būti patikslinta ir, vadovaujantis bendra metodika ir kriterijais, turėtų būti vienodai nustatomas pakankamas atliekomis skirtos talpyklos tūris. Tais atvejais, kai sunku nustatyti, ar ne Sąjungos teritorijoje esančiuose uostuose yra tinkami uosto priėmimo įrenginiai, būtina, kad kompetentinga institucija atidžiai apsvaistytų, ar taikyti išimtį;

⁽¹²⁾ 2017 m. vasario 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/352, kuriuo nustatoma uosto paslaugų teikimo sistema ir bendros finansinio uostų skaidrumo taisyklės (OL L 57, 2017 3 3, p. 1).

- (39) reikia dar labiau suderinti pagal numatytą tvarkaraštį plaukiojantiems laivams, kurie dažnai ir reguliariai įplaukia į uostus, taikomą išimčių tvarką, visų pirma išaiškinti vartojamus terminus ir tų išimčių taikymo sąlygas. Atlikus REFIT vertinimą ir poveikio vertinimą nustatyta, kad dėl nesuderintų sąlygų ir išimčių taikymo laivai ir uostai patiria bereikalingą administracinę naštą;
- (40) stebėsenai ir vykdymo užtikrinimui palengvinti reikėtų taikyti elektroniniais pranešimais ir elektroniniu informacijos keitimusi grindžiamą sistemą. Šiuo tikslu reikėtų toliau plėtoti pagal Direktyvą 2000/59/EB sukurtą informavimo ir stebėsenos sistemą, kurios veikimas ir toliau turėtų būti grindžiamas esamomis elektroninėmis duomenų sistemomis, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/59/EB⁽¹³⁾ nustatyta Sąjungos keitimosi laivybos informacija sistema („SafeSeaNet“) ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/16/EB⁽¹⁴⁾ nustatyta inspektavimo duomenų baze (THETIS). Į tokią sistemą taip pat turėtų būti įtraukiama informacija apie skirtinguose uostuose esančius uosto priėmimo įrenginius;
- (41) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/65/ES⁽¹⁵⁾ supaprastinamos ir suderinamos jūrų transportui taikomos administracinės procedūros, numatant labiau visuotinį elektroninį informacijos perdavimą ir racionalizuojant pranešimo formalumus. 2017 m. birželio 8 d. Tarybos išvadose patvirtintoje Valetos deklaracijoje dėl ES jūrų transporto politikos iki 2020 m. prioritetų Komisijos paprašyta po tos direktyvos peržiūros pasiūlyti tinkamus tolesnius veiksmus. Nuo 2017 m. spalio 25 d. iki 2018 m. sausio 18 d. Komisija vykdė viešąsias konsultacijas dėl laivams taikomų pranešimo formalumų. 2018 m. gegužės 17 d. Komisija pateikė Europos Parlamentui ir Tarybai pasiūlymą dėl Reglamento, kuriuo nustatoma Europos jūrų sektoriaus vieno langelio aplinka ir panaikinama Direktyva 2010/65/ES;
- (42) MARPOL konvencijoje reikalaujama, kad Susitariančiosios Šalys nuolat atnaujintų informaciją apie savo uosto priėmimo įrenginius ir ją perduotų IMO. Šiuo tikslu IMO savo pasaulinėje integruotoje laivybos informacinėje sistemoje (GISIS) sukūrė Uosto priėmimo įrenginių duomenų bazę;
- (43) savo suvestinėse gairėse IMO numato galimybę pranešti apie įtariamo uosto priėmimo įrenginių netinkamumo atvejus. Pagal tą procedūrą laivas turėtų pranešti apie tokio netinkamumo atvejus vėliavos valstybės administracijai, o ji savo ruožtu turi informuoti IMO ir įvykio uosto valstybę. Uosto valstybė turėtų išnagrinėti pranešimą ir atitinkamai reaguoti, informuodama IMO ir pranešančiąją vėliavos valstybę. Šią informaciją apie įtariamo netinkamumo atvejus perduodant tiesiogiai į šioje direktyvoje numatytą informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemą, būtų sudaryta galimybė vėliau šią informaciją perduoti GISIS, o valstybės nares, joms vykdant vėliavos ir uosto valstybės funkcijas, atleisti nuo pareigos teikti pranešimus IMO;
- (44) Uosto priėmimo įrenginių pogrupio, kuris įsteigtas Europos tvarios laivybos forume ir į kurį suburti įvairūs taršos iš laivų ir laivų atliekų tvarkymo sričių ekspertai, darbas 2017 m. gruodžio mėn. buvo nutrauktas rengiantis pradėti tarpinstitucines derybas. Kadangi tas pogrupis suteikė Komisijai naudingų rekomendacijų ir ekspertinių žinių, būtų pageidautina sukurti panašią ekspertų grupę, įgaliotą keistis patirtimi, susijusia su šios direktyvos įgyvendinimu;
- (45) svarbu, kad visos valstybių narių nustatytos sankcijos būtų tinkamai įgyvendinamos ir būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos;
- (46) norint sukurti saugų, efektyvų ir socialiniu požiūriu atsakingą jūrų sektorių, gebantį pritraukti kvalifikuotų darbuotojų ir visoje Europoje užtikrinti vienodas veiklos sąlygas, itin svarbu užtikrinti geras uosto priėmimo įrenginiuose dirbančio uosto personalo darbo sąlygas. Norint užtikrinti paslaugų kokybę ir darbuotojų apsaugą, labai svarbu rengti pradinį ir periodinį darbuotojų mokymą. Uostų direkcijos ir uostų priėmimo įrenginių direkcijos turėtų užtikrinti, kad visi darbuotojai dalyvautų reikiamame mokyme, kuriame įgytų jų darbui būtinų žinių, ypač daug dėmesio skiriant sveikatos ir saugos aspektams, susijusiems su pavojingųjų medžiagų tvarkymu, ir kad mokymo reikalavimai būtų reguliariai atnaujinami atsižvelgiant į technologinių inovacijų keliamus iššūkius;

⁽¹³⁾ 2002 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/59/EB, įdiegianti Bendrijos laivų eismo stebėsenos ir informacijos sistemą ir panaikinanti Tarybos direktyvą 93/75/EEB (OL L 208, 2002 8 5, p. 10).

⁽¹⁴⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/16/EB dėl uosto valstybės kontrolės (OL L 131, 2009 5 28, p. 57).

⁽¹⁵⁾ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/65/ES dėl pranešimo formalumų, taikomų į valstybių narių uostus įplaukiantiems ir (arba) iš jų išplaukiantiems laivams, kuria panaikinama Direktyva 2002/6/EB (OL L 283, 2010 10 29, p. 1).

- (47) Komisijai suteikti įgaliojimai įgyvendinti Direktyvą 2000/59/EB turėtų būti atnaujinti pagal Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV);
- (48) pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais šios direktyvos priedai ir nuorodos į tarptautinius dokumentus būtų iš dalies keičiami tiek, kiek reikia jiems suderinti su Sąjungos teise arba siekiant atsižvelgti į tarptautinio, visų pirma IMO, lygmens pokyčius; iš dalies keičiami šios direktyvos priedai, kai to reikia siekiant patobulinti ją nustatytą įgyvendinimo ir stebėsenos tvarką, visų pirma susijusių su veiksmingu pranešimu apie atliekas ir atliekų pristatymą, ir su tinkamu išimčių taikymu; taip pat išimtinėmis aplinkybėmis, Komisijai deramai pagrindus atitinkama analize ir siekiant išvengti didelio ir nepriimtino pavojaus jūros aplinkai, ši direktyva iš dalies keičiama tiek, kiek reikia tokiam pavojui išvengti, kad kai tai būtina, būtų išvengta tų tarptautinių dokumentų pakeitimų taikymo šios direktyvos tikslais. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros⁽¹⁶⁾ nustatytais principais. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (49) siekiant parengti pakankamo atliekoms skirto talpyklos tūrio apskaičiavimo metodiką; parengti bendrus kriterijus, pagal kuriuos sumažinto atliekų mokesčio taikymo tikslais pripažįstama, kad laivo konstrukcija, įranga ir eksploatavimas rodo, jog jame susidaro mažiau atliekų ir jos jame tvarkomos tvariai ir tausojant aplinką; apibrėžti duomenų apie atsitiktinai sužvejotų atliekų tūrį ir kiekį stebėsenos metodikas ir ataskaitų teikimo formą; apibrėžti išsamius Sąjungos rizika grindžiamo atrankos mechanizmo elementus, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁷⁾;
- (50) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. apsaugoti jūros aplinką nuo atliekų išmetimo į jūrą, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto to tikslo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (51) Sąjungai būdingi regioniniai uostų lygmens skirtumai, kaip matyti ir iš Komisijos atlikto teritorinio poveikio vertinimo. Uostų skirtumus lemia geografinė vietovė, dydis, administracinė struktūra ir nuosavybės forma, taip pat tai, kokio tipo laivai juose paprastai lankosi. Be to, atliekų tvarkymo sistemos atspindi savivaldybių lygmens ir atliekoms tvarkyti vėlesniais etapais skirtos infrastruktūros skirtumus;
- (52) SESV 349 straipsnyje reikalaujama, kad būtų skiriamas dėmesys Sąjungos atokiausių regionų – Gvadelupos, Prancūzijos Gvianos, Martinikos, Majoto, Reunjono, Sen Marteno, Azorų, Madeiros ir Kanarų salų – ypatumams. Norint užtikrinti uosto priėmimo įrenginių tinkamumą ir prieinamumą, gali būti tikslinga, kad valstybės narės suteiktų tų Sąjungos regionų uosto priėmimo įrenginių operatoriams ar uostų direkcijoms galimybę gauti regioninę veiklos pagalbą, kad būtų galima pašalinti tame straipsnyje nurodytų nuolatinių kliūčių poveikį. Valstybių narių tomis aplinkybėmis teikiama regioninei veiklos pagalbai netaikoma SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatyta informavimo pareiga, jei tuo metu, kai pagalba suteikiama, ji atitinka sąlygas, nustatytas Komisijos reglamentu (ES) Nr. 651/2014⁽¹⁸⁾, priimtu pagal Tarybos reglamentą (EB) Nr. 994/98⁽¹⁹⁾;
- (53) todėl Direktyva 2000/59/EB turėtų būti panaikinta,

⁽¹⁶⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

⁽¹⁷⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

⁽¹⁸⁾ 2014 m. birželio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 651/2014, kuriuo tam tikrų kategorijų pagalba skelbiama suderinama su vidaus rinka taikant Sutarties 107 ir 108 straipsnius (OL L 187, 2014 6 26, p. 1).

⁽¹⁹⁾ 1998 m. gegužės 7 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 994/98 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo kai kurioms horizontalios valstybės pagalbos rūšims (OL L 142, 1998 5 14, p. 1).

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 skirsnis

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva siekiama apsaugoti jūros aplinką nuo laivų, kurie naudojami Sąjungos uostais, išmetamų atliekų neigiamo poveikio ir kartu užtikrinti sklandžią jūrų laivybą, užtikrinant geresnį tinkamų uosto priėmimo įrenginių prieinamumą ir naudojimą bei užtikrinant geresnį atliekų pristatymą į tuos įrenginius.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) laivas – jūros aplinkoje eksploatuojamas bet kokio tipo jūrų laivas, įskaitant žvejybos laivus, pramoginius laivus, laivus su povandeniniais sparnais, laivus su oro pagalve, povandeninius laivus ir plūdriąsias plaukiojančias priemones;
- 2) MARPOL konvencija – naujausios redakcijos Tarptautinė konvencija dėl teršimo iš laivų prevencijos;
- 3) laivų atliekos – visos į MARPOL konvencijos I, II, IV, V ir VI priedų taikymo sritį patenkančios atliekos, įskaitant krovinių likučius, susidarančios eksploatuojant laivą arba atliekant pakrovimo, iškrovimo ir valymo operacijas, taip pat atsitiktinai sužvejotos atliekos;
- 4) atsitiktinai sužvejotos atliekos – per žvejybos operacijas tinklais surenkamos atliekos;
- 5) krovinių likučiai – laive esančios bet kokių krovinių medžiagų liekanos, likusios denyje arba laivo triume ar cisternose po pakrovimo ir iškrovimo, įskaitant pakrovos arba iškrovos perteklių arba išsiliejimą; tos liekanos gali būti šlapios, sausos ar patekusios į plovimo nuotekas ir neapima po šlavimo denyje likusių krovinio dulkių arba dulkių ant laivo išorės paviršių;
- 6) uosto priėmimo įrenginys – stacionarus, plūdrus arba mobilus įrenginys, galintis teikti laivų atliekų priėmimo paslaugas;
- 7) žvejybos laivas – bet koks žuvims arba kitiems gyviesiems jūrų ištekliams žvejoti pritaikytas arba komercinei jų žvejybai naudojamas laivas;
- 8) pramoginis laivas – bet kokio tipo ir bet koku būdu varomas sportui ar laisvalaikiui skirtas laivas, kurio korpusas yra 2,5 m ilgio arba ilgesnis ir kuris eksploatuojamas ne komerciniais tikslais;
- 9) uostas – vieta arba geografinė teritorija, paruošta tvarkomaisiais darbais ir įranga, iš esmės skirtais tam, kad būtų galima priimti laivus, įskaitant uosto jurisdikcijai priklausančią inkaravimo vietą;
- 10) pakankamas talpyklos tūris – pakankamas tūris atliekomis laikyti laive nuo jo išvykimo iš uosto iki įplaukimo į kitą uostą momento, įskaitant atliekas, kurios veikiausiai susidarys reiso metu;

- 11) plaukiojimas pagal tvarkaraštį – pagal skelbiamą arba suplanuotą išvykimo į nustatytus uostus ir atvykimo į juos laiko sąrašą vykdoma laivyba arba periodiniai reisai, sudarantys pripažįstamą tvarkaraštį;
- 12) reguliarusis įplaukimas į uostą – nuolat pasikartojantis to paties laivo reisas tarp nustatytų uostų arba serija reisų iš to paties ir į tą patį uostą be tarpinių sustojimų kituose uostuose;
- 13) dažnas įplaukimas į uostą – laivo lankymasis tame pačiame uoste bent kartą per dvi savaites;
- 14) GISIS – IMO sukurta pasaulinė integruota laivybos informacinė sistema;
- 15) apdorojimas – naudojimo ar šalinimo operacijos, įskaitant parengiamuosius veiksmus prieš naudojimą ar šalinimą;
- 16) netiesioginis mokestis – mokestis, mokamas už uosto priėmimo įrenginių paslaugas, neatsižvelgiant į faktinį laivų atliekų pristatymą.

Laivų atliekos, nurodytos 3 punkte, laikomos atliekomis, kaip apibrėžta Direktyvos 2008/98/EB 3 straipsnio 1 punkte.

3 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma:

- a) visiems laivams, nepriklausomai nuo jų vėliavos, įplaukiantiems į valstybės narės uostą arba jame eksploatuojamiems, išskyrus laivus, dalyvaujančius teikiant uosto paslaugas Reglamento (ES) 2017/352 1 straipsnio 2 dalies prasme, ir išskyrus visus karo, karinio laivyno pagalbinus laivus ar kitus valstybei priklausančius ar valstybės eksploatuojamus laivus, kurie tuo metu naudojami tik nekomercinėms valstybės reikmėms;
- b) visiems valstybių narių uostams, kuriuose paprastai lankosi laivai, kuriems taikomas a punktas.

Šios direktyvos tikslais, siekiant nepagrįstai negaišinti laivų, valstybės narės gali nuspręsti 6, 7 ir 8 straipsnių taikymo tikslais uostų inkaravimo vietas nepriskirti savo uostams.

2. Valstybės narės imasi priemonių, kuriomis užtikrinama, kad, kai pagrįstai įmanoma, į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkantys laivai savo atliekas pristatytų šią direktyvą atitinkančiu būdu.

3. Valstybės narės, kurios neturi nei uostų, nei su jų vėliava plaukiojančių laivų, kurie patenka į šios direktyvos taikymo sritį, gali nukrypti nuo šios direktyvos nuostatų, išskyrus šios dalies trečioje pastraipoje nustatytą pareigą.

Valstybės narės, kurios neturi uostų, kurie patenka į šios direktyvos taikymo sritį, gali nukrypti nuo šios direktyvos nuostatų, kurios taikomos tik uostams.

Valstybės narės, kurios ketina pasinaudoti šioje dalyje išdėstytomis nukrypti leidžiančiomis nuostatomis, ne vėliau kaip 2021 m. birželio 28 d. praneša Komisijai, ar tenkinamos atitinkamos sąlygos, o po to kasmet praneša Komisijai apie bet kokius tolesnius pokyčius. Kol tokios valstybės narės į savo nacionalinę teisę perkels ir įgyvendins šią direktyvą, jos negali turėti uostų, kurie patenka į šios direktyvos taikymo sritį, ir negali leisti laivams, įskaitant plaukiojančias priemones, kurios patenka į šios direktyvos taikymo sritį, plaukioti su jų vėliava.

2 skirsnis

Tinkamų uosto priėmimo įrenginių paslaugų teikimas

4 straipsnis

Uosto priėmimo įrenginiai

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų prieinami uosto priėmimo įrenginiai, tinkami uostu paprastai besinaudojančių laivų poreikiams patenkinti nepagrįstai negaišinant laivų.
2. Valstybės narės užtikrina, kad:
 - a) uosto priėmimo įrenginiai būtų pajėgūs iš tuo uostu paprastai besinaudojančių laivų priimti reikiamą kiekį atitinkamų rūšių atliekų, atsižvelgiant į:
 - i) uosto naudotojų veiklos reikmes;
 - ii) to uosto dydį ir geografinę padėtį;
 - iii) į tą uostą įplaukiančių laivų tipus ir
 - iv) 9 straipsnyje numatytas išimtis;
 - b) siekiant nepagrįstai negaišinti laivų, su uosto priėmimo įrenginių naudojimu susiję formalumai ir praktinė tvarka būtų paprasti ir greitai įvykdomi;
 - c) už pristatymą imami mokesčiai neatgrasytų laivų nuo naudojimosi uosto priėmimo įrenginiais ir
 - d) naudojant uosto priėmimo įrenginius laivų atliekas būtų galima tvarkyti tausojant aplinką pagal Direktyvą 2008/98/EB ir kitą atitinkamą Sąjungos ir nacionalinę atliekų teisę.

Pirmos pastraipos d punkto taikymo tikslais valstybės narės užtikrina, kad uostuose laivų atliekos būtų surenkamos jas rūšiuojant, kad būtų lengviau jas pakartotinai naudoti ir perdirbti, kaip reikalaujama pagal Sąjungos atliekų teisę, visų pirma pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/66/EB⁽²⁰⁾, Direktyvą 2008/98/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/19/ES⁽²¹⁾. Siekiant palengvinti šį procesą, uosto priėmimo įrenginiuose gali būti surenkamos atskiros atliekų frakcijos taikant MARPOL konvencijoje apibrėžtas atliekų kategorijas, atsižvelgiant į joje nustatytas gaires.

Pirmos pastraipos d punktas taikomas nedarant poveikio Reglamentu (EB) Nr. 1069/2009 nustatytiems griežtesniems reikalavimams dėl tarptautinio transporto priemonėse susidarantių viešojo maitinimo atliekų tvarkymo.

3. Valstybės narės, vykdydamos vėliavos valstybės funkcijas, naudoja IMO formas ir procedūras, kad praneštų IMO ir uosto valstybės institucijoms apie įtariamo uosto priėmimo įrenginių netinkamumo atvejus.

Valstybės narės, vykdydamos uosto valstybės funkcijas, tiria visus praneštus įtariamo netinkamumo atvejus ir naudoja IMO formas ir procedūras, kad praneštų IMO ir pranešančiajai vėliavos valstybei apie tyrimo rezultatus.

4. Atitinkamos uostų direkcijos arba, jei jų nėra, atitinkamos institucijos užtikrina, kad atliekų pristatymo ar priėmimo operacijos būtų vykdomos laikantis pakankamų saugos priemonių, siekiant uostuose, kuriems taikoma ši direktyva, išvengti rizikos žmonėms ir aplinkai.

5. Valstybės narės užtikrina, kad visi su laivų atliekų pristatymu ar priėmimu susiję subjektai galėtų reikalauti atlyginti dėl nepagrįstos gaišties patirtą žalą.

⁽²⁰⁾ 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo (tekstas svarbus EEE) (OL L 266, 2006 9 26, p. 1).

⁽²¹⁾ 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (OL L 197, 2012 7 24, p. 38).

5 straipsnis

Atliekų priėmimo ir tvarkymo planai

1. Valstybės narės užtikrina, kad po konsultacijų su atitinkamais subjektais, įskaitant visų pirma uosto naudotojus ar jų atstovus ir, kai tikslinga, vietos kompetentingas institucijas, uosto priėmimo įrenginių operatorius, organizacijas, vykdančias didesnės gamintojo atsakomybės pareigas, ir pilietinės visuomenės atstovus, kiekviename uoste būtų parengiamas ir įgyvendinamas tinkamas atliekų priėmimo ir tvarkymo planas. Tos konsultacijos turėtų būti rengiamos ir pirminio atliekų priėmimo ir tvarkymo plano rengimo etapu, ir jį priėmus, visų pirma įvykus reikšmingiems pokyčiams, susijusiems su 4, 6 ir 7 straipsniuose nustatytais reikalavimais.

Išsamūs atliekų priėmimo ir tvarkymo plano rengimo reikalavimai nustatyti 1 priede.

2. Valstybės narės užtikrina, kad atliekų priėmimo ir tvarkymo planuose pateikta toliau nurodyta informacija apie tinkamų uosto priėmimo įrenginių buvimą jų uostuose ir išlaidų struktūrą būtų aiškiai pateikiama laivų operatoriams, viešai skelbiama ir lengvai prieinama valstybės narės, kurioje yra uostas, oficialiąja kalba ir, kai aktualu, tarptautiniu mastu vartojama kalba:

- a) kiekvienai prieplaukai priskirtų uosto priėmimo įrenginių vieta ir, kai aktualu, jų darbo valandos;
- b) laivų atliekų, kurios paprastai tvarkomos uoste, sąrašas;
- c) ryšių punktų, uosto priėmimo įrenginių operatorių ir teikiamų paslaugų sąrašas;
- d) atliekų pristatymo tvarkos aprašas;
- e) išlaidų padengimo sistemos aprašas, įskaitant atliekų tvarkymo sistemas ir lėšas, kaip nurodyta 4 priede, kai taikytina.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodyta informacija taip pat pateikiama elektroniniu būdu ir nuolat atnaujinama 13 straipsnyje nurodytoje informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje.

3. Tais atvejais, kai tai būtina efektyvumui užtikrinti, atliekų priėmimo ir tvarkymo planus gali kartu rengti du ar daugiau kaimyninių to paties geografinio regiono uostų, kai kiekvienas uostas dalyvauja tinkamai, su sąlyga, kad nurodomi su uosto priėmimo įrenginiais susiję kiekvieno uosto poreikiai ir informacija apie įrenginių prieinamumą.

4. Valstybės narės vertina ir tvirtina atliekų priėmimo ir tvarkymo planą bei užtikrina, kad bent kas penkerius metus nuo to plano patvirtinimo ar pakartotinio patvirtinimo ir įvykus reikšmingiems uosto veiklos pokyčiams planas būtų tvirtinamas iš naujo. Tie pokyčiai gali apimti struktūrinius eismo į uostą pokyčius, naujos infrastruktūros kūrimą, uosto priėmimo įrenginių poreikio, tų įrenginių paslaugų teikimo pokyčius ir naujus atliekų apdorojimo laive metodus.

Valstybės narės stebi, kaip uostas įgyvendina atliekų priėmimo ir tvarkymo planą. Jei per pirmoje pastraipoje nurodytą penkerių metų laikotarpį neįvyksta reikšmingų pokyčių, pakartotinai gali būti patvirtinami jau turimi planai.

5. Mažiems nekomerciniams uostams, kuriems būdingas retas ar nedidelės apimties tik pramoginių laivų eismas, gali būti netaikomi 1–4 straipsniai, jei jų uosto priėmimo įrenginiai yra integruoti į atliekų tvarkymo sistemą, kurią valdo atitinkama savivaldybė arba kuri valdoma jos vardu, o valstybės narės, kuriose yra tie uostai yra, užtikrina, kad tų uostų naudotojams būtų pateikiama informacija apie atliekų tvarkymo sistemą.

Valstybės narės, kuriose yra tokie uostai, elektroniniu būdu praneša tų uostų pavadinimą ir jų buvimą vietą 13 straipsnyje nurodytoje informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje.

3 skirsnis

Laivų atliekų pristatymas

6 straipsnis

Išankstinis pranešimas apie atliekas

1. Į Sąjungos uostą plaukiančio laivo, kuriam taikoma Direktyva 2002/59/EB, operatorius, agentas ar kapitonas teisingai ir tiksliai užpildo šios direktyvos 2 priede pateiktą formą (toliau – išankstinis pranešimas apie atliekas) ir visą joje esančią informaciją perduoda valstybės narės, kurioje yra tas uostas, tuo tikslu paskirtai institucijai arba įstaigai:

- a) bent prieš 24 valandas iki atplaukimo, jeigu įplaukimo uostas yra žinomas,
- b) kai tik įplaukimo uostas tampa žinomas, jeigu ta informacija tapo prieinama iki atplaukimo į uostą likus mažiau kaip 24 valandoms, arba
- c) ne vėliau kaip išvykstant iš ankstesnio uosto, jeigu reisas trunka mažiau kaip 24 valandas.

2. Išankstinio pranešimo apie atliekas informacija elektroniniu būdu pateikiama šios direktyvos 13 straipsnyje nurodytoje informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje, laikantis direktyvų 2002/59/EB ir 2010/65/ES.

3. Išankstinio pranešimo apie atliekas informacija laikoma laive, pageidautina elektronine forma, bent iki įplaukimo į kitą uostą ir gavus prašymą pateikiama atitinkamoms valstybių narių institucijoms.

4. Valstybės narės užtikrina, kad pagal šį straipsnį perduota informacija būtų nedelsiant išnagrinėta ir perduota atitinkamoms vykdyto užtikrinimo institucijoms.

7 straipsnis

Laivų atliekų pristatymas

1. Į Sąjungos uostą įplaukiančio laivo kapitonas, laikydamasis MARPOL konvencijoje nustatytų atitinkamų išmetimo normų, prieš laivui išplaukiant iš to uosto pristato visas jame esančias atliekas į uosto priėmimo įrenginį.

2. Atliekas pristaciūs, uosto priėmimo įrenginio operatorius arba uosto, į kurį atliekos pristatytos, direkcija teisingai ir tiksliai užpildo 3 priede pateiktą formą (toliau – atliekų pristatymo patvirtinimas) ir atliekų pristatymo patvirtinimą išduoda bei nepagrįstai nedelsdami pateikia laivo kapitonui.

Pirmoje pastraipoje išdėstyti reikalavimai netaikomi mažiems uostams, kurių įrenginių neaptarnauja personalas, arba atokiose vietose esantiems uostams, jei valstybė narė, kurioje yra tokie uostai, tų uostų pavadinimą ir buvimo vietą elektroniniu būdu pranešė 13 straipsnyje nurodytoje informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje.

3. Laivo, kuris patenka į Direktyvos 2002/59/EB taikymo sritį, operatorius, agentas ar kapitonas, laikydamasis direktyvų 2002/59/EB ir 2010/65/ES, atliekų pristatymo patvirtinime nurodytą informaciją iki išvykimo arba iškart, kai gauna atliekų pristatymo patvirtinimą, elektroniniu būdu pateikia šios direktyvos 13 straipsnyje nurodytoje informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje.

Atliekų pristatymo patvirtinime pateikta informacija, kai aktualu, laikoma laive bent dvejus metus kartu su atitinkamu Naftos operacijų registracijos žurnalu, Krovinio operacijų registracijos žurnalu, Šiukšlių šalinimo apskaitos žurnalu arba Šiukšlių tvarkymo planu ir gavus prašymą pateikiama valstybių narių institucijoms.

4. Nedarant poveikio 1 daliai, laivas gali plaukti į kitą įplaukimo uostą nepristatęs atliekų, jei:

- a) iš pagal 2 ir 3 priedus pateiktos informacijos akivaizdu, kad atliekoms skirtas talpyklos tūris yra pakankamas visoms susidariusioms ir laivui plaukiant numatytu reisu iki kito įplaukimo uosto susidarysiančioms atliekoms kaupti;
- b) iš informacijos, turimos laivuose, kurie nepatenka į Direktyvos 2002/59/EB taikymo sritį, akivaizdu, kad atliekoms skirtas talpyklos tūris yra pakankamas visoms susidariusioms ir laivui plaukiant numatytu reisu iki kito įplaukimo uosto susidarysiančioms atliekoms kaupti; arba
- c) laivas įplaukia į inkaravimo vietą tik trumpesniam laikui nei 24 valandos arba nepalankiomis oro sąlygomis, išskyrus atvejus, kai tokia teritorija nepriskiriama uostui pagal 3 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

Siekiant užtikrinti vienodas pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodytas išimties taikymo sąlygas, Komisija priima įgyvendinimo aktus, skirtus nustatyti pakankamo atliekoms skirto talpyklos tūrio apskaičiavimo metodus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 20 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

5. Valstybė narė reikalauja, kad laivas iki išvykimo pristatytų visas savo atliekas, jei:
 - a) remiantis turima informacija, įskaitant informaciją, kuri yra elektroniniu būdu prieinamoje 13 straipsnyje nurodytoje informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje arba GISIS, nėra galimybės nustatyti, ar kitame įplaukimo uoste yra tinkami uosto priėmimo įrenginiai;
 - b) nežinomas kitas įplaukimo uostas.
6. 4 dalis taikoma nedarant poveikio laivams taikomiems griežtesniems reikalavimams, priimtiems pagal tarptautinę teisę.

8 straipsnis

Išlaidų padengimo sistemos

1. Valstybės narės užtikrina, kad uosto priėmimo įrenginių, kurie skirti laivų atliekoms, išskyrus krovinių likučius, priimti ir apdoroti, eksploatacinių išlaidų būtų padengiamos surenkant iš laivų mokesčius. Tas išlaidas sudaro 4 priede nurodyti elementai.
2. Išlaidų padengimo sistemos neturi būti paskata laivams išmesti savo atliekas į jūrą. Šiuo tikslu valstybės narės taiko visus šiuos išlaidų padengimo sistemų kūrimo ir taikymo principus:
 - a) laivai moka netiesioginį mokestį, neatsižvelgiant į tai, ar į uosto priėmimo įrenginius pristatomos atliekos;
 - b) renkant netiesioginį mokestį padengiamos:
 - i) netiesioginės administracinės išlaidos;
 - ii) reikšminga 4 priede nurodytų tiesioginių eksploatacinių išlaidų dalis, kuri turi sudaryti bent 30 % visų faktinio atliekų pristatymo ankstesniais metais tiesioginių išlaidų; su galimybe taip pat atsižvelgti į išlaidas, susijusias su numatomu eismo apimties padidėjimu ateinančiais metais;
 - c) siekiant suteikti kuo daugiau paskatų pristatyti atliekas pagal MARPOL V priedą, išskyrus krovinių likučius, už tokias atliekas neimamas tiesioginis mokestis, kad būtų užtikrinta teisė pristatyti atliekas be jokių papildomų mokesčių, grindžiamų pristatomų atliekų kiekiu, išskyrus atvejus, kai pristatomų atliekų kiekis viršija didžiausią atliekoms skirtos talpyklos tūrį, kaip nurodyta šios direktyvos 2 priede pateiktoje formoje; ši tvarka taikoma ir atsitiktinai sužvejojoms atliekoms, įskaitant teisę jas pristatyti;
 - d) siekdamas išvengti, kad atsitiktinai sužvejotų atliekų rinkimo ir apdorojimo išlaidų patirtų tik uosto naudotojai, valstybės narės, kai tikslinga, padengia tas išlaidas iš pajamų, gautų naudojant alternatyvias finansavimo sistemas, įskaitant atliekų tvarkymo sistemas ir turimą Sąjungos, nacionalinį ar regioninį finansavimą;
 - e) kad būtų skatinama pristatyti cisternų nuoplovų likučius, kuriuose yra didelės klampos patvarių plūduriuojančiųjų medžiagų, valstybės narės gali numatyti tinkamas finansines paskatas jas pristatyti;
 - f) į netiesioginį mokestį neturi būti įtraukiamos išmetamųjų dujų valymo sistemų atliekos, nes su jomis susijusios išlaidos padengiamos atsižvelgiant į pristatytų atliekų rūšis ir kiekius.
3. Išlaidų dalis, kurios nepadengia netiesioginis mokestis (jei tokia dalis yra), padengiama atsižvelgiant į faktiškai laivo pristatytų atliekų rūšis ir kiekius.

4. Mokesčius galima skirstyti pagal šiuos elementus:

- a) laivo kategoriją, tipą ir dydį;
- b) paslaugų laivams teikimą pasibaigus įprastoms uosto darbo valandoms arba
- c) atliekų pavojingumą.

5. Mokesčiai sumažinami atsižvelgiant į:

- a) prekybos, kurią laivas vykdo, rūšį, visų pirma kai laivas vykdo trumpųjų nuotolių jūrų laivybos veiklą;
- b) laivo konstrukciją, įrangą ir eksploatavimą, rodančius, kad laive susidaro mažiau atliekų ir jos jame tvarkomos tvariai ir tausojant aplinką.

Ne vėliau kaip 2020 m. birželio 28 d. Komisija priima įgyvendinimo aktus, skirtus apibrėžti kriterijus, pagal kuriuos nustatoma, ar laivas atitinka pirmos pastraipos b punkte nustatytus su atliekų tvarkymu laive susijusius reikalavimus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 20 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

6. Siekiant užtikrinti, kad mokesčiai būtų sąžiningi, skaidrūs, lengvai atpažįstami, nediskriminaciniai ir atitiktų teikiamų ir, kai tikslinga, panaudotų įrenginių ir paslaugų išlaidas, uosto naudotojai valstybės narės, kurioje yra uostas, oficialiąja kalba ir, kai aktualu, tarptautiniu mastu vartojama kalba, atliekų priėmimo ir tvarkymo planuose informuojami apie mokesčių dydį ir jų apskaičiavimo pagrindą.

7. Valstybės narės užtikrina, kad būtų renkami stebėsenos duomenys apie atsitiktinai sužvejotų atliekų tūrį ir kiekį, ir teikia ataskaitas apie tokius stebėsenos duomenis Komisijai. Remdamasi tais stebėsenos duomenimis, Komisija ne vėliau kaip 2022 m. gruodžio 31 d., o vėliau – kas dvejus metus paskelbia ataskaitą.

Komisija priima įgyvendinimo aktus, skirtus nustatyti stebėsenos duomenims taikomą metodiką ir jų pateikimo formą. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 20 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

9 straipsnis

Išimtys

1. Valstybės narės į jų uostus įplaukiančiam laivui gali netaikyti 6 straipsnyje, 7 straipsnio 1 dalyje ir 8 straipsnyje nustatytų pareigų (toliau – išimtys), jei yra pakankamai įrodymų, kad tenkinamos šios sąlygos:

- a) laivas plaukioja pagal tvarkaraštį ir dažnai bei reguliariai įplaukia į uostus;
- b) esama susitarimo, kuriuo užtikrinama, kad atliekos būtų pristatomos ir mokesčiai sumokami viename iš laivo maršruto uostų:
 - i) kurio buvimą įrodo pasirašyta sutartis su uostu arba atliekų tvarkymo paslaugų teikėju ir atliekų pristatymo patvirtinimai;
 - ii) apie kurią pranešta visiems laivo maršruto uostams ir
 - iii) kuriam pritaria uostas, kuriame vykdomas pristatymas ir mokėjimas, kuris gali būti Sąjungos uostas arba kitas uostas, kuriame, kaip nustatyta remiantis informacija, elektroniniu būdu pateikta tai 13 straipsnyje nurodytos informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos daliai ir GISIS, yra tinkami įrenginiai;
- c) išimtis nedaro neigiamo poveikio saugiai laivybai, sveikatai, gyvenimo ar darbo laive sąlygoms arba jūros aplinkai.

2. Jeigu išimtis suteikiama, valstybė narė, kurioje yra uostas, išduoda išimties liudijimą, parengtą remiantis 5 priede pateikta forma, kuriuo patvirtinama, kad laivas atitinka būtinas išimties taikymo sąlygas bei reikalavimus, ir kuriame nurodomas išimties taikymo laikotarpis.

3. Valstybės narės išimties liudijime pateiktą informaciją elektroniniu būdu pateikia toje 13 straipsnyje nurodytos informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalyje.

4. Valstybės narės užtikrina veiksmingą galiojančių jų uostus lankantiems laivams, kuriems suteikta išimtis, skirtų pristatymo ir mokėjimo susitarimų stebėseną ir vykdymo kontrolę.

5. Nepaisant suteiktos išimties, laivas negali plaukti į kitą įplaukimo uostą, jei atliekoms skirtos talpyklos tūris yra nepakankamas visoms susidariusioms ir laivui plaukiant numatytu reisu iki kito įplaukimo uosto susidarysiančioms atliekoms kaupti.

4 skirsnis

Vykdymo užtikrinimas

10 straipsnis

Inspektavimas

Valstybės narės užtikrina, kad būtų galima atlikti kiekvieno laivo inspektavimą, įskaitant inspektavimą atsitiktine tvarka, ir taip patikrinti, ar jis atitinka šios direktyvos reikalavimus.

11 straipsnis

Įsipareigojimai dėl inspektavimo

1. Kiekviena valstybė narė atlieka į jos uostus įplaukiančių laivų, kurie sudaro bent 15 % į jos uostus per metus atplaukiančių atskirų laivų bendro skaičiaus, inspektavimą.

Į valstybę narę atplaukiančių atskirų laivų bendras skaičius apskaičiuojamas kaip per ankstesnius trejus metus atplaukusių atskirų laivų, kaip pranešta per tą 13 straipsnyje nurodytos informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistemos dalį, vidurkis.

2. Valstybės narės laikosi šio straipsnio 1 dalies reikalavimo atrinkdamos laivus pagal Sąjungos rizika grindžiamą atrankos mechanizmą.

Siekiant užtikrinti inspektavimų suderinimą ir numatyti vienodas laivų atrankos inspektavimui sąlygas, Komisijai priima įgyvendinimo aktus, skirtus apibrėžti išsamius Sąjungos rizika grindžiamo atrankos mechanizmo elementus. Tie įgyvendinimo aktai priimami laikantis 20 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

3. Valstybės narės nustato laivų, kuriems netaikoma Direktyva 2002/59/EB, inspektavimo tvarką, kad užtikrintų, kiek tai praktiškai įmanoma, šios direktyvos laikymąsi.

Nustatydamos tą tvarką valstybės narės gali atsižvelgti į Sąjungos rizika grindžiamą atrankos mechanizmą, nurodytą 2 dalyje.

4. Jei inspektavimo rezultatai valstybės narės atitinkamos institucijos netenkina, ji, nedarant poveikio 16 straipsnyje nurodytų sankcijų taikymui, užtikrina, kad laivas neišplauktų iš uosto kol nepristato savo atliekų į uosto priėmimo įrenginį, kaip numatyta 7 straipsnyje.

12 straipsnis

Informavimo, stebėsenos ir vykdymo užtikrinimo sistema

Šios direktyvos įgyvendinimui ir vykdymo užtikrinimui palengvinti valstybės narės pagal 13 ir 14 straipsnius teikia viena kitai elektroninius pranešimus ir keičiasi informacija.

*13 straipsnis***Pranešimų teikimas ir keitimasis informacija**

1. Pranešimų teikimas ir keitimasis informacija grindžiami Sąjungos keitimosi jūrų laivybos informacija sistema („SafeSeaNet“), nurodyta Direktyvos 2002/59/EB 22a straipsnio 3 dalyje ir III priede.
2. Valstybės narės užtikrina, kad, laikantis Direktyvos 2010/65/ES, elektroniniu būdu per pagrįstą laikotarpį būtų pateikiama ši informacija:
 - a) informacija apie faktinį kiekvieno į Sąjungos uostą įplaukiančio laivo, kuriam taikoma Direktyva 2002/59/EB, atvykimo ir išvykimo laiką, taip pat atitinkamo uosto identifikatorius;
 - b) 2 priede nustatytame išankstiniame pranešime apie atliekas nurodyta informacija;
 - c) 3 priede nustatytame atliekų pristatymo patvirtinime nurodyta informacija;
 - d) 5 priede nustatytame išimties liudijime nurodyta informacija.
3. Valstybės narės užtikrina, kad 5 straipsnio 2 dalyje išvardyta informacija būtų elektroniniu būdu prieinama per „SafeSeaNet“.

*14 straipsnis***Inspektavimo rezultatų registravimas**

1. Komisija sukuria, tvarko ir atnaujina inspektavimo duomenų bazę, prie kurios prijungiamos visos valstybės narės ir kurioje laikoma visa šioje direktyvoje numatyta inspektavimo sistemai įgyvendinti reikalinga informacija (toliau – inspektavimo duomenų bazė). Ši inspektavimo duomenų bazė grindžiama Direktyvos 2009/16/EB 24 straipsnyje nurodyta inspektavimo duomenų baze ir turės panašias funkcijas kaip minėtoji duomenų bazė.
2. Valstybės narės užtikrina, kad informacija, susijusi su pagal šią direktyvą vykdomu inspektavimu, įskaitant informaciją apie reikalavimų nesilaikymo atvejus ir išduotus draudimus išplaukti, būtų nedelsiant įkelta į inspektavimo duomenų bazę, kai tik:
 - a) parengiama inspektavimo ataskaita;
 - b) atšaukiamas draudimas išplaukti ar
 - c) suteikiama išimtis.
3. Komisija užtikrina, kad iš inspektavimo duomenų bazės šios direktyvos įgyvendinimo stebėsenos tikslais būtų įmanoma atsisiųsti bet kokius valstybių narių pateiktus atitinkamus duomenis.

Komisija taip pat užtikrina, kad inspektavimo duomenų bazėje būtų teikiama informacija, reikalinga Sąjungos rizika grindžiamam atrankos mechanizmui, nurodytam 11 straipsnio 2 dalyje.

Šios direktyvos įgyvendinimo stebėjimo tikslais Komisija reguliariai peržiūri inspektavimo duomenų bazę ir atkreipia dėmesį į visas abejones dėl to, ar direktyva visapusiškai įgyvendinama, kad galėtų paraginti imtis taisomųjų veiksmų.

4. Valstybės narės turi turėti nuolatinę prieigą prie užregistruotos informacijos inspektavimo duomenų bazėje.

*15 straipsnis***Personalo mokymas**

Uostų direkcijos ir uostų priėmimo įrenginių direkcijos užtikrina, kad visi darbuotojai dalyvautų reikiamame mokyme, kuriame įgytų jų darbui tvarkant atliekas būtinų žinių, ypač daug dėmesio skiriant sveikatos ir saugos aspektams, susijusiems su pavojingųjų medžiagų tvarkymu, ir kad mokymo reikalavimai būtų reguliariai atnaujinami atsižvelgiant į technologinių inovacijų uždavinius.

16 straipsnis

Sankcijos

Valstybės narės nustato sankcijų, taikomų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, taisykles ir imasi visų būtinų priemonių užtikrinti, kad šios sankcijos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos.

5 skirsnis

Baigiamosios nuostatos

17 straipsnis

Dalijimasis patirtimi

Komisija organizuoja valstybių narių nacionalinių institucijų ir ekspertų, įskaitant privačiojo sektoriaus, pilietinės visuomenės ir profesinių sąjungų ekspertus, keitimąsi šios direktyvos taikymo Sąjungos uostuose patirtimi.

18 straipsnis

Pakeitimų tvarka

1. Komisijai pagal 19 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant iš dalies pakeisti šios direktyvos priedus ir šioje direktyvoje esančias nuorodas į IMO dokumentus tiek, kiek tai būtina jų derėjimui su Sąjungos teise užtikrinti arba siekiant atsižvelgti į tarptautinius pokyčius, visų pirma IMO.

2. Komisijai pagal 19 straipsnį taip pat suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant iš dalies pakeisti priedus, kai tai būtina siekiant patobulinti šia direktyva nustatytą įgyvendinimo ir stebėsenos tvarką, visų pirma 6, 7 ir 9 straipsniuose nustatytą tvarką, ir taip užtikrinti, kad pranešimas apie atliekas ir atliekų pristatymas būtų veiksmingi ir kad išimtis būtų taikomos tinkamai.

3. Išimtinėmis aplinkybėmis, jei tai tinkamai pagrįsta atitinkama Komisijos atlikta analize ir siekiant išvengti didelės ir nepriimtinos grėsmės jūros aplinkai, Komisijai pagal 19 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais ši direktyva būtų iš dalies pakeista tiek, kiek to reikia tokiai grėsmei išvengti, siekiant šios direktyvos taikymo tikslais netaikyti MARPOL konvencijos pakeitimo.

4. Šiame straipsnyje numatyti deleguotieji aktai priimami likus bent trims mėnesiams iki tarptautiniu mastu nustatyto MARPOL konvencijos pakeitimo nebylaus priėmimo laikotarpio pabaigos arba numatytos to pakeitimo įsigaliojimo dienos.

Laikotarpiu iki tokių deleguotųjų aktų įsigaliojimo valstybės narės susilaiko nuo bet kokios iniciatyvos, kuria siekiama tą pakeitimą įtraukti į nacionalinę teisę arba kuria siekiama taikyti atitinkamo tarptautinio dokumento pakeitimą.

19 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 18 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo 2019 m. birželio 27 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiais, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 18 straipsnio 1, 2 ir 3 dalyse nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 18 straipsnio 1, 2 ir 3 dalis priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

20 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda Jūrų saugumo ir teršimo iš laivų prevencijos komitetas (COSS), įsteigtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2099/2002 ⁽²²⁾. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

21 straipsnis

Direktyvos 2010/65/ES pakeitimas

Direktyvos 2010/65/ES priedo A punkto 4 papunktis pakeičiamas taip:

„4. Pranešimas apie laivų atliekas, įskaitant likučius

2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/883 dėl uosto priėmimo įrenginių, į kuriuos pristatomos laivų atliekos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2010/65/ES ir panaikinama Direktyva 2000/59/EB (OL L 151, 2019 6 7, p. 116) 6, 7 ir 9 straipsniai.“

22 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 2000/59/EB panaikinama.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą.

23 straipsnis

Peržiūra

1. Komisija įvertina šią direktyvą ir ne vėliau kaip 2026 m. birželio 28 d. to vertinimo rezultatus pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai. Vertinime taip pat pateikiama išsami atliekų prevencijos ir tvarkymo laivuose geriausios praktikos ataskaita.
2. Įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1625 ⁽²³⁾, atėjus laikui atlikti kitą Europos jūrų saugumo agentūros (EMSA) įgaliojimų peržiūrą, Komisija taip pat įvertina, ar reikėtų EMSA suteikti papildomą kompetenciją šios direktyvos vykdymui užtikrinti.

⁽²²⁾ 2002 m. lapkričio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2099/2002, įsteigiantis Jūrų saugumo ir teršimo iš laivų prevencijos komitetą (COSS) ir iš dalies keičiantis saugios laivybos ir teršimo iš laivų prevencijos reglamentus (OL L 324, 2002 11 29, p. 1).

⁽²³⁾ 2016 m. rugsėjo 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1625, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1406/2002, įsteigiantis Europos jūrų saugumo agentūrą (OL L 251, 2016 9 16, p. 77).

24 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad būtų laikomasi šios direktyvos ne vėliau kaip 2021 m. birželio 28 d. Apie tai jos nedelsdamos praneša Komisijai.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

25 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

26 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2019 m. balandžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

G. CIAMBA

I PRIEDAS

ATLIEKŲ PRIĖMIMO IR TVARKYMO PLANAMS KELIAMİ REIKALAVIMAI

Atliekų priėmimo ir tvarkymo planai turi būti taikomi paprastai uoste besilankančiuose laivuose susidarančioms visų tipų atliekoms ir turi būti rengiami atsižvelgiant į uosto dydį ir į tą uostą įplaukiančių laivų tipus.

Į atliekų priėmimo ir tvarkymo planus turi būti įtraukti šie elementai:

- a) poreikių uosto priėmimo įrenginių atžvilgiu vertinimas, atsižvelgiant į paprastai uoste besilankančių laivų reikmes;
- b) uosto priėmimo įrenginių tipo ir talpos aprašymas;
- c) laivų atliekų priėmimo ir surinkimo tvarkos aprašymas;
- d) išlaidų padengimo sistemos aprašymas;
- e) pranešimų apie įtariamą uosto priėmimo įrenginių netinkamumą tvarkos aprašymas;
- f) tęstinių konsultacijų su uosto naudotojais, atliekų tvarkymo paslaugų tiekėjais, terminalų operatoriais ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis tvarkos aprašymas ir
- g) iš laivų priimtų ir įrenginiuose tvarkomų atliekų rūšių ir kiekių apžvalga.

Į atliekų priėmimo ir tvarkymo planus gali būti įtraukta:

- a) atitinkamos nacionalinės teisės santrauka ir atliekų pristatymo į uosto priėmimo įrenginius tvarkos ir formalumų aprašymas;
- b) uosto ryšių punkto duomenys;
- c) konkreitiems atliekų srautams uoste skirtos pradinio apdorojimo įrangos ir procedūrų, jei tokių yra, aprašymas;
- d) duomenų apie uosto priėmimo įrenginių faktinį naudojimą registravimo metodų aprašymas;
- e) laivų pristatomų atliekų kiekių registravimo metodų aprašymas;
- f) įvairių atliekų srautų valdymo uoste būdų aprašymas.

Atliekų priėmimo, surinkimo, laikymo, apdorojimo ir šalinimo tvarka turėtų visapusiškai atitikti aplinkosaugos vadybos sistemą, kuria siekiama palaipsniui mažinti šios veiklos poveikį aplinkai. Laikoma, kad tokia atitiktis užtikrinama, jei tvarka atitinka Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1221/2009 ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1221/2009 dėl organizacijų savanoriško Bendrijos aplinkosaugos vadybos ir audito sistemos (EMAS) taikymo, panaikinančias Reglamentą (EB) Nr. 761/2001 ir Komisijos sprendimus 2001/681/EB bei 2006/193/EB (OL L 342, 2009 12 22, p. 1).

2 PRIEDAS

STANDARTINĖ IŠANKSTINIO PRANEŠIMO APIE ATLIEKŲ PRISTATYMĄ Į UOSTO PRIĖMIMO ĮRENGINIUS FORMA

Pranešimas apie atliekų pristatymą į:
(ES) 2019/883 6 straipsnyje)

(įrašykite paskirties uosto pavadinimą, kaip nurodyta Direktyvos

Ši forma turėtų būti laikoma laive kartu su atitinkamu Naftos operacijų registracijos žurnalu, Krovinių operacijų registracijos žurnalu, Šiukšlių šalinimo apskaitos žurnalu arba Šiukšlių valdymo planu, kaip reikalaujama pagal MARPOL konvenciją.

1. LAIVO DUOMENYS

1.1. Laivo pavadinimas:	1.5. Savininkas arba operatorius:
1.2. IMO numeris:	1.6. Skiriamasis numeris arba raidės:
	MMSI (Mobiliosios jūrų tarnybos identifikavimo) numeris:
1.3. Bendroji talpa:	1.7. Vėliavos valstybė:
1.4. Laivo tipas:	☐ Naftos tank-laivis ☐ Cheminių medžiagų tanklaivis ☐ Balkeris ☐ Konteinervežis ☐ Kitas krovinių laivas ☐ Keleivinis laivas ☐ Ro-ro laivas ☐ Kita (nurodyti)

2. UOSTO IR REISO DUOMENYS

2.1. Geografinė padėtis / terminalo pavadinimas:	2.6. Paskutinis uostas, į kurį buvo pristatytos atliekos:
2.2. Atvykimo data ir laikas:	2.7. Paskutinio pristatymo data:
2.3. Išvykimo data ir laikas:	2.8. Kitas pristatymo uostas:
2.4. Paskutinis uostas ir šalis:	2.9. Šią formą teikiantis asmuo (jei kitas nei kapitonas):
2.5. Kitas uostas ir šalis (jei žinoma):	

3. ATLIEKŲ RŪŠIS IR KIEKIS IR TALPYKLOS TŪRIS

Rūšis	Pristatytinos atliekos (m ³)	Didžiausias atliekoms skirtos talpyklos tūris (m ³)	Laive liekančių atliekų kiekis (m ³)	Uostas, į kurį bus pristatytos likusios atliekos	Numatomas atliekų, kurios susidarys nuo pranešimo pateikimo iki kito įplaukimo uosto, kiekis (m ³)
MARPOL konvencijos I priedas. Nafta					
Naftingas triumo vanduo					
Naftos likučiai (nuosėdos)					
Naftingos cisternų nuoplovos					
Nešvarus balastinis vanduo					

Rūšis	Pristatytinos atliekos (m ³)	Didžiausias atliekoms skirtos talpyklos tūris (m ³)	Laive liekančių atliekų kiekis (m ³)	Uostas, į kurį bus pristatytos likusios atliekos	Numatomas atliekų, kurios susidarys nuo pranešimo pateikimo iki kito įplaukimo uosto, kiekis (m ³)
Cisternų valymo nuogramdos ir šlamas					
Kita (nurodykite)					
MARPOL konvencijos II priedas. Nuodingos skystos medžiagos ⁽¹⁾					
X kategorijos medžiaga					
Y kategorijos medžiaga					
Z kategorijos medžiaga					
Kitos medžiagos					
MARPOL konvencijos IV priedas. Nuotekos					
MARPOL konvencijos V priedas. Šiukšlės					
A. Plastikais					
B. Maisto atliekos					
C. Buitinės atliekos (pvz., popieriaus gaminiai, skudurai, stiklas, metalas, buteliai, indai ir t. t.)					
D. Kepimo aliejus					
E. Deginimo įrenginio pelenai					
F. Eksploatavimo atliekos					
G. Gyvūnų skerdena (-os)					
H. Žvejybos įrankis					
I. EEĮ atliekos					

⁽¹⁾ Nurodyti tinkamą susijusios nuodingos skystos medžiagos krovinių pavadinimą.

Rūšis	Pristatytinos atliekos (m ³)	Didžiausias atliekoms skirtos talpyklos tūris (m ³)	Laive liekančių atliekų kiekis (m ³)	Uostas, į kurį bus pristatytos likusios atliekos	Numatomas atliekų, kurios susidarys nuo pranešimo pateikimo iki kito įplaukimo uosto, kiekis (m ³)
J. Krovinių likučiai ⁽¹⁾ (kenksmingi jūros aplinkai)					
K. Krovinių likučiai ⁽²⁾ (nekenksmingi jūros aplinkai)					
MARPOL konvencijos VI priedas. Susijusios su atmosferos teršimu					
Ozono sluoksnį ardančios medžiagos ir įranga, kurioje yra tokių medžiagų ⁽³⁾					
Išmetamųjų dujų valymo sistemų likučiai					

Kitos atliekos, kurios nėra įtrauktos į MARPOL konvenciją					
Atsitiktinai sužvejotos atliekos					

Pastabos.

- ⁽¹⁾ Ši informacija naudojama atliekant uosto valstybės kontrolę ir kitais su inspektavimu susijusiais tikslais.
- ⁽²⁾ Ši forma turi būti užpildyta, nebent laivui taikoma išimtis pagal Direktyvos (ES) 2019/883 9 straipsnį.

⁽¹⁾ Gali būti pateikiami apytikriai duomenys. Nurodyti tinkamą sausojo krovinio pavadinimą.
⁽²⁾ Gali būti pateikiami apytikriai duomenys. Nurodyti tinkamą sausojo krovinio pavadinimą.
⁽³⁾ Medžiagos, atsirandančios atliekant įprastą laivo techninės priežiūros veiklą.

3 PRIEDAS

STANDARTINĖ ATLIEKŲ PRISTATYMO PATVIRTINIMO FORMA

Šią formą uostų priėmimo įrenginio paslaugų teikėjo paskirtas atstovas pateikia atliekas pagal Direktyvos (ES) 2019/883 7 straipsnį pristačiusio laivo kapitonui.

Ši forma laikoma laive kartu su atitinkamu Naftos operacijų registracijos žurnalu, Krovinio operacijų registracijos žurnalu, Šiukšlių šalinimo apskaitos žurnalu arba Šiukšlių valdymo planu, kaip reikalaujama pagal MARPOL konvenciją.

1. UOSTO PRIĖMIMO ĮRENGINIO IR UOSTO DUOMENYS

1.1. Geografinė padėtis / terminalo pavadinimas:	
1.2. Uosto priėmimo įrenginio paslaugų teikėjas (-ai):	
1.3. Atliekų apdorojimo įrenginio paslaugų teikėjas (-ai) (jei kitas, nei nurodyta pirmiau):	
1.4. Atliekų pristatymo data ir laikas: nuo:	iki:

2. LAIVO DUOMENYS

2.1. Laivo pavadinimas:		2.5. Savininkas arba operatorius:	
2.2. IMO numeris:		2.6. Skiriamasis numeris arba raidės: MMSI (Mobiliosios jūrų tarnybos identifikavimo) numeris:	
2.3. Bendroji talpa:		2.7. Vėliavos valstybė:	
2.4. Laivo tipas:	☐ Naftos tank-laivas	☐ Cheminių medžiagų tanklaivas	☐ Balkeris
	☐ Kitas krovininis laivas	☐ Keleivinis laivas	☐ Ro-ro laivas
			☐ Konteinervežis
			☐ Kita (nurodyti)

3. PRIIMTŲ ATLIEKŲ RŪŠIS IR KIEKIS

MARPOL konvencijos I priedas. Nafta	Kiekis (m ³)	MARPOL konvencijos V priedas. Šiukšlės	Kiekis (m ³)
Naftingas triumo vanduo		A. Plastiką	
Naftos likučiai (nuosėdos)		B. Maisto atliekos	
Naftingos cisternų nuoplovos		C. Buitinės atliekos (pvz., popieriaus gaminiai, skudurai, stiklas, metalas, buteliai, indai ir t. t.)	
Nešvarus balastinis vanduo		D. Kepimo aliejus	
Cisternų valymo nuogramdos ir šlamas		E. Deginimo įrenginio pelenai	
Kita (nurodykite)		F. Eksploatavimo atliekos	
MARPOL konvencijos II priedas. NUODINGOS SKYSTOS MEDŽIAGOS	Kiekis (m ³) / pavadinimas (1)	G. Gyvūnų skerdena (-os)	
X kategorijos medžiaga		H. Žvejybos įrankis	

Y kategorijos medžiaga		I. EEĮ atliekos	
		J. Krovinių likučiai (2) (kenksmingi jūros aplinkai)	
		K. Krovinių likučiai (2) (nekenksmingi jūros aplinkai)	
		MARPOL konvencijos VI priedas. Susijusios su atmosferos teršimu	Kiekis (m ³)
Z kategorijos medžiaga		Ozono sluoksnį ardančios medžiagos ir įranga, kurioje yra tokių medžiagų	
Kita medžiaga		Išmetamųjų dujų valymo sistemų likučiai	
MARPOL konvencijos IV priedas. Nuotekos	Kiekis (m ³)	Kitos atliekos, kurios nėra įtrauktos į MARPOL konvenciją	Kiekis (m ³)
		Atsitiktinai sužvejotos atliekos	

(1) Nurodyti tinkamą susijusios nuodingos skystos medžiagos krovinio pavadinimą.

(2) Nurodyti tinkamą sausojo krovinio pavadinimą.

4 PRIEDAS

SU UOSTO PRIĖMIMO ĮRENGINIŲ EKSPLOATAVIMU IR ADMINISTRAVIMU SUSIJUSIŲ IŠLAIDŲ IR GRYNŲJŲ PAJAMŲ KATEGORIJS

Tiesioginės išlaidos	Netiesioginės išlaidos	Grynosios pajamos
Su faktiniu laivų atliekų pristatymu susijusios tiesioginės eksploatacinės išlaidos, įskaitant su toliau nurodyta veikla susijusias išlaidas.	Su uosto sistemos valdymu susijusios netiesioginės administracinės išlaidos, įskaitant su toliau nurodyta veikla susijusias išlaidas.	Grynosios pajamos, gautos iš atliekų tvarkymo sistemų ir turimo nacionalinio / regioninio finansavimo, įskaitant toliau nurodytas pajamas.
<ul style="list-style-type: none"> — Uosto priėmimo įrenginių infrastruktūros, įskaitant kontenerius, cisternas, apdorojimo priemonės, baržas, sunkvežimius ir atliekų priėmimo ir apdorojimo įrenginius, prieinamumo užtikrinimas. — Žemės nuomos (jei taikoma) arba įrangos, reikalingos uosto priėmimo įrenginiams eksploatuoti, nuomos koncesijos. — Faktinis uosto priėmimo įrenginių eksploatavimas: laivo atliekų surinkimas, atliekų vežimas iš uosto priėmimo įrenginių į galutinio apdorojimo įrenginius, uosto priėmimo įrenginių techninė priežiūra ir valymas, išlaidos personalui, įskaitant viršvalandžius, elektros energijos tiekimas, atliekų analizė ir draudimas. — Laivų atliekų parengimas pakartotiniam panaudojimui, antriniam perdirbimui arba pašalinimui, įskaitant rūšiuojamąjį atliekų surinkimą. — Administravimas: sąskaitų faktūrų išrašymas, atliekų pristatymo patvirtinimų laivui išdavimas, pranešimų teikimas. 	<ul style="list-style-type: none"> — Atliekų priėmimo ir tvarkymo plano rengimas ir tvirtinimas, įskaitant visus to plano auditus ir jo įgyvendinimą. — Atliekų priėmimo ir tvarkymo plano atnaujinimas, įskaitant darbo sąnaudas ir, jei taikoma, konsultavimo išlaidas. — Konsultacijų procedūrų dėl atliekų priėmimo ir tvarkymo plano (pakartotinio) vertinimo organizavimas. — Pranešimų teikimo ir išlaidų padengimo sistemų valdymas, įskaitant sumažintų mokesčių taikymą ekologiškiems laivams, IT sistemų teikimas uosto lygmeniu, statistinė analizė ir susijusios darbo sąnaudos. — Su uosto priėmimo įrenginių paslaugų teikimu susijusių viešųjų pirkimų procedūrų organizavimas ir reikiamų leidimų teikti uosto priėmimo įrenginių paslaugas uostuose išdavimas. — Uosto naudotojų informavimas platinant skrajutes, įtaisant ženklus ir plakatus uoste arba skelbiant informaciją uosto svetainėje ir informacijos teikimas elektroniniu būdu, kaip reikalaujama pagal 5 straipsnį. — Atliekų tvarkymo sistemų valdymas: didesnės gamintojų atsakomybės sistemos, antrinis perdirbimas ir paraiškos dėl nacionalinių / regioninių lėšų bei jų panaudojimas. — Kitos administracinės išlaidos: stebėjimo, kaip taikomos išimty, ir šios informacijos teikimo elektroniniu būdu, kaip reikalaujama pagal 9 straipsnį, išlaidos. 	<ul style="list-style-type: none"> — Grynoji finansinė nauda, kurią teikia didesnės gamintojų atsakomybės sistemos. — Kitos grynosios pajamos, gaunamos iš atliekų tvarkymo, pavyzdžiui, antrinio perdirbimo sistemų. — Finansavimas Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo (EJRŽF) lėšomis. — Kitas finansavimas ar subsidijos, kuriuos uostai gali gauti atliekų tvarkymo ir žuvininkystės tikslais.

5 PRIEDAS

9 STRAIPSNYJE NUMATYTOS IŠIMTIES, SUSIJUSIOS SU DIREKTYVOS (ES) 2019/883 6 STRAIPSNIO, 7 STRAIPSNIO 1 DALIES IR 8 STRAIPSNIO REIKALAVIM AIS, TAIKYMO [IRAŠYTI VALSTYBĖS NARĖS PAVADINIMĄ] [IRAŠYTI UOSTO PAVADINIMĄ] UOSTE [UOSTUOSE], LIUDIJIMAS ⁽¹⁾

Laivo pavadinimas	Skiriamasis numeris arba raidės	Vėliavos valstybė
[įrašyti laivo pavadinimą]	[įrašyti IMO numerį]	[įrašyti vėliavos valstybės pavadinimą]

plaukioja pagal tvarkaraštį ir pagal jį arba iš anksto nustatytą maršrutą dažnai bei reguliariai įplaukia į šį (šiuos) [įrašyti valstybės narės pavadinimą] uostą (-us):

[]

ir bent kartą per dvi savaites įplaukia į šiuos uostus:

[]

ir yra sudaręs susitarimą, kuriuo užtikrinamas mokesčio mokėjimas ir atliekų pristatymas į uostą arba trečiajai šaliai šiame uoste:

[]

ir todėl jam pagal [nurodyti atitinkamą nacionalinės teisės akto nuostatą] išimties tvarka netaikomi reikalavimai [dėl:

- privalomo laivų atliekų pristatymo,
- išankstinio pranešimo apie atliekas teikimo ir
- privalomo mokesčio mokėjimo šiame (šiuose) uoste (-uose):]

Šis liudijimas galioja iki ... [įrašyti datą], išskyrus atvejus, jei iki tos dienos pasikeistų liudijimo išdavimo pagrindas.

Vieta ir data

.....

Vardas, pavardė
Pareigos

⁽¹⁾ Išbraukti, jeigu netaikoma.

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA (ES) 2019/884**2019 m. balandžio 17 d.****kuria dėl keitimosi informacija apie trečiųjų šalių piliečius ir Europos nuosprendžių registrų informacinės sistemos (ECRIS) iš dalies keičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR ir pakeičiamas Tarybos sprendimas 2009/316/TVR**

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 82 straipsnio 1 dalies antros pastraipos d punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastą teisėkūros procedūrą ⁽¹⁾,

kadangi:

- (1) Sąjunga užsibrėžė tikslą suteikti savo piliečiams laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę be vidaus sienų, kurioje būtų užtikrintas laisvas asmenų judėjimas. To tikslo turėtų būti siekiama, be kita ko, tinkamomis priemonėmis, skirtomis užkirsti kelią nusikalstamumui, įskaitant organizuotą nusikalstamumą ir terorizmą, ir su juo kovoti;
- (2) tam tikslui pasiekti reikia, kad ši informacija apie valstybėse narėse priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius būtų atsižvelgiama už apkaltinamąjį nuosprendį priėmusios valstybės narės ribų nagrinėjant naujas baudžiamąsias bylas, kaip nustatyta Tarybos pamatiniame sprendime 2008/675/TVR ⁽²⁾, taip pat siekiant užkirsti kelią naujiems teisės pažeidimams;
- (3) todėl būtina, kad valstybių narių kompetentingos institucijos keistūsi informacija iš nuosprendžių registrų. Toks keitimasis informacija organizuojamas ir palengvinamas vadovaujantis Tarybos pamatiniame sprendime 2009/315/TVR ⁽³⁾ nustatytais taisyklėmis ir naudojant Tarybos sprendimu 2009/316/TVR ⁽⁴⁾ sukurtą Europos nuosprendžių registrų informacinę sistemą (toliau – ECRIS);
- (4) tačiau dabartinėje ECRIS teisinėje sistemoje nepakankamai atsižvelgiama į užklausų apie trečiųjų šalių piliečius ypatumus. Nors jau dabar per ECRIS galima keisti informacija apie trečiųjų šalių piliečius, nėra bendros Sąjungos tvarkos ar mechanizmo, leidžiančio tai daryti veiksmingai, greitai ir tiksliai;
- (5) informacija apie trečiųjų šalių piliečius Sąjungoje nėra renkama, kaip yra valstybių narių piliečių atveju jų pilietybės valstybėse narėse, o tik saugoma valstybėse narėse, kuriose priimti apkaltinamieji nuosprendžiai. Taigi visus duomenis apie trečiosios šalies piliečio teistumą įmanoma patikrinti tik tuo atveju, jei dėl tokios informacijos kreipiamasi į visas valstybes nares;
- (6) tokiais bendraisiais prašymais visoms valstybėms narėms, įskaitant ir tas, kurios neturi informacijos apie konkretų trečiosios šalies pilietį, sukuriama neproporcinga administracinė našta. Praktikoje dėl tos naštos valstybės narės vengia kitų valstybių narių prašyti informacijos apie trečiųjų šalių piliečius, o tai labai kenkia keitimuisi informacija tarp jų, nes joms prieinama tik jų nacionaliniuose registruose saugoma informacija apie teistumą. Todėl didėja rizika, kad valstybės narės tarpusavyje informacija keisis neveiksmingai ir neišsamiai;

⁽¹⁾ 2019 m. kovo 12 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2019 m. balandžio 9 d. Tarybos sprendimas.

⁽²⁾ 2008 m. liepos 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/675/TVR dėl atsižvelgimo į apkaltinamuosius nuosprendžius Europos Sąjungos valstybėse narėse naujose baudžiamosiose bylose (OL L 220, 2008 8 15, p. 32).

⁽³⁾ 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2009/315/TVR dėl valstybių narių keitimosi informacija iš nuosprendžių registro organizavimo ir turinio (OL L 93, 2009 4 7, p. 23).

⁽⁴⁾ 2009 m. balandžio 6 d. Tarybos sprendimas 2009/316/TVR dėl Europos nuosprendžių registrų informacinės sistemos (ECRIS) sukūrimo pagal Pamatinio sprendimo 2009/315/TVR 11 straipsnį (OL L 93, 2009 4 7, p. 33).

- (7) siekdama pagerinti padėtį, Komisija pateikė pasiūlymą, kurio pagrindu buvo priimtas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/816⁽⁵⁾, kuriuo Sąjungos lygmeniu sukuriama centralizuota sistema, kurioje saugomi nuteistų trečiųjų šalių piliečių asmens duomenys ir kuri leidžia nustatyti valstybes nares, turinčias informacijos apie ankstesnius trečiųjų šalių piliečių apkaltinamuosius nuosprendžius (toliau – ECRIS-TCN);
- (8) ECRIS-TCN valstybės narės centrinei institucijai leis greitai ir veiksmingai sužinoti, kuriose kitose valstybėse narėse yra saugoma informacija apie trečiosios šalies piliečio teistumą, kad naudojantis esama ECRIS sistema tų valstybių narių būtų galima prašyti informacijos apie teistumą pagal Pamatinį sprendimą 2009/315/TVR;
- (9) keitimasis informacija apie apkaltinamuosius nuosprendžius – svarbus bet kokios kovos su nusikalstamumu ir terorizmu strategijos elementas. Jeigu valstybės narės naudotųsi visomis ECRIS teikiamomis galimybėmis, tai padėtų stiprinti reagavimą į radikalizaciją, skatinančią terorizmą ir smurtinį ekstremizmą, baudžiamosios justicijos priemonėmis;
- (10) siekiant geriau naudotis informacija apie apkaltinamuosius nuosprendžius ir už seksualinius nusikaltimus prieš vaikus apkaltinamaisiais nuosprendžiais skirtą teisių atėmimą, pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/93/ES⁽⁶⁾ valstybės narės įpareigos imtis būtinų priemonių užtikrinti, kad įdarbinant asmenį eiti pareigas, susijusias su tiesioginiais ir reguliariais kontaktais su vaikais, būtų pagal Pamatiniame sprendime 2009/315/TVR nustatytas procedūras perduodama informacija apie į nuosprendžių registrą įrašytus esamus apkaltinamuosius nuosprendžius už seksualinius nusikaltimus prieš vaikus arba apie bet koki galiojantį tais apkaltinamaisiais nuosprendžiais skirtą teisių atėmimą. To mechanizmo tikslas – užtikrinti, kad už seksualinius nusikaltimus prieš vaikus nuteistas asmuo negalėtų nuslėpti tokio nuosprendžio arba teisės atėmimo, siekdamas kitoje valstybėje narėje užsiimti profesine veikla, susijusia su tiesioginiais ir reguliariais kontaktais su vaikais;
- (11) šia direktyva siekiama atlikti būtinus Pamatinio sprendimo 2009/315/TVR pakeitimus, kuriais būtų sudarytos sąlygos per ECRIS veiksmingai keistis informacija apie trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius. Ja valstybės narės įpareigojamos imtis būtinų priemonių siekiant užtikrinti, kad prie apkaltinamųjų nuosprendžių būtų nurodyta informacija apie nuteisto asmens pilietybę ar pilietybes tiek, kiek tokią informaciją valstybės narės turi. Ja taip pat nustatomos atsakymo į prašymus pateikti informaciją procedūros, užtikrinama, kad trečiosios šalies piliečio prašymu išduodant pažymą informacija apie teistumą būtų papildoma iš kitų valstybių narių gauta informacija, ir numatomi techniniai pakeitimai, kurie būtini užtikrinti keitimosi informacija sistemos veikimą;
- (12) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680⁽⁷⁾ turėtų būti taikoma kompetentingoms nacionalinėms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo, be kita ko, apsaugos nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevencijos, tikslais. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679⁽⁸⁾ turėtų būti taikomas nacionalinėms institucijoms tvarkant asmens duomenis, kai toks tvarkymas nepatenka į Direktyvos (ES) 2016/680 taikymo sritį;
- (13) siekiant užtikrinti vienodas Pamatinio sprendimo 2009/315/TVR įgyvendinimo sąlygas, Sprendime 2009/316/TVR nustatyti principai turėtų būti įtraukti į tą pamatinį sprendimą ir Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 182/2011⁽⁹⁾;

⁽⁵⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/816, kuriuo Europos nuosprendžių registrų informacinei sistemai papildyti sukuriama centralizuota valstybių narių, turinčių informacijos apie priimtus trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės apkaltinamuosius nuosprendžius, nustatymo sistema (ECRIS-TCN) ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1726 (OL L 135, 2019 5 22, p. 1).

⁽⁶⁾ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/93/ES dėl kovos su seksualine prievarta prieš vaikus, jų seksualiniu išnaudojimu ir vaikų pornografija, kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2004/68/TVR (OL L 335, 2011 12 17, p. 1).

⁽⁷⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

⁽⁸⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

⁽⁹⁾ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

- (14) bendra ryšių infrastruktūra, kuria naudojamos keičiantis informacija apie teistumą, turėtų būti saugus Telematikos paslaugų tarp Europos administracijų tinklas (sTESTA), bet kokia vėlesnė patobulinta jo versija arba bet koks kitas alternatyvus saugus tinklas;
- (15) nepaisant galimybės pagal taikytinas taisykles naudotis Sąjungos finansinėmis programomis, kiekviena valstybė narė turėtų padengti savo išlaidas, susijusias su savo nuosprendžių registro duomenų bazės įdiegimu, administravimu, naudojimu ir priežiūra, taip pat išlaidas, susijusias su techninių pakeitimų, kurie būtini, kad būtų galima naudotis ECRIS, įdiegimu, administravimu, naudojimu ir priežiūra;
- (16) šia direktyva gerbiama pagrindinės teisės ir laisvės, įtvirtintos visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, įskaitant teisę į asmens duomenų apsaugą, teismines ir administracines teisių gynimo priemones, lygybės prieš įstatymą principą, teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpciją ir bendrą draudimą diskriminuoti. Ši direktyva turėtų būti įgyvendinta remiantis tomis teisėmis ir principais;
- (17) kadangi šios direktyvos tikslas, t. y. sudaryti sąlygas greitai ir veiksmingai keisti tikslia informacija apie trečiųjų šalių piliečių teistumą, valstybės narės negali deramai pasiekti ir to tikslo, nustatant bendras taisykles, būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (18) pagal prie ES sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (19) pagal prie ES sutarties ir SESV pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir 4a straipsnio 1 dalį ir nedarant poveikio to protokolo 4 straipsniui, Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma;
- (20) pagal Protokolo Nr. 21 3 straipsnį ir 4a straipsnio 1 dalį Jungtinė Karalystė pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant šią direktyvą;
- (21) vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 45/2001⁽¹⁰⁾ 28 straipsnio 2 dalimi, buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu, ir jis pateikė nuomonę 2016 m. balandžio 13 d.⁽¹¹⁾;
- (22) todėl Pamatinis sprendimas 2009/315/TVR turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeistas,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Pamatinio sprendimo 2009/315/TVR daliniai pakeitimai

Pamatinis sprendimas 2009/315/TVR iš dalies keičiamas taip:

1. 1 straipsnis pakeičiamas taip:

„1 straipsnis

Dalykas

Šiuo pamatiniu sprendimu:

- a) nustatomos sąlygos, kuriomis apkaltinamąjį nuosprendį priėmusi valstybė narė dalijasi informacija apie apkaltinamuosius nuosprendžius su kitomis valstybėmis narėmis;

⁽¹⁰⁾ 2000 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 45/2001 dėl asmenų apsaugos Bendrijos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis ir laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 8, 2001 1 12, p. 1).

⁽¹¹⁾ OL C 186, 2016 5 25, p. 7.

- b) apibrėžiamos apkaltinamąjį nuosprendį priėmusios valstybės narės ir nuteisto asmens pilietybės valstybės narės (toliau – asmens pilietybės valstybė narė) pareigos ir nurodomi būdai, kurių turi būti laikomasi atsakant į prašymą pateikti informaciją iš nuosprendžių registru;
- c) sukuriama decentralizuota informacinių technologijų sistema – Europos nuosprendžių registru informacinė sistema (toliau – ECRIS), skirta keistis informacija apie apkaltinamuosius nuosprendžius remiantis kiekvienos valstybės narės nuosprendžių registro duomenų baze.“;

2. 2 straipsnis papildomas šiais punktais:

- „d) apkaltinamąjį nuosprendį priėmusi valstybė narė – valstybė narė, kurioje priimtas apkaltinamasis nuosprendis;
- e) trečiosios šalies pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip apibrėžta SESV 20 straipsnio 1 dalyje, arba asmuo be pilietybės, arba asmuo, kurio pilietybė nėra žinoma;
- f) pirštų atspaudų duomenys – kiekvieno asmens piršto plokščiųjų ir ritintų atspaudų duomenys;
- g) veido atvaizdas – skaitmeninis asmens veido atvaizdas;
- h) ECRIS nuorodų sistema – Komisijos sukurta programinė įranga, skirta valstybėms narėms keistis per ECRIS informacija apie teistumą.“;

3. 4 straipsnio 1 dalis pakeičiama taip:

„1. Kiekviena apkaltinamąjį nuosprendį priėmusi valstybė narė imasi visų būtinų priemonių, kad užtikrintų, kad prie jos teritorijoje priimtų apkaltinamųjų nuosprendžių būtų nurodyta informacija apie nuteisto asmens pilietybę ar pilietybes, jei asmuo yra kitos valstybės narės pilietis arba trečiosios šalies pilietis. Jei nuteisto asmens pilietybė nėra žinoma arba jei jis yra asmuo be pilietybės, nuosprendžių registre tai turi būti nurodyta.“;

4. 6 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 3 dalis pakeičiama taip:

„3. Jei vienos valstybės narės pilietis prašo kitos valstybės narės centrinės institucijos pateikti informaciją apie jo teistumą, ta centrinė institucija asmens pilietybės valstybės narės centrinei institucijai siunčia prašymą pateikti informaciją ir susijusius duomenis iš nuosprendžių registro ir tą informaciją bei susijusius duomenis įrašo į pažymą, kurią reikia pateikti atitinkamam asmeniui.“;

- b) įterpiama ši dalis:

„3a. Jei trečiosios šalies pilietis prašo valstybės narės centrinės institucijos pateikti informaciją apie jo teistumą, ta centrinė institucija siunčia prašymą pateikti informaciją ir susijusius duomenis iš nuosprendžių registro tik toms valstybių narių centriniams institucijoms, kurios turi informacijos apie to asmens teistumą, ir tą informaciją bei susijusius duomenis įrašo į pažymą, kurią reikia pateikti atitinkamam asmeniui.“;

5. 7 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 4 dalis pakeičiama taip:

„4. Jei pateikti informaciją iš nuosprendžių registru apie valstybės narės piliečio atžvilgiu priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius pagal 6 straipsnį prašoma ne asmens pilietybės valstybės narės, o kitos valstybės narės centrinės institucijos, prašomoji valstybė narė perduoda tiek tokios informacijos, kiek numatyta Europos konvencijos dėl savitarpio pagalbos baudžiamosiose bylose 13 straipsnyje.“;

b) įterpiama ši dalis:

„4a. Jei pateikti informaciją iš nuosprendžių registru apie trečiosios šalies piliečio atžvilgiu priimtus apkaltinamuosius nuosprendžius pagal 6 straipsnį prašoma baudžiamosios bylos tikslais, prašomoji valstybė narė perduoda informaciją apie visus prašomojoje valstybėje narėje priimtus ir į nuosprendžių registrus įtrauktus apkaltinamuosius nuosprendžius bei visus trečiojoje šalyje priimtus ir vėliau jai perduotus bei į nuosprendžių registrus įtrauktus apkaltinamuosius nuosprendžius.

Jei tokios informacijos prašoma bet kuriais kitais nei baudžiamosios bylos tikslais, atitinkamai taikoma šio straipsnio 2 dalis.“;

6. 8 straipsnio 2 dalis pakeičiama taip:

„2. Atsakymai į 6 straipsnio 2, 3 ir 3a dalyse nurodytus prašymus pateikiami ne vėliau kaip per dvidešimt darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos.“;

7. 9 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

- a) 1 dalyje žodžiai „7 straipsnio 1 ir 4 dalis“ pakeičiami žodžiais „7 straipsnio 1, 4 ir 4a dalis“;
- b) 2 dalyje žodžiai „7 straipsnio 2 ir 4 dalis“ pakeičiami žodžiais „7 straipsnio 2, 4 ir 4a dalis“;
- c) 3 dalyje žodžiai „7 straipsnio 1, 2 ir 4 dalis“ pakeičiami žodžiais „7 straipsnio 1, 2, 4 ir 4a dalis“;

8. 11 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalies pirmos pastraipos c punktas papildomas šiuo papunkčiu:

„iv) veido atvaizdą.“;

b) 3–7 dalys pakeičiamos taip:

„3. Valstybių narių centrinės institucijos, naudodamosi ECRIS ir naudodamosi įgyvendinimo aktuose nustatytus standartus atitinkančią standartinę formą, elektroniniu būdu perduoda šią informaciją:

- a) 4 straipsnyje nurodytą informaciją;
- b) 6 straipsnyje nurodytus prašymus;
- c) 7 straipsnyje nurodytus atsakymus, ir
- d) kitą susijusią informaciją.

4. Jei nėra galimybės naudotis 3 dalyje nurodytu perdavimo būdu, valstybių narių centrinės institucijos visą 3 dalyje nurodytą informaciją perduoda bet koku kitu būdu, leidžiančiu ją užfiksuoti raštu tokiomis sąlygomis, kad informaciją gaunančios valstybės narės centrinė institucija galėtų nustatyti jos autentiškumą, atsižvelgdama į perdavimo saugumą.

Jei galimybės naudotis 3 dalyje nurodytu perdavimo būdu nėra ilgesnį laikotarpį, atitinkama valstybė narė apie tai informuoja kitas valstybes nares ir Komisiją.

5. Kiekviena valstybė narė atlieka reikiamus techninius pakeitimus, kad, siekiant visą informaciją kitoms valstybėms narėms perduoti per ECRIS elektroniniu būdu, ji galėtų naudoti standartinę formą, kaip nurodyta 3 dalyje. Kiekviena valstybė narė praneša Komisijai datą, nuo kada ji galės vykdyti tokį perdavimą.“;

9. įterpiami šie straipsniai:

„11a straipsnis

Europos nuosprendžių registrų informacinė sistema (ECRIS)

1. Kad informacija iš nuosprendžių registrų pagal šį pamatinį sprendimą būtų galima keisti elektroniniu būdu, sukuriama decentralizuota informacinių technologijų sistema – Europos nuosprendžių registrų informacinė sistema (ECRIS), grindžiama kiekvienos valstybės narės nuosprendžių registro duomenų baze. Ją sudaro šie elementai:

- a) ECRIS nuorodų sistema;
- b) bendra centrinių institucijų ryšių infrastruktūra, kuria užtikrinamas šifruotasis tinklas.

Siekiant užtikrinti kitoms valstybėms narėms perduodamos informacijos iš nuosprendžių registrų konfidencialumą ir vientisumą, naudojamos tinkamos techninės ir organizacinės priemonės, atsižvelgiant į naujausią mokslo ir technikos lygį, įdiegimo kainą ir dėl informacijos tvarkymo kylančius pavojus.

2. Visi informacijos apie teistumą duomenys saugomi tik valstybių narių administruojamose duomenų bazėse.
3. Valstybių narių centrinės institucijos neturi tiesioginės prieigos prie kitų valstybių narių nuosprendžių registrų duomenų bazių.

4. Už ECRIS nuorodų sistemos ir duomenų bazių, skirtų informacijai iš nuosprendžių registrų saugoti, siųsti ir gauti, tvarkymą atsako atitinkama valstybė narė. Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (toliau – Agentūra eu-LISA), įsteigta Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2018/1726 (*), teikia paramą valstybėms narėms vykdydama Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/816 (**) nustatytas užduotis.

5. Už bendros ryšių infrastruktūros tvarkymą atsako Komisija. Ši infrastruktūra turi atitikti būtinus saugumo reikalavimus ir visapusiškai tenkinti ECRIS poreikius.

6. Agentūra eu-LISA užtikrina ECRIS nuorodų sistemą, ją toliau plėtoja ir atlieka jos priežiūrą.

7. Kiekviena valstybė narė padengia savo išlaidas, susijusias su savo nuosprendžių registro duomenų bazės įdiegimu, administravimu, naudojimu bei priežiūra ir ECRIS nuorodų sistemos įdiegimu ir naudojimu.

Komisija padengia išlaidas, susijusias su bendros ryšių infrastruktūros įdiegimu, administravimu, naudojimu, priežiūra ir tolesniu plėtojimu.

8. Valstybės narės, kurios naudoja savo nacionalinę ECRIS sistemos programinę įrangą pagal Reglamento (ES) 2019/816 4 straipsnio 4–8 dalis, gali toliau naudoti savo nacionalinę ECRIS sistemos programinę įrangą vietoj ECRIS nuorodų sistemos, jei jos visiškai tenkina visas tose dalyse nustatytas sąlygas.

11b straipsnis

Įgyvendinimo aktai

1. Komisija priima įgyvendinimo aktus, kuriais nustato:
 - a) 11 straipsnio 3 dalyje nurodytą standartinę formą, be kita ko, dėl informacijos apie nusikaltimą, dėl kurio priimtas apkaltinamasis nuosprendis, ir informacijos apie apkaltinamojo nuosprendžio turinį;
 - b) ECRIS techninio įdiegimo ir keitimosi duomenimis apie pirštų atspaudus taisykles;

c) kitas technines valstybių narių centrinių institucijų keitimosi informacija apie apkaltinamuosius nuosprendžius organizavimo bei supaprastinimo būdus, įskaitant:

i) perduodamos informacijos aiškinimo ir automatinio vertimo palengvinimo priemonės,

ii) keitimosi informacija elektroniniu būdu priemonės, visų pirma dėl taikytinų techninių specifikacijų ir prireikus taikytinų keitimosi procedūrų.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti įgyvendinimo aktai priimami laikantis 12a straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.

(*) 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1726 dėl Europos Sąjungos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūros (eu-LISA), kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 ir Tarybos sprendimas 2007/533/TVR bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 295, 2018 11 21, p. 99);

(**) 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/816, kuriuo Europos nuosprendžių registrų informacinei sistemai papildyti sukuriamą centralizuota valstybių narių, turinčių informacijos apie priimtus trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės apkaltinamuosius nuosprendžius, nustatymo sistema (ECRIS-TCN) ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1726 (OL L 135, 2019 5 22, p. 1).“;

10. įterpiamas šis straipsnis:

„12a straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.

2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis.

Jei komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.“;

11. įterpiamas šis straipsnis:

„13a straipsnis

Komisijos ataskaitų teikimas ir peržiūra

1. Komisija ne vėliau kaip 2023 m. birželio 29 d. Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia šio pamatinio sprendimo taikymo ataskaitą. Ataskaitoje įvertinama, koku mastu valstybės narės ėmėsi visų reikalingų priemonių, kad būtų laikomasi šio pamatinio sprendimo, įskaitant jo techninį įdiegimą.

2. Kai tinkama, kartu su ataskaita pateikiami susiję pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

3. Komisija reguliariai skelbia ataskaitą apie per ECRIS pasikeistą informaciją iš nuosprendžių registrų ir apie ECRIS-TCN naudojimą, remiantis, visų pirma, Agentūros eu-LISA ir valstybių narių pateiktais statistiniais duomenimis, kaip numatyta Reglamente (ES) 2019/816. Ataskaita pirmą kartą skelbiama praėjus vieniems metams nuo 1 dalyje nurodytos ataskaitos pateikimo.

4. Komisijos ataskaitoje, nurodytoje 3 dalyje, visų pirma apibūdinama, koku mastu valstybės narės tarpusavyje keičiasi informacija, įskaitant informaciją, susijusią su trečiųjų šalių piliečiais, taip pat nurodomas prašymų tikslas ir atitinkamas jų skaičius, įskaitant ne su baudžiamąja byla susijusius, o kitokiais tikslais pateiktus prašymus, pavyzdžiui, prašymus, kurie teikiami atliekant asmenų patikrinimus, ir atitinkamų asmenų prašymus pateikti informaciją apie jų teistumą.“

2 straipsnis

Sprendimo 2009/316/TVR pakeitimas

Valstybių narių, kurioms privaloma ši direktyva, atžvilgiu Sprendimas 2009/316/TVR pakeičiamas, nedarant poveikio tų valstybių narių pareigoms dėl to sprendimo įgyvendinimo datos.

3 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo 2022 m. birželio 28 d. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į sprendimą, kurį pakeičia ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

3. Valstybės narės Pamatinio sprendimo 2009/315/TVR su pakeitimais, padarytais šia direktyva, 11 straipsnio 5 dalyje nurodytus techninius pakeitimus atlieka ne vėliau kaip 2022 m. birželio 28 d.

4 straipsnis

Įsigaliojimas ir taikymas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

2 straipsnis taikomas nuo 2022 m. birželio 28 d.

5 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms.

Priimta Strasbūre 2019 m. balandžio 17 d.

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

A. TAJANI

Tarybos vardu

Pirmininkas

G. CIAMBA

ISSN 1977-0723 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-5120 (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIEKSEMBURGAS

LT